

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

ESİN ŞAHİN

AÇIK İLKÖĞRETİM VE İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ
SORULARIN OKS TÜRKÇE SORULARIYLA ÖRTÜŞME DÜZEYİ

DOKTORA TEZİ

TEZ YÖNETİCİLERİ
PROF. DR. AHMET KIRKKILIÇ
YRD. DOÇ. DR. BAŞARAN GENÇDOĞAN

ERZURUM – 2006

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	VI
ABSTRACT.....	VII
ÖN SÖZ.....	VIII
KISALTMALAR DİZİNİ.....	X
TABLOLAR DİZİNİ	XII
GRAFİKLER DİZİNİ	XIV
ŞEKİLLER DİZİNİ	XV

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Önemi.....	9
1.2. Problem.....	13
1.2.1. Alt problemler.....	13
1.3. Denenceler.....	14
1.4. Sayıtlılar.....	16
1.5. Sınırlılıklar.....	17
1.6. Tanımlar.....	18

İKİNCİ BÖLÜM

2. KONUYLA İLGİLİ KURAMSAL TEMEL.....	22
2.1. Dil ve Zihinsel Gelişim İlişkisi.....	22
2.2. Taksonomi ve Diğer Taksonomik Yaklaşımlar.....	23
2.2.1. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramı	25
2.2.2. Ralph Tyler'in program geliştirme çalışması.....	26
2.2.3. Guilford'un zekâ modeli	27
2.2.4. Gardner'in çoklu zekâ modeli.....	27
2.2.5. De Corte modeli.....	27
2.2.6. Taba'nın sınıflaması.....	28
2.2.7. De Block taksonomisi	28
2.2.8. Gagne- Merrill taksonomisi	28

2.2.9. Gerlach ve Sullivan taksonomisi.....	29
2.3. Bloom Taksonomisi (Tam Öğrenme Kuramı ve İlkeleri).....	30
2.3.1. Bloom'un bilişsel alan hedefleri.....	32
2.3.1.1. Bilgi basamağı.....	35
2.3.1.1.1. Bir alana özgü bilgiler (Belirgenler bilgisi).....	36
2.3.1.1.2. Belirgenlerle uğraşma araçları ve yolları bilgisi.....	36
2.3.1.1.3. Bir alandaki evrenseller ve soyutlamalar bilgisi.....	36
2.3.1.2. Kavrama basamağı.....	37
2.3.1.2.1. Çevirme.....	37
2.3.1.2.2. Yorumlama.....	38
2.3.1.2.3. Öteleme (Ekstrapolasyon ve Enterpolasyon).....	39
2.3.1.3. Uygulama basamağı.....	39
2.3.1.4. Analiz basamağı.....	41
2.3.1.4.1. Ögelere dönük analiz.....	42
2.3.1.4.2. İlişkilere dönük analiz.....	43
2.3.1.4.3. Örgütlenme ilkelerine dönük analiz.....	43
2.3.1.5. Sentez basamağı.....	44
2.3.1.5.1. Özgün bir iletişim muhtevası oluşturma.....	45
2.3.1.5.2. Bir plan ya da işlemler takımı önerisi ortaya koyma.....	46
2.3.1.5.3. Bir soyut ilişkiler takımı geliştirme.....	46
2.3.1.6. Değerlendirme basamağı.....	47
2.3.1.6.1. İç kanıtlar bakımından yargılama.....	48
2.3.1.6.2. Dış ölçütler bakımından yargılama	49
2.4. OKS Sistemi.....	51
2.4.1. MEB' in yaptığı sınavlar.....	53
2.4.1.1. Öğrenci seçme ve yerleştirme sınavları.....	53
2.4.1.2. Uzaktan eğitim öğrencilerine yönelik sınavlar.....	54
2.4.1.3. Örgün eğitim öğrencilerine yönelik sınavlar.....	54
2.4.1.4. Millî Eğitim Bakanlığı personeline yönelik sınavlar.....	54
2.4.1.5. Diğer kurum ve kuruluşlara yönelik sınavlar.....	54
2.4.1.6. Motorlu taşıt sürücü adayları sınavı.....	54
2.4.2. OKS'nin tarihçesi.....	55

III

2.5. Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS).....	56
2.5.1. Sınavın değerlendirilmesi.....	56
2.5.1.1. Okullara girişte kullanılacak puan hesaplaması.....	58
2.5.2. Öğrencilerin OKS başarısına göre girebileceği liseler ve özellikleri.....	59
2.5.2.1. Fen liseleri.....	60
2.5.2.2. Anadolu liseleri.....	62
2.5.2.3. Sosyal Bilimler liseleri.....	63
2.6. OKS'ye Hazırlık Türkçe Müfredatı (İlköğretim 8 Türkçe Müfredatı)...	67

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	74
-----------------------------	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. YÖNTEM.....	80
4.1. Araştırma Modeli.....	80
4.2. Araştırmanın Yöntemi.....	81
4.2.1. Evren.....	82
4.2.2. Örneklem.....	82
4.3. Veri Toplama Araçları.....	83
4.4. Türkçe Ders Kitapları Soruları ile OKS Türkçe Sorularını İnceleme Yöntemi.....	87
4.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	116

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. BULGULAR VE YORUMLAR.....	117
5.1. Türkçe Ders Kitaplarındaki Sorular ve OKS Soruları ile İlgili Bulgular.....	117
5.1.1. 1998- 2005 OKS sorularının bilişsel alan dağılımı ile ilgili bulgular.....	118
5.1.2. Örneklem giren Türkçe ders kitaplarının toplam sorular içindeki yüzdelik değerleriyle ilgili bulgular.....	122

5.1.3. MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarının kendi aralarındaki soru dağılımı ile ilgili bulgular.....	123
5.1.4. MEB Yayınları AİÖ ders kitaplarının kendi aralarındaki soru dağılımı ile ilgili bulgular.....	124
5.1.5. Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarının kendi aralarındaki soru dağılımı ile ilgili bulgular.....	125
5.1.6. Örnekleme giren Türkçe ders kitaplarının bilişsel basamaklara göre soru dağılımı ile ilgili bulgular.....	125
5.1.7. Örnekleme giren Türkçe ders kitaplarındaki soruların bilişsel basamaklara göre genel dağılımı ile ilgili bulgular.....	131
5.1.8. Türkçe ders kitapları ve OKS sorularının bilişsel alan soru dağılımı ile ilgili bulgular.....	133
5.2. Örnekleme Uygulanan (OKS Benzeri) Sınav-ÖUS-ile İlgili Bulgular.....	135
5.2.1. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları arasındaki farkın incelenmesi.....	135
5.2.2. Öğrencilerin babalarının iş durumuna göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları arasındaki farkın incelenmesi.....	139
5.2.3. Öğrencilerin okul durumlarına göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları arasındaki farkın incelenmesi.....	143
5.2.4. Öğrencilerin Türkçe Dersi Not Ortalamasına göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları ve ÖUS Analiz Puanları arasındaki farkın incelenmesi.....	149

ALTINCI BÖLÜM

6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	154
6.1. Sonuçlar.....	154
6.2. Genel Sonuç ve Değerlendirme.....	159
6.3. Öneriler.....	160

KAYNAKÇA.....	165
EKLER	176
ÖZ GEÇMİŞ.....	364

ÖZET**DOKTORA TEZİ****AÇIK İLKÖĞRETİM VE İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERS
KİTAPLARININ OKS TÜRKÇE SORULARIYLA ÖRTÜŞME DÜZEYİ****ESİN ŞAHİN****Danışman: Prof. Dr. Ahmet KIRKKILIÇ****II. Danışman: Yrd. Doç. Dr. Başaran GENÇDOĞAN****2006 – SAYFA: 364****Jüri: Prof. Dr. Murat ÖZBAY****Prof. Dr. Mukim SAĞIR****Doç. Dr. Osman GÜNDÜZ****Yrd. Doç. Dr. Halit DURSUNOĞLU****Yrd. Doç. Dr. Nesrin FEYZİOĞLU**

Bu araştırmada, OKS sorularıyla ilköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarındaki sorular *Bloom'un bilişsel taksonomisine* göre incelenmiştir.

Araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Önce, konuyla ilgili literatür incelenmiş ve kuramsal bölüm oluşturulmuştur. Araştırmanın evreni, 2005-2006 öğretim yılında Erzurum il merkezindeki 58 ilköğretim okulu, bu okullara devam eden 6.443 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmada, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından 2004-2005 eğitim-öğretim yılında ilköğretim okullarının 6.,7. ve 8. sınıflarında temel kaynak olarak kullanılmak üzere 2561 sayılı Tebliğler Dergisi'nde önerilen Türkçe ders kitapları ve OKS soruları incelenmiştir.

Örnekleme alınan Türkçe ders kitaplarındaki sorular hem kendi aralarındaki soru dağılımları açısından, hem de bilişsel basamaklara göre soru dağılımları açısından, frekans (f) ve yüzdelik (%) istatistiksel teknikleri kullanılarak, tablo ve grafiklere dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır. Araştırmanın ikinci boyutunda; öğrencinin cinsiyetinin, okul durumunun, babasının iş durumunun (sosyo-ekonomik durumunun) ve Türkçe dersi not ortalamasının, ÖUS toplam, ÖUS kavrama ve ÖUS analiz puanlarına etkisi incelenmiştir. Türkçe ders kitaplarının öğrencileri OKS'ye hazırlama yönüyle yetersiz olduğu, OKS soruları ve Türkçe ders kitaplarındaki soruların bilişsel basamaklar dikkate alınmadan hazırlanmış olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin ÖUS toplam, ÖUS kavrama ve ÖUS analiz puanlarının öğrencilerin cinsiyetlerine, okul durumlarına, babalarının iş durumuna ve Türkçe dersi not ortalamalarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaştığı belirlenmiştir.

ABSTRACT

Ph. D. THESIS

**AGREEMENT LEVEL OF OPEN ELEMENTARY AND ELEMENTARY
LEVEL TURKISH TEXTBOOKS WITH THE TURKISH QUESTIONS OF
OKS**

ESİN ŞAHİN

Supervisor: Prof. Dr. Ahmet KIRKKILIÇ

II. Supervisor: Asist. Prof. Dr. Başaran GENÇDOĞAN

2006 – PAGE: 364

Prof. Dr. Murat ÖZBAY

Prof. Dr. Mukim SAĞIR

Assoc. Dr. Osman GÜNDÜZ

Asist. Prof. Dr. Halit DURSUNOĞLU

Asist. Prof. Dr. Nesrin FEYZİOĞLU

In this study, the questions in the second grade Turkish school books and those of OKS are analysed using *Bloom's cognitive taxonomy*.

In this work, scanning model has been employed. First of all, the literature relevant to the subject is studied and a theoretical part is formed. The research covers 58 elementary schools in Erzurum, 6.443 students attending to these schools in 2004-2005 academic year. In this research Turkish school books to be used in the 6th, 7th and 8th grades of elementary school in 2004-2005 academic year - which were proposed by 'Talim Terbiye' Committee (Teaching and Training Committee) of Ministry of National Education and published in the 2561 numbered Tebliğler Dergisi - and OKS questions were analysed.

The sample questions taken from the Turkish school books have been transferred to the graphics and tables and explained both in terms of their proportions and of the proportions formed in accordance with the cognitive stages. Frequency (f) and percentage (%) techniques are used for these graphics and tables. In the second stage of the study, the effects of the student's sex, school level, his father's occupation (socio-economic condition) and GPA of his Turkish language course on his scores of ÖUS total, ÖUS comprehension and ÖUS analysis are studied. It is concluded that the Turkish school books are not sufficient to prepare the students for OKS and questions of OKS and of those Turkish school books are prepared regardless of the cognitive levels. Finally, it has been determined that there is a close relation between the students' sex, school level, fathers' occupation, GPA in Turkish classes and their scores obtained in ÖUS total, ÖUS comprehension and ÖUS analysis.

ÖN SÖZ

Türkçe dersi, öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma şeklinde sıralanan temel etkinliklerle iyi, doğru, yaratıcı ve eleştirel düşünebilen bireyler olarak yetiştirmelerini sağlayan önemli bir derstir. Ana dilini iyi öğrenen bireylerin gerek kişisel gerekse toplumsal yaşamlarında daha başarılı oldukları bir gerçektir. Öğrencilerin diğer derslerde de başarılı olabilmeleri ana dillerine olan hâkimiyetlerine bağlıdır. Bunların yanında Türkiye’deki sınav gerçeği de göz önünde bulundurulduğunda Türkçe dersinin önemi daha iyi anlaşılır. Bu ve buna benzer nedenlerle eğitim ve öğretim kurumları olarak kabul edilen okullarda, Türkçe dersini öğrencilere en iyi şekilde verebilmek için hazırlanmış araçlardan en önemlisi ve ilki, Türkçe ders kitaplarıdır. Türkçe derslerinde temel kaynak olarak kullanılan ders kitaplarının çok amaçlı ve yeterli düzeyde olması beklenir. Bu açıdan ders kitapları; metinleri, resimleri, yazı karakterleri ve özellikle de öğrencilere yönelik hazırlanmış soruları bakımından öğrenciyi Türkçe dersinin amaçlarına göre yetiştirebilecek yetkinlikte olmalıdır.

İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dersinde ve diğer derslerde gereken başarıyı gösterebilmelerinin yanı sıra, aileler, okul idarecileri ve öğretmenlerce, öğrencilerin gelecekte seçecekleri mesleklere yönelik –bir başka deyişle ÖSS’ye yönelik- ilk tercihlerini yaptıkları OKS adı verilen sınavı da geçmeleri beklenmektedir. Bu sınavın bu kadar önemli olması, öğrencilerin ilköğretim döneminde daha iyi bir eğitim almalarını gerekli kılmaktadır.

Gelişen çağla birlikte iyi yetişmiş insan gücüne duyulan ihtiyaç, eğitimde de gelişimi ve değişimi gerekli kılmış, bu da eğitim bilimleri alanında yeni yaklaşımları doğurmuştur. Bu yaklaşımlardan biri de *Bloom taksonomisidir*. Diğer taksonomik yaklaşımlara göre eğitim çevrelerince ve araştırmacılarca daha çok kabul gören *Bloom taksonomisine* göre, öğrencinin en alt bilişsel basamaktan en üst bilişsel basamağa geçmesi hedeflenmiştir.

Bu araştırmada ilköğretim Türkçe ders kitaplarındaki tüm sorular ve OKS Türkçe soruları hâlen çağdaş eğitim yaklaşımları içerisinde geçerliliğini koruyan *Bloom’un bilişsel alan taksonomisine* göre incelenmiştir. Böylece Türkçe ders

kitaplarındaki sorularla OKS Türkçe sorularının ne düzeyde benzeştiği saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırma konusunun belirlenmesinden, planlanması, yürütülmesi ve sonuçlandırılmasına kadar her aşamada rehberlik ve yönlendirmeleriyle yanımda olan danışmanlarım ve değerli hocalarım Prof. Dr. Ahmet KIRKKILIÇ ve Yrd. Doç. Dr. Başaran GENÇDOĞAN'a, araştırmamda desteklerini esirgemeyen tez izleme komitesi üyelerinden Prof. Dr. Mukim SAĞIR ve Yrd. Doç. Dr. Halit DURSUNOĞLU'na, bilgisayar ve internet konusunda yardımlarını esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Rıfat KÜTÜK'e, çalışma süreci içerisinde düşüncelerine başvurduğum Arş. Gör. Erdal BAY'a, gerekli dokümanlar konusunda destek olan Yrd. Doç. Dr. Erdoğan KÖSE, Arş. Gör. Bahadır GÜCÜYETER ve Arş. Gör. Murat ŞENGÜL'e, doktoramla birlikte büyüyen ve sabırla tezimi bitireceğim günü bekleyen sevgili kızım Mihrişah Yağmur ŞAHİN'e ve yoğun iş yaşamına rağmen bana sürekli destek olan değerli eşim Okt. Abdullah ŞAHİN'e yürekten teşekkür ederim.

2006-Erzurum

KISALTMALAR DİZİNİ

AİÖ	: Açık İlköğretim Okulu
AOBP	: Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı
AÖL	: Açık Öğretim Lisesi (Anadolu Öğretmen Lisesi)
ASP	: Ağırlıklı Standart Puanı
ATML	: Anadolu Teknik Meslek Liseleri
D.O.	: Devlet Okulu
FL	: Fen Lisesi
GAMPİÖ	: Gazi Ahmet Muhtar Paşa İlköğretim Okulu
İ.O.	: İlköğretim Okulu
Kont.	: Kontenjan
L	: Liseler
LGS	: Liselere Giriş Sınavı
Mes.	: Meslek
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MF	: Matematik-Fen
MFASP	: Matematik-Fen Ağırlıklı Standart Puanı
ML	: Meslek Liseleri
OECD	: Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı (Organization for Economic Cooperation and Development)
Ok.	: Okullar
Okt.	: Okutman
OKS	: Ortaöğretim Kurumları Sınavı
OÖKÖSYS	: Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
Ö.L.	: Özel Liseler
ÖDYM	: Ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Merkezi
ÖSS	: Öğrenci Seçme Sınavı
ÖSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
ÖSYS	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
ÖUS	: Örneklem Uygulanan Sınav
Sos.	: Sosyal

T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TM	: Türkçe-Matematik
TMASP	: Türkçe-Matematik Ağırlıklı Standart Puanı
TOEFL	: Yabancı dil olarak İngilizce testi (Test of English as a Foreign Language)
Y.Dil	: Yabancı Dil
Yay.	: Yayınları

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1.1: Liselerin ÖSS Yarışındaki Başarı Durumları.....	6
Tablo 2.2: 2005 OKS Genel Test Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	56
Tablo 2.3: 2005 OKS Özel Okullar Sınavı Test Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	57
Tablo 2.4: OKS 2003- 2004 Taban Puan ve Katsayıları.....	59
Tablo 2.5: 2005 OKS’de En Çok Tercih Edilen 10 Devlet Fen Liseleri.....	61
Tablo 2.6: 2005 OKS’de En Çok Tercih Edilen 10 Özel Fen Lisesi	62
Tablo 2.7: 2005 OKS I. Yerleştirme Sonuçlarına Göre Yüzdelik Dilim Açısından En Çok Tercih Edilen 40 Lise	66
Tablo 2.8: 2004 Yılı Üniversite Seçme Sınavı (ÖSS) Sonuçlarına Göre Liselerin Başarı Durumu.....	67
Tablo 2.9: 1998- 2005 Yılları İçindeki OKS Türkçe Sorularının Konularına Göre Dağılımı.....	73
Tablo 4.10: Araştırmada İncelenen Türkçe Ders Kitapları, Yazar(lar)ı, Yayınevleri, Yayın Yeri ve Yılları, Metin Sayıları ve Kitaptaki Toplam Soru Sayıları.....	84
Tablo 4.11: Araştırmanın Örneklemine Oluşturan Okullar ve Uygulanan Sınav- Anket Dağılımı.....	86
Tablo 5.12: OKS Sorularıyla İlgili Yüzdelik Bulgular.....	118
Tablo 5.13: MEB Yayınları Türkçe Ders Kitaplarıyla İlgili Bulgular.....	123
Tablo 5.14: MEB Yayınları AİÖ Ders Kitaplarıyla İlgili Bulgular.....	124
Tablo 5.15: Mahir Yayınları Türkçe Ders Kitaplarıyla İlgili Bulgular.....	125
Tablo 5.16: İncelenen Ders Kitaplarının Bilişsel Basamaklara Göre Soru Dağılımı ile İlgili Bulgular.....	126
Tablo 5.17: Kız ve Erkek Öğrencilerin ÖUS Toplam Puanları, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları ile İlgili Bulgular.....	135
Tablo 5.18: 2004 OKS-İllerin Fen Liselerine Göre Kız ve Erkek Adayların Dağılımı.....	138
Tablo 5.19: 2004 OKS-İllerin Anadolu Liselerine Göre Kız ve Erkek Adayların	

Dağılımı.....	138
Tablo 5.20: Öğrencilerin Babalarının İş Durumuna Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalaması Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	139
Tablo 5.21: Öğrencilerin Babalarının İş Durumuna Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalaması Varyans Analizi ile İlgili Bulgular.....	140
Tablo 5.22: Öğrencilerin Babalarının İş Durumuna Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalaması ile İlgili Post Hoc Testi Sonuçları.....	141
Tablo 5.23: Öğrencilerin Okul Durumlarına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalaması Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	143
Tablo 5.24: Öğrencilerin Okul Durumlarına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalaması Varyans Analizi ile İlgili Bulgular.....	144
Tablo 5.25: Öğrencilerin Okul Durumlarına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalaması ile İlgili Post Hoc Testi Sonuçları.....	146
Tablo 5.26: Öğrencilerin Türkçe Dersi Not Ortalamasına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama ve ÖUS Analiz Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	150
Tablo 5.27: Öğrencilerin Türkçe Dersi Not Ortalamasına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama ve ÖUS Analiz Puanları Varyans Analizi ile İlgili Bulgular.....	150
Tablo 5.28: Öğrencilerin Türkçe Dersi Not Ortalamasına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama ve ÖUS Analiz Puanları ile İlgili Post Hoc Testi Sonuçları.....	151

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1.1: 2004 Yılı Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Sayısal Bilgileri.....	7
Grafik 5.2: 1998- 2005 OKS Türkçe Sorularının Bilişsel Alan Soru Değerlerine Göre Yüzdelik Dağılım Grafiği.....	119
Grafik 5.3: İncelenen Ders Kitaplarının Toplam Sorular İçindeki Yüzdelik Değer Grafiği.....	122
Grafik 5.4: İncelenen Ders Kitaplarındaki Soruların Bilişsel Alan Değerlerine Göre Yüzdelik Dağılım Grafiği.....	127
Grafik 5.5: MEB, AİÖ ve Mahir Yayınları Türkçe Sorularının Bilişsel Alan Soru Değerlerine Göre Yüzdelik Karşılaştırma Grafiği.....	131
Grafik 5.6: OKS ve Türkçe Kitaplarının Bilişsel Alan Soru Değerlerine Göre Yüzdelik Karşılaştırma Grafiği.....	133
Grafik 5.7: 2004 yılı OKS'ye Giren ve OKS'yi Kazanan Öğrencilerle İlgili Bilgiler.....	137
Grafik 5.8: 2004 yılında OKS'yi Kazanan ve Ham Puan Barajını Aşamayan Öğrencilerle İlgili Bilgiler.....	137
Grafik 5.9: Bölgelere Göre MF Puan Ortalamaları Grafiği.....	149

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1: Bloom ve Arkadaşlarının Okulda Öğrenme Modeli.....	31
Şekil 2.2: Net Doğru Hesaplama Formülü.....	58
Şekil 2.3: TM Ağırlıklı Puan Hesaplama Formülü.....	58
Şekil 2.4: FM Ağırlıklı Puan Hesaplama Formülü.....	59

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Günümüzde genel anlamda formal ve informal eğitim olarak iki grupta değerlendirilen eğitimi, bireyde davranış değiştirme süreci olarak tanımlamak mümkündür. Yaşamı boyunca eğitim süreci içinde yer alan birey, davranışçılık ekolüne göre her an davranış repertuvarına yeni bir şeyler eklemeye devam eder.

Eğitim, insanın bütün yaşamını organize eden bir süreçtir. İnsan, özellikle erişkinlik dönemine gelinceye değin şu veya bu biçimde bu eğitim kurumunun üyesi olmuştur. Ayrıca bu kurum içinde aldığı eğitim düzeyi de insanın gelecekteki bütün yaşantısını etkiler. Eğitimin gücü bu şekilde özellikle yakın zamanlarda artmış ve insanı istese de istemese de etkiler hâle gelmiştir. (Özkalp, 2001, s;203)

Geçmişte resmî veya formal eğitim bir ihtiyaç değildi. Çünkü çocuklar ve gençler; ailedeki yaşlı kimselerden, doğayla iç içe yaşamalarının beraberinde getirdiği tecrübelerden ve arkadaşlarıyla kurdukları oyunlardan kendileri için gerekli olan bilgileri edinmekteydiler. Sonraları toplumların teknolojik ve ekonomik yapıları değişmeye başladı ve aile çocuğuna bazı bilgileri vermekte yetersiz kaldı. Yeni gelişmeler yeni bilgi birikimleri gerektiriyor; eğitim, kurumsallaşma ve formal olma ihtiyacı gösteriyordu. Bu ihtiyaçtan hareketle eğitim kurumları ortaya çıkmış, resmîleşmiş ve yaygınlaşarak toplumun büyük bir bölümünün gittiği ve buralarda eğitildiği yerler hâline gelmiştir.

Endüstrileşmenin gelişmesi ve teknolojik yenilikler, becerikli insan gücüne olan ihtiyacı gün geçtikçe arttırmıştır. Bu tür yetenekli insan gücü ise ancak, belirli kurumlarda, belirli bir eğitim süreci sonunda yetiştirilebilirdi. Böylece özellikle çağdaş toplumlarda, insanların yaşantılarının en erken ve en verimli yıllarını resmî eğitim kurumlarında geçirmekte olduklarını görmekteyiz. Bu yönüyle eğitim, çağdaş toplumsal yapıda yaşantımızı düzene koyan bir süreç hâline gelmiştir. (Özkalp, 2001, s;204)

Eğitim geniş anlamda, bireylerin içinde doğup büyüdükleri, yaşamlarını sürdürdükleri toplumun değerlerini ve bilgilerini geliştirdikleri, becerileri

kazandıkları ve öğrendiklerini kendilerinden sonra gelecek kuşaklara aktarmaları sürecini içerdiğinden toplumsallaşma (sosyalleşme) süreciyle eş anlamlıdır. Dar anlamdaysa, öğretim yerine kullanılmakta ve insanın teknik bilimle olan ilişkisini anlatmaktadır. Yani, 19. yüzyıldan bu yana eğitim, sistemli ve güdümlü olarak resmî öğretim kurumlarında ve bu iş için özel olarak yetişmiş kimselerce yapılan, bilgi ve değerlerin öğretilmesiyle insanlara yeni davranışlar ve becerilerin kazandırılması sürecidir. Bu anlamda eğitim, bireye belli bir meslek kazandıran bir faaliyet olarak kabul edilir. 19. yüzyılda özellikle Batı Avrupa’da sanayileşme ve kentleşme süreciyle birlikte gelişmiş ve yaygınlaşmış olan bu eğitim kurumları, gelişmeyi sağlamış; geleneksel yapıların çözülmesine, inanç ve değerler sisteminin değişmesine yol açmıştır. Bu da hızla artan dünya nüfusunun yeni koşullara uyum sağlamasını, karmaşıklaşan ve genişleyen bilgi birikimini güncel yaşama taşıyacak işgücünün eğitilmesini ve uzmanlaşmasını zorunlu hâle getirmiştir. Böylece insanlar, en doğal ihtiyaçlarını karşılamak için dahi belli koşulları yerine getirmek zorunda kalmıştır. Yani insanlar, çağdaş toplumsal yapı içinde, belli sistematik bilgileri edinmeli ve istedikleri belli alanlarda uzmanlaşmalıydı. Bunların gerçekleşmesi de eğitim kurumlarıyla mümkündü ve böylece endüstrileşmiş toplumlarda eğitim zorunlu hâle geldi. (Özkalp, 2001, s;211- 212)

Türk eğitim tarihinde ise eğitim kurumlarına çok eskiden beri rastlanmaktadır. Ancak, bunların sayıca az olduğunu, bu okullara devam eden öğrenci sayısının da oldukça düşük olduğunu tarihî kaynaklardan öğreniyoruz. 16. yüzyıldan itibaren de bu kurumlar çağdaş bilgi ve gelişmeleri aktarmaktan oldukça uzak kurumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. (Özkalp, 2001, s;211)

Türkiye’de çağdaş anlamda eğitimin başlangıcı 19. yüzyılın ikinci yarısındaki Tanzimat ıslahatıyla başlamakla birlikte (Galatasaray Lisesi’nin açılması, İstanbul’da üniversitelerin açılması gibi) gelişimin asıl büyük bölümü Cumhuriyet Türkiye’sinde gerçekleşmektedir. Bu dönemde laiklik anlayışıyla birlikte, okullar çağın koşullarına göre düzenlenmiş, mahalle mektepleri, medreseler, tekkeler, zaviyeler ve tarikatlar kapatılmıştır. Diğer yandan yazı devrimi ile Türkçe, konuşulan ve yazılan dil hâline getirilmiştir. (Özkalp, 2001, s;211-212)

Günümüzde, okul sistemleri, kreş, anaokulu, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim olarak düzenlenmiştir. Eğitim birliği yasasıyla devlete bağlanan ve çağın gerektirdiği koşullara göre düzenlenmiş bu okullarda amaç; milliyetçi, cumhuriyetçi, halkçı, inkılapçı, laik, evrensel düşünebilen, ulusal sınırları içinde kalmayan, uzlaşmacı, her türlü bilgiyi, kuralı, değeri sürekli sorgulayabilen, sorunlara çözüm üretebilen, hoşgörülü, laik ve özgürlükten yana olan, boyun eğmeyen, insanı ve doğayı sevip onların haklarını savunabilen, olaylara çok boyutlu bakabilen, doğrudan demokrasiyi benimseyen, seçme, seçilme, denetleme ve yaptırım hakkını kullanabilen, görev ve sorumluluktan kaçmayan, hakkını arayabilen, ekip hâlinde çalışabilen, kendini sürekli yenileyip geliştirebilen, dinamik dengeler kurabilen, serbest rekabetçi, özel girişimci, barışçıl kişiler yetiştirmektir.

Okul sistemleri içinde ilköğretim, 6- 14 yaşlarındaki çocukların eğitim-öğretimini kapsar. İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. Bu kurumlar, 8 yıllık ilköğretim okullarını, yetiştirici ve tamamlayıcı sınıflar ile özel eğitime muhtaç çocuklar için kurulan okullar ve sınıfları kapsamaktadır. (Ada, 2002, s;160) Öğrencilere iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu millî ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek; ilgi, eğilim ve yetenekleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamak temel eğitimin amaç ve görevlerini oluşturmaktadır. İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında, öğrencilere ortaöğretimde devam edilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar da yapılmaktadır.

Ortaöğretim, ilköğretime dayalı en az üç yıllık öğrenim veren genel liseler ile mesleki ve teknik liseleri kapsamaktadır. İlköğretimi tamamlayan ve ortaöğretime gitmeye hak kazanmış olan her öğrenci, ortaöğretime devam etme ve ortaöğretim imkânlarından ilgi, eğilim ve yetenekleri ölçüsünde yararlanma hakkına sahiptir. Öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle, onlara kişi ve toplum sorunlarını tanıtmak, çözüm yolları aramak ve yurdun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak

bilincini ve gücünü kazandırmak; öğrencileri çeşitli program ve okullara duydukları ilgi, eğilim ve yetenekleri ölçüsünde ve doğrultusunda yükseköğretime veya hayata ve alanlarına hazırlamak ortaöğretimin amaç ve görevlerini oluşturmaktadır. Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve yetenekleri ile toplumun ihtiyaçları arasında denge sağlanır.

Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı en az iki yıllık yükseköğretim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar. Yükseköğretim kurumlarında öğrenciler ön lisans, lisans ve lisansüstü (yüksek lisans + doktora) öğrenimi görürler. Yükseköğretim kurumları; üniversiteler ile ileri teknoloji enstitüleri ve bunların içinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, meslek yüksekokulları ile uygulama ve araştırma merkezlerinden oluşur. (Kocabaş, 2002, s;220) Üniversiteler, dünyadaki teknolojiyi öğrenmeye, özümsemeye, yenilemeye hazır insan gücünün de yetiştirildiği, ülkemizin entelektüel zenginliğine kaynak olan kurumlardır. (Terzioğlu, 2000, s;7) Günümüzde bilim, yeni teknolojilerin ve üretim yöntemlerinin ortaya çıkmasını ve gelişmesini sağlayan altyapıdır. Ülkeler için yaşamsal bir önem taşıyan bilimin üretimi, özellikle bizim ülkemiz gibi özel sektörü yeterli birikime ulaşmamış ülkelerde, hemen hemen tamamen kamuya, yani üniversitelere ve kamu araştırma kurumlarına kalmaktadır. (Pak, 2000, s;93)

Bu açıdan “toplumsal ve kültürel değişmede yükseköğretimin yeri çok daha önemlidir.” (Özkalp, 2001, s;215)

Türkiye’de mevcut ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrenci sayısı oldukça fazladır. İktisaden gelişmiş ülkelerde ortaöğretim oranı ilköğretimdeki öğrenci sayısına göre arttırıldığından ve özellikle bu artışlar öğrenciye beceri veren mesleki ve teknik okullara yoğunlaştırıldığından öğrenciler bizde olduğu gibi üniversite kapılarında yığılmamaktadır. Örneğin Japonya’da ortaöğretimdeki öğrencilerin oranı ilköğretimdekilerin % 60’ı dolayındadır. Bu % 60’ın dörtte üçünü de mesleki ve teknik okullar oluşturmaktadır. Türkiye’de ise bu oran % 20’dir ve bu % 20’nin dörtte üçünü klasik okullar oluşturmaktadır. Bir başka ifadeyle, Türkiye’de ilköğretim ve ortaöğretim bir anlamda birbirine bağlı ve bir bütün oluşturduğundan liseyi bitiren bir öğrencinin iyi bir meslek sahibi olmak ve ekonomik anlamda daha iyi bir yaşam sürebilmek için üniversiteye gitmekten başka bir seçeneği kalmamaktadır. (Güçlüol, 1980, s;152)

Ülkeler, eğitime daha fazla önem verdikçe, toplum ve özellikle anne-babalar eğitimin gerekliliğine daha çok inandıkça, eğitimden beklentiler artmakta; Türkiye gibi gelişmekte ve genç nüfusu fazla olan ülkelerde, eğitime talep artmaktadır. (Güçlüol, 1980, s;152) Bütün bunlara üniversiteye girebilme isteği, zorunluluğu ve zorluğu da eklenince hem anne babalar hem de öğrenciler bu isteklerini kolaylaştırıcı çözüm yolları aramak durumunda kalmaktadır. Mesleki ve teknik liseleri bitirenlerin yükseköğrenim yapabilme olanaklarının oldukça sınırlı olması ve mezunların henüz endüstrileşmekte olan ülkeler sınıfına giren ülkemizde meslekleriyle ilgili bir iş bulamamaları bu okullara olan rağbeti azaltmıştır. Bu durumda ister istemez genel liselere olan talep artmış, hatta bu liselerden üniversiteye girmeyi daha da kolaylaştıracak olanlarına yerleşebilme yarışı başlamıştır.

Mümkünse yerleşebilmesi istenilen bu ortaöğretim kurumlarından, yani liselerden mezun olan öğrenciler Öğrenci Seçme Sınavı'nda (ÖSS), lisede seçtiği alana karşılık gelen fakülteleri tercih ettiğinde, öğrencinin lisede elde ettiği başarı durumuna göre oluşan Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP), 0,8 gibi yüksek bir katsayı ile çarpılıp ÖSS'de elde edilen puana eklenecektir¹. Buna ve bunların yanı sıra liselerden mezun olan öğrencilerin ÖSS'de baraj olarak konulmuş 185 puanı aşma yüzdelerine göz atıldığında bu liselerde öğrenim görmenin ne derece önemli olduğu daha iyi anlaşılacaktır:

¹ İlköğretim Final Dergisi Rehberlik 2, (7. sayının eki), 2004, 2.

Tablo 1.1: Liselerin ÖSS Yarışındaki Başarı Durumları²

OKUL TÜRÜ	Sınavı Geçerli Aday Sayısı	Sınavı Kazanan (En Az 160 Puan Alan) Aday Sayısı	%	En Az Bir Puanı 185'ten Fazla Aday Sayısı	%
LİSELER					
Fen Liseleri	5.220	5.188	99,4	5.100	97,7
Özel Fen Liseleri	3.658	3.612	98,7	3.448	94,3
Anadolu Liseleri	124.970	123.540	98,9	117.186	93,8
Askerî Liseler	365	358	98,1	335	91,8
Liseler (Y. Dil Ağırlıklı)	110.190	107.351	97,4	94.886	86,1
Yabancı D. Eğ. Yapan Ö.L.	25.822	24.524	95,0	21.240	82,3
Özel Liseler	11.047	9.986	90,4	7.854	71,1
Güzel Sanatlar Liseleri	2.389	2.207	92,4	1.690	70,7
Düz Liseler	864.292	721.070	83,4	510.207	59,0
Çok Programlı Liseler	54.602	41.282	75,6	27.028	49,5
LİSELER TOPLAMI	1.243.788	1.066.335	85,7	803.851	64,6
MESLEK LİSELERİ					
Öğretmen Liseleri	18.055	17.759	98,4	16.851	93,3
İmam Hatip Liseleri	59.196	52.225	88,2	42.623	72,0
Sekreterlik Meslek Liseleri	366	325	88,8	253	69,1
Diğer Meslek Liseleri	4.507	3.604	80,0	2.390	53,0
Otelcilik ve Turizm Mes. L.	5.606	4.322	77,1	2.956	52,7
Sağlık Meslek Liseleri	20.117	15.875	78,9	9.889	49,2
Astsubay Hazırlama Ok.	2.131	1.800	84,5	1.014	47,6
Kız Meslek Liseleri	79.318	53.490	67,4	29.830	37,6
Ticaret Meslek Liseleri	109.011	67.235	61,7	35.778	32,8
Teknik Liseler	17.103	10.507	61,4	4.892	28,6
Endüstri Meslek Liseleri	166.193	67.612	40,7	26.660	16,0
MESLEK L. TOP.	463.548	276.995	59,8	156.285	33,7
Diğerleri	2.566	1.119	43,6	394	15,4
GENEL TOPLAM	1.727.957	1.362.208	78,8	977.381	56,6

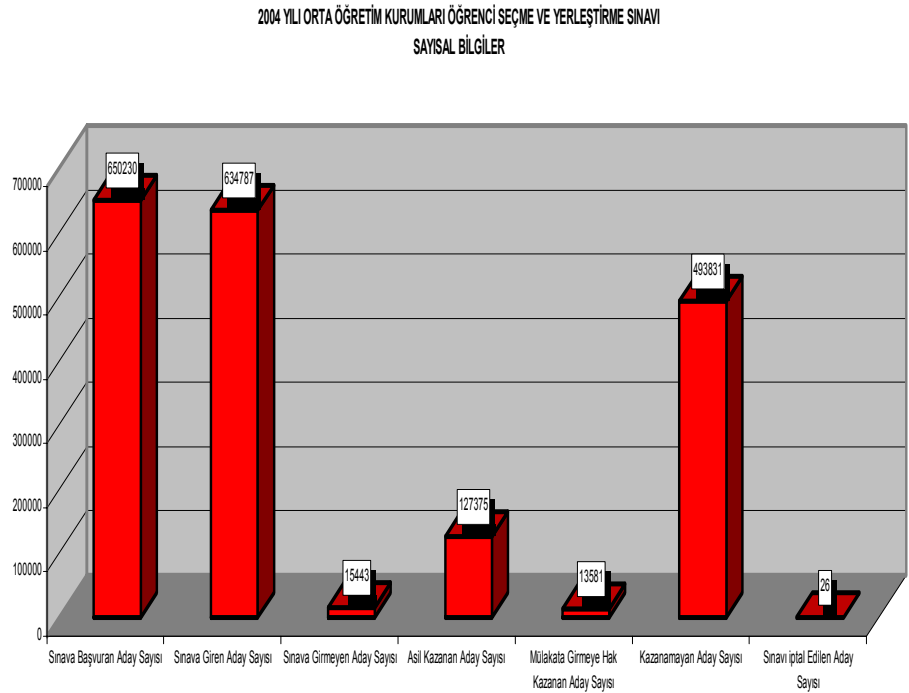
2004 yılı Ortaöğretim Kurumları Sınavı'nda (OKS) herhangi bir ortaöğretim kurumuna yerleşen aday sayısının % 20, bunun yanı sıra yerleşemeyen aday sayısının % 80 olduğu düşünülürse, öğrencilerin ne derece

² İlköğretim Final Dergisi Rehberlik 2, (7. sayının eki), 2004, 2.

büyük bir yarışın içinde oldukları daha da iyi anlaşılmaktadır. Bu nedenle devlet denetiminde yürütülen OKS (Ortaöğretim Kurumları Sınavı) öğrencilerin bu liselere girişini, talebin fazla olması açısından belli kurallar çerçevesinde kontrol altına almaktadır. Örneğin, üniversite sınavında konulan baraj puanı (185) geçme yüzdesi (% 97, 7) en yüksek olan fen liselerine başvurabilmesi için 8. sınıf öğrencilerinden, 6. ve 7. sınıflarda Türkçe, Matematik ve Fen Bilgisi derslerinin en az 3 ve yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalamasının da en az 4 olması istenmektedir³.

Yapılan istatistikler ve sekiz yıllık temel eğitim sürecinde öğrencinin kazanacağı bilgi ve beceriler, özellikle de ilköğretimin ikinci kademesinde göstereceği başarı; bundan sonra öğrenimini sürdüreceği liseyi seçmede ve istediği bir mesleğe ulaşmayı sağlayacak üniversiteye girişte önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Grafik 1.1: 2004 Yılı Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Sayısal Bilgileri⁴

³ İlköğretim Final Dergisi Rehberlik 2, (7. sayının eki), 2004, 2.

⁴ http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/EK1.XLS

Grafik 1.1’de görüldüğü gibi 2004 yılında OKS’ye giren aday sayısı 634787 iken, kazanamayan aday sayısının 493831 olması oldukça düşündürücüdür. Bu sebeple de verilen eğitimin ne kadar etkili olduğunun incelenmesi, bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır.

Herhangi bir ülkenin gerçekleri, hâlihazır durumu, kültür ve tarihi, mevcut gelişmeler ve devletler arası ilişkiler gibi belli başlı hususlar, eğitimin amaçlarını belirlemede önemli faktörler olarak görülmektedir. Bu faktörler aynı zamanda, bütün bu oluşumların şuurunda olan insanın yetiştirilmesini de zorunlu kılmaktadır. Ayrıca yetiştirilenlerin de, tam anlamıyla bunun farkında olmaları gerekir. Bir başka ifadeyle, ne tür bir insan, niçin ve nasıl yetiştirilmelidir? Bu temel husus onların kafalarında apaçık bir şekilde belirmiş ve kesinlik kazanmış olmalıdır. (Tozlu, 2003, s;101-102) Bu husus eğitimde metot anlayışını gerekli kılmış; buna göre, “tek boyutlu, dar ve sınırlı bir insan anlayışına dayalı öğretim şekli çoktan terk edilmiştir.” (Tozlu, 2003, s;102) Franken’in; “Birçok şeyi öğretmeyin! Öğrettiğiniz şeyi tam olarak öğretin!” felsefesi, çağımızın gerektirdiği eğitim metotlarının oluşturulması ve geliştirilmesinde temel kaynak olmuştur.

Piaget’nin Bilişsel Gelişim Kuramı, Ralph Tyler’ın Program Geliştirme Çalışması, Guilford’un Zekâ Modeli, Gardner’ın Çoklu Zekâ Modeli, De Corte Modeli, Taba’nın Sınıflaması, De Block Taksonomisi, Gagne- Merrill Taksonomisi, Gerlach ve Sullivan Taksonomisi gibi birçok taksonomik yaklaşımdan biri olan Bloom’un Tam Öğrenme Modeli, günümüz eğitim çevrelerince en çok benimsenen ve uygulanması gerekliliği üzerinde en fazla durulan taksonomik yaklaşımlardandır. Bu sebeple ortaya konulan çalışmada, ilköğretim ikinci kademedeki kullanılan (Türkçe dersleri için Millî Eğitim’in belirlediği genel ve özel amaçlar doğrultusunda, Talim ve Terbiye Kurulunun ön gördüğü koşullar çerçevesinde hazırlanmış) Türkçe ders kitaplarının ve yine öğrencilerin elde ettikleri bu bilgiler ışığında sınanacağı OKS Türkçe sorularının, Bloom’un bilişsel alan sınıflaması açısından paralellik gösterip göstermediğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda çalışmanın ikinci boyutunda, örneklem olarak alınan 1100 ilköğretim 8. sınıf öğrencisine uygulanan deneme sınavına göre; öğrencilerin cinsiyet değişkeni, babalarının iş durumu, okul durumları ve

Türkçe dersi not ortalaması açısından ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları arasındaki farklar incelenmiş ve yorumlanmıştır.

1.1. Araştırmanın Önemi

Türkçe dersi bilindiği gibi, gerekli amaçlara varabilmek için öğrenciye türlü davranışları (bilgi, beceri, alışkanlık) kazandıran, dolayısıyla türlü etkinlikleri içeren bir derstir. Bu etkinlikler, kendi bölümlerinde gerek özel amaçlar, gerek kazandırılacak davranışlar olarak ayrıntılarıyla belirlenmiştir. (Soysal, 1999, s;363)

Eğitim programında ilk öge hedeftir. Hedef, öğrenciye kazandırılması düşünülen nitelikler kümesidir. Öğrencilerin ulaştırılması düşünülen yerdir. Hedeflerden sapmaların engellenmesinde, ders kitapları belirleyici bir role sahiptir. Ders kitabı yazarları –eğer bir öğretim programında davranışlar belirlenmişse- bunu ölçüt olarak alıp amaca giden basamakları net bir şekilde okuyucuya sunabilirler. Hedeflerin gerçekleşmesinde, ders kitabı, öğretmen ve öğrenci için temel materyaldir. (Kılıç vd., 2002, s;20-21)

Eğitim; “bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istendik ve kalıcı değişimler oluşturma süreci” (Ertürk, 1979, s;84) olarak tanımlanırsa, “okul eğitimine bu duruma genellikle, öğrencilerin sunulan uyarıcılara tepkiler oluşturmaları sağlanarak ulaşılmaya çalışılır. Okulda kullanılan bu uyarıcılar, çoğunlukla bir derse dayalı sorulardır. Bu nedenle öğretme-öğrenme sürecinde kullanılmak amacıyla hazırlanmış soruların belirli özelliklere ve niteliklere sahip olması beklenir. Bunun yanında, okul eğitiminde ulaşılmaması beklenen hedeflerin de gerçekleşip gerçekleşmediğinin saptanması gerekir. Bu nedenle okul eğitiminde bu hedeflerin temsilcisi olacak davranışların kazanılıp kazanılmadığını gösteren ölçme ve değerlendirme etkinlikleri büyük önem taşımaktadır.” (Kutlu, 1999, s;16) Ölçme; insanda var olan niteliklerin ve yapıların gözlemlenip, gözlem sonuçlarının belli bir kurala göre sayı ve sembollerle ifade edilmesi işlemidir. (Çelik, 2000, s;11) Hiçbir ölçme sadece tespit için yapılmaz. Ölçmenin amacı, tespitin yanı sıra bir hüküm oluşturmaktır. İşin bu kısmına ise değerlendirme

denir. (Çam vd., 1998, s;26) Sonuç olarak, öğrenme ve öğretme etkinliğinin olduğu her yerde ölçme ve değerlendirme vardır. (Çelik, 2000, s;107)

“Metinlerin, programda belirlenen hedeflere ulaşılmasına aracılık eden; öğrencileri dönem, tür, dil özelliği ve edebî şahsiyetle buluşturan; onda okuma alışkanlığını ve zevkini geliştiren vazgeçilmeyecek araçlar olduğu göz ardı edilmemelidir.” (Altay, 2000, s;48) Dersin istenilen amaca ulaşmadaki başarısı, ele alınan ve işlenen düzeye uygun metinler ve bu metinlerin sonlarında yer alan soruların niteliğiyle sıkı sıkıya ilişkilidir. Türkçe derslerinin belirlenen hedefler doğrultusunda, öğrenciye istenileni verip veremediğini anlamak için de hedefe yönelik sorular hazırlanmaktadır. Kısaca; öğrencilerin belirlenen hedefe ne kadar ulaştıkları, metinlere dayalı olarak hazırlanan bu sorular ve bu soruların paralelinde hazırlanmış sınav sorularıyla değerlendirilmektedir.

Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı’nda anlama-anlatma etkinliklerinde kullanılacak metne hazırlık ve metin sonu sorularının nasıl olması gerektiği hususunda; ‘Öğrencileri metinle karşı karşıya getiren sorular, titizlikle, düşünülerek düzenlenmeli; bu sorular öğrencilere metni sevdirecek, onların ilgilerini çekecek nitelikte olmalı, onları yanlış çağrışımlar yapmaktan, yanlış düşüncelere sapmaktan korumalı, onlara doğru yönü göstermeli, çalışmalarını boyunca doğru ve sağlam adımlar atmalarını sağlamalıdır.’ (MEB, 1981, s;347-348) ifadelerine yer verilmiştir. (Şengül, 2005, s;60)

Öğrenciler, metinle doğrudan doğruya karşılaştırılmadan önce, bir ön çalışma, hazırlık gereklidir. Bu hazırlık, en iyi verimi sağlayabilmek için, atılacak tohuma en elverişli ortamı yaratma çabası olarak ele alınmalı, yeni bir metin işlenirken, öğretim etkinliklerine metne hazırlık sorularıyla yön verilmelidir. (MEB, 1981, s;348) Öğrenci ancak etki-tepki ilişkileri sonunda, gerçekler ile zihninde bir bağ kurarak, herhangi bir nesnenin bilgisi ya da becerisine sahip olur. Bilinmeyen nesnelerin özelliklerinin öğretiminde, bilinenden yararlanma durumuna uygun ölçülerde hazırlık sorularına yer verildiği takdirde, öğrenciye kazandırılmak istenilen davranışların, anlamlı olarak bütünlük teşkil etmesi sağlanır. (Yalçın, 1994, s;36)

Bundan sonra, “zihni harekete geçirmek, duyguları uyandırmak, doğru, güzel, iyi, hoş, başarılı, faydalı davranışları kazandırmak için metin altı sorularına

ihtiyaç vardır. Metnin kavranması, metin yoluyla dersin amaçlarının gerçekleştirilmesi, dersin amaçları ile Türk Millî Eğitiminin amaçlarına ulaşılmasının temelinde metin altı soruları yer almaktadır. ” (Tosunoğlu, 1992, s;133- 134)

Türkçe dersinde de amaç, bir yandan okuma, yazma ve konuşma gibi psiko-motor becerileri geliştirebilmek, bir yandan da ders kitabında bulunan metinler ve metin altı soruları aracılığıyla çocuğun düşünce gücünün, duyu, değer ve davranışlarının gelişmesini sağlamaktır. (Aşıcı, 1998, s;426) Buradan hareketle “sorular; metindeki duyu, düşünce, olay ve tasvirler, bunların açıklanması, ana fikir, sonuç, kişiler, kişilerin özellikleri, davranışları, ne için şöyle veya böyle davrandıkları, olayın geçtiği zaman ve yer özellikleri, bütün bunları öğrencilerin metnin neresinden, nasıl anladıkları gibi, öğrencilerin metnin özünü kavrayıp kavramadıklarını ölçecek nitelikte düzenlenmelidir.” (Gültekin, 1999, s;99) Metnin özelliğine göre sorular; olay, düşünce ve duyguları açıklama ve çözümlemeye; dil ve anlatım özelliklerini açıklamaya; çözümlemeyle elde edilen ayrıntılardan metnin bütününe anlamaya yarayan birleştirmeye; metnin konusu, dil ve anlatımı, türüyle ilgili kişisel görüşleri açıklamaya yarayan biçimlerde olmalıdır. (MEB,1981)

Metinlere dayalı olarak hazırlanan bu metin sonu sorularında, sınıf derecesi yükseldikçe ezbere ve cevabı metne dayalı soruların azaltılıp yüksek seviyeli bilişsel süreçleri gerektiren soruların artırılması gerekmektedir. Çünkü, belirlenen hedefe ancak ilerleme yoluyla ulaşılır. Metin seçiminde de buna benzer bir yapının gözetilmemesi de bu gerekliliği doğuran diğer bir nedendir. Yani, ders kitaplarında da başlangıç ve son arasında seviye farklılığı bulunmalıdır. Öğrenciler ders yılı sonunda, geriye dönüp baktıklarında ilerleme kaydettiklerini görüp, birçok konuda sahip oldukları bilgiler yardımıyla değerlendirmeler yapıp, fikir belirtebilmelidirler. (Akyol, 1997, s;14-16) Bir başka ifadeyle metin altı soruları; bilişsel becerileri ölçmeye yönelik olmalıdır.

Biliş; insanların dünyayı, çevreyi öğrenmeleri ve anlamalarını içeren zihinsel etkinlikler dizisi anlamına gelmektedir. Bireyin birçok davranış örüntülerini kazanabilmesi için, kendisini, çevresini ve dış dünyayı tanıması, bilmesi ve öğrenmesi gerekmektedir. Zaten, bireydeki öğrenme merakı da buradan

gelmektedir. Bunun yanında, bireyin kazanması gereken özellikle psiko-motor ve duyuşsal birçok davranışın temelinde, bunlarla ilgili bilişsel davranışların kazanılması vardır. Yani, bilişsel davranışlar, çoğu diğer davranışların temelini oluşturmaktadır. Ayrıca, ilköğretim -öğrencilerin çoğu bu kademedен sonra hayata atılacağı için- öğrencilerine temel bilgi ve becerileri kazandırmayı amaçlayan bir temel eğitim kurumudur. Bu sebeplerle, özellikle ilköğretim öğrencisinin bilişsel özelliklerinin bilinmesi ve eğitim-öğretim ortamının buna göre ayarlanması, hem ilköğretim kurumları, hem de öğrenci açısından önemlidir. Bilişsel gelişim, esas itibariyle, olgunlaşma ve yaşantı kazanma arasındaki nitelikli etkileşimin bir ürünüdür. Yaşantı, bireyin bilişsel açıdan gelişiminde oldukça etkilidir. Çünkü yaşantı zenginliği, uyarıcı bolluğu çocuğun bilişsel gelişimini de artırmaktadır. Çocuklara verilecek eğitimde bilişsel gelişim dönemleri göz ardı edilmemelidir.⁵ Çocukların hangi dönemlerde neleri, nasıl öğrenebileceklerinin bilinmesi, hazırlanacak eğitim programlarının çocuklar için daha etkili ve yararlı olmasını sağlayacaktır. (Köse, 2003, s;20) Doğal olarak çocuklarımıza okutulan ders kitaplarının ve onların belli dönemlerde merkezî sistemle sınındığı sınavların da bu gelişim süreçlerini dikkate alarak hazırlanması ve uygulanması gerekmektedir. Ancak; “Biz Benjamin S. Bloom metodunu her yönüyle savunmuyoruz. Son yıllarda Benjamin Bloom’dan farklı olarak yeni bilişsel öğretim basamakları ortaya çıkmıştır. Ama bunların temel taşı yine Benjamin Bloom’un bilişsel öğretim basamaklarıdır. Benjamin Bloom, sınırlama, sınıflama ve aşamalı geçiş gibi açılardan eleştirilebilir. Ancak bugün bilişsel ürünlerde hedef davranışlar bütün çağdaş pedagoglar tarafından kabul edilmektedir.” (Güner, Şahin, 2002, s;83) Bu sebeplerle metne hazırlık- metin altı soruları ve öğrencilerin yetenekleri ve zevkleri doğrultusunda çalışmak için gelecekte tercih edecekleri mesleklere yönelik bir ön adım sayılabilecek OKS soruları, bu soruların bilişsel açıdan karşılaştırılmasının yanı sıra, birtakım değişkenlerin ÖUS üzerindeki etkisi, araştırmanın konusunu oluşturmuştur.

⁵ Piaget’e göre dördüncü gelişim dönemi, “soyut işlemler dönemi”dir. 12 yaş ve üzerindeki ergenler, varsayımlar kurabilirler, akılcı (mantıksal) sonuçlara ulaşabilirler ve karmaşık sorunlarla uğraşır ve bunları sistemli biçimde çözebilirler. (Gander ve Gardiner, 1995)

Bu anlamda araştırmanın; Türkçe ders kitapları, taksonomi ve OKS alanında, bundan sonra yapılacak araştırma ve çalışmalara da kaynak olabileceği düşünülmektedir.

1.2. Problem

“İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarındaki (metne hazırlık, sözlük çalışmaları, metni anlama çalışmaları, tür, biçim ve anlatım özellikleri, anlatım çalışmaları ve imla-noktalama kuralları) sorular taksonomik açıdan OKS sorularıyla örtüşmekte midir ve 8. sınıf öğrencilerinin ÖUS Kavrama Puanları, Analiz Puanları ile Toplam Puanları üzerinde birtakım değişkenlerin etkisi var mıdır?” sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

1.2.1. Alt problemler

1. İncelenen ders kitaplarının, yüzdelik değerlerine göre;
 - a) Soru dağılımları arasında bir farklılık var mıdır?
 - b) Sorularının bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında bir farklılık var mıdır?
2. Sınıflara göre MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki⁶ soruların, yüzdelik değerleri açısından;
 - a) Kendi aralarında dağılımları arasında bir farklılık var mıdır?
 - b) Kendi aralarında bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında bir farklılık var mıdır?
3. Sınıflara göre MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarındaki⁷ soruların, yüzdelik değerleri açısından;
 - a) Kendi aralarında dağılımları arasında bir farklılık var mıdır?
 - b) Kendi aralarında bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında bir farklılık var mıdır?
4. Sınıflara göre Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki⁸ soruların, yüzdelik değerleri açısından;
 - a) Kendi aralarında dağılımları arasında bir farklılık var mıdır?

⁶ bk. s.: 123

⁷ bk. s.: 124

⁸ bk. s.: 125

- b) Kendi aralarında bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında bir farklılık var mıdır?
5. OKS sorularının, yüzdelik değerlerine göre bilişsel basamaklara göre dağılımları açısından bir farklılık var mıdır?
6. OKS soruları ile ders kitaplarındaki soruların, yüzdelik değerlerine göre, bilişsel basamaklar açısından dağılımları arasında bir farklılık var mıdır?
7. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre;
- a) ÖUS toplam puanlarında bir farklılık var mıdır?
 - b) ÖUS kavrama puanlarında bir farklılık var mıdır?
 - c) ÖUS analiz puanlarında bir farklılık var mıdır?
 - d) Not ortalamaları açısından bir farklılık var mıdır?
 - e) OKS başarıları açısından bir farklılık var mıdır?
8. Öğrencilerin babalarının iş durumuna göre;
- a) ÖUS toplam puanlarında bir farklılık var mıdır?
 - b) ÖUS kavrama puanlarında bir farklılık var mıdır?
 - c) ÖUS analiz puanlarında bir farklılık var mıdır?
 - d) Not ortalamaları açısından bir farklılık var mıdır?
9. Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türlerine göre;
- a) ÖUS toplam puanlarında bir farklılık var mıdır?
 - b) ÖUS kavrama puanlarında bir farklılık var mıdır?
 - c) ÖUS analiz puanlarında bir farklılık var mıdır?
 - d) Not ortalamaları açısından bir farklılık var mıdır?
10. Öğrencilerin Türkçe dersi not ortalamalarına göre;
- a) ÖUS toplam puanlarında bir farklılık var mıdır?
 - b) ÖUS kavrama puanlarında bir farklılık var mıdır?
 - c) ÖUS analiz puanlarında bir farklılık var mıdır?

1.3. Denenceler

Alt problemlerde belirtilen genel sorular çerçevesinde aşağıdaki denenceler geliştirilmiştir.

- 1-a. İncelenen ders kitaplarındaki soruların yüzdelik değerlere göre dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

1-b. İncelenen ders kitaplarındaki soruların yüzdelerle göre bilişsel basamaklar açısından dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

2-a. Sınıflara göre MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdelerle göre açısından soru dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

2-b. Sınıflara göre MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdelerle göre açısından bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

3-a. Sınıflara göre MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdelerle göre açısından dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

3-b. Sınıflara göre MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdelerle göre açısından bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

4-a. Sınıflara göre Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdelerle göre açısından, dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

4-b. Sınıflara göre Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdelerle göre açısından, bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

5. OKS sorularının, yüzdelerle göre bilişsel basamaklara göre dağılımları açısından bir farklılık vardır.

6. OKS soruları ile ders kitaplarındaki soruların, yüzdelerle göre, bilişsel basamaklar açısından dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

7-a. Cinsiyetle ÖUS toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

7-b. Cinsiyetle ÖUS kavrama puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

7-c. Cinsiyetle ÖUS analiz puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

7-d. Cinsiyetle Türkçe dersi not ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

7-e. Cinsiyetle OKS başarıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

- 8-a. Öğrencilerin babalarının iş durumuna göre ÖUS toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 8-b. Öğrencilerin babalarının iş durumuna göre ÖUS kavrama puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 8-c. Öğrencilerin babalarının iş durumuna göre ÖUS analiz puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 8-d. Öğrencilerin babalarının iş durumuna göre Türkçe dersi not ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 9-a. Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türlerine göre ÖUS toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 9-b. Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türlerine göre ÖUS kavrama puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 9-c. Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türlerine göre ÖUS analiz puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 9-d. Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türlerine göre Türkçe dersi not ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 10-a. Öğrencilerin Türkçe dersi not ortalamasına göre ÖUS toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 10-b. Öğrencilerin Türkçe dersi not ortalamasına göre ÖUS kavrama puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 10-c. Öğrencilerin Türkçe dersi not ortalamasına göre ÖUS analiz puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

1.4. Sayıtlar

1. Uzman görüşü alınarak hazırlanan anket sorularındaki değişkenlerin ÖUS'ye olan etkisinin tespit edilmesi ve OKS sorularıyla ders kitaplarındaki soruların taksonomik açıdan karşılaştırılmasının araştırma kapsamındaki alt problemleri ortaya çıkarabileceği varsayılmıştır.
2. Çok Aşamalı Örnekleme (Multiple-Stage Sampling) tekniğiyle seçilen örneklem grubunun ve incelenen ders kitaplarının evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

3. İlköğretim öğrencilerinin anketleri ve soruları samimi ve kendilerini yansıtmak şeklinde yanıtladıkları kabul edilmiştir.
4. Öğrencilerin Türkçe dersi başarı not ortalamalarının ÖUS başarılarını yansıttığı ve ders kitaplarındaki soruların, OKS sorularıyla taksonomik açıdan karşılaştırıldığında, öğrencileri OKS'ye hazırlama açısından yetersiz olduğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

OKS'nin MEB Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan bir sınav olmasından hareketle, MEB Yayınları, örgün eğitim yöntemine uygun olarak hazırlanmış bir kitap olması sebebiyle MEB Yayınları Açık İlköğretim ders kitapları ve diğer özel yayınlar içinden seçilen Mahir Yayınlarına⁹ ait Türkçe 6., 7. ve 8. sınıf kitaplarının evreni temsil ettiği sayıtlısından yola çıkılarak;

1. Araştırma, MEB Yayınları, MEB Yayınları Açık İlköğretim ders kitapları ve Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarıyla sınırlandırılmıştır.
2. İncelenen sorular; kitapların metne hazırlık, sözlük çalışmaları, metni anlama çalışmaları, tür-biçim ve anlatım özellikleri, anlatım çalışmaları ve imla-noktalama kuralları bölümleriyle sınırlandırılmış; yazı çalışmaları bölümü araştırmanın dışında tutulmuştur.
3. Araştırma, Erzurum il merkezindeki 58 ilköğretim okulu içinden sosyal yapısına göre seçilmiş 19 ilköğretim okulu ve bu okullardaki 8. sınıflar olmak üzere 1100 öğrenci ile sınırlıdır.
4. Araştırma, ilköğretim okullarındaki öğrencilerin okul durumları, 2005-2006 yarıyıl sonu Türkçe dersi başarı not ortalamaları, babalarının mesleği (sosyo-ekonomik durumları), cinsiyetleri ve ÖUS'den¹⁰ elde edilen puan türleri ile sınırlıdır.
5. Bu araştırmanın geçerliliği, anketteki sorular, ÖUS-OKS soruları ve incelenen ders kitaplarıyla sınırlıdır.

⁹ bk. s. 183: EK 3

¹⁰ bk. s.176: EK 1

1.6. Tanımlar

Biliş: a) Her tür bilmeyi, bilgi edinmeyi kapsayan genel bir terimdir. Algılama, imgelem, usamlama ve yargılama bu kavram içinde yer alır. Kimi ruhbilimciler duyumları da bu yetilere eklerler (Geleneksel ruhbilim tüm ruhsal yaşamı bilme-duyma ve eylemde bulunma diye üç ana bölüme ayırırdı ki biliş bu üç bölümden ilkinin anlatır, öteki ikisinin karşıtıdır.), b) Biliş yetisinin ürünü olan bilgi. (Öncül, 2000, s;175)

Bilişsel Amaç: Dışardan gözlemlenen davranışlar ve beceriler değil de kavrayış, açık düşünme, sorun çözme ya da değerlendirme vb. gibi öğrenme amaçları demektir. (Öncül, 2000, s;177)

Ders Kitabı: Her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kullanılacak olan, konuları öğretim programları doğrultusunda hazırlanmış basılı eser. (Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Yönetmeliği)

Düşük Düzeyli Sorular: Sorular bilişsel alanın bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme düzeylerinin her biri için düzenlenebilir. İlk üç düzeye uygun hazırlanan sorular, bilginin hatırlanmasını ve orta düzeyde uygulanmasını gerektiren sorulardır. Cole ve Chan bunlara düşük düzeyli sorular demektedir. Düşük düzeyli sorular, temel bilgi ve kavramların gözden geçirilmesini sağlar. (Calp, 2006, s;52) Öğrencilerin önceki bilgilerini hatırladıkları bilgi kavrama ve uygulama düzeyini içeren bu tür soruların cevabı genellikle önceden bellidir. (Ensar, 2002, s;120)

Formal Eğitim: Biçimsel Eğitim. Örgün Eğitim. Okul Eğitimi. (Öncül, 2000, s;160- 465- 879)

Hedef (amaç): Yetiştirdiğimiz insanda bulunmasını uygun gördüğümüz eğitim yoluyla kazandırılabilir nitelikte istendik özelliklerdir. (Ertürk, 1979, s;24)

İlköğretim: a) Çocukluk çağında, genellikle 5- 7 yaşlarında başlayan ve yaklaşık olarak yenyetmeliğe kadar süren örgün eğitim (Tanımı çeşitli ülkelerin zorunlu eğitim yaşlarına göre 1- 7 yıl arasında değişir ve ara sıra anaokullarını da kapsar). b) Örgün eğitimin öncelikle toplumun tüm üyelerinde bulunmasını istediği bilgi, beceri ve tutumlarını kapsayan genel eğitim bölümü. Programı yönünden orta ve yükseköğretime göre daha geneldir ve öğrencilerini seçerek

almaz. c) İlkokul sınıflarında verilen eğitim. ç) Herhangi bir ders alanında temel ilkelerin öğretilmesi. (Öncül, 2000, s;607)

Okul Öncesi Eğitim: Küçük çocuklara kümeler içinde kılavuzlukta bulunma yöntem ve kuramıdır. Genellikle yuvalarla anaokullarında verilen eğitimde örneğini bulur. Bu eğitimde bireyin gizil güçlerini geliştirmeye ve sorunlarını çözmeye, kendisine yardımda bulunmaya önem verir. (Öncül, 2000, s;813)

Ortaöğretim: Yaklaşık olarak 12-17 yaşları arasındaki gençler için kurulmuş olan eğitim kurumudur. Bu dönemde ağırlık, öğrenme, anlatım ve anlama temel amaçlarından çok, bu araçlarla düşünce ve yaşama alanlarının incelenmesine kaydırılır ve bilgi, kavram, anlksal beceriler, tutumlar, toplumsal, bedensel ve anlksal ülküler, alışkanlık, anlayış ve zevk alma alanlarına önem verilir. Öğrenciler gereksinme ve ilgilerine göre ayrımlaştırılır. Daha üst basamak için hazırlık yapıldığı gibi son durak da olabilir. (Öncül, 2000, s;843)

Öğretim: Öğretmeler, öğrenmeye dönük faaliyetler manzumesi veya kurumsallaşmış öğretimler topluluğudur. (Ertürk, 1979, s;84)

Öğretim Programı: Eğitim programı içinde ağırlık taşıyan bu kesim, genellikle, belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır. (Varış, 1994, s;14)

Örgün Eğitim: a) Alışılmış türlere göre, düzenli biçimde, mantıklı ve sistemli bir yolda yapılan yetiştirme ya da eğitim. Bu tür eğitimin okul bittikten sonra sona erdiği ileri sürülür. Eş anlamı: Okul Eğitimi. b) Horlayıcı anlamda: Öğrencilerin sınıf içi yaşantıları ile sınırlı ve öğrencilerin sınıf dışındaki canlı ve çeşitli yaşantılarından yararlanmayan her eğitim programı (Örgün eğitim, okullarla öteki eğitim kurumlarında yer alan ve gittikçe güçleşip uzmanlaşan türden örgütlenmiş bir eğitimidir. Basamaklardan birinin başarı ile bitirilmesi bir üst basamağa girme hakkını kazandırır). Eşanamlısı: Biçimsel Eğitim. Karşıtı: Yaygın Eğitim. (Öncül, 2000, s;879)

Program: Öğrencilerin, okulu bitirmesi, diploma alması ya da bir meslek ve uzmanlık alanına girebilmesi için bir okulun, okul türünün ya da okul sisteminin kazandırmayı amaçladığı konuları belirten yazılı belge. Geniş anlamı ile: Bir tek dersin ya da sınıfın programından tutunuz da bir okul sisteminin ülke çapındaki eğitim programına kadar her tür eğitim ve öğretim programını içine alır (Ders içi ve ders dışı her tür çalışmayı da içerir). Dar anlamı ile: Yalnızca ders içi çalışmaları kapsayan öğretim programı anlamına gelir. Program, eğitim konusunda bir eylem planıdır. ABD kökenli olduğu hâlde bugün Almanya ve Fransa’da kullanılan “Curriculum” terimi ile alışlagelmiş program arasında şu önemli ayrımı belirtmekte yarar vardır: Curriculum deyince öğretimin başarılı olması için alınacak önlemlerin tümü anlaşılır. Öğretim amaçlarının tanımı, öğretim konuları, değerlendirmeyi de içine almak üzere öğretim yöntemleri ve öğretimin bireyselleştirilmesi önlemlerini de kapsayan bir öğretim yöntemi kılavuzudur. Yalnızca okutulacak konuların listesi değildir. (Öncül, 2000, s;913)

Program Geliştirme: Eğitim programlarının tasarlanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucu elde edilen veriler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi sürecidir. (Erden, 1998, s;4)

Uzaktan Eğitim: Öğretmenle öğrencinin hemen hemen hiç yüz yüze olmadığı ve öğrencinin yazışma, radyo ve televizyonla ders gördüğü bir eğitim türüdür. Ülkemizde ve İngiltere’deki Açık Üniversite, kıyı ve köşede kalmış bölgelerde yaşayan çocuklar için Avustralya’da uygulanan radyo sınıfları ile yazışma kolejleri buna örnektir (Sapa bölgelerde yaşayan, hasta, kaza geçirmiş çocuklarla çalışan yetişkinler için yararlıdır) . (Öncül, 2000, s;1116)

Yaygın Eğitim: Örgün eğitim ve okul dışı eğitimden ayrı herkesin her yerde zaman zaman ya da sürekli olarak gerçek yaşam içinde edinmiş olduğu bilgi, beceri ve tutumlar, kısacası elde ettiği öğrenmelerdir. İnsanın kişisel ilgi ve gereksinmelerine göre okudukları, gördükleri, gezdikleri, deneyimleri ve yaşantıları ürünü olan eğitim. Bu anlamı ile örgün eğitimin karşısı olan yaygın eğitim için belli bir kural ya da örgüt, öğretmen ve öğrenci etmeni, yazılma, sınav verme vb. gibi işlem ve kurallar söz konusu değildir. Bu tür eğitim her zaman, her yerde çok kez bilincinde olmadan herkesi etkileyen bir eğitimidir. Ziya Gökalp, E. Krieck vb. gibi düşünürlerin örgün eğitimden de üstün buldukları yaygın eğitim,

son zamanlarda örgün eğitime bir tepki olarak doğan “okulsuz eğitim” görüşünde de ağır basmaktadır. (Öncül, 2000, s;1180)

Yüksek Düzeyli Sorular: Analiz, sentez ve değerlendirme düzeyleri, hafızadaki bilgilerden öteye geçen, soyut ve karmaşık düşünce ürünlerini ortaya koymayı sağlayan üst düzey ya da yüksek düzeyli soruları gerektirir. Bu soruların tümüne birden düşünme soruları da denir. “Yüksek düzeyli sorular, öğrencilerin düşünme becerilerinin geliştirilmesine ve ders konusu ile ilgili nedenleri öğrenmesine yardım eder. Üst düzey sorular, öğrencilerin daha önce öğrendikleri bilgileri kullanmasına, yaratıcı ve eleştirel düşünce geliştirmesine imkân sağlar.” (Gözütok, 2000, s;62-64)

Yükseköğretim: Genel olarak ortaöğretim kurumlarını bitirenler arasından anlıksal yeteneği oldukça üstün olanlara sağlanan bir öğretim. Ülkemizde üniversitelerden başka değişik yüksek okullar bu basamak içinde yer alır. (Öncül, 2000, s;1211)

II. BÖLÜM

2. KONUYLA İLGİLİ KURAMSAL TEMEL

Bu bölümde, dil ve zihinsel gelişim ilişkisinden hareketle taksonomi ve taksonomik yaklaşımlar, *Bloom Taksonomisinin* diğer taksonomik yaklaşımlar içindeki önemi ve ilkeleri, OKS sistemi ve işleyişi hakkında bilgiler verilmiştir.

2.1. Dil ve Zihinsel Gelişim İlişkisi

Dil, konuşurken çıkartılan, duyarak algılanan ses örgüleriyle anlatılmak ya da kavranıp yorumlanmak istenen anlam örüntüleri arasındaki ilişkiyi kuran yapısal bir sistemdir. Dil, insanların düşünme yeteneklerinin bir yansıması olarak ortaya çıkmış ve doğduktan sonra da düşüncelerin yaratıcısı olmuştur. Çocukların dili bir iletişim aracı olarak kullanmaya başlaması yalnızca sözel anlatımın gelişimi olarak değil, aynı zamanda buna koşut olarak gelişen bilişsel gelişim doğrultusunda meydana gelmektedir. Bilgiler, öğrenimler ve başkalarının fikirleri dil yoluyla elde edilir. Kişi, kendi düşüncelerini de dil yeteneğiyle birlikte oluşturup olgunlaştırır. Sanki içinden konuşarak, sessiz bir dil kullanarak düşünür, yeni yeni düşüncelere ulaşır. Ulaşılan bu düşünceler yine dil yoluyla ortaya konur, başkalarıyla paylaşılır. Bu oluşum ve dönüşüm sistemi içerisinde, bilinç, algılama, yönelim, bellek, zekâ, düşünebilme, gerçeği değerlendirme, yargılama, ilişkiler kurma, sorun çözme gibi bilişsel işlevler ve dil gelişimi aynı düzlemde, birbirlerini etkileyerek gelişir. (MEB, (Bloom) 1979'dan aktaran: Sever, 2003, s;28; Günay ve Aktuğ, 2003, s;10; Öztürk, 1994, s;19; Aksoy, 1975, s;11-12)

Vygotsky, dilin kendi bireyselliğinde toplumsal niteliğini ve kendi toplumsal niteliğinde bireyselliğini ortaya koyarken, davranışa eşlik eden konuşma dili ile içselleşmiş bir yapıda olan ve düşünme yetisinde vücut bulan “ben merkezli” dilin işlevini görerek “iç dil”in yani düşüncenin “dış dil” ile yani konuşma esnasında kullanılan dil ile olan bağlantısını vurgular. Vygotsky’e göre, dil gelişimi, gelişmenin temel motorudur, zira çocuk, dil sayesinde entellektüel ve sosyal yaşama uyum sağlar. Bunun için, çocuk, toplumsal dile yani ailesi aracılığıyla karşılaştığı dil toplumuna yavaş yavaş uymak ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere onu benimsemek zorundadır. Eğer bu uyum ve farklılaşma

birey açısından gerçekleşirse, “ben merkezli” dil süreci “iç dil” sürecine dönüşür. Böylelikle, toplumsal yaşamda kullanılan dilin çocuk tarafından bireyselleştirilmesi başarılmıştır. Çocuk, toplumsallaşmış bir başka ifadeyle artık kendisinin ve diğerlerinin dili olan toplumsal dil ile gerekli uyumu kurmuş, doğuştan kendisinde var olan dil ve düşünce yetisini birleştirmiştir. Bu yüzden, dili, bilişsel gelişimin kaynaklandığı temel açıklayıcı mekanizma olarak görmek gerekir. (Zimmermann, 2001, s;36; Hickman, 1995, s;36)

Kısaca “Bilişsel gelişim; bebeklikten yetişkinliğe kadar, bireyin çevreyi, dünyayı anlama yollarının daha kompleks ve etkili hâle gelmesi süreci” (Senemoğlu, 1997, s;39) olarak tanımlanırsa dil ve zihinsel gelişim arasındaki ilişki daha net olarak anlaşılacaktır.

“Jean Jacques Rousseau’nun ısrarla ve sürekli bir biçimde ‘deneyimler ışığında öğrenme düşüncesinin özünü oluşturan kendi bakış açımızla çocuğun bakış açısını bir kefeyle koymak kadar yanlış bir şey olamaz. Çünkü, çocukların kendine özgü ve bizlerinkinden çok farklı görme ve düşünme biçimleri vardır’ şeklinde ortaya koyduğu görüş, Piaget’in bireyin bilişsel gelişiminde evreler olduğu teziyle birleştirilerek eğitim alanında üzerinde oldukça fazla çalışılan konulardan biri hâline getirilmiştir.” (Dilek, 2000; Ensar, 2002, s;21) Bu bilgilerden yola çıkarak bu evrelerin ve bu konudaki yaklaşımların neler olduğunun aktarılması, Bloom Kuramı’nın bilinen yaklaşımlar içindeki yerini ve önemini daha net olarak ortaya koyacaktır.

2.2. Taksonomi ve Diğer Taksonomik Yaklaşımlar

Taksonomi, istendik davranışların basitten karmaşığa, kolaydan zora, somuttan soyuta, birbirinin önkoşulu olacak şekilde aşamalı sıralanmasına denir. Öğrenilmiş davranışlar, beyne kodlanmaktadır. Yapılan araştırmalara göre, davranışlar bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sezgisel olarak sınıflanabilir. Bu tür sınıflama şimdilik ve yapaydır. Bilimdeki gelişmelere göre başka sınıflamalar da ilerde yapılabilir ya da sınıflamadan vazgeçilebilir. Bugünkü bilgilerimize göre insan davranışlarının eğitimle ilgili olanları bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezgisel olarak adlandırılmaktadır. Bilişsel alan, zihinsel etkinliklerin baskın olduğu davranışların kodlandığı; duyuşsal alan, öğrenilmiş duyguların kodlandığı;

devinişsel alan, becerilerin kodlandığı; sezgisel alan ise, öğrenilmiş içe doğmaların, sezgilerin kodlandığı alan olarak ele alınabilir. Böyle olmakla birlikte bu alanlar birbirlerinden kopuk değildirler; aksine aralarında yatay ve dikey sıkı bir ilişki vardır. Yani öğrenilmiş bir davranış aynı anda bu alanların tümüne birden girebilir. Davranışta baskın olan niteliğe göre, o davranış için bilişsel, duyuşsal, devinişsel ya da sezgisel bir davranıştır denebilir. (Sönmez, 2004, s;30)

Türkçe öğretiminin amacı; öğrencileri sadece birtakım bilgilerle karşılaştırmak, birtakım verileri kavratmak olmadığı gibi, ezbere bilgi vermenin de öğrencilere faydası olmayacaktır. Çünkü çağdaş ve bilimsel bir eğitimin amacı, bireyi bilgi ile donatmaktan ziyade bireye bilgi edinme yollarını öğretme, bireyde sağlıklı düşünme becerisini geliştirme, ona karşılaştığı problemleri çözme ve günlük hayatta karşılaşmış olduğu durumlara uyum sağlama yeteneğini geliştirmektir. Bu da bireyin biyolojik, zihni, ruhî ve sosyal gelişim ihtiyaçlarının iyi bir şekilde belirlenmesi ve yeterince karşılanması ile mümkün olacaktır. (Küçük, 2002b, s;130) Bu ihtiyaçların tespiti ise derse yönelik hedef davranışların tespit edilmesini ve bu hedef davranışların öğrenciye en iyi şekilde kazandırılabilmesi için izlenecek yöntemlerin bulunmasını gerekli kılar. Eğitim sistemlerine genel bir çerçeveden bakıldığında ise “öğretim programlarındaki hedeflerin büyük bir bölümünün esas itibariyle bilişsel nitelikte” (Özçelik, 1982, s;72’den aktaran: Küçük, 2002b, s;129-130) olduğu görülür. “Okul programlarındaki dersler için de durum böyledir. Öğrenme-öğretme çabalarının büyük bir kısmı, öğrencilerin belli bilişsel yeterlikleri kazanmalarına yöneliktir. Günlük dilde okul, bu tür yeterliklerin gerçekleştirildiği yer anlamına gelecek şekilde kullanılmaktadır.” Ancak ülkemizde okulların kendilerini geleneksel yapıdan soyutlayamamalarının yanında, Türkçe öğretimi de henüz bu klasik yapıdan kendini kurtaramamış ve tam olarak bilimsel bir zemine oturtulamamıştır. (Özçelik, 1982, s;72’den aktaran: Küçük, 2002b, s;129-130) Bu anlamda “taksonomi, öğretim ve değerlendirme etkinlikleri için önemli bir fonksiyonu yerine getirmektedir. Özellikle 1980’li yılların ortaları ve 1990’lı yıllarda öğrencilerin düşünme ve karar verme becerilerini arttırma hedefi, öğretimin önemli bir amacı hâline gelmiştir. *Bloom taksonomisi* de, genel anlamda sadece tanıma ve hatırlama davranışlarına ağırlık veren eğitim programları ve öğretim

uygulamalarına karşı önlem alınmasına ve üst düzeydeki bilişsel becerileri kapsayan hedefler belirlenmesine rehberlik etmektedir. Bunun yanında, taksonomi, hedeflere ulaşmayı sağlayan öğretim etkinliklerini düzenleme ve hedeflere ulaşılma düzeyini belirlemede yol gösterici olmaktadır.” (Senemoğlu, 1997, s;407)

“Öğrencilerin taksonomiye uygun olarak, öğrenme işlemi esnasında sergileyecekleri bilgiyi işleme, kendilerine mal etme türünden davranışlar ve davranışların sınıflandırılmaya çalışıldığı bilişsel süreçler, bireylerin öğrenme işlemi sırasındaki davranışları ve düşünme süreçlerini içermektedir.” (Yalçın, 1994; Sübaşı, 2000; Özçelik, 1998, s;26’dan aktaran: Ensar, 2002, s;30) Öğrenilmiş davranışlar bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezgisel olarak sınıflandığı gibi, her alan da kendi içinde basitten karmaşığa, kolaydan zora, somuttan soyuta¹¹ ve birbirinin önkoşulu olacak biçimde aşamalı olarak sıralanmıştır. (Sönmez, 2004, s;30) Birçok eğitimci tarafından yapılmış olan bilişsel alanla ilgili bu sınıflamalardan önemli olanlar şunlardır:

2.2.1. Piaget’nin bilişsel gelişim kuramı

1. Duyusal-Motor Dönem (0-2 yaş): Bu dönemde çocuklar refleks tepkilerle başlıyor, sonra çevreye göre karmaşık duyuşsal motor tepkiler vermeyi öğreniyor.

¹¹ Somuttan soyuta giden bir çizgide zihinsel işlemler ürününü açıklamaya çalışan Piaget’e göre; “bilişsel yetenek, genel olarak nesnel gerçekliğin bilişsel yapılara dönüştürülmesi ve yeniden işlenmesidir. Ona göre, bilişsel gelişim, bilinç ve çevrenin diyalektik etkileşimli ilişkisinden oluşur. Bu anlamıyla zekâ, bir uyma davranışıdır. Uyma ise özümleme ve uyumsamanın gerçekleşmesine bağlıdır. Özümleme, nesnel gerçekliğin simgesel olarak bilinç yapılarına dönüştürülmesi, uyumsama ise, bilinçte önceden var olan şemaların yenileriyle etkileşimi şeklinde gerçekleşir. Bu yönüyle, bilişsel gelişim zekâ, seçici algı, imgesel ve simgesel (kavramsal) düşünce süreciyle bilinç yapılarında gelişmesi ve yeni bir yapıya dönüştürülmesi şeklinde ortaya çıkıp somut olan nesnel gerçekliğin, bilişsel anlamda soyut olarak kavranması, algılanması sonucunu doğurur. Kısaca, bilişsel gelişim, somut işlemlerden soyut işlem yeterliliklerine doğru gitgide gelişen bir ivme kazanarak, bireylerin çocukluk, ergenlik, gençlik ve yetişkinlik dönemlerinde belirli beceriler kazanmalarına katkı sağlar. (Topses, 2001, s;6)

2. İşlem Öncesi Dönem (2-7 yaş): Objeler ve olaylar sembolik anlam taşımaya başlıyor. Örnek: Sandalye oturmak içindir. Kavramlar yaşantı yoluyla öğrenilmeye başlıyor. Örnek: Elma, portakal, armut meyvedir (meyve kavramını bu objelere dokunarak ve bunları yiyerek öğreniyor).

3. Somut İşlemler Dönemi (7-11 yaş): Bilgileri mantıklı ilişkiler yoluyla organize ediyor, problem çözmeye, muhakemeye başlıyor, işlemleri tersine çevirebiliyor.

4. Soyut İşlemler Dönemi (11 yaş ve sonrası): Soyut işlemler yapabiliyor. Soyut konuları mantıklı düşünebiliyor, değerlendiriyor, hipotezler oluşturuyor ve çıkarım yapabiliyor. Öğrenme, kişinin bilişsel potansiyeline ve yaşantılarına bağlı olarak oluşuyor. (Demirel, 2003, s;34-35)

2.2.2. Ralp Tyler'in program geliştirme çalışması

Piaget'nin gelişimin bilişsel aşamaları, program geliştirme çalışmalarını da etkilemiştir. Özellikle hedeflerin belirlenmesinde ve öğrenme yaşantılarının düzenlenmesinde bu etki daha çok görülmüştür. Sözgelimi bu etkiler, Ralp Tyler'in program geliştirme çalışmalarında, öğrenme yaşantılarını düzenlemede kendini göstermiştir. Bu düzenlemede Tyler; süreklilik, sıralama ve bütünleştirme ilkelerini öne sürmüştür.

a. Süreklilik ilkesi: Öğrenme yaşantılarını düzenlerken aşamalı tekrara yer verilmelidir. Diğer bir anlatımla, beceri ve kavramlar tekrar tekrar hatırlatılmalı ve bu becerilerin sürekli olarak kullanılması ve tekrar edilmesi sağlanmalıdır; bu da ancak öğrenmede süreklilik ile sağlanabilir.

b. Sıralama ilkesi: Eğitim programlarında öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi sıralı bir gelişim içermeli ve her yeni yaşantı bir öncekinin üzerine inşa edilmelidir. Bu sıralama basitten bileşiğe, somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene doğru olmalıdır.

c. Bütünleştirme ilkesi: Eğitim programında yer alan öğrenme yaşantılarını programın diğer öğeleriyle de ilişkili olmalıdır; böylece yatay bir ilişki kurulmalıdır. (Demirel, 2003, s;35)

2.2.3. Guilford'un zekâ modeli

Guilford zekâyı üç boyutlu ele almış ve bunları; 1. “İçerik (concent)”, 2. “İşlevsel (operation)” ve 3. “Ürünsel” olarak sınıflamıştır. Bu sınıflamaları da kendi içinde alt bölümlere aşamalı olarak ayırmıştır. İçerik boyutu, görsel, işitsel ve kassal duyum (figural), sembolik, sözel (semantic) ve davranışsal olarak dört basamakta toplanmıştır. İşlevsel boyutu –ki mental operation olarak ele alınabilir ve bilişsel alanla ilgili olandır- bilgi (cognition), hatırlama (memory), ıraksal düşünme (divergent production), yakınsak düşünme (converget production) ve değerlendirme şeklinde aşamalı olarak sıralamıştır. Ürünsel boyutu (product) ise, units sınıflama (classes), ilişkiler (relations) sistem, çevirme ve doğurgular (implications) olarak sınıflamıştır; (Guilfort, 1967, s;18-35’ten aktaran: Sönmez, 2004, s;31) ancak düşünmenin karmaşık ayrıntıları açıklamada yeterli olamamıştır.

Buna karşı zihin sürecinin karmaşıklığını çözebilmek için ona farklı açılardan yaklaşılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda “yaratıcı düşünme”, “yansımacı düşünme”, “eleştirel düşünme”, “sezgici düşünme” ve “keşfedici düşünme” gibi kavramlarla düşünmenin karmaşıklığı çözülmeye çalışılmıştır. (Demirel, 2003, s;37)

2.2.4. Gardner'ın çoklu zekâ modeli

Zekâyı önce yedi sonra sekiz boyutta ele almış ve 1. Sözel (dilsel) zekâ, 2. Mantıksal/ matematiksel zekâ, 3. Uzamsal (spatial) zekâ, 4. Bedensel/ devinduyumsal (knestetik) zekâ, 5. Müziksel (ritmik) zekâ, 6. İletişimsel (interpersonal) zekâ, 7. İçsel (intrapersonel) zekâ, 8. Doğa (naturalistic) zekâsı şeklinde sıralanmıştır. (Gardner, 1997'den ve Gardner-Walters, 1985'ten aktaran: Sönmez, 2004, s;31)

2.2.5. De Corte modeli

Guilford'un taksonomisinden hareketle bilişsel alanı; 1. İletişimi algılama, hatırlama, 2. Bilgi ve ürünü yeniden üretme (reproduction of information and

productive operation), 3. Yorumlama, 4. Yakınsal düşünme ve 5. Iraksal düşünme olarak beş alt basamağa aşamalı olarak ayırmıştır. (De Corte, 1973, s;35-53'ten aktaran: Sönmez, 2004, s;31)

2.2.6. Taba'nın sınıflaması

Bilişsel alanı I, II ve III olarak, üç ana bölüme ayırmış ve alan I'ı sayma, listeleme, fark etme (enumerating and listing), gruplama (grouping), etiketleme (labeling); alan II'yi yorumlama, çıkarım yapma ve genelleme; alan III'ü açıklama ve yordama olarak alt basamaklara bölmüştür (Taba; 1967, 92-137'den aktaran: Sönmez; 2004, 31). Ayrıca hedefleri 1. Temel bilgi, 2. Düşünme, 3. Tutumlar, duygular (feelings) ve duyarlılık (sensitivities), 4. Akademik ve toplumsal beceriler biçiminde aşamalı olarak sınıflamıştır. (Sönmez, 2004, s;31)

2.2.7. De Block taksonomisi

De Block, öğrenilmiş davranışları yöntem, konu ve transfer olarak üçe ayırıp bunları da alt basamaklara aşamalı olarak böler. O; 1. Yöntemi parçadan bütüne doğru aşamalı olarak bilme, anlama, uygulama, bütünleştirme; 2. Konuyu çok sınırlı öğrenmeden temelleri öğrenmeye doğru aşamalı olarak olgular, kavramlar, ilişkiler, yapılar, yöntemler ve tutumlar; 3. Transferi ise özelden genele doğru çok sınırlı bir alanda transfer, daha geniş alana transfer, tüm alanlara transfer olmak üzere sınıflamıştır. (De Block, 1975, s;13- 41'den aktaran: Sönmez, 2004, s;31)

2.2.8. Gagne-Merrill Taksonomisi

Gagne'ye göre sekiz tür öğrenme vardır. Bu sekiz tür öğrenme temele alınarak taksonomik sınıflamayı önce duygusal davranış (emotional behaviour), devinişsel davranış (psychomotor behaviour), belleğe dayalı davranış (memorization behaviour) ve karmaşık bilişsel davranış (complex cognitive behaviour) olarak dört ana bölüme aşamalı olarak ayırmışlardır. Sonra bu dört ana bölümü de kendi içinde alt sınıflara bölmüşlerdir. 1. Duygusal davranışı işaret öğrenme; 2. Devinişsel davranışı uyarıcı- davranım bağımlı öğrenme, uyarıcı davranım zincirini

öğrenme; 3. Belleğe dayalı davranışı sözlü karşılıklarıyla uyarıcı- davranım zincirlerini öğrenme, ayırt etmeyi öğrenme; 4. Karmaşık bilişsel davranışı ise, kavram öğrenme, ilke öğrenme ve problem çözme şeklinde aşamalı olarak sınıflamışlardır. (Gagne, 1985, s;23-35'ten aktaran: Sönmez, 2004, s;31)

Bu öğrenme türlerini şu şekilde açabiliriz:

1. İşaret öğrenme: Bu öğrenme işaretle verilen tepkidir. (Örnek: Fare görüldüğünde tepki verilmesi gibi)
2. Uyarıcı davranım öğrenme: Belli bir uyarıcıya tepki verme, operant koşullanmada olduğu gibi. (Örnek: Otur emrine uyan öğrencinin davranışı)
3. Zincirleme öğrenme: Öğrendiği uyaran tepki bağına zincirleme ve doğru yaptığında pekiştirilmesi. (Bir araba sürücüsünün arabayı kullanması)
4. Sözel bağlaşım öğrenme: Daha karmaşık bir beceri geliştirmek amacı ile iki ya da daha fazla sözlü uyaran tepki birimini birleştirmek. (Örnek: Bir yabancı dili öğrenmek)
5. Çoklu ayırt etmeyi öğrenme: Belli bir kümenin farklı maddelerine farklı tepkiler verme. (Örnek: Çim ve ağacı ayırt etme)
6. Kavram öğrenme: Uyarıcıya soyut bir şekilde tepki verme. (Örnek: Kavramlar, gramer ve bunun benzeri tepkiler)
7. İlke öğrenme: İki ya da daha fazla kavramı ilişkilendirme. (Örnek: Hayvanların yavruları olur, sıfat adı niteler ilkesini öğrenme)
8. Problem çözme: Bildiği kural ve ilkeleri kullanarak yeni bir problem çözme. (Örnek: İki kenarı verilen bir üçgenin alanını bulma gibi)

2.2.9. Gerlach ve Sullivan taksonomisi

Bilişsel alanla ilgili davranışları aşamalı olarak altı basamağa ayırır. Bunlar; 1. Kimlik verme (identify), 2. Adlandırma (name), 3. Betimleme (dercribe), 4. İnşa etme (construct), 5. Düzenleme (order), 6. Yapıp gösterme (demonstrate)dir. (Gerlach ve Sullivan, 1967, s;18-26'dan aktaran: Sönmez, 2004, s;31)

2.3. Bloom Taksonomisi (Tam Öğrenme Kuramı ve İlkeleri)

Zihinsel becerileri sınıflayan Bloom ve arkadaşlarının bilişsel alanla ilgili olarak yaptıkları sınıflama, Türkçe öğretiminde, anlama ve anlatma etkinlikleri esnasında, bir ders aracı olarak kullanılan metinlerin incelenmesinde birinci derecede önemlidir. Çünkü Türkçe dersinde amaç, bir yandan okuma, yazma ve konuşma gibi psiko-motor becerileri geliştirmek, diğer yandan ders kitaplarında yer alan metinler vasıtasıyla çocukların düşünme gücünü, duygu, değer ve davranışlarının gelişmesine katkı sağlamaktır. (Aşıcı, 1998, s;426) Bloom tarafından geliştirilen Tam Öğrenme Kuramı da toplu öğretimde (sınıf öğretiminde) uygun koşullar sağlandığında, öğrencilerin büyük bir kısmının, okulların öğretme amacını güttükleri tüm yeni davranışları öğrenebileceği anlayışı üzerine temellenir. (Sever, 2000, s;29) Bu temeller, çağdaş eğitimin bir gereği olarak kabullenilmiş ve eğitim sistemleri de bu doğrultuda hazırlanmaya çalışılmıştır.

Çağdaş eğitim anlayışına göre, eğitim sistemleri, yalnızca yetenekliyi seçmekle yetinmeyip, yetenek geliştirme yollarını da bulmak zorundadır. Başka bir deyişle, okulların en temel görevi, okuldaki öğrenmeler açısından bireysel farklılıkları artırmak ya da aynen korumak değil, tam tersine varsa bu farklılıkları en aza indirmektir. Bu yaklaşım, kazandırılmak istenen davranışların yoklanması yerine, her sınıfta öğrenenler, az öğrenenler ve öğrenmeyen öğrenciler olacağı sayılıyla hareket eden; bütün yeteneklerin geliştirilmesinden çok, ancak seçilen yeteneklere gelişme fırsatının verilmesini amaçlayan eleme/ seçme anlayışıyla da çelişir. (Sever, 2000, s;29)

Bloom'a göre, öğrenciler arasındaki bireysel ayrılıklardan, büyük ölçüde, hatalarla yüklü olan okul öğretim sistemi sorumludur. Geleneksel olarak okullar, öğretmek durumunda olduklarını öğretebilmek için, her öğrenciye eşit fırsat tanıma göreviyle yükümlüdürler. En az hata ile işleyen (ya da hatalarını düzelten) bir okulda, duyarlı ve planlı çabalar da gösterilirse, o okuldaki öğretim sistemi, etkililik yönünden, yüksek nitelikli bir öğrenme sistemine yaklaşabilir. (Sever, 2000, s;29)

Okulda öğrenme kuramında can alıcı bir yer ve öneme sahip olup bir dereceye kadar da birbirine bağımlı görünen değişkenleri Bloom şu şekilde sıralamaktadır:

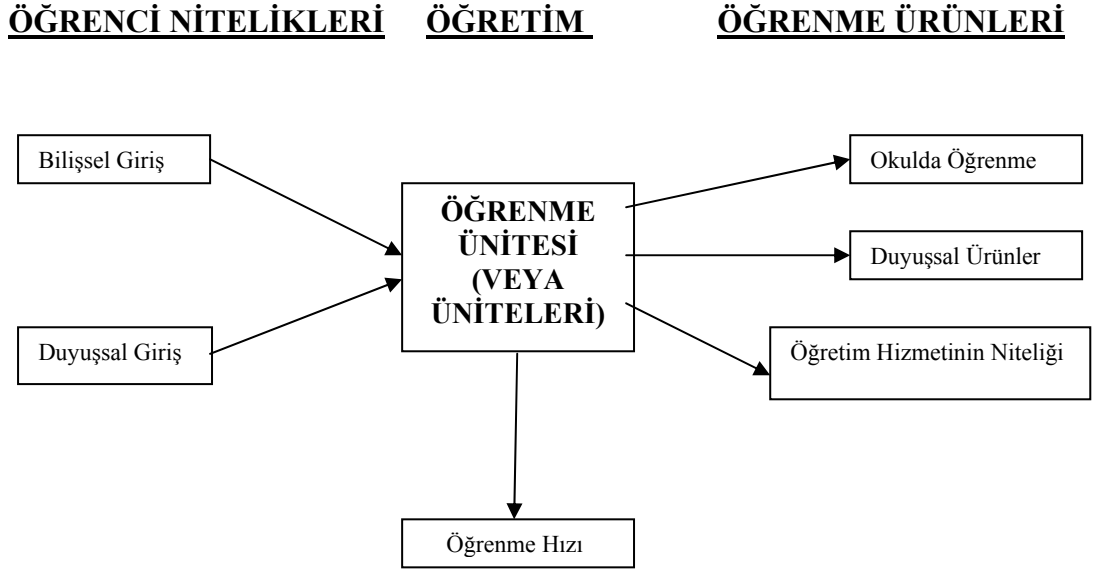
a. Öğretilmesi hedef alınan becerilerin öğrenilebilmesi için gerekli ön şartları oluşturan ilgili ön öğrenmelerin önceden gerçekleşmiş olma derecesi.

b. Öğrencinin kendini öğrenmeye verme, öğrenme sürecine katılma veya onun kendini öğrenmeye vermiş ya da sürece katılmış bir duruma getirebilme derecesi.

c. Uygulamaya dönüşen hâli ile öğretimin, öğrenci ihtiyaçlarına uygunluk (onun için anlamlı, işe yarar ve yeterli olma) derecesi. (Bloom, 1995, s;12- Çev: Özçelik)

Kuramında öğrenci nitelikleri, öğretim ve öğrenme ürünleri ile uğraşan Bloom, okulda öğrenme modelindeki başlıca değişkenleri de şu şekilde tablolastırmıştır:

Şekil 2.1: Bloom ve Arkadaşlarının Okulda Öğrenme Modeli

Öğrenme Düzeyi ve Çeşidi

Çalışmada, bilişsel giriş davranışları, duyuşsal giriş özellikleri ve öğretim hizmetinin niteliği değişkenlerinin (bu değişkenlerdeki farklılıkların) öğrenme ürünlerini belirlemekte olduğu görüşü savunulmaktadır. (Bloom, 1995, s;13- Çev: Özçelik) “Öğrenmenin çeşidi ve düzeyi, öğrenme hızı ve öğrencinin öğrenme ünitesi ve kendi kişiliği ile ilgili olarak geliştirdiği duyuşsal özellikler de bu etkenlerin belirlediği ürünlerdir. Öğrencinin ilgili giriş özellikleriyle öğretim hizmeti niteliğinin olumlu olması hâlinde bütün bu öğrenme ürünleri yüksek düzeylere erişecek ve bu ürünler bakımından öğrenciler arası farklılaşma (bu ürünlerdeki değişkenlik) da en aza inecektir.” (Bloom, 1995, s;13-14- Çev: Özçelik) tezinden yola çıkan Bloom, Tam Öğrenme Kuramı’yla ilgili çalışmasının sonucunu da: “Bu çalışmanın sonunda ulaşılan sonuç, esas itibariyle şöyledir: İşin başlangıcından beri olumlu öğrenme koşulları sağlanmış ise dünyadaki herhangi bir kişinin öğrenebildiği her şeyi hemen herkes öğrenebilir. Ayrık düşen bazı durumlar (istisnalar) görülse de, bu kuram eğitimin insanlara neler kazandırabileceği konusunda iyimser bir tablo sunmaktadır.” (Bloom, 1995, s;8- Çev: Özçelik) şeklinde özetler. Bu sonuçtan hareketle “Tam öğrenmenin, ilkokuldan uzmanlık sınıflarına kadar uzanan bütün öğretim düzeylerindeki çeşitli sınıf durumları için etkili bir öğretim- öğrenme yaklaşımı olduğundan hemen hemen hiç kuşku yoktur.” (Bloom, 1995, s;7-Çev: Özçelik)

2.3.1. Bloom’un bilişsel alan hedefleri

Bilişsel alan; “zihinsel öğrenmelerin çoğunlukta olduğu ve zihinsel becerilere ait davranışların geliştirildiği alan”dır. (Demirel, 2001, s;20) şeklinde tanımlanır aynı zamanda, “bilişsel alan, bilginin edinilmesi ve uygulanması ile ilgili olup öğrenenin öğrenme ve düşünme etkinlikleri sırasında gerçekleştirdiği zihinsel süreçleri kapsadığı için bu alandaki ana malzeme bilgidir. Zihinsel işlemlerin sınıflandırılmasında kolaylık sağlayan bilişsel alan bilgisi, eğitim ve öğretim süreçlerinin düzenlenip örgütlenmesinde de önemli bir işleve sahiptir.” (Ensar, 2002, s;30)

Öğrencilerin taksonomiye uygun olarak, öğrenme işlemi esnasında sergileyecekleri bilgiyi işleme, kendilerine mal etme türünden davranışlar ve

davranışların sınıflandırılmaya çalışıldığı bilişsel süreçler, bireylerin öğrenme işlemi sırasında kullandıkları davranışları ve düşünme süreçlerini içermektedir. (Ensar, 2002, s;30)

Hedef, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla kazandırılması kararlaştırılan davranış ya da davranış cinsinden ifade edilmeye uygun olan özellikler bütünüdür. Bu özellikler, bilgi, beceri, yetenek, tutum gibi doğrudan gözlenemeyen; ancak davranışlar yoluyla bireylerde var olduğu kabul edilen özelliklerdir. Bu anlamda hedeflerin sadece özellikler şeklinde belirtilmesi yeterli olmayacaktır. Çünkü eğitim durumlarının düzenlenmesi ve değerlendirmede ölçütler takımı olarak kabul edilen hedeflerin bireyler tarafından kazanılıp kazanılmadığına karar verilebilmesi için bu hedeflerin gerçekleştiğine kanıt olacak davranışların bireylerde gözlenmesi gerekmektedir. O hâlde hedeflerin daha işlevsel olması ve amaca hizmet edebilmesi için davranışsal tanımlarının da oluşturulması gerekmektedir. Yetiştirilecek öğrencilerde bulunması gerekli özellikler belirlenirken ve buna yönelik hedefler saptanırken, ilk adımda onların nasıl bir toplum içinde, ne gibi işler görerek ve ne tür ilişkilerde bulunarak yaşayacaklarını bilmek; toplum düzeninin öğrencilerden beklediği işgörüler, onlara sunduğu fırsatların yanında, kültürün yararlanılmaya uygun şeklinin yetiştirilecek öğrencilere aktarılması hususu ile eğitim sürecine girerken ortaya çıkan ihtiyaçlar ve öğrencilerin eğitime hazır bulunuşluk seviyelerinin de dikkate alınması gerekir. (Demirel, 2003, s;106-111; Ertürk, 1972, s;31)

Bilginin öğrenci tarafından değişik şekillerde kullanılması, bilişsel alanın farklı süreçlerini bünyesinde bulunduran basamaklarda gerçekleşmektedir. Bu basamakların her birinde, ayrı bir düşünme etkinliği ve seviyesi söz konusudur. Basamaklar arası geçişte ise, bir alt basamağa ait zihinsel etkinlikleri gerçekleştirmek gerekmektedir. (Ensar, 2002, s;30)

Bloom, bilişsel alanı “bilgi”, “kavrama”, “uygulama”, “analiz”, “sentez” ve “değerlendirme” olarak altı ve her basamağı da alt basamaklara ayırmıştır. (Sönmez; 2004, s;31) Bu basamakların genel özellikleri şu şekilde özetlenebilir:

1. BİLGİ (TANIMA VE HATIRLAMA)

1.1. Belirgenler¹² Bilgisi (Bir Alana Özel Bilgiler)

1.1.1. Kavramlar bilgisi (Terimler bilgisi)

1.1.2. Olgular bilgisi

1.1.3. Araç ve gereçler bilgisi¹³

1.2. Belirgenlerle Uğraşma Araçları ve Yolları Bilgisi

1.2.1. Alışılar¹⁴ bilgisi

1.2.2. Yönelimler ve aşamalı diziler bilgisi

1.2.3. Sınıflamalar ve kategoriler bilgisi

1.2.4. Ölçütler bilgisi

1.2.5. Yöntem bilgisi

1.3. Bir Alandaki Evrenseller¹⁵ ve Soyutlamalar Bilgisi

1.3.1. İlke ve genellemeler bilgisi

1.3.2. Kuram ve yapılar bilgisi

2. KAVRAMA

2.1. Çevirme

2.2. Yorumlama

2.3. Öteleme

3. UYGULAMA

4. ANALİZ

4.1. Ögelere dönük analiz

4.2. İlişkilere dönük analiz

4.3. Örgütlenme ilkelerine dönük analiz

5. SENTEZ

5.1. Özdeşsiz¹⁶ bir iletişim muhtevası oluşturma

5.2. Bir plan ya da işlemler takımı önerisi ortaya koyma

5.3. Bir soyut ilişkiler takımı geliştirme

¹² Belirgen: Alan

¹³ Bloom taksonomisinde yoktur. Sönmez tarafından önerilmiştir.

¹⁴ Alışı: Teamül

¹⁵ Evrensel: Genel doğru

¹⁶ Özdeşsiz: Özgün

6. DEĞERLENDİRME

6.1. İç kanıtlar bakımından yargılama

6.2. Dış ölçütler bakımından yargılama. (Sönmez, 2004, s;47)

Bu bilişsel öğretim basamakları Türk Millî Eğitim sisteminin eğitim politikasında da yer almaktadır. (Güner, Şahin, 2002, s;83)

2.3.1.1. Bilgi Basamağı

Bilişsel davranışların aşamalı sınıflamasında, ilk sırada bilgi basamağındaki davranışlar sınıflanmıştır. Burada “bilgi” terimi, herhangi bir konudaki özel bilgilerin, işlem yollarının ve metotların, bir yapının veya olgusal gerçeğin hatırlanması anlamında kullanılmıştır. (Turgut, 1990, s;128-129)

Hatırlamanın başlıca iki türü vardır. Bunlardan biri görünce tanıma, diğeri sorulunca söyleme diyebileceğimiz zihin davranışlarıdır. Her iki hâlde de, daha önce kazanılmış bir yaşantı (öğrenme) akla getirilir ve ona göre hareket edilir. Bir kimseyi görünce tanımamız, onu daha önce gördüğümüzü ve onunla ilgili geçmiş yaşantılarımızı hatırlamakla olur. Bize adı verilen diğeri bir kimseyi, adının dışındaki nitelikleriyle anlatmamız da, yine onunla ilgili geçmiş yaşantılarımızı hatırladığımız için mümkün olur. Aynı şekilde olayları, eşyayı, sembolleri, kavramları, genelleme ve ilkeleri de hem görünce tanıyabilir, hem de sorulunca söyleyebiliriz. Bununla birlikte, görünce tanımak, sorulunca söylemekten farklı bir zihin etkinliğidir. Birinci hâlde söz konusu bilgiler ana çizgileriyle verilir. Kişi onları daha önce görmüş veya öğrenmiş olduğunu hatırlar. İkinci hâlde ise, kişi, sorudaki ipuçlarından hareket ederek, daha önce öğrenmiş olduğu bilgiyi hatırlar; zihindeki diğeri bilgiler arasından seçip istenilen bir ifade aracılığıyla bildirir (söyler veya yazar). Davranışların ölçülmesinde, hatırlamanın bu iki türünün birbirinden ayrılması önemlidir. (Turgut, 1990, s;128-129)

Kısaca; “bu basamakta; bir şeyin anlamını ve mantığını bilerek tanıma, söyleme ve ezbere tekrar etme söz konusudur.” (Akbulut, 1999, s;50)

2.3.1.1.1. Bir alana özgü bilgiler (Belirgenler bilgisi)

Her bilim dalı, ders ya da konu alanının kapsamına giren nesneler, olgular vardır. Bunların özelliklerine çeşitli anlamlar verilebilir ve sınırları çizilen anlamlar, çeşitli sözcüklerle anlatılabilir. Bu sözcükler o konu alanında, belirtilen anlamda kullanılabilir. (Sönmez, 2004, s;47) Kavram ve terimlerin bilinmesini hedef almak yeni bir şey değildir. Derslerin amaçları incelendiğinde, hemen her derste, o dersin konusuna özgü bilgileri ve kavramları terimleriyle birlikte öğrenmenin hedef alındığı görülür. (Turgut, 1990, s;129) Bir alana özgü bilgiler; 1. Kavramlar bilgisi, 2. Olgular bilgisi, 3. Araç- gereç bilgisi olmak üzere aşamalı olarak üç sınıfa ayrılabilir. (Sönmez, 2004, s;47)

2.3.1.1.2. Belirgenlerle uğraşma araçları ve yolları bilgisi

Bir bilgi alanında kullanılan alışılmış davranışların (teamüllerin); o alandaki yönelim, sıra ve dizilerin, sınıf ve kategorilerin; o alanın bilgileriyle uğraşma metotlarının; o alanda bilgilerin doğruluk derecesi hakkında hangi kanıtlarla değer yargısına varıldığının bilgisi bu alt sınıfta toplanan hedeflerdir. (Turgut, 1990, s;131) Kısaca, “Bir Alandaki Özgülleri Uğraşma Araçları ve Yolları Bilgisi, ‘alışılmış davranışlar, sıra, dizi ve yönelimler, sınıflamalar, ölçütler ve yöntemler bilgisi’ basamaklarından oluşmaktadır.” (Sönmez, 2004, s;52)

2.3.1.1.3. Bir alandaki evrenseller ve soyutlamalar bilgisi

Her bilgi alanında özel kavramlardan genel kavramlara, somut yaşantılardan soyut düşüncelere gidilir. Daha ileride, genellemelerden ilkelere varılır; genellemelerden ve diğer soyutlamalardan kuramsal yapılar ve kuramlar (teoriler) kurulur. (Turgut, 1990, s;133) Başka bir deyişle, “her bilim dalı üzerinde çalıştığı nesneler, olgular hakkında elde edilen somut bilgilerden, daha soyut bilgilere doğru ilerler.” (Sönmez, 2004, s;58) Atomun yapısını, daha genel olarak maddenin yapısını açıklamaya çalışan kuramlar ve hayatı açıklayan kuramlar bunun örnekleridir. Bir bakıma, bilgi denince birçok kimsenin aklına bu tür

soyutlamalar gelir. Bu anlamda bilgi bütün okul programlarında yer alır. (Turgut, 1990, s;133)

2.3.1.2. Kavrama Basamağı

Kavrama düzeyinde, bilgi düzeyinde kazanılan davranışların öğrenci tarafından özümsemesi, kendine mal edilmesi, anlamının yakalanması söz konusudur. Bilginin transfer edilmesi gerekmektedir. Transfer türü öğrenmelerde yalnız başına ezberleme, anımsama ve tanıma yoktur. Bunlara ek olarak ve onların üstünde yeni bir anlatım biçimine çevirme, grafiğini çizme, yeni bir grafiği yazılı ya da sözlü olarak açıklama, bir olgunun nedenini, niçinini, nasıl ve niye olduğunu kendi cümleleriyle gerekçe göstererek açıklama, yeni örnek verme, verilerin geçmişini ve geleceğini kestirme vardır. (Sönmez, 2004, s;61) Başka bir deyişle; “burada, bilginin transfer edilmesi gerekmektedir. Transfer türü öğrenmelerde sadece ezberleme, hatırlama ve tanıma yoktur. Neden, niçin ve nasıl, kendi cümleleriyle açıklamak, gerekçe göstermek ve örnekler vermek gerekir. (Ensar, 2002, s;48) Kavrama düzeyi kendi içinde çevirme, yorumlama ve öteleme olarak aşamalı şekilde üç alt basamağa ayrılmıştır. (Sönmez, 2004, s;61)

Müfredat programlarında açıkça ifade edilmemiş olmakla beraber, kavramanın bu üç basamağındaki davranışlar eğitimin önemli hedeflerindendir. (Turgut, 1990, s;135)

Bloom ve arkadaşları aşamalı sınıflamayı geliştirirken bu soruya daha doğru bir cevap vermişlerdir. Bir bilgi mesajındaki anlamı kavramış bir kimse, onu mesajdakinden farklı bir dilde ifade edebilir; yani, mesajdaki anlamı diğer bir dile veya diğer sembollere çevrilebilir. Kavramanın bundan sonraki basamağına ulaşmış bir kimse ise, mesajdaki anlamı yorumlayabilir. Kavramanın en ileri basamağındaki bir kimse de, mesajdaki anlama dayanarak, öteleme ve ulama (ekstrapolasyon ve enterpolasyon) yapabilir. (Turgut, 1990, s;135)

2.3.1.2.1. Çevirme

Bu basamakta verilerin grafiğe, grafiklerle gösterilenleri yazıya ya da sözel anlatıma, şekle, şekille verilenleri grafiğe, söze, yazıya; yazıyla verilenleri şekle,

grafiğe anlamını bozmadan çevirme bu basamağın kapsamı içindedir. Türkçe verilen bir iletişimi, yine başka sözcüklerle Türkçeye, İngilizce verilen bir tümceyi, İngilizceye, anlamını bozmadan Türkçeye, Fransızca, Almancaya çevirme bu basamakta istenilen davranışlardır. Yalnız veriler ve istenilenler öğrenci için yeni olmalı, yani derste işlenmemelidir. (Sönmez, 2004, s;61)

Sabit bir kuralla bir sembolden diğerine doğru yapılmış bir çevirme, kuralın uygulandığına kesin kanıttır; fakat sembollerde gizlenmiş olan anlamın kavrandığına kesin kanıt olamaz. Onun için, bir sınavda bir çevirme işlemi yaptırılacaksa, anlamı kavramdan çevirme yapmanın imkânsız olduğu sorular sorulmalıdır.

Kavramayı çevirme basamağında yoklayabilmek için, test ve sınav durumlarında öğrenciden ya bir bilgiyi kendi diliyle ifade etmesi ya öğrenme durumundan farklı bir dilde ifade edilmiş bir bilgiyi tanınması ya da bir sembol takımıyla ifade edilmiş bir mesajı diğer bir sembol takımıyla yeniden ifade etmesi istenir. (Turgut, 1990, s;136)

2.3.1.2.2. Yorumlama

Bir bilgi mesajını yorumlamak, mesajda gizli olan anlamı daha açık ve daha kolay anlaşılır hâle getirmektir. Bu yetenek yukarıda incelenen çevirme yeteneğinden biraz daha ileri bir yetenektir. Yorumlamada mesajı diğer bir dille ifade etmekten ötede, verilen bilgilerde bazı bağıntılar bulma ve onları açıklama davranışları da vardır. Yorumlama bazen, verilen bilgilerden bir genellemeye gidilerek, bazen de bir genelleme özel durumlara uygulanarak yapılır. Uzun bir paragrafı anlamını bozmadan özetleme, bir ilkeyi örneklerle açıklama da yorumlama davranışlarıdır. (Turgut, 1990, s;137)

Kısaca; “bilgi düzeyinde öğrenilen ilkelerin, olguların nedenini, niçinini, niyesini, nasıl olduğunu; olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları kendi cümleleriyle açıklayıp yazma, söyleme, uygun ve yeni örnek verip yazma, söyleme, verilenler arasından seçip işaretleme bu basamağın davranışlarındandır. Burada ilkeler ve olgular öğrenci için yeni olmalıdır.” (Sönmez, 2004, s;62) Bu yeteneğin eğitimdeki ve günlük yaşamdaki öneminden dolayı müfredat programlarında da yorumlama yeteneğinin geliştirilmesinden söz edilmektedir.

2.3.1.2.3. Öteleme (Ekstrapolasyon ve Enterpolasyon)

Bir bilgiyi, yönelim veya ilkeyi mevcut verilere dayanarak veriler dışına uzatmak; gözlenmiş olaylar alanına bakarak, gözlenmemiş olaylar hakkında yargıya varmak gibi bilişsel davranışlara bu sınıflamada öteleme denmiştir. Ancak öteleme yapacak kimsenin verilen bilgileri yorumlayabilecek kadar iyi öğrenmiş olması ilk şarttır. Bundan başka, öteleme yapacak kimse verilerdeki yönelimi, olayın gidişini ve sonucunu görebilmelidir. Verilerin sınırları iyi bilinmelidir. (Turgut, 1990, s;138)

Bir başka ifadeyle; “ bilgi basamağında kazanılan ilkelere uymanın ya da uymamanın doğuracağı sonuçları, verilerin belli koşullar altında geçmiş ve gelecekteki özelliklerinin ne olacağını yazma, söyleme, seçip işaretleme, doğru ya da yanlış olduğunu söyleme gibi davranışlar bu basamaktaki hedeflerin kapsamı içindedir. Burada öğrenciye sunulacak veriler onun için yeni olmalıdır. Derste işlenmiş ve özellikleri kestirilmiş veriler sayısal değişiklikler yapılarak öğrenciye sorulamaz. Eğer sorulursa davranış bilgi düzeyine iner.” (Sönmez, 2004, s;64)

Öteleme davranışının yoklanmasında şu esaslara göre soru ve test maddeleri hazırlanmalıdır:

1. Zamanla değişen bir bilgi bütünü verilir. Bu verilerdeki yönelimin, zaman aralığının dışına ötelenmesi istenir.
2. Bir konuda bir genelleme verilir. Bu genellenmenin, dayandığı gözlemler dışına ötelenmesi istenir.
3. Bir evrenden alınmış örneklemelere ait bilgiler verilir, bunlara dayanılarak evrene ait genellemeler çıkarılması istenir.
4. Bir bilgi bütününe ait veriler ve onlardan çıkarılan genellemeler verilir. Bunların doğruluk derecesi, hataları, muhtemel hata kaynakları sorulur. (Turgut, 1990, s;139)

2.3.1.3. Uygulama Basamağı

Burada uygulama deyimiyle ifade edilen şey bilginin veya bilgilerle uğraşma yollarının yeni durumlara uygulanmasıdır. Okullarda bilgiler ve teknikler ileride kullanılacağı, yeni¹⁷ durumlara uygulanacağı inancıyla verilir. Onun için,

¹⁷ Bir problemi öğrenci için "yeni" hâle getirmenin bazı yolları şunlardır:

müfredat programlarında bilgilerin bir işe yaramasından veya gerektiğinde hayatın çeşitli aşamalarında kullanılabilmesinden söz edilir. Gerçekten, öğrenilen bir bilgi ya aynı konuda daha ileri bilgilerin kazanılmasında ya da karşılaşılan bir pratik güçlüğün çözülmesinde kullanılır.

Bir bilginin yeni bir durumda uygulanabilmesinin ilk şartı, onun, gerektiğinde hatırlanıp kullanılabilecek kadar iyi öğrenilmiş olmasıdır. Onun için, bilgilerin bundan önceki kesimde ele alınan basamaklarda kavranmış olması, uygulanabilirliğinin ilk şartıdır. Fakat, bilginin kavranmış olması, yeni bir durumda uygulanabilmesi için yeter şart değildir. Uygulama yapması beklenen öğrenci, yeni durumu yorumlayıp problemin ne olduğunu görebilmeli; bu durumdaki problemin çözümünde daha önce öğrendiği ilkelerin, bilgilerin veya çözüm yollarının başarıya götüreceğini kestirebilmeli; hiç değilse, bu yeni problemle daha önce çözdüğü bir problem arasında benzerlikler görebilmelidir. Bu yeteneklerden yoksun bir kimse uygulama için gerekli bilgilere sahip olsa bile, uygulamayı yapamaz. Öğretmenin uygulama gerektiren problemler sorduğu; uygulama veya problemin çözümü yerine, ilgili bilgileri sayıp döken cevaplar aldığı çok görülmüştür.

Her uygulama, basit dahi olsa, bir problem çözme işlemi hâline gelir. Problem çözme mekaniksel veya alışılmış bir beceri olabileceği gibi, düşünme ve buluş gerektiren bir işlem olabilir. (Turgut, 1990, s;140)

Bir başka ifadeyle; “öğrenci sorunu çözerken ilgili ilkeleri, genellemeleri, yöntem ve teknikleri işe koşmalıdır. Yeni bir durumun çözümü için kullanılacak ilkeleri belirleyip yazma, söyleme, önerilenler arasından seçip işaretleme, sorunu belirleyip yazma, onu sınırlama, denence kurma, ölçme aracını hazırlama, uygulayıp verileri toplama, verileri analiz etme, denenceleri test etme, denenceleri kabul, ret etme ya da onarma gibi davranışlar uygulama düzeyinin kapsamı içindedir. Bu düzeyde karar verme süreci problem çözme, bilimsel araştırma süreci, anket, görüşme, vaka incelemesi vb. tekniklerin işlem basamakları hem

-
1. Derste veya pratikte karşılaşılmaması mümkün olmayan ya da üzerinde fiilen çalışılmayan farazi bir durum uydurulur. Bu durumla ilgili problemler düzenlenir.
 2. Derste öğrenilmiş veya pratikte karşılaşılmış bir durum, önemli öğeleri değiştirilerek, yeni bir problem hâline getirilir.
 3. Öğrencinin henüz öğrenmediği yukarı sınıf konularından, öğrenilmiş konuların uygulanmasıyla çözülebilecek problemler düzenlenir. (Turgut, 1990, s;142)

bilişsel, hem duyuşsal, devinişsel, hem de sezgisel alanların tümünü kapsamaktadır.” (Sönmez, 2004, s;66) Başka bir deyişle; “sorun çözme, ilke, sınıflama, ölçüt, yöntem, model, kuram vb. bilgi birikimini, kendisine sunulan yeni durumları anlama ve yeni problemleri çözmede kullanılması sırasında yararlandığı bilişsel yeterlikler uygulama basamağındadır.” (Özçelik, 1998, s;87)

2.3.1.4. Analiz Basamağı

Olaylar daima karmaşık hâlde karşımıza çıkar. Bilgi ürünleri, teknik sistemler ve benzerleri de, belli derecelerde karmaşıklığı, bazı öğeleri, öğeler arası bağıntıları ve genel yapısal ilkeleri olan bütünlerdir. Bir olayı, bir bilgi bütünü veya bir sistemi öğrenmenin yollarından biri, onu analiz etmektir.

Analiz işlemi, genellikle, bir sistemin ne gibi öğelerden meydana geldiğini, bu öğeler arasında ne gibi ilişkiler olduğunu, sistemin hangi ilkelere göre kurulduğunu ve işlediğini meydana çıkarmak amaçlarıyla yapılır. Onun için, aşamalı sınıflamanın analiz basamağındaki davranışlar üç alt sınıfa ayrılmıştır. Bunlar, sınıflamanın ana çizgilerinde görüldüğü gibi öğelere, ilişkilere ve örgütlenme ilkelerine dönük analiz türleridir.

Bir bilgi alanının analizinde ne kadar ileriye gidilirse, bilgiler o kadar derinleşir. Bu nedenle, sadece bilimlerde değil, hemen her alanda analiz metotları ve alanın analizi öğretilir. Onun için, hem bilgi alanının analizini tanıyabilmek, hem de bir bütünü analiz edebilmek eğitimin önemli amaçlarından.

Analiz yeteneği gelişmiş bir öğrenciden bilişsel ürünlerin analizinde beklenebilecek davranışlar, Bloom ve arkadaşları tarafından şöyle sıralanmıştır:

- a. Analitik bir ölçüt kullanarak bir bilişsel ürünlerdeki kelimeleri, ifadeleri ve fikirleri sınıflama.
- b. Bir metne özgü nitelikleri, açıkça ifade edilmemiş olsa bile, metindeki ipuçlarından çıkarma.
- c. Bir bilişsel ürünlerdeki bağıntılardan ve ölçütlerden sayıltıları, açıkça ifade edilmemiş nitelikleri ve durumları çıkarma.
- d. Bir bilişsel ürünlerdeki düzen ve sırayı öncelik- sonralık, sebep-sonuç ve geçerlik gibi ölçütleri kullanarak ortaya çıkarma.

e. Bir bilişsel ürünün bütününün örüntüsünü tanıma; bütünün dayandığı ilkeleri meydana çıkarma.

f. Bir bilişsel ürünlerdeki temel görüşü veya görüş açısını ve amacı meydana çıkarma.

Bu listeden de anlaşılacağı gibi, analiz basamağındaki davranışlar, oldukça ileri bir öğrenme seviyesi ve oldukça yüksek zihin yetenekleri gerektirir. (Turgut, 1990, s;143) Örneğin bir şiiri anlamak için, ozanın dayandığı sayıltıları, açık ya da gizli kanı ve değerleri, estetik anlayışı, savunduğu ana ve yardımcı düşünceleri, şiirin dış yapısını (ölçü, uyak, dize), kullandığı malzemeyi, anlatım türlerini ayrıştırıp inceleme gerekli olabilir; çünkü şiir, bu öge, ilişki ve kuralların sentezinden oluşur. Ozanın ana düşüncesini, yani amacına ulaşmak için, şiiri oluşturan olguları, olgular arasındaki ilişkileri ve ilkeleri bilmek zorundayız... Bu analizler sonucu, nesnel evrenin ögelerini, ögeler arasındaki ilişkileri, dayandıkları temel sayıltıları, ilkeleri anlayabilir; daha sonra sentez ve değerlendirme basamaklarına ulaşabiliriz. Tüm bu nedenlerden dolayı, bu basamaktaki hedefler önemlidir. (Sönmez, 2004, s;68)

Bu basamak için “temel toplumsal sorunları oluşturan ögeleri belirleyip gerekçesiyle yazma”, “ögeler arasındaki ilişkileri ve örgütleniş biçimini gösteren şemayı çizip gösterme”, “öğelerin, ilişkilerin birbirlerinden farklı ve benzer yanlarını gerekçe göstererek yazma, söyleme”, “ilke, genelleme, denece, sayıtlı ve kuramı belirleyip yazma, söyleme, seçip işaretleme” gibi davranışlar önerilebilir. (Sönmez, 2004, s;68)

Analiz davranışlarının cevaplı testlerle ölçülmesi zorunlu değildir. Cevaplı testler bazı üstünlükler taşımakla birlikte, kısa cevaplı sorular veya uzun cevap gerektiren yazılı yoklama soruları da analiz davranışlarının ölçülmesinde başarıyla kullanılabilir. Bu amaçla bir paragraf, bir metin veya bir sistem verilir. Öğrenciden, bunun ögeler arası ilişkilerini, yapısal düzenini ve bütünlük ilkelerini bulması istenir. (Turgut, 1990, s;144)

2.3.1.4.1. Ögelere dönük analiz

Bir bilgi bütünü ya da bir sistemi, yapıyı oluşturan ögeleri, yine o bütün, sistem ve yapıda yer aldığı biçimiyle ögelerine ayırma işidir. Bu basamakta kırma,

yıkma, bozma gibi davranışlar söz konusu değildir. Bir bütünü, sistemi, yapıyı oluşturan ögeler analizden sonra tekrar birleştirilince önceki niteliklerini koruyamaz ve iş görüşünü sürdüremezse iş analiz değildir. Analiz işi, iş ve işlem basamaklarına, ilke ve genellemelere göre yapılmalıdır. Nitekim bu basamaktaki davranışlara bakılınca, bu özellikleri daha açık olarak görebiliriz. Sözcükleri, anlatımları, düşünceleri bir analitik ölçüte dayanarak niteliklere göre sınıflayıp yazma; düzeyine uygun bir tümcedeki özne, nesne, dolaylı tümleç, zarf tümleci, yüklemi bulup gösterme; suyu analiz etme; olgu, denence, sayıltı, neden ve sonuçları birbirinden ayırt etme davranışlarında olduğu gibi. (Sönmez, 2004, s;68)

2.3.1.4.2. İlişkilere dönük analiz

Bu bilgi bütününde, sistemde ve yapıda bulunan ögeler arasında etkileşim vardır. Bu etkileşim, belli bazı bağıntılar yani ilişkilerden oluşur. İlişkiler, nesneler arasında neden- sonuç, öncelik ve sonralık boyutlarında gözlendiği gibi, bir bilgi bütününde sayıtlılarla, ortaya konulan kanıtlar, temel düşünceyle yardımcı düşünceler arasında da olabilir... Ayrıca ileri sürülen düşünceler, kanıtlar, dayanan sayıtlılar arasında tutarlılık ve geçerlilik bağıntılarının da aranması bu basamağın kapsamı içindedir. (Sönmez, 2004, s;70)

2.3.1.4.3. Örgütlenme ilkelerine dönük analiz

Bir bilgi bütününde, sistemde, yapıda ögeler ve ögeler arasındaki ilişkilerin dayandığı temel ilkeler, genellemeler, kuramlar vardır. Bu ilke, genelleme ve kuramların saptanması gerekir. Bilimsel tutum ve araştırmalar için bu basamaktaki hedefler büyük bir önem taşır; çünkü bilimin varmak istediği noktalardan biri de nesneler ve olguların dayandığı ilkeleri, genellemeleri ve kuramları bulmaktır. Bir sanat yapıtının dayandığı temel estetik görüşü, bir edebî yazıdaki ana düşünceyi, doğal olayları açıklayan kanunları, ilkeleri, kuramları, sosyal ve tarihî olguların dayandığı genellemeleri, ilkeleri belirleme etkinlikleri bu basamağın kapsamı içine girebilir. (Sönmez, 2004, s;71)

2.3.1.5. Sentez Basamağı

Sentez basamağında, öğrencilerin özgün fikirler üretme ve bunları örgütleyerek yeni bir ürün meydana getirmeleri söz konusudur. “Bu ürün oluşturma sürecinde, öğrenciler tarafından öğrenilen bilginin yeni bir şekilde formüle edilmesi amaçlanır.” (Ensar, 2002, s;59)

Parçalardan ve öğelerden, belli bir yapısal düzene veya örüntüye sahip olan bir bütün meydana getirmek, bir sentez işidir. Sentez çoğu hâlde, çok yönlü düşünme ve yaratıcılık gerektirir. Bunda önemli olan husus sentezin amacını iyi tayin etmek, amaca uygun öğeleri seçip, etkili bir düzen içinde bir bütün hâline getirmektir. (Turgut, 1990, s;145) Özgün ürün yaratma sürecinde öğrenci her zaman sınırsız değildir. Çoğu kez öğrencinin, belli özel problemlerle materyallerle ya da kuramsal bir çerçeveye konulan sınırlar içerisinde çalışması beklenir. Ancak öğrencinin yaratıcılığını ortaya koymasına olanak sağlamak için, sentez gerektiren durumun öğrenci için yeni olması ve öğrenciye, ürünü ortaya çıkarırken sınırlı da olsa bir özgürlük tanınması gerekmektedir. (Tekin, 1999, s;203)

Sentez, unsuru her ne kadar parça ve öğeleri belli ilişki ve kurallara göre bir araya getirip bir bütün oluşturma işi olarak tanımlansa da, “her bütün oluşturma işi sentez olamaz. Sentezde yenilik, özgünlük, buluş, icat, yaratıcılık gibi özellikler söz konusudur. Bu niteliklerinden dolayı sentez bir bakıma bilimsel, felsefî, sanatsal yöntemlerle yaratma işidir. Taklidini, benzerini, bir örnekten yararlanarak özdeşini yapma, yapılanın aynısını oluşturma sentez değildir. Toplumsal sorunları çözmede yeni bir strateji, yöntem, teknik geliştirme, yeni bir plan oluşturma, toplumsal olguları açıklayan yeni bir ilke ortaya koyma vb. gibi etkinlikler sosyal bilgiler için sentez olabilir. Böyle olmakla birlikte öğrenci, yapılanlardan habersiz olarak, bulunan ilkeyi, kullanılan yöntemi, tekniği vb. kendisi bulursa, bu, o öğrenci için sentezdir.” (Sönmez, 2004, s;73)

Sentez yeteneğinin ölçülmesinde en sık başvurulacak yol, öğrenciden, belli bir konuda bir sentez istemek ve öğrencinin ürününü puanlamaktır. Sentez ürünleri puanlanırken de dikkatli olmak gerekir. Sentez gerektiren problemlerin önceden bilinen kesin ve biricik doğru cevabı bulunmaz. Her öğrenci kendine

özgü bir cevap meydana getirir. Bu cevap hem öğrencinin kendi ürünü olması, hem de bir sentezde bulunması gerekli nitelikler dikkate alınarak puanlanmalıdır. (Turgut, 1990, s;146)

Sentezle ilgili davranışlar müfredat programlarında eskiden beri çeşitli şekil ve derecelerde amaç edinilmiştir. Güzel yazma ve konuşma, bir eliş veya sanat eseri meydana getirme sentez gerektiren etkinliklerdir. Bu basamaktaki hedefler kendi aralarında üç alt sınıfa ayrılmıştır. (Turgut, 1990, s;145)

2.3.1.5.1. Özgün bir iletişim muhtevası oluşturma

Bu aşamada, öğrencinin herhangi bir bilgi, ileti veya modeli örnek olarak almadan bir ürün oluşturmaya beklenir. (Özçelik, 1998, s;37; Turgut, 1990, s;145; Demirel, 2003, s;162; Özbay, 2002, s;543) Bu basamak, duyuşsal alanın “bir değer ya da değerler sistemiyle nitelenmişlik” ve devinişsel alanın “yaratma”, sezgisel alanın “geçmiş ve gelecekte iletişim kurma” basamağıyla iç içedir; fakat burada bilişsel alanla ilgili özellikler ağırlık taşır. Böyle olmakla birlikte, bu basamaktaki bazı ürünlerde, hem bilişsel, hem duyuşsal, hem de devinişsel alan denk yoğunlukta bulunabilir. Örneğin bir müzisyenin yeni ve orijinal bir beste yapması, hem bilişsel alanın bu basamağına, hem de duyuşsal, devinişsel ve sezgisel alanların belirtilen basamaklarına girebilir. Böyle bir durumda hangi alanın daha baskın olduğu şimdilik saptanamıyor. Bu gibi durumlarda karar verebilmek için o davranışın hangi ders için yazıldığına ve dersin son amacının ne olduğuna bakılabilir. Hangi alan daha baskınsa, bu tür davranışlar o alana girebilir. (Sönmez, 2004, s;74)

Sınıflamada “özdeşsiz bir iletişim muhtevası meydana getirebilme olarak verilen hedef, öğrencinin herhangi bir alanda kendi ürünü olan bir kompozisyon yazması veya onun gibi bir şey hazırlaması anlamındadır. O hâlde, bu hedefte açık ifade etme, fikirleri uygun bir sıraya koyma, bir ana fikri delillerle savunma vb. gibi kompozisyon davranışları vardır. Bu alt sınıf sadece yazılı ve sözlü kompozisyonu değil, diğer ifade araçlarıyla yapılabilecek (resim, müzik vb. gibi) kompozisyonları da kapsar.” (Turgut, 1990, s;145)

2.3.1.5.2. Bir plan ya da işlemler takımı önerisi ortaya koyma

İkinci alt sınıf, “ bir plan veya işlemler takımı önerisi meydana getirebilme” diye ifade edilmiştir. Bundan da anlaşılabileceği gibi, burada hedef, meydana getirilecek son ürün değil, o ürünün planıdır. Bir ev yapmak, şüphesiz bir sentez işlemidir. Yapılacak bir evin planını çizmek de sentezdir; fakat bu, bu “bir plan ya da işlemler takımı önerisi ortaya koyma” basamağında bir sentezdir. (Turgut, 1990, s;145) Yani, üründen çok sürecin vurgulandığı bu basamakta söz konusu olan iş yapmak değildir. “Bir iş üretilirken alışlagelen plan ya da işlemler takımı dışında, yeni ve orijinal bir plan ya da işlemler takımı oluşturmaktır. (Sönmez, 2004, s;75) “Öğrencilerden, üzerinde çalıştıkları konuyla ilgili olarak orijinal bir tasarım, kuram, model, sistem oluşturmaya yönelik öneride bulunmaları istenir.” (Özçelik, 1998, s;37; Turgut, 1990, s;145; Demirel, 2003, s;162; Özbay, 2002, s;543)

Bu önerileri hazırlarken; “doğal olarak kişi, hem kuramsal, hem de uygulamalı bir etkinliğin içine girebilir; çünkü sentezin hem mantıksal, hem de olgusal tutarlığı olmalıdır. (Sönmez, 2004, s;75)

Bu basamak; “eğitimde plan veya işlemler dizisi hâlindeki önerileri hazırlayabilmekte önemli hedeflerdendir.” (Turgut, 1990, s;145)

2.3.1.5.3. Bir soyut ilişkiler takımı geliştirme

Bu basamakta ise, birbiriyle ilişkili temel önermeleri bir araya getirip bunlardan sonuçlar çıkararak yeni bir bütün meydana getirme etkinliği söz konusudur. (Özçelik, 1998, s;37; Turgut, 1990, s;145; Demirel, 2003, s;162; Özbay, 2002, s;543)

Basamak daha karmaşık ve daha ileri davranışları hedef alır. Pratikteki bir problemi çözmek için onu soyutlayan, yeni kavram ve ilişkiler kurarak genel bir çözüm bulan bir kimse bu basamakta bir davranış göstermiştir. (Turgut, 1990, s;145)

Basamaklarda; görüldüğü gibi, sentez düzeyindeki hedef basamaklarının birincisinden üçüncüsüne giderken, ürün soyutlaşmakta ve kapsamı

genişlemektedir. Ayrıca sentez sonucu oluşan ürün, sistem; ya mantıksal ya da olgusal tutarlığa veya her ikisine birlikte sahip olmalıdır. (Sönmez, 2004, s;73)

2.3.1.6. Değerlendirme Basamağı

Bir malzemenin veya yöntemin, hizmet etmek üzere ortaya konmuş bulunduğu amaçlara hizmet etme, iç tutarlılık ve dış ölçütlere uygunluk derecelerinin belirlenmesi sırasında yararlanılan bilişsel yeterlikler bu ana kategoride düşünülmüştür. (Özçelik, 1998, s;27)

Değerlendirmede daima bir gözlem veya ölçme, bir de ölçüt (kistas) kullanılır. Bir değer yargısına ulaşma, belli ölçütlerle objektif olarak yapılabileceği gibi, sübjektif ölçütlerle, güvenilirliği olmayan gözlemlerle kişisel yargılara varılarak da yapılabilir. Öte yandan, kişilerin tercihleri, sevdikleri veya sevmedikleri şeyler de kişisel değer yargılarına dayanır. Eğitimde hedef alınan değerlendirme, bu kişisel tercihlerin dayandığı yargılara varabilme değil, objektif ölçü ve ölçütlerle değerlendirme yapabilme yeteneğidir. (Turgut, 1990, s;147)

Değerlendirme, bilişsel alanın son basamağıdır. Oysa bu basamak, devinişsel ve sezgisel alanlar için de gereklidir. Ayrıca, her basamaktan sonra da değerlendirme yapılabilir. Bilgi basamağından sonra yapılan değerlendirme bilginin; kavramadan sonra yapılan ise, kavramanın; uygulama, analiz, sentezden sonra yapılanlar uygulama, analiz ve sentezin değerlendirilmesidir. Değerlendirme basamağından sonra yapılan değerlendirme ise, değerlendirmenin değerlendirmesidir. İşte bu, son basamak olabilir. (Sönmez, 2004, s;78)

Bu basamakta geçirilen bilişsel süreçler, insanın düşünme, herhangi bir konuyu savunma veya reddetme becerilerini geliştirmeye yöneliktir. Öğrenci, yaptığı değerlendirmeler sonucu bir konuyu savunurken konunun önemini belirtir, konuya değer biçer, onu sahiplenir, değerlendirmeye tabi tuttuğu bilgileri destekler ve doğrular. Reddederken ise, belirli ölçütlere bağlı olarak değerlendirdiği bilgileri sorgular, eleştirir, karşılaştırır, farklılıkları söyler, irdeler, çelişkileri belirler, tezatları belirtir ve yanlışlıkları bulur. Öğrencinin bir konuda değerlendirme yapabilmesi için, bilgiyi kendine mal etmesi gerekmektedir. Bu basamakta, öğrenci, birleştirmenin ötesine geçerek kullandığı iç ve dış ölçütlere bağlı olarak belirli bir yargıya varma etkinliklerini gerçekleştirir. (Özçelik, 1998, s;37-38; Yalın, 2001, s;23-24)

Değerlendirme oldukça karmaşık bir davranıştır. Bir kimsenin başarılı değerlendirme yapabilmesi için daha aşağı basamaklardaki davranışları (kavrama, uygulama, analiz, sentez gibi) iyice geliştirmiş olması gerekir. Onun için değerlendirme ile ilgili hedeflere programlarda oldukça ileri eğitim basamaklarında yer verilir. (Turgut, 1990, s;147)

Değerlendirme soruları, değerlendirme yapmada kabul edilebilir ölçütleri kullanarak, birey, nesne, olay ya da olgu hakkında karar alınmasını gerektirir. (Cole, Chan, 1994, s;174) Değerlendirmede problemlerin çözümü için kendi görüş ve değer yargısına göre kritik yapması gerekmektedir. (Büyükalın, 2004, s;82)

Aşağıda sıralanan davranışlar değerlendirmede gözlenebilecek öğrenci davranışlarıdır.

1. Bir bilişsel ürünün iç tutarlılığı ve doğruluğu, ne derece özenle hazırlandığı hakkında değer yargısına varma (iç ölçütler).
2. Bir bilişsel üründe tartışmaların tutarlılığı, kanıtlar, sayıtlar ve genellemeler arasındaki bağıntıların tutarlılığı ve iç düzenin mantıklılığı hakkında değer yargısına varma (iç ölçütler).
3. Bir bilişsel ürün hakkındaki değer yargısının görüş açısını ve değerini tanıma (iç ölçütler).
4. Bir bilişsel ürünü diğer bir ürünle karşılaştırarak değer yargısına varma (dış ölçütler).
5. Verilen ölçütleri veya standartları kullanarak ya da kendi kendine ölçüt seçerek bir bilişsel ürün hakkında değer yargısına varma (dış ölçütler) . (Turgut, 1990, s;147)

2.3.1.6.1. İç kanıtlar bakımından yargılama

Bir bilişsel, duyuşsal, devinişsel ya da sezgisel ürünün kendi içindeki tutarlılığı, doğruluğu, kendi iç yapısından doğan ilke ve genellemelere uygunluğu, akıcılığı gibi özelliklerin değişik boyutlarda irdelenmesi işidir. Bu basamakta bilgi bütünüünün öğeleri arasındaki bağıntı ve ilişkilerin, yine o bilgi bütünü için gerekli olan ve kendisinden çıkarılan ölçütlere vurulması işi söz konusudur. Ayrıca her konu alanının kullandığı ölçütler değişik olabilir. “Bir edebî yapıtın yazım kurallarına uygunluğu, kanıtların temel ve yardımcı düşünceleri destekleyip

desteklemediği; orijinallığı, akıcılığı, açık, yalın ve anlaşılır olup olmadığı; dahil olduğu edebî türe ve ekole uygunluğu; düşüncelerin birbirleriyle tutarlılığı” gibi boyutlar iç ölçütler olabilir. (Sönmez, 2004, s;78)

2.3.1.6.2. Dış ölçütler bakımından yargılama

Bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezgisel alanlarla ilgili herhangi bir ürün, kullanılan araç- gereçler, izlenen yollar, iş ve işlem basamakları, ekonomiklik, amaca uygunluk, dayanıklılık, verim ve güç açılarından değerlendirilebilir. Ayrıca bir ürün, diğer bir ürün ya da ürünlerle de karşılaştırılabilir. İşte bu tür değerlendirme, dış ölçütlerle yapılan bir etkinliktir. Bu basamakta ürün, daha çok mantıksal iç tutarlılık açısından değil; olgusal tutarlılık açısından değerlendirilmelidir. (Sönmez, 2004, s;79)

Kısaca; Torranca (1995), yaratıcılığın insan yaşamı ve toplumsal gelişim açısından önemli olduğunu belirtmekte ve yaratıcılığı ‘problemlerin veya bilgidaki boşlukların hissedilmesi, düşünce veya hipotezlerin oluşturulması, test edilmesi, geliştirilmesi ve verilerin iletilmesi’ olarak tanımlamaktadır. Bu yeteneğin ortaya çıkması ise, Rıza’nın da (1999) belirttiği gibi bilgi birikimini ve zihinsel işlemlerin istenilen düzeyde gerçekleştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu noktada, Jonnasen’in de (1992) işaret ettiği şekliyle bilgi kazanımı öne çıkmaktadır. Çünkü yaratıcılık bilgi, kavrama gibi düşük seviyedeki hedeflerin ortaya koyduğu öğrenme sonuçları ile değil, analiz, sentez ve değerlendirme gibi yüksek düzeydeki hedeflerle gerçekleştirilebilecek bir beceridir. (Tezci ve Gürol, 2002)

Bilgiye dayalı öğrenmelerde hedef, ünitenin kapsamında bulunan davranışlara erişmek olduğundan, bu öğrenmelerde edinilen kazanımlar da değişken değil, statik bir yapıda kendini gösterir. Bilişsel olarak bir yığın karmaşık bilgiyi bünyesinde bulunduran öğrenme süreçlerinin içerisinde ise bilme (tanıma, hatırlama), kavrama, kavranılanları kullanarak yeni problemlere çözüm bulma (uygulama), bilgi bütünlerini ayırıştırma (çözümleme, analiz etme), yeni bir bilgi bütününü oluşturma (sentez; yenilik, orijinallik, buluş, icat etme) ve değerlendirme gibi işlemler söz konusudur. Algılama, hatırlama, akıl yürütme gibi bilişsel süreçlere dayanan bilişsel öğrenmede aynı zamanda bilişsel haritalar,

taklit, modelden öğrenme, kavrama yoluyla öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme de söz konusudur. Bu nedenle, “öğretim programlarındaki hedeflerin büyük bir bölümü esas itibarıyla bilişsel niteliktedir. Okul programlarındaki dersler için de durum böyledir. Öğrenme-öğretme çabalarının büyük bir kısmı, öğrencilerin belli bilişsel yeterlikleri kazanmalarına yöneliktir.” (Özçelik, 1981, s;72’den aktaran: Küçük, 2002b, s;129-130) Bu çabaların en iyi şekilde yerini bulabilmesi için kurulmuş okullarımızda; “öğrencilere sorulan soruların konu ve güçlük gibi özellikler bakımından farklılıklar gösterdiği bilinir. Ayrıca sorular, cevaplayıcıdan istenen davranışlar bakımından da farklılıklar gösterir. Bazı sorular sadece bir bilginin hatırlanması ile cevaplandırılabilirken, bazı sorular ise, cevaplayıcıda kavrama, problem çözme ve daha üst seviyelerde zihinsel davranışları gerektirir. Bir sorunun ne ölçtüğü ve sorunun soruluş biçimi, cevaplayıcıların bilişsel düzeyine bağlı olarak değişebilir. Bir ders ile ilgili olarak öğrencilerin bilişsel düzeylerinin ne olacağını, ilgili dersin programının hedefleri tayin eder. Soruların soruluş biçimi ise, bu soruların hangi hedef davranışları ölçeceğine bağlı olarak değişebilir. Bu yüzden, öğretmenlerin, bir dersin özel hedeflerini ve hedef davranışlarını anılan taksonomiye uyarak yapılandırmaları ve bunlara uygun soru sormaları beklenir.” (Tekindal, 1998, s;385)

Bir sorunun hangi bilişsel düzeyde işleyeceği, hem sorunun yapısına hem de onu cevaplandıracak kişinin geçmişteki öğrenmelerine bağlıdır. Bir kimse için “yeni” olan bir soru uygulama düzeyinde işlerken, aynı problemle daha önce karşılaşmış bir kimse için kavrama veya hatırlama düzeyinde işleyebilir. Böyle olmakla birlikte, öğretmenin aşamalı sınıflamayı öğrenmesi ve sınavlarında kullanması, ona çeşitli yararlar sağlar. (Turgut, 1990, s;148)

2.4. OKS Sistemi

MEB'in yaptığı OKS ve OKS dışındaki tüm sınavlar **Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığı** tarafından hazırlanmaktadır.

Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığı, 1952 yılında, Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde Talim ve Terbiye Dairesine bağlı Test Bürosu olarak kurulmuştur.

İlk yıllarda Eğitim Enstitülerine, 1956 yılından itibaren de Anadolu liselerine, özel okullara, öğretmen okullarına, Ankara Üniversitesine ve İstanbul Üniversitesine öğrenci seçme ve yerleştirme sınavlarını gerçekleştirmiştir.

Döner Sermaye İşletmesi aracılığıyla hizmetlerin yürütülmesi için Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına bağlı olarak beş Akşam Sanat Okulu kurulmuş ve sınav hizmetleri bu okul tarafından yürütülmüştür. Bilgi İşlem Dairesinin kurulmasıyla 1982 yılından itibaren beş Akşam Sanat Okulu bu daireye bağlanmıştır.

1987 yılından itibaren beş Akşam Sanat Okulu, "**Ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Merkezi (ÖDYM)**" adıyla yeniden teşkilatlanmış ve İşletmeler Dairesi Başkanlığına bağlanmıştır.

1990 yılında doğrudan Müsteşarlığa, 1991 yılında da yeniden **Bilgi İşlem Daire Başkanlığı**'na bağlı olarak görevini sürdürmüştür.

3797 sayılı kanunla Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü kurulmuş, Ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Merkezi (ÖDYM) Sınavlar Daire Başkanlığı adıyla bu Genel Müdürlüğe bağlanmıştır.

1998 yılında Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığı'nın birleşmesiyle kurulan Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde Ölçme ve Değerlendirme Daire Başkanlığı adı altında hizmetini sürdürmektedir.

2004 yılında Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünde gerçekleştirilen yeniden yapılanma sonucunda Açık Öğretim Kurumları da bu daireye bağlanarak **Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığı** adını almıştır.

Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığının; Test Geliştirme Şubesi, Sınav Hizmetleri Şubesi, Baskı ve Sevk Şubesi, Açık Öğretim Okulları Koordinasyon Şubesinden oluşan bir **örgüt yapısı** vardır.

Yapılması planlanan sınavlarla ilgili soruların üretilmesi, redaksiyonu, bilgisayar ortamına aktarılması, tahsîsi, test kitapçıklarının oluşturulması, sınav sonrası cevap anahtarlarının hazırlanması, madde analizlerinin yapılması işlemlerini **Test Geliştirme Şubesi** gerçekleştirir.

Test Geliştirme Şubesinin yaklaşık 25.000 soruluk soru bankası bulunmaktadır. Sorular; seviye, madde gücü, konu ve alt konularına göre soru bankasında kullanıma hazır bir şekilde muhafaza edilir.

Sınavın değerlendirilmesi aşamasından sonra, test puanları ve madde puanları temel alınarak analizler yapılır. Bu sonuçlar, amaca yönelik kullanılması için ilgililerin hizmetine sunulur.

Sınav uygulama hizmetleri, Millî Eğitim Bakanlığı Merkezî Sistem Sınav Yönergesi ve her sınava ait kılavuz doğrultusunda yerine getirilmektedir. Sınavların organizasyon ve koordinasyonu ile ilgili yurt genelinde tüm iş ve işlemler **Sınav Hizmetleri Şubesi** tarafından gerçekleştirilir.

Değerlendirme ile ilgili olarak sınav evrakının kodlanması, tasnifi, optiklerden okutulması, değerlendirme ve yerleştirme işlemlerinin yapılması bu şubenin görevlerindendir.

Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığınca yürütülen tüm sınav hizmetlerine ait başvurma belgeleri, cevap kâğıtları, test kitapçıkları ve diğer sınav evrakları basılarak paketlenme ve sevk işlemleri **Baskı ve Sevk Şubesi** tarafından yürütülür

Açık Öğretim Okulları; 3 okul müdürü, bunlara bağlı öğretmenler, eğitim uzmanları, teknisyenler ve işçilerden oluşan bir kadroyla hizmetlerini ise **Açık Öğretim Okulları Koordinasyon Şubesi** yürütmektedir. Bu şubeye bağlı okullar şunlardır:

- Açık Öğretim Lisesi (AÖL)
- Açık İlköğretim Okulu (AİÖ)
- Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu

2.4.1. MEB' in yaptığı sınavlar

Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Daire Başkanlığının yıl içinde yaptığı sınavlar 6 grupta toplanmaktadır.

- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavları
- Uzaktan Eğitim Öğrencilerine Yönelik Sınavlar
- Örgün Eğitim Öğrencilerine Yönelik Sınavlar
- Millî Eğitim Bakanlığı Personeline Yönelik Sınavlar
- Diğer Kurum ve Kuruluşlara Yönelik Sınavlar
- Motorlu Taşıt Sürücü Adayları Sınavı

2.4.1.1. Öğrenci seçme ve yerleştirme sınavları

- Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (Fen liseleri, Sosyal Bilimler lisesi, Anadolu liseleri, Anadolu Teknik ve Anadolu Meslek liseleri, Anadolu Öğretmen liseleri, Anadolu İmam-Hatip liseleri, Sağlık Meslek liseleri, diğer bakanlık ve kurumlara bağlı meslek liseleri)
- Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı (5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11. sınıflar)
- Özel Ortaöğretim Kurumlarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
- Özel İlköğretim Okullarının Ara Sınıflarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavları
- Polis Kolejinde Öğrenim Görecek Öğrencilerin Aday Tespit Sınavı

2.4.1.2. Uzaktan eğitim öğrencilerine yönelik sınavlar

- Açık Öğretim Lisesi Dönem Sınavları
- Açık İlköğretim Okulu Dönem Sınavları ile Not Yükseltme Sınavı

2.4.1.3. Örgün eğitim öğrencilerine yönelik sınavlar

- İhtiyaca göre ilk ve ortaöğretimde okuyan öğrencilerin Merkezî Başarı Değerlendirme Sınavları

2.4.1.4. Millî Eğitim Bakanlığı personeline yönelik sınavlar

- Yurt içi ve yurt dışındaki çeşitli görevler için (Fen liseleri, Anadolu liseleri vb.) Öğretmen Seçme Sınavları,
- Yurt dışı temsilcilikleri için eğitim müşaviri, eğitim ataşesi ve ateşe yardımcısı seçme sınavı,
- Bakanlık müfettiş yardımcılığı seçme sınavı,
- Okul ve kurum müdür yardımcılığı seçme sınavı,
- İlköğretim müfettiş yardımcılarının mesleki yeterlilik sınavı,
- Bakanlık merkez ve taşra teşkilatındaki her türlü yöneticiler ile diğer personelin görevde yükselme eğitimi sonrası sınavları.

2.4.1.5. Diğer kurum ve kuruluşlara yönelik sınavlar

- Tüm resmî kurum ve kuruluşlara ait personel ve uzman seçme sınavları
- Diğer bakanlıklar ve bağlı kuruluşlar ile mahallî idarelerde görevli personelin görevde yükselme sınavları

2.4.1.6. Motorlu taşıt sürücü adayları sınavı

- Motorlu taşıt sürücü adaylarının teorik derslerine yönelik sınavlar.

2.4.2. OKS'nin tarihçesi

Fen Liseleri Sınavı (FL) 1988 yılına kadar 2 basamak olarak uygulanmıştır. 1988'den sonra tek basamaklı olmuş ve 1995 yılına kadar Fen Liseleri Sınavı adı altında yapılmıştır.

Anadolu Öğretmen Liseleri Sınavı (AÖL) 1995 yılına kadar ayrı uygulanmıştır. 1995 yılında FL Sınavı ile birleştirilmiş ve sınav 1995-1998 yılları arasında FL/AÖL adı altında yapılmıştır.

Anadolu Teknik, Anadolu Meslek ve Meslek Liseleri Sınavı (ATML) 1998'e kadar uygulanmıştır. Bu sınavın içindeki Anadolu Teknik ve Anadolu Meslek Liseleri 1998'de OKS ile birleştirildiğinden bu sınavın adı Meslek Liseleri (ML) olarak değiştirilmiştir. Çünkü bu sınavla sadece Meslek liselerine öğrenci alınmaya başlanmıştır.

Kurumlara Bağlı Meslek Liseleri Sınavı (ML) 1998'de uygulanmaya başlanmış ve 2001 yılında OKS ile birleştirilmiştir.

Liselere Giriş Sınavı (LGS), asıl adı Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OÖKÖSYS) olan bu sınav, FL/AÖL sınavının 1998'de kesintisiz zorunlu eğitime geçişle birlikte ilkokul sonunda yapılan Anadolu Liselerine Giriş Sınavları'yla birleşmesiyle OÖKÖSYS adı ile uygulanmaya başlanmıştır.¹⁸

Şu anda OKS adı altında yapılan sınavla öğrenciler; Anadolu lisesi, Anadolu Öğretmen lisesi, Anadolu Teknik lisesi, Anadolu Meslek lisesi, Anadolu İmam-Hatip lisesi, Anadolu Sağlık Meslek lisesi ve Fen liselerine yerleştirilmektedir.

OKS'ye, ilköğretim 8. sınıfta olanlardan; 6 ve 7. sınıf Türkçe, matematik ve fen bilgisi derslerinin her birinin yıl sonu notu en az 3, bu derslerin yıl sonu ortalama toplamı en az 12 olanlar başvurabilmektedir.

Sınav, merkezî sistemle tüm illerde ve Karadeniz Ereğlisi, Milâs ve Fethiye ilçelerinde; yurt dışında ise, Lefkoşa, Trablus, Riyad, Medîne, Cidde ve Aşgabat'ta haziran ayının ikinci pazar günü saat 10.00-12.00 arası yapılmaktadır.

¹⁸ <http://www.meb.gov.tr>

2.5. Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS)

Bu sınavın amacı; Fen liseleri, Anadolu liseleri, Anadolu Teknik- Anadolu Meslek liseleri, Anadolu Öğretmen liseleri, Anadolu İmam Hatip liseleri, MEB'e bağlı Sağlık Meslek liseleri ile diğer bakanlıklara ve kurumlara bağlı meslek liselerine öğrenci seçmek ve yerleştirmektir.

Sınav, genellikle haziran ayının ikinci haftası, pazar günü saat 10.00- 12.00 arası yapılmaktadır. 120 dakika süren sınavda akademik yeteneği ölçme niteliği ağırlıklı; Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler testleri uygulanmakta ve her biri 25'er sorudan toplam 100 soru bulunmaktadır. Bu testlerde, derslerde öğretilen kavram, ilke ve genellemeleri kullanarak yorumlama, ilişkilendirme, analiz etme gibi zihinsel beceriler yoklanmaktadır.

Adaylar, yerleşmek istedikleri bu okullarla ilgili ilk tercihlerini sınav sonuçları açıklandıktan sonra temmuz ayı içinde, ikinci tercihlerini ise ağustos ayı içinde yapmaktadır.¹⁹

2.5.1. Sınavın değerlendirilmesi

Testlerin değerlendirilmesinde, MF (Matematik-Fen) Ağırlıklı Standart Puan ve TM (Türkçe-Matematik) Ağırlıklı Standart Puan olmak üzere her aday için iki puan türü hesaplanmaktadır.

Aşağıdaki tabloda 2005 yılı OKS'nin ve Özel Okullar Sınavı'nın derslere göre soru dağılımları, test standart sapmaları, test ortalamaları ve MF (Matematik-Fen)- TM (Türkçe-Matematik) Ağırlıklı Standart Puan için testlerin ağırlık katsayıları verilmiştir.

Tablo 2.2: 2005 OKS Genel Test Ortalamaları ve Standart Sapmaları²⁰

2005 OKS TEST ORTALAMALARI VE STANDART SAPMALAR								
	TÜRKÇE		MATEMATİK		FEN BİLİMLERİ		SOSYAL BİLİMLER	
	TMASP	MFASP	TMASP	MFASP	TMASP	MFASP	TMASP	MFASP
Test Ağırlık Katsayıları	3,5	3	3,5	4	2,5	4	2,5	1
Test Soru Sayıları	25		25		24		25	
Test Ortalamaları	9,9		2,35		4,79		8,2	
Test Standart Sapmaları	6,7528		4,5712		5,3851		6,4675	

¹⁹ İlköğretim Final Dergisi Rehberlik 2, (7. sayının eki). 2004; 4- 36.

²⁰ www.legese.com

Tablo 2.3: 2005 OKS Özel Okullar Sınavı Test Ortalamaları ve Standart Sapmaları²¹

2005 OKS ÖZEL OKULLAR SINAVI TEST ORTALAMALARI VE STANDART SAPMALAR				
	TÜRKÇE	MATEMATİK	FEN BİLİMLERİ	SOSYAL BİLİMLER
Test Ağırlık Katsayıları	3,5	3,5	2,5	2,5
Test Soru Sayıları	25	25	24	25
Test Ortalamaları	16,34	10,48	14,22	15,4
Test Standart Sapmaları	4,3964	6,8353	5,3955	5,1632

Her adayın cevap kâğıdı iki adet optik okuyucu tarafından çift kontrol sistemiyle okunarak Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler testlerinin her biri için doğru cevap ve yanlış cevap sayıları belirlenmektedir. Daha sonra her test için yanlış cevap sayısının üçte biri, doğru cevap sayısından çıkarılarak geçerli cevaplara karşı gelen ham puan bulunmaktadır. Böylece her aday için dört ayrı ham puan hesaplanmış olmaktadır. Ham puanın bu şekilde hesaplanması, şans etkisini ortadan kaldırmak ve adayların gerçek başarılarını ölçmek amacına yöneliktir.

Fen liselerine yerleştirmede MF Ağırlıklı Standart Puan, Fen lisesi dışındaki okullara (Anadolu lisesi, Anadolu Teknik ve Anadolu Meslek lisesi, Anadolu Öğretmen liseleri, Anadolu İmam-Hatip liseleri, MEB'e bağlı Sağlık Meslek liseleri, Sosyal Bilimler lisesi) yerleştirmede TM Ağırlıklı Standart Puan kullanılmaktadır.

Fen liselerine yerleştirmede; MF Ağırlıklı Standart Puanların eşit olması durumunda Matematik Testi Standart Puanı yüksek olan adaya; Matematik Testi Standart Puanı eşit ise Fen Bilgisi Testi Standart Puanı yüksek olan adaya; Fen Bilgisi Testi Standart Puanı eşit ise Türkçe Testi Standart Puanı yüksek olan adaya; Türkçe Testi Standart Puanı eşit ise, Sosyal Bilimler Testi Standart Puanı yüksek olan adaya öncelik verilmektedir.

Diğer okullara yerleştirmede; TM ağırlıklı standart puanların eşit olması durumunda Türkçe Testi Standart Puanı yüksek olan adaya; Türkçe Testi Standart Puanı eşit ise Matematik Testi Standart Puanı yüksek olan adaya; Matematik Testi

²¹ Milliyet Gazetesi, 15 Haziran 2006, 12.

Standart Puanı eşit ise Fen Bilgisi Testi Standart Puanı yüksek olan adaya; Fen Bilgisi Testi Standart Puanı eşit ise Sosyal Bilgiler Testi Standart Puanı yüksek olan adaya öncelik verilmektedir.

Tüm testlere ait standart puanlarda eşitliğin devam etmesi durumunda tercih edilen okulu daha öncelikli tercih eden adaya; tercih edilen okulun öncelik sırasının da aynı olması durumunda yaşı küçük olan adaya yerleştirmede öncelik verilmektedir. Sınav genel başarı sıralamasında da tercih ettiği önceliği dışındaki esaslar geçerli olmaktadır.

Sınavdan sonra yapılan analizlerde hatalı test sorusu saptandığında, değerlendirmeye esas olacak soru sayısı; Soruları İnceleme Komisyonunun kararı sonucunda kesinleşmektedir.²²

2.5.1.1. Okullara girişte kullanılacak puan hesaplaması

Sınavda 3 yanlış 1 doğruyu götürmektedir. Bu nedenle Türkçe, matematik, fen ve sosyal için aşağıdaki formülle net doğrular bulunmaktadır:

Şekil 2.2: Net Doğru Hesaplama Formülü

$$\text{Net Doğru} = \text{Doğru Cevap Sayısı} - \frac{\text{Yanlış Cevap Sayısı}}{3}$$

TM Ağırlıklı Puan hesaplanırken, 489,039 taban puanına, Türkçe net doğru sayısı ile 6,593'ün; matematik net doğru sayısı ile 8,259'un; fen bilgisi net doğru sayısı ile 4,828'in ve sosyal bilgiler net doğru sayısı ile 3,783'ün çarpım sonuçları eklenmektedir.

Şekil 2.3: TM Ağırlıklı Puan Hesaplama Formülü

TM Ağırlıklı Puan

$$489,039 + (\text{Türkçe} \times 6,593) + (\text{Matematik} \times 8,259) \\ + (\text{Fen} \times 4,828) + (\text{Sosyal} \times 3,783)$$

FM Ağırlıklı Puan hesaplanırken, 489,605 taban puanına, Türkçe net doğru

²² İlköğretim Final Dergisi Rehberlik 2, (7. sayının eki), 2004, 37.

sayısıyla 5,65'in; matematik net doğru sayısıyla 9,438'in; fen bilgisi net doğru sayısıyla 7,725'in ve sosyal bilgiler net doğru sayısıyla 1,514'ün çarpım sonuçları eklenmektedir.²³

Şekil 2.4: FM Ağırlıklı Puan Hesaplama Formülü

FM Ağırlıklı Puan

$$489,605 + (\text{Türkçe} \times 5,65) + (\text{Matematik} \times 9,438) \\ + (\text{Fen} \times 7,725) + (\text{Sosyal} \times 1,514)$$

Not: Hesaplamalarda 2004 Ortaöğretim Kurumları Sınavı Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları kullanılmıştır. Bu nedenle elde edilen puanlar yaklaşık değerlerdir.

Tablo 2.4: OKS 2003-2004 Taban Puan ve Katsayıları²⁴

Alanlara Göre Standart Sapma	Yıllar	Taban Puan	Türkçe	Matematik	Fen Bilimleri	Sosyal Bilimler
TMASP	2003	476,578	5,446	6,882	4,964	3,62
	2004	489,039	6,593	8,259	4,828	3,783
FMASP	2003	488,351	4,668	7,864	7,944	1,448
	2004	498,605	5,65	9,438	7,725	1,514

2.5.2. Öğrencilerin OKS başarısına göre girebileceği liseler ve özellikleri

1984 yılına kadar ilkokulların devamı olan ortaöğretim kurumları ortaokul ve liseyi kapsamaktaydı. Bu liselerden, 1984 yılına kadar bazı okullar öğrenci alımında kendi sınavlarını kendileri yapmaktaydı²⁵. Daha sonra Anadolu liselerinin çoğalması ve her ilde bir tane olmak kaydıyla açılan Fen liselerinin kurulmasıyla giriş sınavları merkezî hâle getirilmiştir. Bugün OKS adıyla anılan bu sınavla 7 farklı türde lisenin sınavı ortak yapılmakta ve aynı anda gerçekleştirilmektedir. Anadolu lisesi, Fen lisesi, Anadolu Öğretmen lisesi, Anadolu Meslek lisesi, Anadolu İmam-Hatip lisesi, Anadolu Sağlık Meslek lisesi sınavları

²³ İlköğretim Final Dergisi Rehberlik 2, (7. sayının eki), 2004, 38.

²⁴ İlköğretim Final Dergisi Rehberlik 2, (7. sayının eki), 2004, 38.

²⁵ Alacağı öğrencileri seçme yetkisi kendilerinde olan bu tür okullara İstanbul Erkek Lisesi (Okulun adı 1994 yılında İstanbul Lisesi olarak değişmiş ve karma eğitime geçmiştir.) ve Galatasaray Lisesi örnek olarak gösterilebilir.

OKS adı altında toplanmıştır. Türkiye’de OKS haricinde de sınavla öğrenci alan liseler vardır.

Özel ve Türk yabancı okullar, alacakları öğrenciler için ayrı bir sınav yapmaktadır. Özel Okullar Sınavı, liselere giriş sınavından bir hafta önce yapılmaktadır. Askerî okullar da, ayrı bir sınav ve sınav sonuçlarına göre mülakat ile öğrenci kabul etmektedir. Polis kolejleri de aynı Askerî okullar gibi, ayrı bir sınav ve mülakatla öğrenci almaktadır. (Sanlı, 2002, s;93)

2.5.2.1. Fen liseleri

Fen liseleri yatılı ve karma okullardır. Velinin isteği ile gündüzlü olarak da okumak mümkündür. Eğitim - öğretim süresi 4 yıldır.

Fen lisesi;

- Zekâ düzeyleri ile fen ve matematik alanlarındaki yetenekleri yüksek olan öğrencileri, matematik ve fen bilimleri alanında yükseköğrenime hazırlamayı,
- Matematik ve fen bilimleri alanlarında gereksinim duyulan üstün nitelikli bilim adamlarının yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi,
- Öğrencileri araştırmaya yöneltmeyi, bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile yeni buluşlara ilgi duyanların çalışacakları ortamı ve koşulları hazırlamayı,
- Yeni teknolojileri kullanabilen, yeni bilgiler üretebilen ve projeler hazırlayabilen bireyler yetiştirmeyi,
- Öğrencilerin bilimsel araştırma yapmalarına, bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izlemelerine yardımcı olacak şekilde yabancı dilde iyi yetiştirmelerini sağlamayı amaçlar.

Fen liselerine her yıl, yaklaşık olarak 24-96 sayıda öğrenci alınır. Bir sınıfta en çok 24 öğrenci bulunur.

Fen liseleri giriş sınavı, merkezî sistemle öğrenci alınan diğer okulların sınavları ile birlikte yapılır. Ancak fen lisesi için başvuruda bulunan öğrencilerle ilgili olarak, sınavda matematik ve fen bilgisi soruları için (4), Türkçe soruları için

(3), sosyal bilgiler soruları için (1) katsayı esas alınarak gerekli değerlendirme yapılır. Ayrıca zekâ düzeyini ölçücü nitelikte sorulara da yer verilir.

Fen liselerinde matematik ve fen dersleri ağırlığının % 60'tan az olmaması ve her öğrencinin, öğrenimi boyunca bireysel veya grupta hâlinde matematik ya da fen derslerinin en az birinden proje çalışmasına katılması gerekmektedir.

Fen liselerinde öğrenciler çoğunlukla yatılı okumaktadır. Öğrencilere sunulan öğretim imkânları, öğrencilerin seviye ve seçilmişliklerine uygundur. Bunun yanında okulda, ders dışı zamanlar için her türlü sosyal imkân (internet kafe gibi bilgisayar laboratuvarı, çok amaçlı spor salonu, müzik odası, kantin, açık spor alanları) mevcuttur. Bu öğrencilerin ÖSS'yi kazandıktan sonra % 10'unun temel bilimlerle (matematik, fizik, kimya, biyoloji ...) ilgili bölümlere, %10'unun tıp fakültelerine, % 80'inin de mühendislik ve diğer bölümlere yerleştikleri görülmektedir²⁶.

2005 OKS'de en çok tercih edilen fen liseleri aşağıdaki tablolarda sıralanmıştır:

Tablo 2.5: 2005 OKS'de En Çok Tercih Edilen 10 Devlet Fen Lisesi²⁷

DEVLET FEN LİSELERİ

OKUL	Kont.	Tavan P.	Taban P.	Tercih S.	%
ANKARA FL	96	496,491	484,855	2.165	0,06
İZMİR FL	96	499,071	482,417	1.646	0,08
İSTANBUL ATATÜRK FL	96	500,000	481,353	2.060	0,10
AYDIN FL	48	492,919	478,042	1.352	0,14
ADANA FL	96	492,130	474,957	1.562	0,21
BURSA ALİ OSMAN SÖNMEZ FL	96	485,090	474,281	6.499	0,23
KONYA- MERAM FL	96	495,569	472,613	2.493	0,26
TURGUTLU HALİL KALE FL	72	495,146	472,396	1.566	0,27
ESKİŞEHİR FATİH FL	96	492,919	470,086	1.803	0,32
MERSİN FL	96	487,699	468,143	2.220	0,38

Not: Bu sıralama, 2005 OKS 1. yerleştirme sonuçlarına göre yapılmıştır.

²⁶ www.legese.com

²⁷ www.legese.com

Tablo 2.6: 2005 OKS'de En Çok Tercih Edilen 10 Özel Fen Lisesi²⁸**ÖZEL FEN LİSELERİ**

OKUL	Kont.	Tavan P.	Taban P.	%
İSTANBUL ÖZEL FATİH FL	48	500,000	475,368	0,20
İSTANBUL ÖZEL ANAFEN FL	24	486,770	459,556	0,67
MERSİN ÖZEL YILDIRIMHAN FL	24	489,253	456,469	0,79
GAZİANTEP KOLEJİ VAKFI ÖZEL FL	48	468,184	425,783	2,73
İSTANBUL ÖZEL KASIMOĞLU COŞKUN FL	48	483,068	379,209	8,93
ESKİŞEHİR ÖZEL ATAYURT FL	48	487,276	373,447	10,17
İZMİR ÖZEL YAMANLAR FL	48	496,421	357,882	14,28
ADANA ÖZEL GÜNDOĞDU FL	24	465,794	340,967	20,57
ANKARA ÖZEL SAMANYOLU KEÇİÖREN FL	48	489,420	314,802	36,38
MERSİN ÖZEL ÇAĞ FL	96	477,193	314,426	36,69

Not: Bu sıralama, 2005 OKS 1. yerleştirme sonuçlarına göre yapılmıştır.

2.5.2.2. Anadolu liseleri

Anadolu Liseleri, 4 yıllık okullardır. Galatasaray Lisesi, İstanbul Lisesi ve Kadıköy Anadolu Lisesinin ayrıca bir yıl da hazırlık sınıfı vardır. Bu nedenle söz konusu okullar 5 yıllıktır.

Bu okulların amaçları öğrencilerin;

- İlgi, yetenek ve başarılarına göre yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını,
- Yabancı dili, dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilecek düzeyde öğrenmelerini sağlamaktır.

Bu okullara;

- Merkezi sistemle yapılan Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS) ile öğrenci alınır.
- Sınava girmek için ilköğretim okullarının sekizinci sınıfında öğrenim gören öğrencilerin öğrenim gördükleri okul müdürlüğüne başvurmaları gerekmektedir.

²⁸ www.legese.com

Anadolu liselerinde;

- Bakanlıkça uygun görülen haftalık ders çizelgeleri ve öğretim programları uygulanır.
- Matematik ve fen derslerinin öğretimi yabancı dille yapılır.

Okulun amaçlarında da belirtildiği gibi, Anadolu liseleri, öğrencileri yükseköğretim programlarına hazırlayan okullar olmakla birlikte, mezunların üniversitelere yerleşme oranı Fen liselerinden sonra ikincidir.

2.5.2.3. Sosyal Bilimler liseleri²⁹

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, sosyal alanda iyi yetişmiş, kültür alanına zenginlik ve ufuk kazandıracak elemanları yetiştirmek amacıyla ilk kez, 2003- 2004 eğitim-öğretim sezonunda İstanbul Yenibosna'da açılmıştır.

Fen liselerinde sayısal alanda başarılı öğrenciler eğitim-öğretim gördüğünden, Sosyal Bilimler lisesinde sözel alanlarda başarılı, "sosyal zekâsı yüksek" öğrencilerin eğitim-öğretim görmesi amaçlanmıştır. Bakanlık yetkililerince yapılan açıklamaya göre, bu nitelikte bir liseye ihtiyaç 1950'li yıllardan beri vardı ve kültür çevreleri ve basında da bu ihtiyaç zaman zaman dile getirilmiştir; ancak proje bugüne kadar uygulamaya konamamıştır.

Millî Eğitim Bakanlığının Sosyal Bilimler lisesi açmasının amaçları şu şekilde özetlenebilir:

- Sosyal bilimler ve edebiyat alanında ihtiyaç duyulan üstün nitelikli bilim adamlarının yetiştirilmesine kaynaklık etmek,
- Zekâ düzeyleri ile edebiyat ve sosyal bilimler alanındaki ilgi ve yetenekleri üst düzeyde olan öğrencileri bu alanlarda yükseköğretime hazırlamak,

²⁹ 18-22 Temmuz 1988 tarihindeki 12. Eğitim Şûrası'nda "Fen liseleri gibi, Edebiyat ve Sosyal Bilimler liselerinin de muhakkak düşünülmesi ve gerçekleşmesi" kararı alınmış; fakat bunun gerçekleşmesi 2004 yılına kadar mümkün olmamıştır. (Kılıç, Mehmet, Millî Eğitim Şûralarında Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi ile İlgili Hususlar, Millî Eğitim, 53)

- Öğrencilerin bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilecek düzeyde yabancı dil öğrenmelerini sağlamak,
- Öğrencileri araştırmaya yönelterek, sosyal bilimler alanında yeni buluşlara ilgi uyandıracak ortam ve şartları hazırlamak.

Avrupa'da birçok örneği bulunan bu lisenin kurulmasındaki amaçlardan biri de siyaset ve bürokrasiye de kültürlü; devleti ve demokrasiyi iyi tanıyan, ona işlerlik kazandıracak elemanları yetiştirmektir.

İstanbul'da açılan bu okulun 800 kişilik konferans salonu, 1000 kişilik spor salonu, 300 kişilik yatakhane bulunmaktadır. Okul, yatılı ve karma eğitim yapmakta ve okulda en az iki dil mutlaka öğretilmektedir.

Sosyal bilimler liselerinde derslere girecek öğretmenler diğer öğretmenlere göre farklı bir yöntemle belirlenecektir. Bu öğretmenlerin, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin (ÖSYM) yaptığı ve öğretmenlerin atamalarında temel koşullardan olan Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (Öğretmenlik) girmelerine gerek olmayacaktır. Öğretmenler, başından sonuna kadar, Millî Eğitim Bakanlığının yürüteceği bir süreçte belirlenecek ve üniversite öğretim görevlileri de bu okullarda öğretmenlik yapabilecektir. Sosyal Bilimler liselerinde görevlendirilecek öğretmenler, MEB'e bağlı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilecek yazılı sınavla belirlenerek - en az 60 puan alan adaylar başarılı sayılacaktır- mülakata alınacaklar ve sonuçta başarılı olanlar bu liselerde görev yapmaya hak kazanacaklardır. Atamalarda lisansüstü düzeyde öğrenim görmüş olanlara öncelik verilecektir.

Bu okulların yöneticiliği için başvurular içinden de, Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya ve Felsefe Grubu branşında olanlara öncelik tanınacaktır.

Bu okulun kendine özgü belli bir yönetmeliği bulunmaktadır. Söz konusu liselerde, bakanlıkça uygun görülen ders çizelgeleri ve öğretim programları uygulanmaktadır. Ders kitapları da, klasik ders kitaplarından, okul şekli de klasik

okullardan farklı yapıdadır. Okulda bir derste belli bir konumda olan sıralar, başka derslerde başka konumlarda olacak şekilde düzenlenmektedir.

Sosyal Bilimler lisesi 4 yıl öğretim süresi bulunan, sınıf mevcutları 24 olan, dört şubeli ($4 \times 24 = 96$), karma-yatılı (velilerin istekleri ve okul yönetiminin uygun görmesi hâlinde gündüzlü de öğrenim verebilecek) bir okul olup, okulda; insan ve toplum üzerine psikoloji, tarih, ekonomi gibi dersler verilmektedir. Sosyal bilimler grubu, Türk Dili ve Edebiyatı ile matematik derslerine ağırlık verilen ve öğretimin Türkçe yapıldığı lisede öğrencilere, uluslararası denkliği olan bir diploma verilecektir. Edebiyat ve sosyal bilimler alanlarındaki ilgi ve yetenekleri üst düzeyde olan öğrencileri bu alanlarda yüksek öğretime hazırlamayı amaçlayan bu liselerde, öğrencilerin bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmeleri izleyebilecek düzeyde Türkçe ve yabancı dil öğrenmeleri de sağlanacaktır.

Sosyal Bilimler lisesi, Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'yla (OKS) TM puanında öğrenci almaktadır. Bu okula başvuran öğrencilerden; OKS'ye girmiş olması, ilköğretim okulu 6. ve 7. sınıflarda Türkçe, matematik ve sosyal bilgiler derslerinin her birinin yıl sonu ortalamasının en az 4 olması şartı aranmaktadır. Öğrenciler, bu sınav sonuçlarına göre yüksek puandan başlayarak okula yerleştirilecekler.

Sosyal Bilimler adı altında yeni bir lise türünün açılması, "Millî Eğitim Bakanlığı Sosyal Bilimler Liseleri Yönetmeliği" şeklinde Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Sosyal bilimler liselerinin ilki, yönetmelik çıkmadan Prof. Dr. Mümtaz Turhan'ın adı verilerek İstanbul'da açılmıştır.

OKS sonuçlarına göre öğrenci alan diğer liseler ise şunlardır: Anadolu Teknik ve Anadolu Meslek liseleri, Anadolu Öğretmen liseleri, Anadolu İmam-Hatip liseleri, Sağlık Meslek liseleri, diğer bakanlık ve kurumlara bağlı meslek liseleri.

Tablo 2.7: 2005 OKS I. Yerleştirme Sonuçlarına Göre Yüzdelik Dilim Açısından En Çok Tercih Edilen 40 Lise³⁰

Sıralama	Kontenjan Adı	Y.Dil	Kont. Sayı	Tavan Puan	Taban Puan	Tercih Sayısı	% Dilim
1	ANKARA FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	496,491	484,855	400	0,06
2	İZMİR FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	499,071	482,417	578	0,08
3	GALATASARAY LİSESİ	FRANSIZCA	100	500,000	482,601	655	0,09
4	İSTANBUL ATATÜRK FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	500,000	481,353	676	0,10
5	AYDIN FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	48	492,919	478,042	995	0,14
6	İSTANBUL LİSESİ	ALMANCA	180	496,213	477,330	1.342	0,19
7	ÖZEL FATİH FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	48	500,000	475,368	1.393	0,20
8	ADANA FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	492,130	474,957	1.488	0,21
9	BURSA ALİ OSMAN SÖNMEZ FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	485,090	474,281	1.585	0,23
10	KONYA- MERAM FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	495,569	472,613	1.845	0,26
11	HALİL KALE FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	72	495,146	472,396	1.888	0,27
12	ESKİŞEHİR FATİH FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	492,919	470,086	2.269	0,32
13	BEŞİKTAŞ KABATAŞ ERKEK LİSESİ	İNGİLİZCE	210	482,410	471,799	2.361	0,34
14	MERSİN FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	487,699	468,143	2.672	0,38
15	KAYSERİ FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	489,253	467,626	2.763	0,39
16	YUSUF ZİYA ÖNER FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	492,919	466,845	2.941	0,42
17	T.C ZİRAAT BANKASI BALIKESİR FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	490,145	466,350	3.044	0,43
18	KOCAELİ-KÖRFEZ FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	480,953	464,031	3.535	0,50
19	DENİZLİ ERBAKIR FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	488,863	463,514	3.667	0,52
20	ADNAN MENDERES ANADOLU LİSESİ	İNGİLİZCE	90	474,884	463,402	4.352	0,62
21	VEHİ DİNÇERLER FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	494,223	460,800	4.389	0,62
22	MUĞLA 75.YIL FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	48	477,220	460,294	4.530	0,64
23	ÇANAKKALE FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	72	484,855	460,085	4.591	0,65
24	ÖZEL SEVGİ ÇİÇEĞİ ANAFEN FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	24	486,770	459,556	4.705	0,67
25	ISPARTA SÜLEYMAN DEMİREL FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	487,575	458,772	4.911	0,70
26	YALOVA FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	48	474,211	457,556	5.271	0,75
27	HUSEYİN AVNİ SÖZEN ANADOLU LİSESİ	İNGİLİZCE	180	479,058	459,750	5.435	0,77
28	KÜTAHYA NAFİ GÜRAL FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	72	491,201	456,731	5.483	0,78
29	ÖZEL YILDIRIMHAN FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	24	489,253	456,469	5.566	0,79
30	ATATÜRK ANADOLU LİSESİ	İNGİLİZCE	360	486,995	459,318	5.570	0,79
31	SÜLEYMAN DEMİREL FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	491,201	455,993	5.702	0,81
32	SAKARYA FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	72	483,235	455,510	5.886	0,84
33	TEKİRDAĞ FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	72	479,870	455,371	5.927	0,84
34	MALATYA FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	486,770	455,030	6.021	0,86
35	KADIKÖY ANADOLU LİSESİ	İNGİLİZCE	300	477,253	457,489	6.176	0,88
36	SAMSUN FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	96	480,251	454,559	6.195	0,88
37	UŞAK FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	72	480,565	454,513	6.207	0,88
38	BUCAK ADEM TOLUNAY FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	48	481,860	454,025	6.366	0,90
39	BEŞİKTAŞ SAKIP SABANCI ANADOLU LİSESİ	İNGİLİZCE	120	471,751	456,653	6.474	0,92
40	AKSARAY FEN LİSESİ	İNGİLİZCE	72	481,402	453,132	6.663	0,95

Not: Tablodaki liseler öğrencilerin yerleştirildikleri yüzdelik başarı dilimlerine göre sıralanmıştır.

³⁰ www.legese.com

Tablo 2.8: 2004 Yılı Üniversite Seçme Sınavı (ÖSS) Sonuçlarına Göre Liselerin Başarı Durumu³¹

OKULLAR	SINAVA GİREN ÖĞRENCİ SAYISI	4 YILLIK FAKÜLTELERE YERLEŞEN ÖĞRENCİ SAYISI	BAŞARI %
Özel Fen Liseleri	2506	1857	74
Fen Liseleri	3588	2635	73
Anadolu Öğretmen Liseleri	9717	6409	65
Yabancı Dille Eğitim Yapan Özel Liseler	16269	8571	52
Anadolu Liseleri	69331	31521	45
Polis Kolejleri	92	32	34
Özel Liseler	5935	1757	29
Askeri Liseler	200	43	21
Anadolu İmam-Hatip Liseleri	3367	275	8
Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri	2378	190	7
Anadolu Sağlık Meslek Liseleri	78	6	7
Anadolu Teknik Liseleri	902	54	5
Düz Liseler	320799	15922	4
Anadolu Meslek Lisesi	6066	189	3
Anadolu Ticaret Meslek Liseleri	3790	50	1

2.6. OKS'ye Hazırlık Türkçe Müfredatı (İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Müfredatı)³²

Sözcükte anlam:

Çok anlamlılık, gerçek anlam, mecaz anlam, ad aktarması, yan anlam, terim anlam, somut anlam, soyut anlam, eş anlam, zıt anlam, eş seslilik, dolaylama, argo, yansıma, ikileme, genel anlam, özel anlam, sözcük ilişkileri - sözcükler arasındaki anlam ilişkisini bulma, sözcükler arasındaki anlam ilişkisinin benzerini bulma, farklı anlamlı sözcüğü bulma-, deyim.

³¹ Milliyet Gazetesi, 15 Haziran 2006, 12.

³² www.legese.com

Cümlede anlam:

Atasözü, öznel anlatım, nesnel anlatım, düz anlatım, dolaylı anlatım, mecazlı anlatım, değerlendirme, yorum, gözlem, neden - sonuç ilişkisi, koşula bağlılık, karşılaştırma, tanımlama, eleştiri, üslup, ön yargı, ihtimal, varsayım, öneri, kavramlar (beğenme, şaşma, merak, endişe, sitem, istek...), cümle yorumlama -cümlelerin konusu, cümlede anlatılmak istenen, cümleden çıkarılabilecek yargı, cümleden çıkarılamayacak yargı, benzer ve yakın anlamlı cümleleri bulma, anlamca çelişen cümleleri bulma-, cümle tamamlama, cümle oluşturma, özdeyiş.

Parçada anlam:

Parçanın anlam yönü: *Parçanın konusu, tema, duygu, karakter, parçanın ana düşüncesi, parçanın yardımcı düşünceleri, parçanın başlığı.*

Parçanın yapı yönü: *Parçanın bölümleri –giriş, gelişme, sonuç-, parçanın oluşturulması, parçanın tamamlanması, konu bütünlüğünü bozan cümle, düşüncenin akışını bozan cümle, paragrafın bölünmesi, parçaya cümle ekleme, parçadan cümle çıkarma, parçadaki cümlelerin yerini değiştirme, parçayı karşılayan soru.*

Parçanın anlatım yönü: *Anlatım biçimleri -açıklama (düşünsel anlatım), tartışma, tasvir (betimleme), hikâye etme (öyküleme)-, düşüncüyü geliştirme yöntemleri –tanımlama, benzetme, karşılaştırma, kişileştirme, örneklendirme, tanık gösterme-, anlatımda yararlanılan duyular –görme, dokunma, tatma, işitme, koklama-, anlatımda yararlanılan kavramlar –doğallık, özgünlük, açıklık, akıcılık, tutarlılık, özlülük, yoğunluk, evrensellik, yerellik.*

İsim:

Varlıklara verilişlerine göre -özel isim, cins isim-, varlıkların sayılarına göre -tekil isim, çoğul isim, topluluk ismi-, varlıkların oluşlarına göre -somut isim, soyut isim, yansımalı isim-, isimlerde küçültme.

Zamir:

Sözcük biçimindeki zamirler -kişi (şahıs) zamirleri, dönüşlülük zamiri, işaret (gösterme) zamirleri, belgisiz (belirsiz) zamirler, soru zamirleri-, ek biçimindeki zamirler -ilgi zamiri, iyelik zamirleri-.

Sıfat:

Niteleme sıfatları -adlaşmış sıfat-, belirtme sıfatları -işaret (gösterme) sıfatları, belgisiz (belirsiz) sıfatlar, soru sıfatları, sayı sıfatları (asıl sayı, sıra sayı, üleştirme sayı, kesir sayı)-, sıfatlarda küçültme, sıfatlarda pekiştirme.

Zarf:

Durum (hâl) zarfları, zaman zarfları, miktar (azlık-çokluk, ölçü) zarfları - sözcüklerde derecelendirme (eşitlik, üstünlük, en üstünlük, aşırılık)-, yer-yön zarfları, soru zarfları, sebep zarfları.

Edat, Bağlaç, Ünlem:

Başlıca edatlar, özellikleri, başka görevlerde kullanılabilenler, cümleye kattığı anlamlar (ile, için, gibi, kadar, karşı, beri, ancak, yalnız, sadece, doğru, üzere, dek), başlıca bağlaçlar, bağlaçların görevleri, bağlaçların bazı anlamları (ile, ve, de, ama, fakat, ancak, yalnız, ki, ne... ne..., hem... hem..., ya... ya...), edat-bağlaç farkı, ünlem.

Tamlamalar:

Sıfat tamlamaları, sıfat tamlamalarının özellikleri, isim tamlamaları, tamlayan kavramı ve ekleri, tamlanan kavramı ve ekleri, isim tamlamalarının çeşitleri -takısız isim tamlaması, belirtisiz isim tamlaması, belirtili isim tamlaması, zincirleme isim tamlaması-, isim tamlamalarının özellikleri.

Fiil:

Fiil çeşitleri: *Kılış fiilleri, oluş fiilleri, durum fiilleri.*

Fiil çekimleri: *Fiillerde kişi, fiillerde kip, haber (bildirme) kipleri -bilinen (görülen) geçmiş zaman, öğrenilen (duyulan) geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman-, dilek (isteme) kipleri -gereklilik kipi, istek kipi, dilek-şart kipi, emir kipi-, fiillerde olumsuzluk, fiillerde soru.*

Ek fiil: *Ek fiilin basit çekimi -bilinen geçmiş zaman, duyulan geçmiş zaman, geniş zaman, dilek-şart kipi-, ek fiilin birleşik çekimi –hikâye, rivayet, şart-, ek fiilin olumsuzu, ek fiilin sorusu.*

Basit zamanlı fiiller

Birleşik zamanlı fiiller: *Hikâye birleşik zaman, rivayet birleşik zaman, şartlı birleşik zaman.*

Fillerde anlam (zaman) kayması: *Şimdiki zamanın geniş zaman, gelecek zaman, geçmiş zaman ve emir kipi yerine kullanılması; gelecek zamanın gereklilik kipi yerine kullanılması; geniş zamanın bilinen geçmiş zaman, duyulan geçmiş zaman ve gelecek zaman yerine kullanılması; istek kipinin emir kipi yerine ve bilinen geçmiş zaman yerine kullanılması; emir kipinin istek anlamında ve yetersizlik, gücü yetmeme anlamında kullanılması; gereklilik kipinin emir kipi yerine kullanılması.*

Fiilimsiler:

İsim fiiller, sıfat fiiller, zarf fiiller.

Ekler:

Ek, kök, çekim ekleri -isim çekim ekleri (hâl ekleri, eşitlik eki, iyelik ekleri, ilgi eki, çokluk eki), fiil çekim ekleri (şahıs ekleri, kip ekleri, ek fiil, olumsuzluk eki)-, yapım ekleri, çekim eki yapım eki farkı -isimden isim yapım ekleri, isimden fiil yapım ekleri, fiilden isim yapım ekleri, fiilden fiil yapım ekleri-, birbiriyle karıştırılan ekler.

Sözcük yapısı:

Basit sözcük -basit isim, basit sıfat, basit fiil-, türemiş sözcük -türemiş isim, türemiş sıfat, türemiş fiil-, birleşik sözcük -birleşik isim, birleşik sıfat, birleşik fiil (kurallı birleşik fiiller – yeterlik, tezlik, sürerlik, yaklaşma-, yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiiller, anlamca kaynaşmış birleşik fiiller).

Cümlelerin ögeleri:

Temel ögeler –yüklem, özne (gerçek özne, açık özne, gizli özne, sözde özne)-, yardımcı ögeler –nesne (belirtili nesne, belirtisiz nesne), dolaylı tümleç, zarftümleci, cümle vurgusu, ara söz-.

Fiillerde çatı:

Nesne - yüklem ilişkisi (geçişli fiiller, geçişsiz fiiller, oldurganlık, ettirgenlik), özne - yüklem ilişkisi (etken fiil, edilgen fiil, dönüşlü fiil, işteş fiil).

Cümle çeşitleri:

Yüklemlerinin türüne göre -fiil cümlesi, isim cümlesi-, ögelerinin dizilişine göre -kurallı cümle, devrik cümle, eksilteli cümle-, anlamlarına göre -haber cümlesi (olumlu cümle, olumsuz cümle), ünlem cümlesi, soru cümlesi-, yapılarına göre -basit cümle, birleşik cümle (girişik birleşik cümle, şart birleşik cümle), sıralı cümle (sıralı bağımlı cümle, sıralı bağımsız cümle), bağlı cümle-.

Anlatım bozuklukları:

Anlamsal bozukluklar -sözcüğün yanlış anlamda kullanılması, sözcüğün yanlış yerde kullanılması, gereksiz sözcük kullanılması, anlamca çelişen sözcüklerin kullanılması, mantık hataları, anlamca belirsizlik, deyim ve atasözlerinin yanlış kullanılması-, yapısal bozukluklar -tamlama yanlışlıkları, eklerin yanlış kullanılması, özne -yüklem uyumsuzluğu (tekillik - çoğulluk bakımından, olumluluk-olumsuzluk bakımından, kişi bakımından), öge eksikliği (özne eksikliği,

nesne eksikliği, tümleç eksikliği), ek eylem eksikliği, noktalamadan kaynaklanan bozukluklar-.

Ses bilgisi:

Ses, harf, sesli harfler, sessiz harfler, türkçe kelimelerdeki sessiz harflerin özellikleri, hece, hece çeşitleri, kelime, alfabe, türk dilinin ses özellikleri, büyük ünlü uyumu, küçük ünlü uyumu, sessiz yumuşaması, sessiz uyumu, ses düşmesi, ses türemesi, kaynaşma (yardımcı ses), ulama, darlaşma, ses değişiklikleri, sözcük vurgusu.

Noktalama:

Nokta, virgöl, noktalı virgöl, iki nokta, üç nokta, soru işareti, ünlem işareti, kısa çizgi, uzun çizgi, tırnak işareti, kesme işareti, yay parantez, köşeli parantez, düzeltme işareti.

İmla (yazım):

Büyük harflerin yazımı, bitişik yazılan birleşik kelimeler, ayrı yazılan birleşik kelimeler, yer adlarının yazımı, yön adlarının yazımı, kısaltmaların yazımı, sayıların yazımı, ikilemelerin yazımı, fiillerin yazımı, de'lerin yazımı, ki'lerin yazımı, ile'nin yazımı, soru eki mi'nin yazımı, ek eylemin yazımı, yazımı karıştırılan sözcükler, yazımı yanlış bilinen sözcükler, sözcüklerin satır sonunda bölünmesi.

Edebiyat bilgileri:

Yazı türleri –roman, hikâye, masal, fabl, makale, fıkra, deneme, sohbet (söyleşi), eleştiri, gezi, anı (hatıra), günlük (günce), biyografi (yaşam öyküsü), otobiyografi (öz yaşam öyküsü), tiyatro, tiyatro terimleri, tiyatro türleri, açık oturum, panel, forum, nutuk, mektup, münazara, tartışma, dilekçe-, şiir bilgisi -ölçü (Hece, aruz, serbest), kafiye ve kafiye türleri (yarım, tam, zengin, cinaslı), redif, kafiye düzeni (düz, çapraz, sarma), söz sanatları (benzetme, kişileştirme, konuşturma, abartma, cinas , mecazı mürsel).

1998- 2005 yılları arasında OKS’de çıkan Türkçe sorularının konulara göre dağılımı ise şu şekildedir:

Tablo 2.9: 1998- 2005 Yılları İçindeki OKS Türkçe Sorularının Konularına Göre Dağılımı³³

OKS TÜRKÇE SORU ANALİZLERİ

KONULAR	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Toplam
Parçada Anlam	11	7	6	8	7	10	9	8	66
Cümlede Anlam	6	8	7	7	5	5	6	6	50
Sözcükte Anlam	3	4	5	4	9	4	4	5	38
Dil Bilgisi	3	5	4	3	4	4	5	5	33
Anlatım Bozuklukları	1	1	1	3	-	2	1	1	10
Ses, İmlâ, Noktalama	1	-	1	-	-	-	-	-	2
Edebiyat Bilgileri	-	-	1	-	-	-	-	-	1
TOPLAM	25	25	25	25	25	25	25	25	200

³³ www.legese.com

III. BÖLÜM

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, konuyla ilgili olarak yapılan bazı çalışmalara kısaca yer verilmiştir. Türkçe ders kitaplarındaki metinlere dayalı olarak hazırlanan sorular ve OKS ile ilgili olarak daha önceden yapılmış, araştırmaya doğrudan veya dolaylı olarak katkıda bulunabileceği düşünülen bu araştırmalar, özet olarak verilmiştir:

Ozil ve Tapan (1991), ortaokullarda okutulan Türkçe ders kitaplarını, çocukların gelişim özellikleri, konu, içerik, görsel düzen, yöntem ve dil açısından incelemişler ve araştırmada, öğrencilerin verilen yeni bilgileri anlamalarını sağlaması, öğrencilere değişik bakış açıları ve tartışma ortamları sunması gereken soruların daha çok soru-yanıt biçiminde olduğunu; işlenen metinlerdeki soruların cevaplarında genellikle metne bağlı kalındığını; öğrencileri üretici, yaratıcı olmaya yönlendiren alıştırmaların yok denecek kadar az olduğunu; metinlerdeki bilgilerin öğrencilere özet biçiminde tekrarlatıldığını ortaya koymuşlardır.

Küçük (1993), ortaokulların birinci sınıfları için yazılan Türkçe ders kitaplarını şekil ve muhteva yönünden incelemiştir. Araştırmada, Türkçe ders kitaplarındaki metin altı sorularının, daha çok bilgiye dayandığını ve metni kavratmaya yönelik olduğunu; öğrencilerin zihinsel gelişimlerine olumlu katkılarda bulunmadığını ortaya koymuş; soruları hazırlayanların, öğrencilerin duygularını fazla dikkate almadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Eren (1994), 1992- 1993 eğitim-öğretim yılında ilköğretim 4.-8. sınıf Türkçe ders kitaplarının program amaçlarına ulaşabilirlik düzeyini belirlemeye çalıştığı araştırmada, anlamayı güçlendirmek amacıyla hazırlanan metinlere dayalı soruların, anlamayı güçlendirir nitelikte olmadığı; öğrencilerin metnin özünü anlamalarına ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarmaya, düşünce güçlerini geliştirmelerine istenilen düzeyde katkı sağlayamadığı sonucuna ulaşmıştır.

Yalçın (1994), “Metinden Öğrenme İlkelerine Göre Hazırlanan Ders Kitabının Öğrenci Erişisine Etkisi”ni bilişsel alanın “bilgi”, “kavrama”, “uygulama” düzeyleri için anlamlı bir fark doğurup doğurmadığı yönünde incelemeye çalıştığı deneysel araştırmasında ortaya koymaya çalışmıştır. Metinden öğrenme ilkelerine göre hazırlanan ders kitabının sorusuz ve sorularla desteklenen şekli için belirlenen gruplardan, sorusuz grup ve sorularla desteklenen grup arasında fark olup olmadığını ortaya koymaya çalışmış; geleneksel ders kitabını kullanan gruba göre, özellikle sorulu grup lehine anlamlı bir fark olduğunu belirlemiştir. Bun bağlamda, bilişsel alanın bilgi, kavrama ve uygulama düzeylerine uygun şekilde hazırlanan soruların öğrenmede daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Çakır (1997), 1995- 1996 eğitim-öğretim yılında İstanbul’daki ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıflarında kullanılan Türkçe ders kitaplarını öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirmiştir. Araştırmada, bu ders kitaplarındaki konularla ilgili hazırlanan alıştırmaların ve soruların, öğrencileri düşünmeye sevk edici, etkin ve yaratıcı kılan özellikleri taşımadığı; öğrencilerin Türkçeyi kullanma becerisine istenilen düzeyde katkı sağlayamadığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Aşıcı (1998), ilköğretim 1.-5. sınıf Türkçe ders kitaplarında, metinlerin sonunda yer alan soruların, anlamının üç aşaması olarak kabul edilen bulma, kavrama ve değerlendirme aşamalarından daha çok hangisine göre hazırlandığını ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırmada, 323 metin üzerinde çalışmış ve soru sorma aşamalarını, türlerini sınıflandıran formula, toplanan bilgilerin istatistiki analizlerini yapmıştır.

Araştırma bulgusu olarak Türkçe ders kitaplarındaki metinleri anlamaya dayalı soruların büyük bir kısmının (% 71.69) 1. aşamadaki anlamı bulmayı hedefleyen sorular olduğu, 2. aşamadaki kavrama (% 22.8) ve 3. aşamadaki değerlendirme sorularının oranının (% 5.6) çok az olduğu; metinlerdeki bulma, kavrama ve değerlendirme sorularından, bulma sorularının sınıf seviyesinin yükselmesine bağlı bir artış veya azalma göstermediğini, kavrama ve

değerlendirme sorularında ise az da olsa 1. sınıftan 5. sınıfa doğru düzenli bir artış olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Aydın (1999), 1997- 1998 öğretim yılında, ilköğretim 5. sınıflara yönelik hazırlanan ve Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından önerilen Türkçe ders kitaplarındaki metin sonu sorularının Türkçe öğretimi programında yer alan davranış ve açıklamalara ne derecede uygun olduğunu ortaya koymak amacıyla yaptığı araştırmada, bu soruların, öğrencilerin anlama, anlatım becerilerini geliştirmeye yönelik olarak Türkçe Eğitimi Programı'nda yer alan hedef, davranış ve açıklamaları istenilen düzeyde gerçekleştirmediği sonucuna ulaşmıştır.

Kutlu (1999), Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve okullarda kullanılan Türkçe 1-8 ders kitaplarındaki 371 okuma parçası ve 1953 soruyu gözden geçirdiği araştırmada, soruları, bilişsel alanın hangi basamaklarında yer aldığı; soruların ilgili sınıf ve yaş düzeyine uygun olup olmadığı ve soru yazım kuralları dikkate alınarak yazılıp yazılmadığı yönlerinden incelemiştir. İnceleme sonunda, sekiz yıl boyunca ana kaynak olarak kullanılan Türkçe ders kitaplarındaki soruların en çok hatırlama (ortalama % 77), daha az düzeyde kavrama (ortalama % 21) ve en az da uygulama (% 2) düzeyi davranışları ölçtüğü; kitaplarda analiz ve analiz üzeri düzeyde soruların bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanı sıra, hem okuma parçalarının hem de bunlara dayalı olarak hazırlanan soruların, öğrencilerin sınıf-yaş düzeylerine ve bu düzeylere ait gelişim özelliklerine dikkat edilmeden hazırlandığı ortaya konmuştur. Ayrıca soruların, soru yazım ilkelerine sadece bazı yönlerden uyularak hazırlanmış olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Sezgin (2000), İlköğretim okullarının altıncı sınıfları için hazırlanan üç Türkçe ders kitabını şekil, metin altı soruları, metinlerin dil bilgisi bölümleri, yazım ve telaffuz açısından incelemiştir. Metin altı sorularının taksonomik düzeylerinin alt seviyede kaldığını belirlemiş; bu sebeple bu soruların, öğrencileri yaratıcı ve eleştirel düşünmeye yönlendirmekten uzak olduğu sonucuna varmıştır.

Yılmaz (2000), ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi dil bilgisi konularında belirlenen bilişsel alan hedeflerine ulaşma düzeylerini ortaya koymaya çalıştığı araştırmada, elde ettiği verilerden hareketle, öğrencilerin bilgi düzeyindeki hedeflere ulaşma oranını % 50, kavrama düzeyindeki hedeflere ulaşma düzeyini % 60, uygulama düzeyindeki hedef davranışlara ulaşma oranını ise % 50 olarak tespit etmiştir. Örnekleme alınan öğrencilerin genel olarak bu üç basamakta yer alan bilişsel alan hedef davranışlarına ulaşma düzeylerinin ise % 53 olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Güler (2001), “İlköğretim II. Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi” adlı araştırmasında, Türkçe ders kitaplarının, eğitim-öğretim sürecindeki etkinlikleri destekleyici, kolaylaştırıcı, geliştirici, pekiştirici vb. içeriksel örüntüden uzak olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla ders kitaplarına alınan metinlere dayanan metne hazırlık ve metin sonu sorularının, nicelik ve nitelik bakımından sağlıklı, güçlü, tüm öğrencilerde istenilen davranış değişikliklerini -Türkçe öğretimi için- oluşturabilecek yeterlilikte olması sonucuna varmıştır.

Akyol (2001), Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından 1999- 2000 öğretim yılında ilköğretim okulları 5. sınıflarda ana kaynak olarak kullanılmak üzere 2503 sayılı Tebliğler Dergisi’nde önerilen Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinleriyle ilgili soruları; soruluş amaçlarına, hazırlanış şekillerine ve cevap kaynaklarına göre analiz etmiştir. Çalışmanın sonunda, soruların büyük çoğunluğunun öğrencileri ezbere yönlendirdiğini, değerlendirme, sonucu tahmin etme gibi düşünme ve yargılamayı gerektiren sorulara ya hiç yer verilmediğini ya da çok az yer verildiğini ortaya koymuştur.

Aydoğan (2001), Türkçe ders kitaplarının niteliğini belirlemek amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı 5 ilköğretim okulunda 2000- 2001 öğretim yılında öğrenim gören 5. ve 8. sınıf öğrencileriyle bu sınıflara öğretmenlik yapan sınıf öğretmenleri ve Türkçe öğretmenlerine uyguladığı ankete dayalı araştırmada, ders

kitaplarındaki metinlerin, öğrencilere bilimsel çalışma ve eleştirel düşünme yollarını öğretecek etkinlikleri bünyesinde bulundurmadağı; metinlere dayalı soruların, öğrencileri başka kaynaklara yönlendirecek, onların araştırmacı ve sorgulayıcı nitelikler kazanmasına katkıda bulanacak nitelikte olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Gündemir (2002), ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin, okuduğunu anlama becerilerinin gelişimini ortaya koymak amacıyla, 2000- 2001 öğretim yılında Ankara ili Polatlı ilçesi merkezinde bulunan 3 ilköğretim okulunda yaptığı alan araştırması ile ilgili olarak elde ettiğı bulgulardan, ilköğretim programında, sekiz yıl boyunca gerçekleştirilmesi hedeflenen, okuduğunu anlama becerilerine ilişkin davranışların tam anlamıyla gerçekleşmediğı sonucuna ulaşmıştır.

Kartal (2002), ilköğretim II. kademe Türkçe ders kitaplarıyla lise giriş sınavlarına hazırlık kitaplarının karşılaştırılması amacıyla yaptığı araştırmada, LGS'ye hazırlık kitaplarının, II. kademe Türkçe ders kitaplarıyla ne derece benzeştiğini ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırmanın sonunda, Türkçe ders kitaplarında LGS'ye yönelik unsurlara pek önem verilmediğı; LGS hazırlık kitaplarının -gelenekçi bir yöntem seçilmiş olmasına rağmen- öğrencilere test tekniğinin kazandırılması noktasında ders kitaplarına göre daha başarılı olduğı ve LGS'ye hazırlık kitaplarında da tümevarım yöntemine geçilmesi gerektiğı sonucuna varmıştır.

Ensar (2002), eğitim-öğretim uygulamaları doğrultusunda problem durumları belirlenip bu problem durumlarına ilişkin yöntemlerle ortaya konulan yeniliklerin, ilköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki anlama sorularına ne şekilde yansıtıldığını belirlemek amacıyla yaptığı araştırmada, Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitimi Programı'nda ifadesini bulan; "soruların, öğrencileri daha üst öğrenmelere götürmesi gerektiğı" ilkesine göre, bu durumun örnekleme giren Türkçe ders kitaplarında yeterli derecede işlerlik kazandırılmadığını ortaya koymuştur.

Çetindağ (2003), “Liselere Giriş Sınavı (LGS) Türkçe Soru Profili ve Bunun 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarıyla Karşılaştırılması” adını verdiği araştırmada, Türkçe ders kitaplarını, içerik, dil bilgisi, tür-plan ve imla-noktalama konuları açısından incelemiştir; LGS konularının 6, 7, 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki dağılımlarını ve LGS konularının Türkçe Programındaki dağılımını ortaya koymuştur. Elde ettiği verilerden hareketle, ders kitaplarında ciddi sorunlar bulunduğu; kitaplar arasında terim konusunda farklılıklar olduğu ve ders kitaplarının öğrencileri LGS’ye hazırlama noktasında yetersiz kaldığı sonucuna varmıştır.

Calp (2006), “Üçüncü Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerle İlgili Soru ve Etkinliklerin 1981 ve 2005 Tarihli Türkçe Programlarında Yer Alan Davranışlar ile Kazanımlara Uygunluğunun Karşılaştırılması” adını verdiği araştırmasında, ders kitapları, ders kitaplarındaki metinler ve metin altı sorularının niteliği ile soru ve etkinliklerin, ait oldukları programa uygunluğunu ortaya koymaya çalışmıştır. 1981 tarihli programa göre hazırlanmış dört ders kitabından random usulüyle (rastgele) seçilen 28 metnin altında yer alan sorular ve 2005 tarihli programa göre hazırlanmış üç ders kitabındaki tüm etkinlikler incelenmiştir. Elde edilen veriler ışığında, 1981 tarihli programa göre hazırlanan ders kitaplarının, Türkçe Eğitim Programının öğrencilere kazandırmayı öngördüğü davranışlara, yeterli ve tam bir uygunluk göstermediği; 2005 tarihli İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzuna göre hazırlanan ders ve öğrenci çalışma kitaplarının ise, programın kazanımlarına yeterli düzeyde uygunluk gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

IV. BÖLÜM

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, yöntemi, evreni, örneklem, veri toplama araçları, verilerin kaynağı ve istatistiksel işlemler yer almaktadır.

4.1. Araştırma Modeli

Araştırma, ilköğretim okullarının ikinci kademesinde kullanılan Türkçe ders kitaplarındaki soruların *Bloom taksonomisi* açısından OKS Türkçe sorularıyla benzeşip benzeşmediğini ve öğrencilerin okul durumlarının, Türkçe dersi başarı not ortalamalarının, cinsiyetlerinin ve babalarının iş durumunun (sosyo-ekonomik durumunun) ÖUS başarılarında ve ÖUS'deki⁶⁷ bilişsel alan sorularını çözmede ne derece rol oynadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu temel amaç çerçevesinde, öncelikle araştırmanın modeli ve yöntemi belirlenmeye çalışılmıştır. İlköğretim okullarının 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi başarı durumları, okul durumları, cinsiyetleri ve babalarının iş durumlarına göre ÖUS başarılarının değişip değişmediğine yönelik çalışmalar yapılmış; derslerde kullanılan Türkçe ders kitaplarıyla OKS sorularının *Bloom taksonomisine* göre uygunluk durumu incelenerek ortaya konulmuştur. Bu nedenle üzerinde durulan çalışma, tarama modelindedir.

Tarama modelleri, geçmişte olmuş veya hâlen devam eden bir olayı olduğu şekilde tasvir etmeyi ve tanımlamayı amaçlamaktadır. Burada önemli olan, olayı uygun bir şekilde gözleyip, sonuçları ortaya koymaktır. (Karasar, 1991, s;77)

Araştırmanın ilk aşamasında; Millî Eğitim'in yapısından hareketle ilköğretim ve ortaöğretim kurumları, OKS sınav sistemi; OKS soruları ve ders kitaplarındaki soruların sınıflandırılmasında temel alınan *Bloom taksonomisi* ve taksonomik yaklaşımlar kuramsal boyutuyla ele alınarak çalışmanın önemi ve kapsamı belirlenmeye çalışılmıştır. Burada, öncelikle 2561 nolu Tebliğler Dergisi'nden elde edilen bilgiler ışığında incelenen ders kitaplarına ve OKS sınav sorularının orijinallerine resmî kanallar aracılığıyla ulaşılmış ve bunun yanı sıra

⁶⁷ bk. s. 176: EK 1.

kitaplardaki sorular ve OKS soruları *Bloom taksonomisi* ışığında taranmıştır. Türkçe kitaplarındaki soruların ve OKS sorularının toplam sayıları ile bilişsel alan değerlerine göre elde edilen sayıları arasındaki fark; bazı soruların birden fazla bilişsel basamağa yönelik, çok yönlü sorular şeklinde hazırlanmış olmasından kaynaklanmaktadır. Daha sonra danışmanımızla birlikte araştırmayı destekleyen bir uygulama çalışmasına karar verilmiş, uygulanacak anket ve deneme sınavı hazırlanarak ilgili okullara uygulanmış, öğrenci not ortalamaları ise okul idarelerinden alınmıştır. Uygulanan deneme sınavındaki sorular, OKS'ye hazırlanan öğrencilerin soruları tanıyabileceği endişesi ve sonuçların sağlıklı olması gerektiği düşüncesiyle 2004 OKS A kitapçığı Türkçe sorularına, sırasıyla ve benzer şekilde hazırlanmış; cevap şıklarının yerleri ise değiştirilmiştir. Son aşamada da, ders kitapları-OKS sorularının taranması ve anket- ÖUS ile elde edilen veriler yardımıyla araştırmanın alt problemleri başlığı altında ifade edilen sorulara cevaplar aranmıştır. Elde edilen veriler, istatistiksel teknikler kullanılarak çözümlenmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

4.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma yöntemi olarak survey (betimleme) yöntemi kullanılmıştır. Çünkü bu araştırmayla yapılmak istenen, ilköğretim okullarında okutulan Türkçe ders kitaplarının OKS sorularıyla *Bloom taksonomisine* göre uygunluk durumunu ortaya koymak ve yine ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okul durumlarının, not ortalamalarının, cinsiyetlerinin ve babalarının iş durumunun (sosyo-ekonomik durumunun) ÖUS başarılarına ne derece etkisi olup olmadığını açıklamaktır. Yani, ders kitaplarının OKS sorularıyla ne ölçüde uyduğunu ve öğrencilerin durumlarının ÖUS'ye olan etkisini farklı boyutlarıyla betimlemektir.

Betimleme yöntemi; olayların, objelerin, varlıkların, kurumların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan incelemelerdir. Bu yöntemle mevcut durumlar, koşullar, özellikler aynen ortaya konmaya çalışılır. (Kaptan, 1995, s;58) Betimleme yöntemi, “Bunlar nedir?” sorusuna cevap bulmaya yöneliktir. Survey, tipik olarak geçerli bir duruma ilişkin tam gerçekleri ve sayıları elde etmenin bir yolunu oluşturmaktadır. (Karataş, 1984, s;93)

Kitapları incelemenin yanı sıra okul merkezli de çalışıldığı için araştırmada aynı zamanda okul araştırma yöntemini kullanılmıştır. “Eğitim ve öğretim sürecini oluşturan öğeleri içeren, betimsel niteliği olan ve belli kesit içinde yapılan araştırmalara okul araştırmaları denmektedir. Okulla ilgili araştırmalar makro düzeyde, okulun toplumdaki yeri, rolü ve onun toplumun amaçlarıyla ilgili olarak, etkinlikleri üzerinde düzenleneceği gibi; mikro düzeyde okulun kendisine ait özellikleri, gelişimi, sorunları ve ihtiyaçları yönünden de planlanabilmektedir.” (Kaptan, 1995, s;61) Eğitim-öğretim sürecini oluşturan öğeler, okul adını verdiğimiz bir çevre içinde olup, insan unsuruna ağırlık veren öğelerdir. Bir başka deyişle, öğretim hizmetini veren kişiler ve bu hizmeti alan kişiler, okul araştırması yönteminin veri kaynaklarını oluşturmaktadırlar. (Arseven, 1993, s;14-15)

Sonuç olarak araştırmanın yöntemi survey (betimleme) yöntemi olup, kaynağını ise okul surveyi, yani okul araştırması yöntemi oluşturmuştur.

4.2.1. Evren

Araştırmanın evrenini, 2005-2006 öğretim yılında Erzurum il merkezindeki ikinci kademesi bulunan 58 ilköğretim okulu, bu okullara devam eden 6.443 sekizinci sınıf öğrencisi⁶⁸, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından 2004-2005 eğitim-öğretim yılında ilköğretim okullarının 6.,7. ve 8. sınıflarında temel kaynak olarak kullanılmak üzere 2561 sayılı Tebliğler Dergisi’nde⁶⁹ önerilen Türkçe ders kitapları (10 Türkçe 6, 11 Türkçe 7 ve 11 Türkçe 8 olmak üzere toplam 32 kitap) ve OKS soruları oluşturmaktadır.

4.2.2. Örneklem

Araştırmanın çalışma evreninin tamamına ulaşmanın ekonomik olanaklar ve zaman açısından mümkün olmadığı düşünülerek, evren içerisinden evreni temsil edecek örneklem seçme yoluna gidilmiştir. Örneklem seçilirken, “Çok-Aşamalı Örneklem (Multiple-Stage Sampling)” tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte örneklemin evreni temsil etmesi ve sonuçlara etki edeceği düşünülen

⁶⁸ Türkiye Eğitim İstatistikleri, Education Statistics of Turkey, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (Ministry of National Education), MEB Yayınları, 2005-2006, CD

⁶⁹ bk. s 183: EK 3

faktörlerin (ekonomik durum gibi) mümkün olduğu kadar kontrol altında tutulması amaçlanmaktadır. (Erdoğan, 1998, s;88-89)

Örneklem oluşturulurken öncelikle Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından 2004-2005 eğitim-öğretim yılında ilköğretim okullarının 6., 7. ve 8. sınıflarında kullanılmak üzere 2561 sayılı Tebliğler Dergisi'nde önerilen 32 ders kitabından 3 yayınevine ait 9 Türkçe ders kitabına ulaşılmış⁷⁰ ve bu kitapların evreni temsil etme açısından yeterli olacağı düşünülmüştür. OKS soruları açısından ise evrenin tamamı ele alınmış ve araştırma, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004 ve 2005 yılları OKS soruları üzerinde yapılmıştır.

Araştırmanın ikinci boyutunu oluşturan okul araştırmasında ise, Erzurum il merkezindeki ilköğretim okullarının gelişmişlik durumlarını tespit etmek için, İl Millî Eğitim Müdürlüğünün verilerinden yararlanarak, okullar, içinde bulunduğu çevrenin yapısına veya bu okullara çocuklarını gönderen ailelerin sosyo-ekonomik durumlarına göre dört farklı sosyo-ekonomik (özel, üst, orta ve alt) gruba ayrılmıştır. Bu belirlemeden sonra, farklı gelişmişlik düzeyindeki ilköğretim okullarından toplam 19 okul⁷¹, mümkün olduğu kadar tüm semtleri kapsayacak şekilde seçilmiştir. Seçilen bu ilköğretim okullarının 8. sınıflarında öğrenim gören, her düzeyden, toplam 1.100 öğrenci örneklem olarak seçilmiştir.

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın probleminin tespiti, çözümünün detaylarıyla ortaya konulabilmesi ve kuramsal yapının oluşturulabilmesi için, öncelikle kaynak taraması yapılmıştır. Benzer çalışmalar incelenerek, problem şekillendirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmalar “İlgili Araştırmalar” başlığı altında, ilgili bölümde verilmiştir. Bunun yanı sıra bu kaynaklar, ilgili internet siteleri, başvuru kılavuzları ve tebliğler dergileri incelenerek, araştırmaya temel teşkil edecek bilgiler derlenmiş, kuramsal bölüm oluşturulmaya çalışılmıştır. Ayrıca,

⁷⁰ bk. s 183: EK 3, s. 184: EK 4.

⁷¹ bk. s. 86: Tablo 11.

araştırmanın hangi bölümlerden oluşacağı, nasıl bir yöntem izleneceği belirlenmiştir.

Tablo 4.10: Araştırmada İncelenen Türkçe Ders Kitapları, Yazar(lar)ı, Yayınevleri, Yayın Yeri ve Yılları, Metin Sayıları ve Kitaptaki Toplam Soru Sayıları⁷²

Sıra	Kitabın Adı	Yazar(lar)ı	Yayın Evi	Yayın Yeri ve Yılı	Kitaptaki Metin Sayısı	Kitaptaki Toplam Soru Sayısı
1	İlköğretim Türkçe 6 Ders Kitabı	Meral ÜNAL, M. Yavuz ÖNER, Nevin BAYRAK	Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları	Eskişehir, 2004	40	614
2	İlköğretim Türkçe 7 Ders Kitabı	Süheyla DOĞRUDEL Selçuk KURTER Muzaffer GÜNDOĞDU	Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları	İstanbul, 2001	41	726
3	İlköğretim Türkçe 8 Ders Kitabı	Ahmet SARAÇOĞLU Cengiz ÇİMEN Yunus GÜZEL	Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları	İstanbul, 2000	41	662
4	Açık İlköğretim Okulu Türkçe 6 Ders Kitabı	Menekşe KOÇAK Ali Kemal TEMUÇİN	Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları	Ankara, 2003	16	392
5	Açık İlköğretim Okulu Türkçe 7 Ders Kitabı	Koordinatör: Eser GÜLER Hazırlayanlar: Menekşe KOÇAK Ali Kemal TEMUÇİN	Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları	İstanbul, 2002	16	453
6	Açık İlköğretim Okulu Türkçe 8 Ders Kitabı	Koordinatör: Eser GÜLER Hazırlayanlar: Menekşe KOÇAK Ali Kemal TEMUÇİN	Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları	Ankara, 2003	16	486
7	İlköğretim Türkçe 6 Ders Kitabı	Nezihe YILDIZ	Mahir Yayınları	İstanbul, 2001	39	813
8	İlköğretim Türkçe 7 Ders Kitabı	Nezihe YILDIZ	Mahir Yayınları	İstanbul, 2001	39	840
9	İlköğretim Türkçe 8 Ders Kitabı	Nezihe YILDIZ	Mahir Yayınları	İstanbul, 2001	39	964
TOPLAM					287	5.950

Tablo 4.10’da görüldüğü gibi örnekleme alınan, ilköğretimin ikinci kademesinde öğrencilerin eğitiminde ana kaynak olarak kullanılan Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları Türkçe ders kitapları, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları Açık İlköğretim Türkçe ders kitapları ve Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki soruların ve OKS sorularının bilişsel alan basamaklarına göre dağılımı belirlenmiştir. Çalışmanın bu bölümünde, 1987’de Bloom ve arkadaşları tarafından geliştirilen taksonomi esas alınmıştır. Araştırmada; toplam 9 kitap, 287

⁷² bk. s 183: EK 3

konu ve 5.950 soruyla, OKS’de çıkan 200 soru, Bloom’un bilişsel alan basamaklarına göre değerlendirilmiştir.

Araştırmanın ikinci boyutunda; öğrencilerin öğrenim gördükleri okul durumlarının, cinsiyetlerinin, Türkçe dersi başarı ortalamalarının ve babalarının iş durumunun (sosyo-ekonomik durumunun) ÖUS toplam puanını ve bilişsel alanlara göre başarı durumlarını ne derece etkilediğini ortaya koyabilmek için araştırmacı tarafından öğrencilere ön kısmında mini bir anketin bulunduğu OKS benzeri bir deneme sınavı hazırlanmıştır. Bu deneme sınavındaki sorular 2004 OKS sorularının hemen hemen aynısı olup, sınava hazırlanan öğrencilerin soruları tanıyabilme endişesinden hareketle soru metni ve cevaplar aslına yakın bir şekilde değiştirilerek hazırlanmıştır⁷³.

Uygulanan sınav, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde sorular; ikinci bölümde, öğrencinin babasının işi, cinsiyeti ve Türkçe dersi not ortalaması ve üçüncü bölümde ise cevap formu yer almaktadır. Öğrenciden, birinci bölümdeki soruların kendilerince doğru olan cevaplarını, üçüncü bölümde yer alan cevap formuna ve cinsiyeti ile babalarının iş durumlarını da ikinci bölümde yer alan soruların hemen karşısına işaretlemeleri istenmektedir. Öğrencilerin I. yarıyıl içindeki Türkçe dersi not ortalamaları ise bizzat araştırmacı tarafından okul idaresinden alınmıştır.

Hazırlanan anket soruları ve sınav soruları, öncelikle danışman öğretim üyesi ile birlikte incelenmiş, tavsiyeleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bundan sonra, alanla ilgili diğer öğretim üyelerinin, daha önce anket çalışması ya da benzer çalışmalar yapmış bazı araştırmacıların, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin, içerik ve yapıya ilişkin görüş ve önerileri de dikkate alınmış; uygulanacak sınav ve anket sorularına son şekli verilmiştir⁷⁴.

Uygulanacak sınav ve anket sorularına son şekli verildikten sonra, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü kanalıyla Erzurum İli Valilik Makamından uygulama için gerekli resmî izin alınmıştır. Daha sonra, okulların içinde bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumuna göre farklılık taşıyan özel, üst, orta ve alt seviyedeki 19 ilköğretim okuluna uygulanacak sınav-anket soruları ve cevap formları fotokopi yoluyla çoğaltılmıştır. Ardından ilgili okullara bizzat gidilerek ve okul

⁷³ bk. s.176: EK 1

⁷⁴ bk. s.176: EK 1

yöneticilerine araştırma hakkında kısa bir bilgi verilmiş, alınan resmî izin kendilerine sunulurken hem kendilerinden hem de 8. sınıf Türkçe derslerine giren öğretmenlerden uygulama hususunda yardımları istenmiştir. Bu işlem, sırasıyla diğer tüm okullarda da yapılmış, uygulama formları geri alınmış ve bu çalışmalardan elde edilen veriler SPSS programına yüklenmiştir.

Tablo 4.11: Araştırmanın Örneklemine Oluşturan Okullar ve Uygulanan Sınav-Anket Dağılımı

Okulun Sosyo-Ekonomik Durumu	Okulun Adı	Uygulama Yapılan Öğrenci Sayısı
Özel Okullar	Özel Aziziye İ.O.	57
	Özel İstiklal İ.O.	40
	Özel Güneş İ.O.	53
Üst Grup Devlet Okulları	Polis Amca İ.O.	88
	Kültür Kurumu İ.O.	70
	Sabancı İ.O.	61
Orta Grup Devlet Okulları	19 Mayıs İ.O.	98
	Kayakyolu İ.O.	77
	Şair Nefî İ.O.	90
	Mehmetçik İ.O.	37
	GAMPIO	51
	70. Yıl İ.O.	58
	Ahmet Yesevî İ.O.	25
Alt Grup Devlet Okulları	Halit Paşa İ.O.	44
	Kâzım Yurdalan İ.O.	42
	Şükrü Paşa İ.O.	70
	Haşim İşcan İ.O.	31
	50. Yıl İ.O.	70
	Yaşar Reyhani İ.O.	38
TOPLAM	19	1100

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi, örnekleme toplam 19 okul ve 8. sınıf öğrencilerinden toplam 1.100 öğrenci alınmıştır. Bu okullar, içinde bulunduğu sosyo-ekonomik çevre itibariyle dört gruba ayrılmıştır. Yani, Özel Aziziye İlköğretim Okulu, Özel İstiklal İlköğretim Okulu ve Özel Güneş İlköğretim Okulu, Özel Okullar; Polis Amca İlköğretim Okulu, Kültür Kurumu İlköğretim Okulu ve Sabancı İlköğretim Okulu, Üst Grup Devlet Okulları; 19 Mayıs İlköğretim Okulu, Kayakyolu İlköğretim Okulu, Şair Nefî İlköğretim Okulu,

Mehmetçik İlköğretim Okulu, GAMPİO, Ahmet Yesevî İlköğretim Okulu ve 70. Yıl İlköğretim Okulu, Orta Grup Devlet Okulları; Halit Paşa İlköğretim Okulu, Kâzım Yurdalan İlköğretim Okulu, Şükrü Paşa İlköğretim Okulu, Haşim İşcan İlköğretim Okulu, 50. Yıl İlköğretim Okulu ve Yaşar Reyhani İlköğretim Okulu ise Alt Grup Devlet Okulları olarak sınıflandırılmıştır.

Okulların 8. sınıf toplam öğrenci sayılarıyla, uygulama yapılabilen öğrenci sayısı arasında dikkate değer bir fark olmasının nedeni, uygulamanın yapıldığı saatlerde bazı öğrencilerin okulda olmamaları şeklinde açıklanabilir.

4.4. Türkçe Ders Kitapları Soruları ile OKS Türkçe Sorularını İnceleme Yöntemi

İlköğretim ikinci kademe 6., 7. ve 8. sınıf Türkçe dersleri için 2561 nolu Tebliğler Dergisi'nde belirtilen 10 “Türkçe 6”, 11 “Türkçe 7” ve 11 “Türkçe 8” olmak üzere toplam 32 kitap içinden seçilen üç yayınevine ait 9 kitap ve bu kitaplarda bulunan 287 konu ve 5.950 soru ile OKS’de çıkan 200 soru, Bloom’un bilişsel alan basamaklarına göre aşağıdaki gibi incelenmiş ve tablolara dönüştürülerek elde edilen yüzdelik değerler yorumlanmıştır.

Kitaplardan MEB Yayınları Türkçe ve MEB Yayınları AİÖ Türkçe kitapları Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanmış olması yönüyle, Mahir Yayınları Türkçe kitapları ise soru yoğunluğunun fazla olması sebebiyle seçilmiştir. Kitaplardaki sorular, maddeler hâlinde verilmiş sorularla birlikte, maddeler hâlinde verilmemiş sorular da ele alınarak (Metne Hazırlık Soruları, Sözlük Çalışmaları, Metni Anlama Çalışmaları, Tür-Biçim ve Anlatım Özellikleri, Anlatım Çalışmaları, Dilbilgisi Çalışmaları ve İmla-Noktalama Kuralları) taksonomik sınıflamaya alınmıştır. Kitaplardaki toplam soru sayısı 5950 iken, bilişsel alan toplam soru sayısı 6600; OKS soruları toplamı 200 iken, bilişsel alan toplam soru sayısı 238’dir. Soruların toplam sayıları ile bilişsel alan değerlerine göre elde edilen sayıları arasındaki fark; bazı soruların birden fazla bilişsel basamağa yönelik, çok yönlü sorular şeklinde hazırlanmış olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bilgilerden hareketle aşağıda, araştırmada kullanılan yöntemi göstermesi açısından, OKS soruları ve metinlere dayalı soruların bilişsel basamaklara göre tasnif edilişi ve tablolara dönüştürülüşü örneklenmiştir.

Metin 1: MEB Yayınları AİÖ

TÜRKÇE 8

ARAŞTIRALIM, DÜŞÜNELİM

1. Ulusal Kurtuluş Savaşı'mızın başlangıç ve bitiş tarihlerini defterinize yazınız. — *bilgi*
2. Kurtuluş Savaşı'nın mutlu bir sona ulaşmasında Anadolu insanının yeri nedir? Araştıracak ulaştığınız sonuçları arkadaşlarınızla tartışınız. — *bilgi*
3. Kurtuluş Savaşı'nı konu edinen roman, öykü ve anılardan bulabildiklerinizi inceleyiniz. Yazarlarının adını öğreniniz. — *bilgi*

YABAN'DAN

("Yaban" adlı romanda, "Kurtuluş Savaşı" konu edinilmiştir. Romanın kahramanı, I. Dünya Savaşı'nda yaralanarak kolu kesilen Ahmet Celâl'dir. Bu durumda İstanbul'a gitmek istemediğinden emir eri Mehmet Ali'nin köyüne gider. Kurtuluş Savaşı'nı, bu savaşın Anadolu insanı üzerindeki etkilerini, onların duygu ve düşüncelerini yakından izler.

Köy halkı, Ahmet Celâl'e yabancı anlamında "Yaban" adını takmıştır. O, köyde sayılı kişiyle yakınlık kurabilmiştir. Köyün küçük çobanı Hasan da bunlardan biridir. Onunla kırlara çıktığında, Anadolu'nun geleceğini kendi kendine düşünür.)

Bu çocuğa o kadar bağlandım ki, bazı günler onunla birlikte bulunmak için dağ tepe davarı gütmeye gidiyorum. Her ikimize yetecek nevaleyle dolu bir asker çantasını sırtıma alıp, belimde koca bir su matarası, elimde bir uzun değnek, sabah erkenden yola çıkarız. Güneş, kuru otlar arasında türlü türlü ışık oyunları yapar. Onlara baka baka bir sürü hulyalara dalarak yürürüm.

İki yoldaş, saatlerce birbirimize hiçbir söz söylemeden yan yana dolaştığımız olur. Kâh düz yol üstünde gideriz; kâh bir belden ağır ağır geçeriz. Bazen, bir derenin serinliğinde uzun uzadıya durduğumuz ve çantamızı açıp bir kır eğlencesi yapar gibi nevaletimizden yediğimiz olur.

Hasan, yemeğini yedikten sonra çok defa yere uzanıp uykuya dalar. O zaman sürüye nezaret etmek sırası bana düşer. Oturduğum yerden hayvanların kımıldanışlarını, birbirlerinden ayrılıp toplanışlarını, yaklaşıp uzaklaşışlarını seyrederdim. Bir müddet, bütün köylüler gibi, şu uyuyan küçük sığırtmaç gibi ben de, varlığımızı çevirmiş olan

TÜRKÇE 8

ateşten çemberi unuturum. Kaygısız ve engin tabiatın kucığında, ben de, kaygısız ve engin bir şey olurum.

Lloyd George (Lloyd Corç) da kimmiş, Poincare (Poinkeyr) de ne oluyormuş?... Çelikten dretnotların, kırk ikilik topların, dumdum kurşunlarının, şarapnel yağmurlarının da ne hükmü varmış? Bu yalçın enginliğin içinde düşman ordusunun bir sürü boz renkli çekirgeden farkı nedir? Çekirgeleri yel alır, yel götürür. Burada kalacak olan yine bu taşlar, bu topraklar, bu dikenler, bu söğüt kütükleri, bu hayvanlar, bu küçük sığırtmaç ve ... benim.

İssızlığın ve başıboşluğun bana verdiği bu şuarsuzluğa yakın uyşukluğun içine dala dala kendimden geçer giderim ve başımı koluma dayayarak toprağa uzanırım. Kâh küçük sığırtmaç uyanır, beni uykuda bulur; kâh ben uyanırım, küçük sığırtmacı uykuda bulurum. Davar, ya gözden kaybolacak derecede uzaklaşmıştır, yahut, ta burnumuzun dibine kadar sokulup otlamaktadır. Bir defasında, bir koyunun nemli ağzının yüzüme dokunmasıyla uyandım. Bir başka defa, bir keçi yavrusu üstüme basıp geçti.

Bu hayvanlar, etrafta, kuru otlar arasında yiyecek bir şey bulamadıkları zaman bizim nevaletimizin artıklarını sömürmeye gelirler.

Türk köylüsünün bir avuç davarına güçlükle yiyecek veren bu topraklarda istilâ orduları neyi arıyor? Ve ne bulabilir?

Yakup Kadri KARAOSMANOĞLU

(Yaban)

SÖZLÜK ÇALIŞMALARI

1. İncelediğimiz metinde anlamını bilmediğiniz sözcükler olabilir. Çünkü, bu metnin alındığı roman, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında yazılmıştır. Yazarın yetiştiği ortamı düşünelim; o yıllarda toplumumuzun kullandığı sözcükler, bu romanda da kullanılmıştır. Söz gelimi, o günlerde kullanılan "nevale" sözcüğünü, günümüzde pek kullanmayız.

Metinlerde geçen bu tür sözcüklerin anlamını, o metni iyice kavramak için öğrenmemiz gerektiğini unutmayalım.

4 "Gütmek, nevale, dretnot, şarapnel, sığırtmaç" sözcükleri ile "hulyalara dalmak, nezaret etmek" söz gruplarının metindeki anlamlarını bulunuz. Bu anlamları defterinize yazınız.

Anlamlarını öğrendiğimiz sözcükleri birer tümce içinde kullanıyoruz. Kurduğumuz bu tümcelerle bir metin oluşturabiliriz. Böylece, tümcelerle anlamlı bir bütün oluşturma becerimizi geliştirmiş oluruz. Aşağıdaki örneği inceleyelim. Bundan sonraki sözlük çalışmalarında bu yöntemi uygulamaya çalışalım.

Her metnin bir adının olması gerektiğini de unutmayalım.

SİĞİRTMAÇ

" Köyümüzün **sığırta**macı, koyunları bu yamaçta **güder**. Koyunlar otlarken, o yörede yıllar önce olan savaşı düşünür, **hulyalara dalar**. Kocaman **dretnotların**, boğazdan geçtiğini düşünür. Daha sonra sürüye **nezaret ederken**, savaştan kalan **şarapnel** parçalarını bulmaya çalışır. Acıkınca da **neva**lesini çıkarıp iştahla yer."

"**Çalışkan** insanları herkes sever."

"**Tembel** kişiler, amaçlarına ulaşamazlar."

5 Yukarıdaki tümceleri okuyunuz. Bu cümlelerdeki "**çalışkan**" ve "**tembel**" sözcükleri, insanların hangi özelliklerini karşılıyor? Siz, bu özelliklerden hangisini taşımak istersiniz? Neden? — *haurama*

Anlamları birbirinin karşıtı olan böyle sözcüklere, **karşıt (zıt) anlamlı sözcükler** dendiğini anımsadınız mı?

6 Aşağıdaki dizelerde altı çizilen sözcüklerin anlamlarını düşününüz. Bu sözcüklerin karşıt anlamlılarını bulunuz. — *bıfı*

"Bir küçük ev görünür uzaktan."

"Yorulmuş, ince, nazlı..."

"Gözyaşları içinde gizli."

Olumlu-olumsuz anlamların, karşıt anlam olmadığını unutmayalım.

Git - gitme (Karşıt anlamlı değil. Çünkü "-me" ekini alarak olumsuzlaştığını görüyoruz.)

Git - gel (Karşıt anlamlı sözcüklerdir.)

"Hayal kurmak istese canım,

Bulutlara bir seslenmek yeter."

7 Yukarıdaki dizeleri yeniden okuyarak, anlatılmak isteneni kendinize göre açıklayınız. Bu dizelerde geçen "hayal"sözcüğünün anlamını sözlüklerinizden bulunuz. Bu sözcüğün yerine "düş" sözcüğünü koyarak dizeleri yeniden okuyunuz. Anlatılmak istenende bir değişiklik oldu mu? — *haurama*

Söylenişleri farklı, anlamları ortak sözcüklere, **eş anlamlı (anlamdaş) sözcükler** denir.

8 Aşağıdaki dizelerde altı çizilen sözcüklerin anlamlarını düşününüz. Bunların eş anlamlılarını bularak, sözcüğün altına yazınız. — *bıfı*

"Bir küçük ev görünür uzaktan."

"Kütükten duvarlı, önünde çeşme akar,"

"Gülüşler, haberler, hasretler..."

TÜRKÇE 8

Kimi **anlamdaş** sözcükler, birbirinin yerini tutmayabilir.

"Tümümüzü **ak** günler bekliyor."

"Tümümüzü **beyaz** günler bekliyor"

"O, bir **kara** gün dostudur."

"O, bir **siyah** gün dostudur."

İkinci tümcelerdeki **anlamdaş** sözcüklerin yakışksız olduğunu gördünüz mü?

Yazılışları ayrı, anlamları ortak olan sözcüklere **anlamdaş sözcük** dediğimizi önceki bölümde öğrenmiştik.

Siz de aşağıdaki sözcüklerin eş anlamlılarını defterinize yazınız.

nevale, hulya, sıgırtmaç, istilâ

METİN ÇALIŞMALARI

a. Metni Kavrama Çalışmaları

Metinle ilgili soruları yanıtlarken, metinden yararlanalım; ancak, metindeki tümceleri olduğu gibi kullanmayalım. Soruyu anlayıp, bilgilerimize dayalı olarak ve kendi tümcelerimizle yanıtlayalım. Sorulara vereceğimiz yanıtlarda, aşağıdaki çalışmanın doğru yanıtını göz önünde bulunduralım.

Soru: "Yaban" adlı romanın konusu nedir? Romanın kahramanı kimdir?

Yanıt: "Yaban" adlı romanda, "Kurtuluş Savaşı" konu edinilmiştir. Romanın kahramanı, I. Dünya Savaşı'nda yaralanarak kolu kesilen Ahmet Celâl'dir.

Yanıt: Okuduğumuz "Yaban" romanı, konusunu "Kurtuluş Savaşı"ndan almıştır. Romanın başkahramanı Ahmet Celâl'dir. Ahmet Celâl, I. Dünya Savaşı'na subay olarak katılmış, kolunu kaybetmiştir.

10 Yukarıdaki yanıtlardan hangisi, öğrendiğimiz kurallara uygundur? Neden?

Aşağıdaki soruları, okuduğumuz metne dayalı olarak yanıtlayınız.

1. Ahmet Celâl, köye hangi duygular içinde geliyor? Onun, İstanbul'a gitmeme nedeni nedir?

2. Ahmet Celâl, neden Hasan'la daha yakın arkadaşlık kuruyor?

3. Metinde sözü edilen "ateşten çember" nedir? Ahmet Celâl bu ateşten çemberi ne zaman ve hangi duygular içinde unuturmuş?

4. Düşman askerleri neye benzetiliyor? Bu benzetme hangi yönden yapılmış olabilir?

5. Ahmet Celâl, hangi duygularla uykuya dalarmış? Uykusundan nasıl uyandırmış?

6. Anadolu'ya saldıranların, bilinçsiz bir davranış içinde oldukları nasıl anlatılıyor?

b. Tür ve Anlatım Çalışmaları

17 I. bölümde incelediğimiz "Yurt" adlı metni anımsayalım. Metin, satırlardan oluşmuştu ve dize sonlarında da bir ses uyumu vardı. Böyle yazılara, ne ad veriyorduk?

18 Bu bölümde incelediğimiz "Yaban'dan" adlı metin, aynı özellikleri gösteriyor mu? İki metin arasındaki biçim farklılıkları nelerdir? — *kaubrara*

Art arda sıralanan tümceler, paragraf düzeni içinde oluşturdukları yazılara düz yazı (nesir) adını veriyoruz.

Okuduğumuz metinle ilgili aşağıdaki soruların yanıtlarını, defterinize yazınız.

- 19 1. Metinde anlatılan olay nedir? — *kaubrara*
- 20 2. Anlatılan olay nerede geçmektedir? — "
- 21 3. Olay hangi zamanda geçiyor? — "
- 22 4. Bu olayda kimlerden söz ediliyor? — "
- 23 5. Olayı yaşayan kimdir? — "

İncelediğimiz metinde bir olay anlatılıyor. Anlatılan olayın geçtiği yer ve zaman belli. Sözü edilen kişilerin özelliklerini de anlayabiliyoruz. Olay, yer, zaman ve kişileri önceki çalışmanızda belirlediniz.

Olay anlatmak amacıyla oluşturulan yazılara, olay anlatan yazılar adını veriyoruz.

24 "Yaban'dan" adlı metinde, olayın geçtiği yerin ve olayı yaşayan kişilerin hangi özelliklerinden söz ediliyor? Bu ayrıntıları defterlerinize yazınız.

İncelediğimiz metnin başındaki açıklamayı yeniden okuyalım. Bu açıklamada, metnin alındığı yer de belirtilmiş; "Yaban" adlı roman. Yine bu açıklamadan, "Yaban'da, Ahmet Celâl adlı bir subayın başından geçenlerin anlatıldığı anlaşılmaktadır. Anlatılanlar, yaşanabilir olaylardır. Kişiler, günlük yaşamımızda karşılaşılabileceğimiz olağan kişilerdir. Zamanı bellidir.

Yukarıda belirtilen özellikleri taşıyan yazılara roman adı verilir.

25 Buraya kadar yapılan açıklamaları göz önünde bulundurarak, romanın tanımını bir kez de siz yapınız. — *biyi*

TÜRKÇE 8

Romanlar, anlattıkları konulara göre türlere ayrılırlar: tarihî roman, polisiye roman, macera romanı, edebî roman...

Türk edebiyatında; Yakup Kadri KARAOSMANOĞLU, Hüseyin Rahmi GÜRPINAR, Halide Edip ADIVAR, Peyami SEFA, R. Nuri GÜNTEKİN en çok bilinen roman yazarlarıdır. Yaşar KEMAL, Kemal TAHİR, Talip APAYDIN, Yahya AKENGİN, Ayla KUTLU... günümüzün roman yazarlarındandır.

26 Yukarıda sözü edilen sanatçılarımıza ilişkin bilgi toplayınız. En bilinen yapıtlarının adlarını belirleyiniz. Bulabildiğiniz romanlarını okumaya çalışınız.

YAZILI VE SÖZLÜ ANLATIM

Yaşadığımız ya da tasarladığımız bir olayı anlatabiliriz. Bu anlatımlarımızda öncelikle sıralı anlatıma özen göstermeliyiz. Olayları oluş sırasına göre anlatmalıyız. Gerekğinde olayın geçtiği yeri, özellikleriyle birlikte tanıtmalıyız. Olayın geçtiği zamanı ya açıkça söylemeliyiz ya da sezdirmeliyiz. Olayı yaşayan kişileri dış görünüşleriyle tanıtmalıyız. Davranış ve huylarını anlatmalıyız.

27 uygulama

Aşağıdaki plânı uygulayarak, yaşadığınız bir olayı yazınız. Yazınızda kısa tümceler kullanınız. Yazdığınızı da yeniden okuyunuz. Yanlışlarınızı bularak düzeltmeye çalışınız.

1. Olay ne zaman ve nerede geçiyor? Olayı yaşayan kişiler kimlerdir?
2. Olay nasıl başlıyor ve nasıl geliyor?
3. Olayları yaşayanların özellikleri nelerdir?
4. Olay nasıl sona eriyor?
5. Yaşadığınız bu olay sizi nasıl etkiledi?

Yukarıdaki her maddeyi, ayrı bir paragrafta ele alalım. Her paragrafı kendi bütünlüğü içinde plânlayalım. Soruları ayrıntılarıyla yanıtlayıp, gereken yerlerde benzetmeler yapalım.

Yazımıza bir de başlık koymayı unutmayalım.

DİL ÇALIŞMALARI

1. "Güneş, kuru otlar arasında türlü türlü ışık oyunları yapar."

28 Yukarıdaki tümcede hangi sözcük iki kez üst üste söylenmiştir? Bu söyleyiş biçimi tümceye hangi anlamı katmıştır? -kavrama

Anlamını güçlendirmek istediğimiz sözcüklerin üst üste iki kez söylenmesine ikileme deriz.

29 Aşağıdaki tümcelerde kullanılan ikilemeleri bulunuz. Tümceye kattığı anlamı belirtiniz.

"Onlara baka baka bir sürü hulyalara dalarım."

"Bazen, bir derenin serinliğinde uzun uzadıya durduğumuz olurdu."

"Bu şuarsuzluğa yakın uyuşukluğun içine dala dala kendimden geçer giderim."

Dilimizde ikilemeler türlü biçimlerde oluşturulabilir.

• Aynı sözcükler yinelenerek yapılan ikilemeler:

"Kara kara gözleri, yumuşacık yumuşacık tüyleri vardı Minnoş'un."

• Zıt anlamlı sözcüklerle yapılan ikilemeler:

"Uzunlu kısıklı kalemelerini, kutuya doldurdu."

• Biri anlamlı, biri de anlamsız sözcükle yapılan ikilemeler:

"Eğri büğrü yollarda yavaşça yol alıyorduk."

• Anlamsız sözcüklerle yapılan ikilemeler:

"İvrir zıvrir eşyalarını depoya kaldırdı."

30 2. I. bölümde, tümcenin temel öğeleri olan özne ve yüklem ile ilgili çalışmalar yapmıştık. Bu çalışmaları göz önünde bulundurarak aşağıdaki tümcelerin özne ve yüklemelerini bulunuz. — *analiz*

"Pencereleri kapatan öğrenci, sırasına doğru yürüdü."

"Tezgâhtaki işini bitiren usta, bize doğru baktı."

"Hüzünlenen babam, yavaş yavaş uzaklaşan trenin arkasından el salladı."

Tümcelerdeki öznelerin sırasıyla "pencereleri kapatan öğrenci", "tezgâhtaki işini bitiren usta" ve "hüzünlenen babam" söz grupları olduğunu gördünüz. Demek ki, tümcedeki özneler, bir sözcükten oluşabileceği gibi sözcük grubundan da oluşabilir.

Üçüncü tümcenin yüklemi "el salladı" söz grubudur. Kimi tümcelerde yüklemi birden çok sözcük oluşturabilir.

31 Aşağıdaki tümcelerin öğelerini bulunuz. — *analiz*

"Yarın Türkçe ödevini yapacağız, Murat ile ben."

"Sınıfta öğretmenimizi dinliyoruz, dikkatlice."

3. "Çırak gitti."

Yukarıdaki tümce, bir haber tümcesi. İş yapan ve yapılan iş belli. Ancak aklımıza aşağıdaki sorular takılıyor.

• Çırak nereye gitti? (Gidilen yeri soruyor.)

• Çırak ne zaman gitti? (İşin yapıldığı zamanı soruyor.)

• Çırak nasıl gitti? (Gitme işinin durumunu, nasıllığını soruyor.)

TÜRKÇE 8

Bu soruların yanıtlarını içermedikçe, tümcenin anlamı tamam değil. Anlamını tümlemek için, yukarıdaki soruların yanıtları olan "ustasının yanına", "az önce", "koşarak" sözlerini tümceye almamız gerekir:

32 "Çırak, az önce ustasının yanına koşarak gitti."

Aşağıdaki tümcelerde, tümcenin anlamını tümleyen sözcük ya da sözcük kümelerini de siz bulunuz. Bunların, tümcenin anlamını hangi yönden tamamladığını, altına yazınız.

Örnek: Memur, yazıları yavaş yavaş dosyalara yerleştirdi, çalışması bitince.
etkilenen durum yer zaman

"Masanın üstünden, birçok araç gereç topladı, arkadaşım."

"İşçiler, makineleri bir gün önce temizlediler."

"Postacı, çantasındaki mektupları dağıttı, tek tek."

Tümcenin anlamını; yer, durum, zaman, etkilenen... gibi yönlerden tümleyen söz gruplarına **tümleç** denir.

Annem gömleğimi akşam salonda ütüleyiverir, hemencecik.

iş yapan etkilenen zaman yer yapılan iş durum
özne tümleç tümleç tümleç yüklem tümleç

Tümcenin anlamını, yer yönünden tümleyen tümleçlere **dolaylı tümleç** adını veriyoruz.

"Annem gömleğimi akşam salonda ütüleyiverir, hemencecik."
dolaylı tümleç

Tümcenin anlamını, zaman, durum, yön-yer, araç yönünden tümleyen tümleçlere **zarf tümleci** adını veriyoruz.

"Annem gömleğimi akşam salonda ütüleyiverir, hemencecik."
zarf tümleci zarf tümleci

NOKTALAMA VE YAZIM KURALLARI

"Burada kalacak olan yine bu taşlar, bu topraklar, bu dikenler, bu söğüt kütükleri, bu hayvanlar, bu küçük sığırtmaç ve benim."

33 *kuşrama*

Yukarıdaki tümcede, "burada kalacağı belirtilenler" nelerdir? Bunlar birbirlerinden hangi noktalama işareti ile ayrılmışlar?

Tümcede, aynı görevi üstlenen sözcüklerin arasında virgül kullanıldığını daha önce öğrenmiştik.

34 Aşağıdaki tümceleri inceleyiniz. Virgülün, hangi görevi üstlenen sözcükler arasında kullanıldığını belirtiniz. — *analor*

"Kardeşini, arkadaşlarını, kitaplarını çok seviyordu."

"Sinirlenerek kapıyı açtı, gitti."

"Bu kablolar kentlere, kasabalara, köylere ışık götürüyordu."

ARAŞTIRMALAR VE UYGULAMALAR

KALEM

(Hasan, okulda yeterince başarı sağlayamaz. Ona bir fırsat daha tanımayan ailesi, bir tamircinin yanına çırak olarak verir. Hasan, bir gün okulun yakınlarında bir kurşun kalem bulur. İçindeki okul ve arkadaş özlemiyle bu kalemi okula götürmeye karar verir.)

.....

Nasıl olduğunu kendi de anlayamıyor. Birden okula **doğru** koşuyor. Yanılmamış. Zil **çalmış**, okul bahçesinde **sıraya** dizilmiş çocuklar. Çok **yakın** günlerde onların içinde değil miydi? Kendisi de çantalı, kravatlıydı. Ya şimdi? Sınıfına bakıyor. Her sabah sıraya durduğu yeri arıyor. Başka öğrenci var yerinde. Ali Osman'ı arıyor gözleri. En önlerde Yasemin'i görür gibi oluyor. Zamanı da o kadar az ki! Bir kez daha dönüp bakamıyor. Geri mi dönse? Bir kalem de ne ki? Niçin bu kadar büyüttür, küçük şeyleri? En iyisi kırıp atmak onu. Ayaklarının altına alıp ezmek... Kaleminden de, okulla ilgili her şeyden de kurtulmak...

Merdivenin **başında** Türkçe dersi öğretmenini görünce seviniyor. Korkusu dağılıyor birden. Hiçbir şey düşünmeden ona doğru koşuyor. Bugün o, demek ki nöbetçi öğretmen. Sıraya diyor çocukları. Türkçe dersinden hep iyi notlar aldığı için mi verdi kendisini... Karşılaştığı yerde hâlini hatırlını sorardı.

Merdiveni koşarak çıkıyor. **Soluk soluğa** kalıyor birden.

Öğretmeni, onu **görür görmez** tanıyor.

- Sen misin Hasan? diyor. Nerelerdesin? Niçin gelmiyorsun okula?

Kafasını önüne yıkıyor. Bir süre konuşamıyor. Boğazına bir şeyler düğümleniyor. Yüzlerce gözün kirli ellerine, yağlı üstüne baktığını düşünüyor. Bir an önce kurtulmak istiyor buradan.

- Kalem, diye kekeliyor. Yolda buldum da. Bir arkadaşımız düşürmüş olmalı.

Belki...

Sözünün sonunu getiremiyor.

- Evet, belki...

- Belki ilk derste sınavı da vardır...

TÜRKÇE 8

Sıcacık gülümsüyor öğretmeni.

İçinde yitirdiği özlem gibi şey parlayıp sönüyor. Üç aylık çıraklığının eliyle uzatıyor kalem.

Okuldan, kaçır gibi çıkıyor. Arkasındaki yüzlerce çocuğun çılgınlığını duyuyor.

Öğretmenin, kalem alırken elini sevgiyle sıktığını ancak iş yerinde anlıyor. Onun ellerinin sıcaklığını gün boyu ellerinde duyuyor...

Mehmet GÜLER
(Balonlar Gökyüzünün Olsun)

35

kavrama

1. Çocuğun, bulduğu kalem okula götürmesinin asıl nedeni nedir?

36

2. Çocuk, okulu neden bırakmış olabilir?

37

3. Yukarıdaki metinde anlatılan olay:

a. Nerede geçmektedir?

b. Olayı yaşayanlar kimlerdir? Bu kişilerin özellikleri nelerdir?

c. Anlatılanlara bakarak, olayın zamanına ilişkin neler söyleyebiliriz?

kavrama

38

4. Metinde koyu yazılan sözcüklerden hangileri sesteştir? Bulduğunuz sesteş

sözcükleri, metindeki anlamlarının dışında bir anlamla tümcede kullanınız.

kavrama

39

5. Metinde geçen "soluk soluğa" ve "görür görmez" söz grupları ikileme sayılır mı? Neden?

kavrama

40

6. Metinde koyu yazılan sözcüklerden hangileri çok anlamlı sözcüktür? Neden?

7. Metinden alınan aşağıdaki tümceleri ögelerine ayırınız.

• "Sıcacık gülümsüyor öğretmeni."

• "Bir süre konuşmıyor."

• "Öğretmen, karşılaştığı yerde hâlini hatırlar sorardı."

• "Çocuklar, okulun bahçesinde sıraya dizilmişler."

• "Merdivenden koşarak çıkıyor, çocuk."

42

8. "Kalem" adlı metinde anlatılanları, sırasıyla yazalım:

• Hasan, yolda bir kurşun kalem buluyor.

• Bunu bahane ederek, ayrılmak zorunda kaldığı okuluna gidiyor.

• Sıraya girmiş arkadaşlarını görünce, okula girip girmemekte ikircikleniyor.

Bundan sonra anlatılanları da siz sıralayınız.

anlatı

43 kavrama

9. Yazının birinci paragrafını yeniden inceleyiniz. Bu paragraftaki tümceler hangi noktalama işaretleriyle bitmiş?

44

10. Bu paragrafın son tümcesinin sonunda, hangi noktalama işareti var? Neden bu işaret kullanılmıştır?

45

11. Aynı paragrafta, ".", "?" ve "..." işaretlerinin dışında başka bir işaretle biten tümce var mı? Bu tümcede hangi duygu anlatılmak istenmektedir?

uygulama

46

12. Çalıştığınız yerde yaşadığınız ve sizi etkileyen bir olayı, sıralı anlatım yöntemlerine uygun olarak yazınız. Yazınıza başlık koymayı unutmayınız.

Metin 2: MEB Yayınları

ONUNCU YIL NUTKU

Türk Milleti!

Kurtuluş Savaşı'na başladığımızın on beşinci yılındayız. Bu gün, cumhuriyetimizin onuncu yılını doldurduğu en büyük bayramdır. Kutlu olsun!

Bu anda büyük Türk milletinin bir ferdi olarak, bu kutlu güne kavuşmanın en derin sevinci ve heyecanı içindeyim.

Yurttaşlarım!

Az zamanda çok ve büyük işler yaptık. Bu işlerin en büyüğü, temeli Türk kahramanlığı ve yüksek Türk kültürü olan Türkiye Cumhuriyeti'dir. Bundaki muvaffakiyeti, Türk milletinin ve onun değerli ordusunun bir ve beraber olarak azimkârane yürümesine borçluyuz. Fakat yaptıklarımızı asla kâfi göremeyiz. Çünkü daha çok ve daha büyük işler yapmak mecburiyetinde ve azmindeyiz. Yurdumuzu, dünyanın en mamur ve medenî memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah vasıta ve kaynaklarına sahip kılacağız. Millî kültürümüzü muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız.

Bunun için bizde zaman ölçüsü, geçmiş asırların gevşetici zihniyetine göre değil, asrımızın sür'at ve hareket mefhumuna göre düşünülmelidir. Geçen zamana nispetle daha çok çalışacağız. Daha az zamanda daha büyük işler başaracağız.

Bunda da muvaffak olacağımıza yoktur. Çünkü, Türk milletinin karakteri yüksektir, Türk milleti çalışkandır, Türk milleti zekidir, çünkü Türk milleti millî birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilmiştir. Ve çünkü, Türk milletinin yürümekte olduğu terakki ve medeniyet yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale, müsbet ilimdir.

Şunu da ehemmiyetle tebarüz ettireyim ki yüksek bir insan cemiyeti olan Türk milletinin tarihî bir vasfı da güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir. Bunun içindir ki milletimizin yüksek karakterini, yorulmaz çalışkanlığını, fıtrî zekâsını, ilme bağlılığını, güzel sanatlara sevgisini ve millî birlik duygusunu mütemadiyen ve her türlü vasıta ve tedbirlerle besleyerek inkişaf ettirmek millî ülkümüzdür.

Türk milletine çok yaraşan bu ülkü, onu bütün beşeriyette hakikî huzurun temini yolunda kendine düşen medenî vazifeyi yapmakta muvaffak kılacaktır.

Büyük Türk milleti,

On beş yıldan beri giriştiğimiz işlerde muvaffakiyet vadeden çok sözlerimi iştittin. Bahtıyarım ki bu sözlerimin hiçbirinde milletimin hakkındaki itimadını saracak bir isabetsizliğe uğramadım.

Bugün aynı inan ve kat'iyetle söylüyorum ki millî ölküye tam bir bütünlükle yürümekte olan Türk milletinin büyük millet olduğunu, bütün medenî âlem az zamanda bir kere daha tanıyacaktır.

Asla şüphem yoktur ki Türklüğün unutulmuş büyük medenî vasfı ve büyük medenî kabiliyeti bundan sonraki inkişafıyla atının yüksek medeniyet ufkunda yeni bir güneş gibi doğacaktır.

Türk milleti,

Edebiyete akıp giden her on senede bu büyük millet bayramını daha büyük şereflerle, saadetlerle huzur ve refah içinde kutlamanı gönülden dilerim.

Ne mutlu Türk'üm diyene!

Mustafa Kemal Atatürk

S Sg

SÖZCÜK VE SÖZCÜK GRUBU ÇALIŞMALARI

1

bzfi

Azımkârâne, mamur, terakki, vasıf, kat'iyet, ati, ebadiyet, karakter, beşeriyet, fert, muvaffakiyet, mefhum, mütemadiyen sözcüklerinin; fıtrî zekâ, müsbet ilim, tebaruz ettirmek, inkişaf ettirmek, muasır medeniyet seviyesi sözcük gruplarının metindeki anlamını öğreniniz.

2

başvurama

* "Türk milletinin karakteri yüksektir." tûmcesinde "karakter" sözcüğünün yerine "mefhum, beşeriyet, kişilik, fert" sözcüklerinden hangisini yazabiliriz?

A Aç

ANLAMA VE ANLATIM ÇALIŞMALARI

3

başvurama

4

5

6

7

8

9

10

11

- Atatürk, Onuncu Yıl Söylevi'ni hangi yılda vermiştir?
- Atatürk'e göre, yapılan işlerin en büyüğü hangisidir?
- Bu işlerin gerçekleştirilmesinde kimlerin rolü olmuştur?
- Atatürk'e göre gelecekte yapılacak işler nelerdir?
- "Geçmiş yüzyılların gevşetici zihniyeti" sözüyle anlatılmak istenen açıklayınız.
- Atatürk'e göre millî ölkümüz nedir?
- Millî ölkümüz bize neyi sağlayacaktır?
- Atatürk'ün hangi konuda şüphesi yoktur? Açıklayınız.
- Millî ahlâk ile millî birlik arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

TÜR VE BİÇİM ÇALIŞMALARI

Atatürk'ün, cumhuriyetimizin onuncu yıl dönümünde yaptığı konuşmanın metnini okudunuz. Metinde, "Türk millet!", "Yurttaşlarım!", "Ne mutlu Türk'üm diyene!" gibi sesleniş bildiren sözler kullanılmıştır.

Atatürk bu konuşmasında, cumhuriyetin kurulmasından sonra geçen on yıllık süreyi değerlendiriyor.

Atatürk'ün sözleri açık, anlaşılır ve etkileyicidir.

Bir topluluğa belli bir düşünceyi, duyguyu, ülküyü aşlamak amacıyla yapılan etkili ve coşkulu konuşmalara **söylev (nutuk)** denir.

Söylevler, askerî, dinî, siyasî vb. konularda olabilir.

Söylev veren kişinin amacı toplumu etkilemek olduğundan, sözleri açık, anlaşılır ve etkileyici olmalıdır.

Konuşmacı, konuşacağı konuda, önceden hazırlık yapmalıdır.

Söylevler, dinleyenlere hitap eden bir sözle başlar. Bu söz, konuşma sürecince zaman zaman tekrarlanabilir. Sonuçta da konuşma etkili bir sözle bitirilir.

DİLİMİZİ ÖĞRENELİM

"Az zamanda çok ve büyük işler yaptık."

Yukarıdaki tümcede, yapılan işlerin ne kadar zamanda (az zamanda) gerçekleştiği;

"Genel durumu öğrenmek için, valiye telgraf çektim."

Yukarıdaki tümcede, telgraf çekme eyleminin niçin (genel durumu öğrenmek için) gerçekleştirildiği;

"Ulusun sevgisine dayanarak ileri gideceğiz."

Yukarıdaki tümcede ise gitmek eyleminin nasıl (ulusun sevgisine dayanarak) ve hangi yönde (ileri) gerçekleştirileceği, koyu renk harflerle yazılmış sözcük ve sözcük öbekleriyle anlatılmaktadır.

Tümcede, yüklemi; zaman, durum, yer, azlık- çokluk, neden... gibi türlü yönlerden belirten tümleçlere **belirteç tümleci** (zarf tümleci) denir.

12 Aşağıdaki tümcelerin belirteç tümleci olan öğelerini bularak bunları hangi sorularla bulduğunuzu söyleyiniz.

"Eğlenme gurbette yayla zamanı."

"Eğilmez başın gibi gökler bulutlu efem."

"Yukarıda iki saat oturduk."

"İçeri girmeyiniz!"

13

"Türk millet!", "Yurttaşlarım," gibi sözcükler, hitap bildirmektedir.

Hitap bildiren sözcüklerden sonra **virgül (,)** ya da **ünlem işareti (!)** kullanılır.

SÖZLÜ VE YAZILI ANLATIM

14 1. Atatürk'ün en büyük eseri neden Türkiye Cumhuriyetidir. Bu konuyu açıklayan bir yazı yazınız.

15 2. Atatürk'ün yaptığı inkılapların ülkemizin gelişmesindeki rolünü konu alan bir söylev hazırlayıp sınıfa sununuz.

Metin 3: MAHİR Yayınları

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Cumhuriyet ne zaman ilân edildi? Siz doğduğunuzda cumhuriyet kaç yaşındaydı?
2. Cumhuriyetle idare edilen bir ülkede yaşamaktan mutlu musunuz? Niçin? Açıklayınız. — *hançama*
3. Cumhuriyetin onuncu yılında yazılan "Onuncu Yıl Marşı"nı bulup şiir defterinize yazınız. Sınıfta okuyunuz. — *hançama*

50. YIL MARŞI

Müjdeler var yurdumun toprağına, taşına:
 Erdi cumhuriyetim elli şeref yaşına.
 Bu rüzgârla şahlanmış dalga dalga bayrağım;
 Başka bir tuğ yaraşmaz, Türk'ün özgür başına.

Cumhuriyet; özgürlük, insanca varlık yolu,
 Atatürk'ün çizdiği çağdaş uygarlık yolu.

Yılları bir çığ gibi aşarak hafta hafta,
Koşuyoruz durmadan kadın, erkek bir safta.
Elimizde meş'ale, ilke ilke Atatürk,
Işıklarla donattık ülkeyi her tarafta.

Cumhuriyet; özgürlük, insanca varlık yolu,
Atatürk'ün çizdiği çağdaş uygarlık yolu.

Biz yürekten bağlıyız elli yıldır bu yola,
"Yurtta barış" ilk hedef, "cihanda sulh" parola.
Koparamaz hiçbir güç, bizi millî birlikten,
Ata'mızın izinde koşuyoruz kol kola.

Cumhuriyet; özgürlük, insanca varlık yolu,
Atatürk'ün çizdiği çağdaş uygarlık yolu.

Yaşasın hür ulusum, soylu gencim, benliğim!
Yaşasın şanlı ordum, sarsılmaz güvenliğim!
Ersin elli yıllarım nice mutlu çağlara;
Örnek olsun cihana devletim, düzenliğim.

Cumhuriyet; özgürlük, insanca varlık yolu,
Atatürk'ün çizdiği çağdaş uygarlık yolu.

Bekir Sıtkı ERDOĞAN
Atatürk Şiirleri Antolojisi
(Hazırlayan: Muzaffer Reşit)

SÖZLÜK ÇALIŞMALARI

1. Aşağıda anlamları verilen sözcükleri birer cümle içinde kullanınız.
meş'ale: (Yazıda) Önderlik etmek, önyak olmak.
parola: (Yazıda) Varılmak istenen amacı özetleyen söz.
2. Müjde, şahlanmak, tuğ, saf, benlik, ilke sözcüklerinin anlamlarını sözlükten bulunuz.
3. Donatmak sözcüğünün yazıdaki karşılığı, aşağıdaki anlamlardan hangisidir? Sözcüğü buradaki iki anlamıyla birer cümle içinde kullanınız.
 - a. Göz alıcı şeyler kullanarak gösterişli duruma getirmek, süslemek.
 - b. Bir şeyin iş görebilmesi için gereken nesneleri, gereçleri katmak, teçhiz etmek.

- 7 4. **Sulh, hedef, hür, cihan** sözcüklerinin eş anlamlarını bulup karşlarına yazınız. İlk sözcükleri birer cümle içinde kullanınız. - *kanrama*
- 8 5. **Şeref yaşı, çağdaş uygarlık yolu, mutlu çağlar** sözcük öbeklerini yazıya göre açıklayınız. Bunlarla birer cümle kurunuz. - *kanrama*

METNİ ANLAMA ÇALIŞMALARI

- 9 1. Şair, yurdunun toprağına, taşına neyi müjdeliyor? - *kanrama*
- 10 2. Türk bayrağını dalga dalga şahlandıran rüzgâr sözüyle şairin vurgulamak istediği nedir? - *analiz*
- 11 3. Şair, Türk'ün hür başına hangi tuğu yakıştırıyor? Niçin? - *kanrama*
- 12 4. Türkiye Cumhuriyeti kimin çizdiği, nasıl bir yoldur? - *u*
- 13 5. Türk milleti olarak hangi yolda niçin koşuyoruz? - *u*
- 14 6. Atatürk'ün hangi düşüncesini parola olarak kullanıyoruz? - *u*
- 15 7. "Ata'mızın izinden koşuyoruz kol kola." dizesiyle belirtilmek istenen düşünceyi açıklayınız. - *analiz*
- 16 8. Yaşaması istenen varlıklarla, gerçekleşmesi dilenen ülkü nedir? - *kanrama*
- 17 9. Şiirin temasını söyleyiniz. - *analiz*

TÜR, BİÇİM VE ANLATIM ÖZELLİKLERİ

1. Dizelerden oluşan, her dizesi büyük harfle başlayan ölçülü ve kafiye yazılara **manzume** denildiğini öğrenmiştiniz. Bir sanat değeri taşıyan ve insanlarda güzel duygular uyandıran manzumelere **şiiir** dendiğini biliyorsunuz. Okuduğunuz bu şiir, cumhuriyetimizin 50. yılını anlatan ve Necil Kâzım Akses tarafından bestelenen bir marştır. Ölçü ve hız bakımından insan yürüyüşüne uygun ezgilere **marş** denir. Marşlarda söz ve ses güçlü olmalıdır. Bildiğiniz başka marşlarımızın adlarını söyleyiniz. - *bilgi*

2. Dört kıt'asını okuduğunuz 50. Yıl Marşı'nın tamamı beş kıt'adır. Her kıt'anın sonunda tekrar edilmiş iki dizelik bölümler yer almaktadır:

"Cumhuriyet; özgürlük, insanca varlık yolu,
Atatürk'ün çizdiği çağdaş uygarlık yolu."

Bu şekilde her kıt'adan sonra aynen tekrar edilen bölümlere **nakarât** diyoruz.

3. Dize sonlarında kulağıımıza hoş gelen benzer sesler bulunduğunu, bu ses benzerliğine **kafiye (uyak)** denildiğini biliyorsunuz.

..... taşına
..... yaşına
..... bayrağım
..... başına

→ redif

Şiirin ilk kıt'asının birinci, ikinci ve dördüncü dizeleri arasında kafiye vardır. Kafiye'nin dize sonlarında yazılışları aynı, anlam ya da görevleri farklı, benzer sesler olduğunu söylemiştik. **Taş, yaş, baş** sözcüklerinde **-aş** sesleri benzeşiyor. Dize sonlarında iki sesin benzeşmesine **tam kafiye** denir.

Sözcüklerin sonuna aynı görevle eklenen **-ma** ekleri, **rediftir**. Bu şekilde görev ya da anlamları aynı benzer seslere **redif** dendiğini öğrenmiştiniz. Redif, daima kafiye'den sonra gelir. Kafiye'de her zaman redif bulunmaz.

..... **hafta**

..... **safta**

Yukarıda dize sonlarında dört ses benzeşmektedir. Burada olduğu gibi iki-den fazla sesin benzeşmesine **zengin kafiye** denir.

Dize sonlarında bir sesin benzeşmesine de **yarım kafiye** denir:

..... güneş

..... gümüş

4. Kafiye dizilişini şematik olarak da gösterebiliriz.

Şiirin birinci kıt'asının şeması şöyledir:

_____ a

_____ a

_____ b

_____ a

Bu şemada kafiye'de dizeler aynı harfle gösterilmiştir. Kafiyesiz olan dize ise farklı harfle belirtilmiştir. Kıt'aların kafiye dizilişi şema ile gösterildiğinde harflendirme alfabetik sıraya göre yapılır.

9 Siz de şiirin diğer kıt'alarındaki kafiye'de dizeleri bulunuz. Varsa redifleri belirtiniz. Kıt'alardaki kafiye dizilişini şema ile gösteriniz.

5. Şiirin dizelerindeki hece sayılarını inceleyelim:

Müj-de-ler var yur-du-mun top-ra-ğ-ı-na ta-ş-ı-na

Er-di cum-hu-ri-ye-tim el-li şe-ref ya-ş-ı-na

Bu rüz-gâr-la şah-lan-mış dal-ga dal-ga bay-ra-ğ-ım

Baş- ka bir tuğ ya-raş-maz Türk'-ün öz-gür ba-ş-ı-na

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Görüldüğü gibi her dize on dört heceden oluşmuştur. Diğer dizelerdeki heceleri de saydığımızda on dört heceden oluştuğunu göreceksiniz. Burada olduğu gibi dizeyi oluşturan hece sayısı eşitliği esasına dayanan ölçüye **hece ölçüsü** diyoruz.

6. Marşın tamamında cumhuriyetin 50. yılını yaşamanın coşkusu, sevinci,

gururu etkileyici bir şekilde anlatılmaktadır. Birinci kıt'ada cumhuriyetin, özgürlüğüne düşkün Türk milletinin karakterine en uygun bir yönetim şekli olduğu belirtilmiştir. Nakarat bölümünde ise cumhuriyetin özgür ve insanca yaşama yolu olduğu, bu yolu Atatürk'ün çizdiği vurgulanmıştır.

Diğer kıt'alarda neler anlatıldığını da siz söyleyiniz. *analiz*

ANLATIM ÇALIŞMALARI

1. Hoşunuza giden şiirleri yazmak için bir şiir defteri edininiz. Bu şiiri, şiir defterinize yazınız.
- 20 2. Atatürk'ün "Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir." sözünü açıklayınız. *kavrama*
"Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir." sözü size yazı yazmanız için verilen konudur. **Konu**; bir duyguyu, bir düşünceyi belirtmek için hareket edeceğiniz noktadır. Düşüncelerinizin ortaya çıkması için bir araçtır. Bu konu ile ilgili düşüncelerinizi belirtmek için aşağıdaki plândan yararlanınız.
 - a. Egemenlik nedir? *- bilgi*
 - b. Cumhuriyet dışındaki idare şekillerinde milletin egemenlik hakkı kimler tarafından, nasıl kullanılır? *- bilgi*
 - c. Millet, egemenlik hakkını niçin kullanmalıdır? Örnekler. *kavrama*
 - d. Bu idare biçiminin üstünlüğü, değeri nedir? *- kavrama*

Yazınızı bitirdikten sonra imlâ ve noktalama kuralları yönünden yeniden kontrol ediniz. Uygun bir başlık koyunuz. *- analiz*
- 21 3. Okulunuzdaki hangi eğitsel kolda görev aldınız? Görev aldığınız eğitsel kolun karar defterini incelediğinizde toplantılarda alınan kararların maddeler hâlinde yazıldığını görmüşsünüzdür.
Siz de "Cumhuriyet Bayramı"nı kutlamak amacıyla kültür ve edebiyat kolundaki arkadaşlarınızla iş birliği yaparak kararlar alınız. Kararları maddeler hâlinde yazınız. *- analiz*
- 22 4. Herhangi bir olguyu, bir işi, bir durumu duyurmak için yayımlanan yazılı veya sözlü habere **duyuru (ilân, anons)** denir. Yapacağınız töreni bir duyuru ile arkadaşlarınıza duyurunuz. *- uygulama*
5. Her faaliyet sonucunda ya da yıl sonunda eğitsel kollar, yetkililer tarafından incelenmek üzere ilgili makama sonucu yazılı olarak bildirirler. Bu yazıya **rapor** denir. Rapor; kısa anlaşılır, gözlemlere dayalı olarak yazılmalıdır. Aşağıdaki rapor örneğini inceleyiniz.

Etiler Lisesi Müdürlüğüne

Konu: Kitaplık kolunun, kitap fuarına düzenlediği geziye ilişkin rapordur.

a. Kitap fuarına yapılacak gezi için duyuru yapılmış; buna öğrenci, öğretmen ve veliler büyük ilgi göstermiştir.

b. Okul idaresinin temin ettiği iki otobüsle 11.10.1998 Çarşamba günü sekizinci sınıf öğrencileri kitap fuarına götürülmüştür.

c. Öğrencilerimiz, kitap fuarını hayranlık duygularını dile getirerek dolaşmış, öğretmenlerine danışarak kitap almış, fuarda o gün kitaplarını imzalayan yazarlarla tanışarak onlara kitaplarını imzalatmışlardır.

d. Daha önce kararlaştırılan saatte tekrar okula dönülmüştür. Bilgilerinize sunarız.

Sibel Deniz
Kitaplık Kolu Başkanı

Ali Ak
Üye

Kemal Kaya
Üye

Ayşe Öztürk
Üye

23 Siz de Cumhuriyet Bayramı ile ilgili okulunuzda yapılan kutlama ve sonuçlarını, yetkili kişiye verilmek üzere bir rapora bağlayınız. - *rapor kutlama*

== DİL BİLGİSİ ÇALIŞMALARI ==

24 1. “Koşuyoruz durmadan kadın, erkek bir safta.” dizesindeki basit sözcükleri gösteriniz. - *analiz*

25 2. Şiirde geçen toprağına, yılları, ülkeyi, bayrağı sözcükleri çekim eki almış basit sözcüklerdir. Bu sözcüklerin kök ve eklerini ayırınız. - *analiz*

26 3. “Atatürk’ün çizdiği çağdaş uygarlık yolu.” dizesindeki türemiş sözcükleri bulunuz. Bu sözcüklerin kök ve eklerini gösteriniz. - *analiz*

27 4. Başına, güvenliğim, çağdaş sözcüklerini inceleyiniz. Yapı bakımından nasıl sözcükler olduğunu nedenleriyle söyleyiniz. - *analiz*

5. Yazıda geçen Atatürk, hiçbir sözcükleri, iki sözcüğün birleşmesinden oluşmuştur. Ata ile Türk sözcükleri birleşerek Atatürk sözcüğünü, hiç ile bir sözcükleri birleşerek hiçbir sözcüğünü oluşturmuştur.

Böyle en az iki sözcüğün bir araya gelerek oluşturduğu yeni anlamdaki sözcüklere birleşik sözcükler denir.

28 6. “Topkapı’da yaptıkları iki göz gecekonduya yaşıyorlar.” örnek cümlesindeki birleşik sözcükleri bulup hangi sözcüklerden oluştuğunu belirtiniz. - *analiz*

== İMLÂ VE NOKTALAMA KURALLARI ==

29 1. Aşağıdaki cümleleri okuduğunuzda cümle sonlarında duraklama yapıyor musunuz? Niçin? Söyleyiniz. - *kavrama* *uygulama*

“Işıklarla donattık ülkeyi her tarafta.”

“Ata’mızın izinde koşuyoruz kol kola.”

Nokta işareti cümlelerin tamamlandığını bildirir. Sonra gelen cümlelerin ilk harfinin nasıl yazıldığını belirtiniz. — *kavrama*

2. Sayılardan sonra sıra bildirmek için de nokta işareti konur: 2. (ikinci), IV. (dördüncü), XV. yüzyıl (on beşinci yüzyıl) vb.

30 3. Aşağıdaki dörtlükte virgül işareti nerelerde, hangi amaçla kullanılmıştır? Belirtiniz. — *kavrama*

Biz yürekten bağlıyız elli yıldır bu yola,
“Yurtta barış” ilk hedef, “cihanda sulh” parola.
Koparamaz hiçbir güç, bizi millî birlikten,
Ata’mızın izinde koşuyoruz kol kola.

31 4. Okuduğunuz şiirde geçen özel adları bulunuz. Özel adların yazılış kuralını İmlâ Kılavuzu’na bakarak öğreniniz. — *analiz*

== ŞAİR HAKKINDA BİLGİ ==

BEKİR SITKI ERDOĞAN (1926 -)

Karaman’da doğdu. Harp Okulunu bitirdi. On yıl subaylık yaptıktan sonra Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Deniz Lisesinde öğretmenlik yaptı. Şiirlerini iki kitapta topladı. Rübai türünde yeni şiirleri Hisar dergisinde yayımlandı. Cumhuriyetimizin “50. Yıl Marşı” yarışmasını, onun yazdığı şiir kazandı.

Eserleri: Bir Yağmur Başladı, Dostlar Başına...

== YAZI ÇALIŞMALARI ==

Kesik Uçla Dekoratif Yazı Çalışmaları

Dekoratif Yazı Yazma:

1. Dekoratif yazı; günlük el yazısı ve harflerinin belli bir düzen içerisinde hazırlanan özenli ve zevkli biçimleridir. Dekoratif harflerdeki çıkıntılar ve karakter farklılıkları yazıya estetik bir görünüm kazandırır; ilgi çeker, okuyanın duygularını etkiler.

Dekoratif yazıya başlarken şu sıra takip edilir:

Yazılacak konu (atasözü, özdeyiş, dörtlük, duyuru, reklâm vb.) seçilir.

Yazılacak yazı türü (antik, italik, kursif, gotik, neulanda ⇒ noylant vb.) seçilir. Bu yazı türlerinden bazılarını geçen öğretim yılında öğrenmişsiniz.

Dekoratif yazının yazılacağı kesik (yassı) ucun kalınlığı belirlenir.

Konu, seçilen dekoratif yazı örneğine uygun olarak yazılır.

2004 OKS SORULARI

1. “Bulmak” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde “herhangi bir görüşe, bir yargıya varmak” anlamında kullanılmıştır?

- A) Yapılan okulun kente yakın olmasını mantıklı buldu.
 B) Leyla, ayağı kayınca kendini yerde buldu.
 C) Sınıfta kendine göre bir arkadaş buldu.
 D) Sonunda aradığı mutluluğu buldu. (Kavrama)

2. 1- Dereden akan bulanık su duruldu.
 2- Yaşanan karışıklık bir süre sonra duruldu.
 3- O yaramaz çocuk bir yıl sonra duruldu.
 4- Fırtına duruldu, ertesi gün yola çıktık.

“Durulmak” sözcüğü yukarıdaki cümlelerde kaç değişik anlamda kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 (Kavrama)

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcük zaman bildirmez?

- A) Konuşmaya başladığında ışıklar söndü.
 B) O, artık benimle görüşmeyecekmiş.
 C) İleride ne olacağı bilinmez.
 D) Günümüzün büyük bir kısmını işte geçiririz. (Kavrama)

4. “Gerçeği söylemek gerekirse, hiçbir zaman mutlu olmadım.” cümlesindeki altı çizili sözcük grubuyla aynı anlama gelen ifade

aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Haklı çıkarsa güç durumda kalırız.
 B) Doğrusu bu haber beni çok etkiledi.
 C) Ben ne yaptıysam senin için yaptım.
 D) Yaptığın doğruysa hiç korkmamalısın. (Kavrama)

5. “Kıyı” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Küçüksü kasrı, karşı kıyıda bakımsız görünüyordu.
 B) Denize kıyısı olan küçük bir kasabaydı.
 C) Şehirden uzakta kıyı bir yerde yaşıyordu.
 D) Karşı tarlanın kıyısı çitlerle çevrilmişti. (Kavrama)

6. Ne kadar olursak olalım, bunu sevdiklerimiz yoksa mutlu olamayız.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdaki sözcüklerden hangileri getirilmelidir?

- A) girişken – gösterecek
 B) çalışkan – söyleyecek
 C) düşünceli – dinleyecek
 D) başarılı – paylaşacak (Kavrama)

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir görüş ileri sürülmemiştir?

- A) Çok çalışmasına karşın başarılı olmadı.
 B) Gelir dağılımındaki adaletsizlik giderilmelidir.
 C) Ona güveniyorsunuz ama size yardım edemez.

D) Yaşanan olaylardan ders almak gerekir. **(Kavrama)**

8. Şair duyup hissettiğimiz hâlde düşüncelerimizin bulanıklığından dolayı bir türlü anlatamadığımız şeyleri yüksek sesle söyleyiveren kişidir.

Bu cümleye göre, şairin diğer insanlardan ayrılan özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sezgisi B) Yorum yeteneği
C) Dil sevgisi D) Anlatım gücü
(Kavrama, Analiz)

9. “Ona güvendiğim için dediklerine kandım.” **cümlesine anlamca en yakın olan aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Yaptığım hatanın sorumlusu odur.
B) Onun iyi niyetinden hiç şüphe etmedim.
C) Ona güvenmekle hata yaptım.
D) Güvendiğim dağlara kar yağmıştı
(Analiz)

10. “Gül soldu, çocuk uyudu dersek şiirsel bir anlatım olmaz; ancak çocuk soldu, gül uyudu dersek şiirsel bir anlatım olur.” **cümlesinden aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?**

- A) Şiirde mecazlı bir anlatım söz konusudur.
B) Şiirsel anlatım günlük dilden farklıdır.
C) Şiirsel anlatımda benzetmelere yer verilir.
D) Şiirde devrik cümle kullanılır.
(Analiz)

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinden “beklenilmeyen bir durumla karşılaşıldığı” anlaşılmaktadır?

- A) Bu yılki buğday verimi her zamankinden az değildi.
B) Bütün ihtimalleri dikkate almalıydık.
C) Bu şekilde davranacağından emindim.
D) Sonunda bütün endişelerinde haklı çıktı. **(Kavrama)**

12. İnsanların genel eğilimi, bir sözü kim söylerse söylesin, bu sözde kendisinin peşin olarak benimsediği yargıları aramaya ve bulmaya yöneliktir. İnsanlar "Ne yapmam gerekiyor söyle." diye haykırır; ama bu haykırışlarında şu emir saklıdır. "Söyleyeceğin şey benim yapmak istediğim şey olsun."

Paragraftaki düşünceyi destekleyen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söyleyenden dinleyen arif gerek.
B) Sözü söyle alana kulağında kalana.
C) Akılları pazara çıkarmışlar, herkes yine kendi aklını almış.
D) Akıl olmayınca başta, ne kuruda biter ne yaşta. **(Kavrama-Analiz)**

13. Yüksek düşüncelerin bayağı zevklerle bir arada bulunması mümkün değildir. Zevklerin bayağılığı düşüncenin asaletini zedeler. Düşünce alanında üst seviyede olduğunu sandığımız insanların zevklerinde basitlik ve bayağılık görüyorsak, o kimsenin fikrî değerlendirmelerine de şüphe ile bakmak gerekir. O zaman görülecektir ki düşünce alanında da bu insan aldatıcı bir parlaklığa sahiptir.

Paragrafta vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Asil düşünceli insanlar her alanda kendisini geliştirirler.
B) Olgun bir insanda düşünce ve zevk birlikte gelişir.

- C) Estetik duygusu gelişmiş insanlar zevk sahibidirler.
D) Zevkli insanlar daha az hata yaparlar. (**Analiz**)

14. Her şey insanla güzel,
Doğan güne karşı gerinen evler,
Mavi rüzgârın koştuğu sokak!
İnsan olmazsa; kötü resimler gibi,
Lacivert bahçelerde başlayan
bahar.

İlhan Geçer

**Dizelerdeki gibi düşünen biri
aşağıdakilerden hangisini
söyleyemez?**

- A) Hayatını doğayla baş başa geçirmek istediğini
B) Hayatı insanın anlamlı kıldığını
C) İnsanların birbirine ihtiyacı olduğunu
D) Paylaştıkça, sevinçlerinin arttığını, üzüntülerinin azaldığını (**Analiz**)

15.(1) Hedefini vurmak isteyen okçu, bundan başka bir şey düşünmezse işini başarır. (2) Düşüncesini, başarmak istediği işe yoğunlaştıran ve başka hiçbir şey düşünmeyen kimse bu işte bütün hünerini gösterebilir. (3) Ok atacak kimseye bir de kazanç vaat edilirse o zaman dikkatini o iş üzerinde daha da yoğunlaştırır. (4) Eğer okçunun önüne iki hedef koyar, bunlardan birini vurursa şöhret, ötekini vurursa servet sahibi olacağını söylerseniz ne yapacağını şaşırır.

Paragrafın tutarlılığını bozan cümle hangisidir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 (**Analiz**)

16. Sanat ve edebiyatla yakından ilgilenmeyen bir tek "büyük adam" tanımıyorum. Sanayici, politikacı, asker, bilgin, teknisyen... Meslekleri ne olursa olsun, doruklara

yerleşenlerin hepsinde de sanat ve edebiyat ilgisi gördüm. Bu ilginin nedeni büyük oluşları değildir. Tam aksine

**Paragrafın aşağıdakilerden
hangisiyle sürdürülmesi uygun
değildir?**

- A) sanat ve edebiyatta büyük başarılar kazanmalarıdır.
B) bu ilgiyle birlikte büyümeleridir.
C) beğenilen kişiliklerine bu ilgiyle erişmişlerdir.
D) sanat ve edebiyat sayesinde alanlarında kalıcı eserler vermişlerdir. (**Kavrama**)

17. Otuz kırk yıl önceki edebiyat dergileri taranacak olursa o günkü tartışma konularının bugün yeniden tartışılmakta olduğu görülür. Her kuşak, edebiyatımıza bir bütün olarak değil de kendi kısa geçmişi ölçüsünde bakıyor. Bu nedenle de edebiyat dünyasına adım attığı sırada hazır bulduğu sorunu kendinde başlayıp kendinde biten bir sorun olarak görüyor.

**Paragrafta aşağıdakilerin
hangisinden şikâyet edilmektedir?**

- A) Yeteri kadar genç sanatçı yetişmeyişiinden
B) Genç sanatçıların geçmiş edebiyatı tanımayışlarından
C) Edebiyat sorunlarına çözüm bulmanın zorluğundan
D) Yazar ve şairlerin tartışmayı fazlaca sevmelerinden (**Analiz**)

18. Sanatçının yaşamı, hiç bitmeyen bir kendinden veriştir. Sanatçı yazmak, çizmek, uğraşmak için, hayatta kalma gücünü kendine ayırdıktan sonra geri kalan, her şeyini karşılıksız olarak insanlık uğruna

harcar; yaratacağı eserin kendisini birçok şeyden mahrum edeceğini bilse bile.

Aşağıdakilerden hangisi paragraftaki düşüncüyü desteklemez?

- A) Geçim kaygısı sanatçının verimini düşürür.
- B) Her şeyini karşılıksız verebilen herkes sanatçı olur.
- C) Toplumu için verdiği mücadele sanatçıyı yüceltir.
- D) Gerçek sanatçı, doğru bildiği yoldan ayrılmaz. (Analiz)

19. Pek çok kişi kendini sevmeyi bencil olmakla karıştırır. Oysa kişi kendini sevmez, beğenmezse, kendisiyle barışık olmazsa dostluk elini başkalarına nasıl uzatsın, onları nasıl sevsin? Dikkat edin, kendinden memnun, kendi içinde huzurlu kişiler, etrafına en çok sevgi verebilen kişilerdir. Onun için işe önce kendinizi severek, beğenerek, kendinizle barışık olarak başlayın.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Öz güveni olan insan çevresini renklendirir.
- B) İç huzuru olmayanlar yalnız yaşamaya mahkûmdurlar.
- C) Mutluluğun harcında sevgi vardır.
- D) Kendisiyle barışık insan önce "ben" diyendir. (Analiz)

20. Düşünce hem tutucu, gelenekçi, hem de özgür olamaz. Düşüncede özgürlük, eski düşünce kalıplarını kırmanın ta kendisidir. Kalıplar dışına çıkamayan, kendi aklını kullanamayan insan, özgür düşünemiyor demektir. Buna karşılık yalnız kendi aklını beğenen de özgür olamaz.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) İnsanlara özgür düşünmenin yolları öğretilmelidir.
- B) Düşünce, aklın kurallarına uygunsa doğrudur.
- C) Bir düşünce önceki düşüncelerden ayrıldığı ölçüde özgürdür.
- D) Özgür düşünce, doğruyu bulmak için bütün görüşlere değer verir. (Analiz)

21. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, kişi zamirinin kullanılmaması anlamda belirsizliğe yol açmıştır?

- A) Gelmesi gerektiğini niçin düşünmediniz?
- B) On yıllık ehliyeti olduğunu bilmiyorduk.
- C) Dost canlısı biri olduğunu söylediler.
- D) Bir müddet beklemeleri gerekiyormuş. (Kavrama)

22. Aşağıdakilerin hangisinde, “iki durumdan birini seçme şartı” söz konusu değildir?

- A) Baktı ki pabuç pahalı
Ya yardan geçmeliydi ya serden.
- B) Gönül gurbet ele çıkma,
Ya gelinir ya gelinmez.
- C) Çıkınca karşıma korkuttu beni,
"Ya paran ya canın." dedi.
- D) Uzun sözün kısası:
“Ya bu deveyi gütmeli ya bu diyardan gitmeli. (Kavrama)

23. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcük belirtme durum eki almıştır?

- A) İçindeki sızı bir türlü dinmiyordu.
- B) Bugünlerde gözü bir şey görmüyordu.
- C) Anzer balı hem pahalı, hem bulunmuyor.
- D) Tek isteğimiz, onu mutlu görmektir. (Analiz)

24. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yapılmakta olan bir eylem söz konusudur?

- A) Arkadaşım bugün bize geliyor.
B) Babam sabah erkenden gidiyor.
C) Okula gitmek için hazırlanıyor.
D) O gülünce gamzeleri çıkıyor.
(Kavrama)

25. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ne” sözcüğünün türü diğerlerinden farklıdır?

- A) Ona, ne yaptınız da bu hâle geldi?
B) Bu ne kıyafet böyle, anlayamadım.
C) Eğitim konusunda ne öneri getirdiniz?
D) Ne gün geleceklerini henüz söylemediler. **(Analiz)**

2004 OKS SORULARININ BİLİŞSEL ALAN BAŞAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Toplam	
Bilgi																										0	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X				X					X	X		X		14	
Uygulama																										0	
Analiz								X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X			X		X	13	
Sentez																										0	
Değerlendirme																										0	
Genel Toplam																											27

4.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Verilerin istatistiksel analizinde dört farklı istatistiksel teknik kullanılmış olup bu istatistiksel analizler bilgisayarda SPSS for Windows 10.00 (Statistic Program for Social Sciences) paket programı ile yapılmıştır. Bu analizler şunlardır:

1. Frekans (f)
2. Yüzdelik (%)
3. t testi
4. Tek Yönlü Varyans Analizi (F)
5. LSD Post Hoc Testi

V. BÖLÜM

5. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde; ilköğretim ikinci kademedeki Türkçe derslerinde kullanılan MEB Yayınları, MEB Yayınları Açık İlköğretim (AİÖ) ve Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki sorularla, OKS sorularının taksonomik açıdan karşılaştırılması ve ilköğretim 8. sınıf öğrencilerine uygulanan deneme sınavından elde edilen bulgular ve yorumlar verilmiştir.

Çalışma iki boyutlu yürütüldüğünden, ayrıca ilköğretim 8. sınıf öğrencilerine uygulanan ÖUS (Örnekleme Uygulanan Sınav)'ye⁸³ göre; öğrencilerin cinsiyet değişkeni, babalarının iş durumu, okul durumları ve Türkçe dersi not ortalaması açısından ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları arasındaki farklar incelenmiş ve yorumlanmıştır.

5.1. Türkçe Ders Kitaplarındaki Sorular ve OKS Soruları ile İlgili Bulgular

Bu kısımda, örnekleme alınan MEB Yayınları Türkçe ders kitabı, MEB Yayınları Açık İlköğretim Türkçe ders kitapları ve Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki sorularla, 1998, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004 ve 2005 OKS soruları hem kendi aralarındaki soru dağılımları açısından, hem de bilişsel basamaklara göre soru dağılımları açısından, frekans (f) ve yüzdelik (%) istatistiksel teknikleri kullanılarak, tablo ve grafiklere dönüştürülmüş; değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

⁸³ bk. s.176: EK 1

5.1.1. 1998- 2005 OKS sorularının bilişsel alan dağılımı ile ilgili bulgular

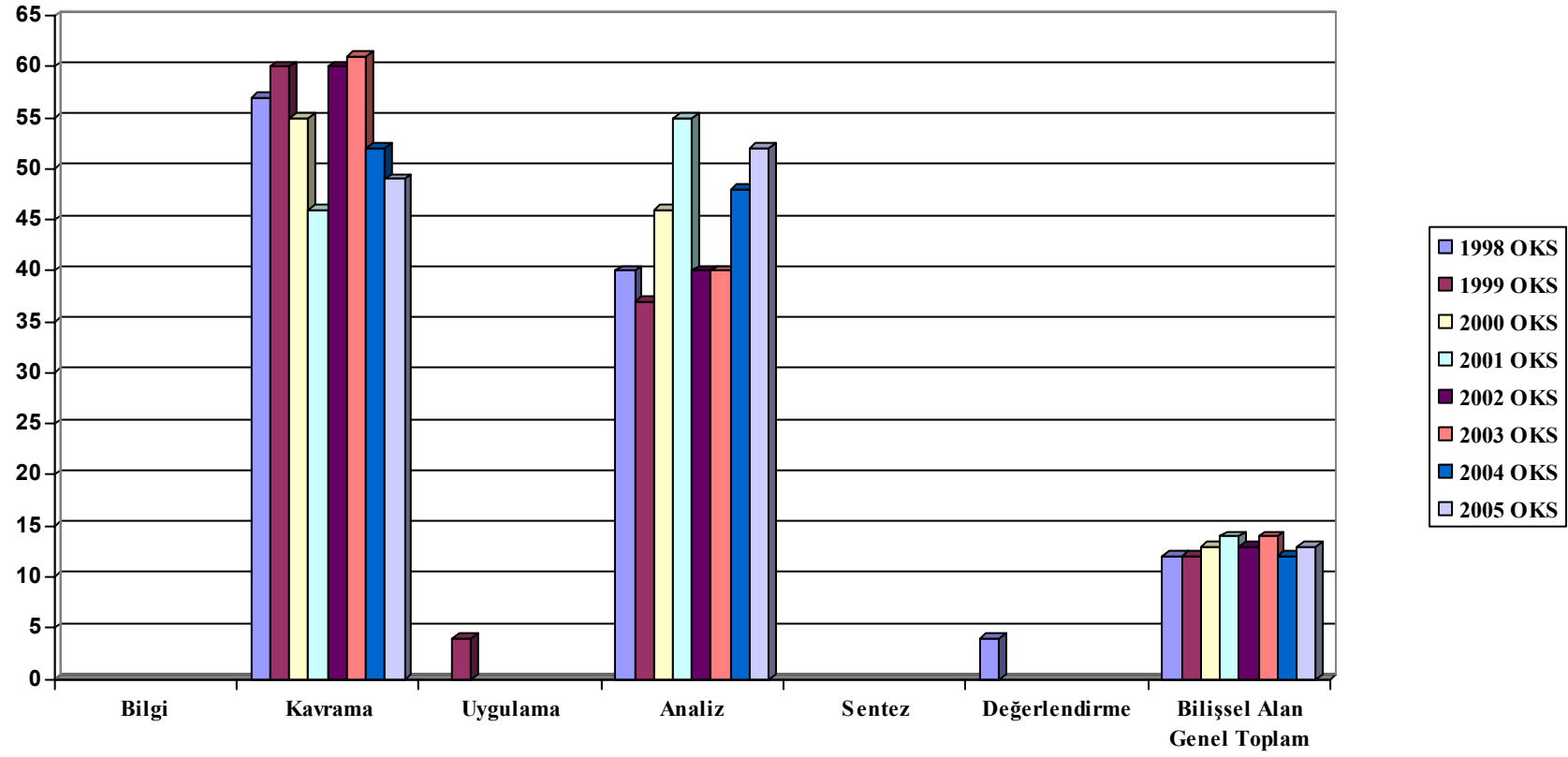
1998- 2005 OKS sorularının yüzdelerle dağılımıyla ilgili bulgular Tablo 5.12 ve Grafik 5.2’de verilmiştir:

Tablo 5.12: OKS Sorularıyla İlgili Yüzdelerle Bulgular

İNCELENEN SINAVLAR	TOPLAM SORU SAYISI	BİLİŞSEL ALAN TOPLAM SORU SAYISI													
		BİLGİ		KAVRAMA		UYGULAMA		ANALİZ		SENTEZ		DEĞERLENDİRME		BİLİŞSEL ALAN GENEL TOPLAMI	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1998 OKS	25	-	-	16	57	-	-	11	40	-	-	1	4	28	12
1999 OKS	25	-	-	16	60	1	4	10	37	-	-	-	-	27	12
2000 OKS	25	-	-	17	55	-	-	14	46	-	-	-	-	31	13
2001 OKS	25	-	-	15	46	-	-	18	55	-	-	-	-	33	14
2002 OKS	25	-	-	18	60	-	-	12	40	-	-	-	-	30	13
2003 OKS	25	-	-	20	61	-	-	13	40	-	-	-	-	33	14
2004 OKS	25	-	-	14	52	-	-	13	48	-	-	-	-	27	12
2005 OKS	25	-	-	14	49	-	-	15	52	-	-	-	-	29	13
TOPLAM	200	-	-	130	54,62	1	0,42	106	44,53	-	-	1	0,42	238	

Not: OKS sorularının toplamı ve bilişsel basamaklara göre toplam soru sayısı arasındaki fark, bir sorunun birden fazla bilişsel basamağı içermesinden kaynaklanmaktadır.

Grafik 5.2: 1998-2005 OKS Türkçe Sorularının Bilişsel Alan Soru Değerlerine Göre Yüzdelik Dağılım Grafiği

Tablo 5.12 ve Grafik 5.2’de görüldüğü gibi *1998 yılı OKS* soruları bilişsel alan basamaklarına göre değerlendirildiğinde; bilgi, uygulama ve senteze dayalı hiç soru sorulmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bunun yanı sıra kavrama düzeyinde % 57; analiz düzeyinde % 40 ve değerlendirme düzeyinde ise % 4 oranında soru bulunmaktadır.

1999 yılı OKS sorularının bilişsel alan basamaklarına göre değerlendirme sonuçları 1998’e göre uygulama düzeyinde farklılık taşımaktadır. Tıpkı 1998 OKS’de olduğu gibi bu yıl da bilgi ve sentez düzeyinde soru sorulmamıştır. Bir önceki yıla göre farklı olarak, uygulama düzeyinde % 4 oranında soru getirilmesinin yanı sıra, değerlendirmeye yönelik soru bulunmamaktadır. Kavrama düzeyinde % 60 oranında soru varken, analiz düzeyinde % 37 oranında soru bulunmaktadır. Önceki yıla göre kavrama düzeyindeki soru sayısı arttırılırken, analiz düzeyindeki soru sayısında da bir düşüş gözlenmiştir.

2000 yılı OKS sonuçlarına bakıldığında, bilgi ve sentez düzeyinde sorular yönüyle çizginin değişmediği, bir başka ifadeyle, bu yıl da hiç bu yönde soru sorulmadığı gözlenmektedir. Önceki iki yıla göre kıyaslandığında, bu yıl uygulama ve değerlendirmeye yönelik de soru bulunmadığı görülmüştür. Bu verilerin yanı sıra, % 55 oranında kavrama düzeyinde, % 46 oranında da analiz düzeyinde soru sorulmuştur. 1999 OKS’ye göre bu yıl kavrama düzeyi soru sayısında küçük bir oranda düşüş gözlenirken, analiz düzeyindeki soru sayısında da artış olmuştur. Hatta ilk iki OKS’yle kıyaslandığında, bu yıl öğrenciye analiz düzeyinde daha çok soru sorulmuştur.

2001 OKS sınav soruları bilişsel alan yüzdelerine bakıldığında yine bilgi ve senteze dayalı soru sorulmadığı gözlenmektedir. Uygulama ve değerlendirme basamaklarına yönelik soru da getirilmemiştir; ancak kavrama düzeyinde % 46 oranında, analiz düzeyinde ise % 55 oranında soru sorulmuştur. 1998, 1999, 2000 yılları OKS sorularıyla kıyaslandığında, genel olarak hemen her yıl kavrama düzeyindeki soru sayılarında bir düşüş gözlenirken, bu yıl analiz düzeyindeki soru sayısında ise ters orantılı olarak bir artış görülmektedir.

2002 OKS sorularının bilişsel alan basamaklarına göre yüzdeler dağılımlarına bakıldığında, önceki yıllarda olduğu gibi bilgi ve senteze dayalı soru

sorulmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Tıpkı 2000, 2001 yıllarında olduğu gibi, uygulama ve değerlendirmeye yönelik de soru bulunmamaktadır. Kavrama düzeyinde % 60 oranında soru sorulurken, analiz düzeyinde de % 40 oranında soru görülmektedir. Kısaca, 2001 OKS'ye kadar istikrarlı görünen analiz sorularındaki yükselişte bu yıl bir düşüş gözlenmiştir.

2003 yılı OKS soruları içinde de bilgi ve senteze dayalı soru bulunmamaktadır. Aynı şekilde uygulama ve değerlendirmeden de soru sorulmamıştır; ancak 2002 OKS'de olduğu gibi kavrama soruları tekrar yükseliş gösterirken, analize yönelik soru sayısında düşme gözlenmiştir. Yani bu yıl, kavrama soruları % 61 oranındayken, analiz soruları önceki yıllara göre % 40 oranlarına düşmüştür.

2004 yılı OKS sorularının bilişsel alan basamaklarına göre yüzdeler değelerine bakıldığında; bilgi, uygulama, sentez ve değerlendirme düzeyinde soru sorulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. 2001 yılına kadarki süreçte görülen kavrama sorularının sayısındaki düşüşe ters orantılı gelişen analiz sorularındaki yükseliş bu yıl da devam etmiştir. Yani tıpkı 2001, 2002 ve 2003 yıllarında görülen kavrama düzeyindeki soru yüzdeliğinin, analiz düzeyindeki soru yüzdeliğine göre artmış olması, bu yıl da aynı şekilde devam etmiştir. Analiz düzeyindeki sorularda ise 2002 ve 2003 OKS'ye göre bir artış görülmektedir.

2005 yılı OKS soruları içinde diğer yıllarda gözlemlendiği gibi bilgi, uygulama, sentez ve değerlendirme basamaklarına yönelik soruların bulunmadığı görülmüştür. Bunun yanı sıra, % 49 oranında kavrama düzeyinde soru sorulmuşken, analiz düzeyindeki soru sayısı % 52 oranlarına ulaşmıştır. Yani 2001- 2004 yılları arasında gözlenen kavrama düzeyindeki soru sayısındaki yükseliş, tekrar yerini düşüşe bırakmış; ancak analiz düzeyindeki soru sayısı, bu yıllar içinde düşüş gösterirken 2005'te yeniden yükselmiştir.

Kısaca, “bu sorularla;

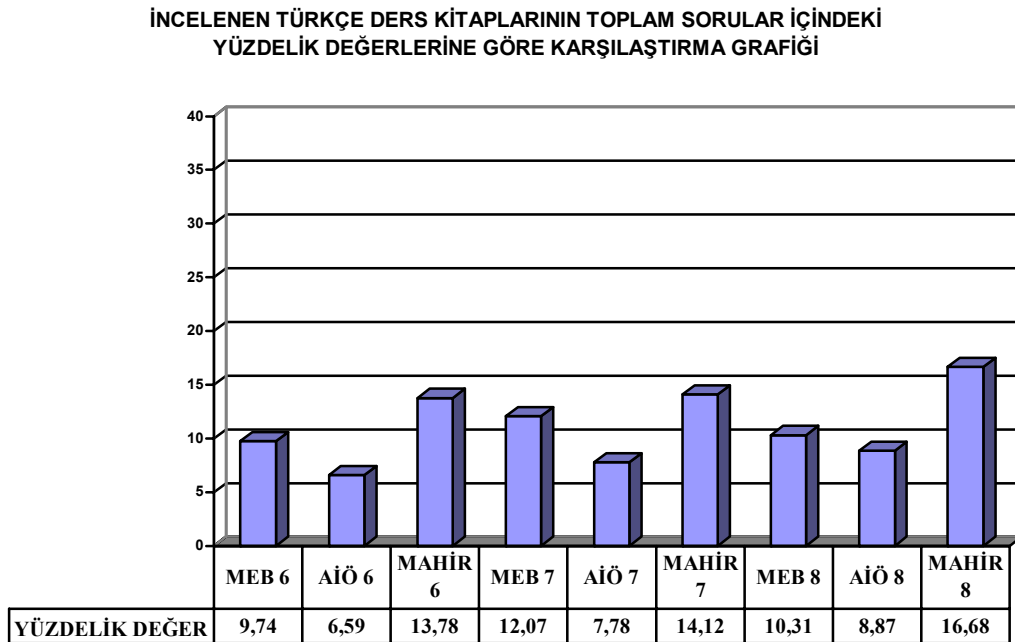
- a. Sözcüğün anlam ayrımlarını, kullanıldığı yer ve amaca göre ayırt edebilme,
- b. Kavramı tanıyabilme, ayırt edebilme ve cümlelerde anlatılanları anlayıp değerlendirme,

c. Okuduğunu anlama, algılama, ilişki kurma, karar verip çözümleyebilme,
d. Dil bilgisiyle ilgili, edindiği bilgileri sorgulayıp kullanıp çözebilme ve karar verebilme,

e. Herhangi bir ek ya da sözcüğün cümledeki işlevini, kullanım yerine ve biçimine göre anlam ayrımlarını ayırt edebilme, noktalama imlerinin görev ve önemini bilip kullanabilme yetenekleri ölçülmektedir.” (Araz, Bilge, 2004) genel bilgisi varken, görülüyor ki, OKS soruları hazırlanırken üst düzey sorular olarak kabul edilen analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarına yönelik sorulara çok az yer verilmektedir. Hatta bu tip sorulardan sentez düzeyinde hiç soru bulunmadığı, değerlendirme düzeyindeki soru sayısının ise yok denecek kadar az olduğu gözlenmiştir.

5.1.2. Örneklemeye giren Türkçe ders kitaplarının toplam sorular içindeki yüzdelerle ilgili bulgular

Grafik 5.3: İncelenen Ders Kitaplarının Toplam Sorular İçindeki Yüzdelerle İlgili Grafik

Türkçe ders kitaplarındaki soruların bilişsel basamaklara göre dağılımına bakıldığında, Grafik 5.3'te de görüldüğü gibi MEB 6'da % 9,74; AİÖ 6'da % 6,59; Mahir 6'da % 13,78; MEB 7'de % 12,07; AİÖ 7'de % 7,78; Mahir 7'de % 14,12; MEB 8'de % 10,31; AİÖ 8'de % 8,87 ve Mahir 8'de % 16,68 oranında soru bulunmaktadır. Bir başka deyişle, Türkçe ders kitaplarındaki toplam 6600 sorunun sınıflara ve yayınevlerine göre dağılımları arasında ciddi farklar ve tutarsızlık olduğu görülmektedir. AİÖ Türkçe ders kitaplarında bulunan soruların yüzdelik değer açısından düşük olması, bu kitapların öğrencilerin kendi kendilerine dersi öğrenmesine yönelik kitaplar olarak hazırlanmış olmalarına bağlanabilirken, MEB Yayınlarına ait ders kitaplarındaki soruların da aynı şekilde yoğunluk açısından az oluşu dikkate değer bir husustur.

5.1.3. MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarının kendi aralarındaki soru dağılımı ile ilgili bulgular

Tablo 5.13: MEB Yayınları Türkçe Ders Kitaplarıyla İlgili Bulgular

MEB TÜRKÇE KİTAPLARI	METİN TOPLAM SAYISI	METİN TOPLAM SORU SAYISI	BİLİŞSEL ALAN TOPLAM SORU SAYISI												
			BİLGİ		KAVRAMA		UYGULAMA		ANALİZ		SENTEZ	DEĞERLEN DIRME		BİLİŞSEL ALAN GENEL TOPLAMI	
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	f	%	f	%	
MEB 6	40	614	59	9,17	372	57,85	26	4,04	167	25,97	0	19	2,95	643	30
MEB 7	41	726	94	11,79	450	56,46	35	4,39	207	25,97	0	11	1,38	797	38
MEB 8	41	662	81	11,89	380	55,80	29	4,25	178	26,13	0	13	1,90	681	32
TOPLAM	122	2002	234	11,03	1202	56,67	90	4,24	552	26,02	0	43	2,02	2121	

Not: Türkçe ders kitaplarındaki toplam soru sayısı ve bilişsel basamaklara göre toplam soru sayısı arasındaki fark, bir sorunun birden fazla bilişsel basamağı içermesinden kaynaklanmaktadır.

MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki soruların bilişsel alan basamaklarına göre dağılımlarına bakıldığında; Tablo 5.13'te de görüldüğü gibi toplam 2121 sorunun % 30'u MEB 6'ya, % 38'i MEB 7'ye ve % 32'sinin MEB 8'e ait olduğu görülmüş; ders kitaplarının kendi arasında soru dağılımları arasındaki bu farklılık dikkate değer bulunmuştur. Yıllara göre soru sayısı, öğrencinin seviyesi yükseldikçe arttırılmış olsa, kitapların soru dağılımları

arasındaki ilişki anlamlı bulunabilirdi; ancak kitaplardaki soruların sayısının da öğrenci seviyesi dikkate alınmaksızın hazırlandığı gözlenmiştir.

5.1.4. MEB Yayınları AİÖ ders kitaplarının kendi aralarındaki soru dağılımı ile ilgili bulgular

Tablo 5.14: MEB Yayınları AİÖ Ders Kitaplarıyla İlgili Bulgular

AİÖ TÜRKÇE KİTAPLARI	METİN TOPLAM SAYISI	METİN TOPLAM SORU SAYISI	BİLİŞSEL ALAN TOPLAM SORU SAYISI												
			BİLGİ		KAVRAMA		UYGULAMA		ANALİZ		SENTEZ	DEĞERLEN DİRME		BİLİŞSEL ALAN GENEL TOPLAMI	
			f	%	f	%	f	%	f	%	f	f	%	f	%
AİÖ 6	16	392	61	14,02	182	41,83	41	9,42	139	31,95	0	12	2,75	435	28
AİÖ 7	16	453	61	11,86	243	47,27	34	6,61	161	31,32	0	15	2,91	514	33
AİÖ 8	16	486	72	12,28	293	50	32	5,46	179	30,54	0	10	1,70	586	39
TOPLAM	48	1331	194	12,63	718	46,77	107	6,97	479	31,20	0	37	2,41	1535	

Not: Türkçe ders kitaplarındaki toplam soru sayısı ve bilişsel basamaklara göre toplam soru sayısı arasındaki fark, bir sorunun birden fazla bilişsel basamağı içermesinden kaynaklanmaktadır.

MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarındaki soruların bilişsel basamaklara göre dağılımlarına bakıldığında; Tablo 5.14'te de görüldüğü gibi toplam 1535 soru bulunmaktadır. Bu soruların % 28'i AİÖ 6'ya, % 33'ü AİÖ 7'ye ve % 39'u ise AİÖ 8'e aittir. Kısaca, MEB Türkçe ders kitapları soru dağılımları arasındaki farklılık ve istikrarsızlık, AİÖ kitaplarında da görülmektedir. Ayrıca, AİÖ ders kitaplarındaki soru yoğunluğunun yıllara göre her geçen sene yüzdelik değer açısından artış göstermesi olumlu bulunurken, soru sayısının diğer kitaplara göre daha az olması da bu kitapları soru açısından yetersiz kılmaktadır.

5.1.5. Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarının kendi aralarındaki soru dağılımı ile ilgili bulgular

Tablo 5.15: Mahir Yayınları Türkçe Ders Kitaplarıyla İlgili Bulgular

MAHİR TÜRKÇE KİTAPLARI	METİN TOPLAM SAYISI	METİN TOPLAM SORU SAYISI	BİLİŞSEL ALAN TOPLAM SORU SAYISI													
			BİLGİ		KAVRAMA		UYGULAMA		ANALİZ		SENTEZ	DEĞERLENDİRME		BİLİŞSEL ALAN GENEL TOPLAMI		
f	%	f	%	f	%	f	%	f	f	%	f	%	f	%		
MAHİR 6	39	813	130	14,28	500	54,94	45	4,94	208	22,85	0	27	2,96	910	31	
MAHİR 7	39	840	141	15,12	490	52,57	46	4,93	244	26,18	0	11	1,18	932	32	
MAHİR 8	39	964	145	13,16	631	57,31	43	3,90	275	24,97	0	7	0,63	1101	37	
TOPLAM	117	2617	416	14,13	1621	55,07	134	4,55	727	24,70	0	45	1,52	2943		

Not: Türkçe ders kitaplarındaki toplam soru sayısı ve bilişsel basamaklara göre toplam soru sayısı arasındaki fark, bir sorunun birden fazla bilişsel basamağı içermesinden kaynaklanmaktadır.

Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki soruların bilişsel basamaklara göre dağılımlarına bakıldığında, Tablo 5.15'te görüldüğü gibi toplam 2943 sorunun % 31'inin Mahir 6'ya, % 32'sinin Mahir 7'ye ve % 37'sinin ise Mahir 8'e ait olduğu görülmektedir. Kitaplardaki, yüzdelik değerler arasındaki fark dikkate değerdir. Ayrıca, öğrencinin seviyesine göre soru yoğunluğunun artmış olması ve diğer kitaplarla kıyaslandığında, bu ders kitaplarının diğer ders kitaplarına göre daha fazla sayıda soru içermesi olumlu bulunmuştur.

5.1.6. Örnekleme giren Türkçe ders kitaplarının bilişsel basamaklara göre soru dağılımı ile ilgili bulgular

Bu bölümde, örneklem olarak alınan MEB Yayınları, Mahir Yayınları ve MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarının bilişsel basamaklara göre soru

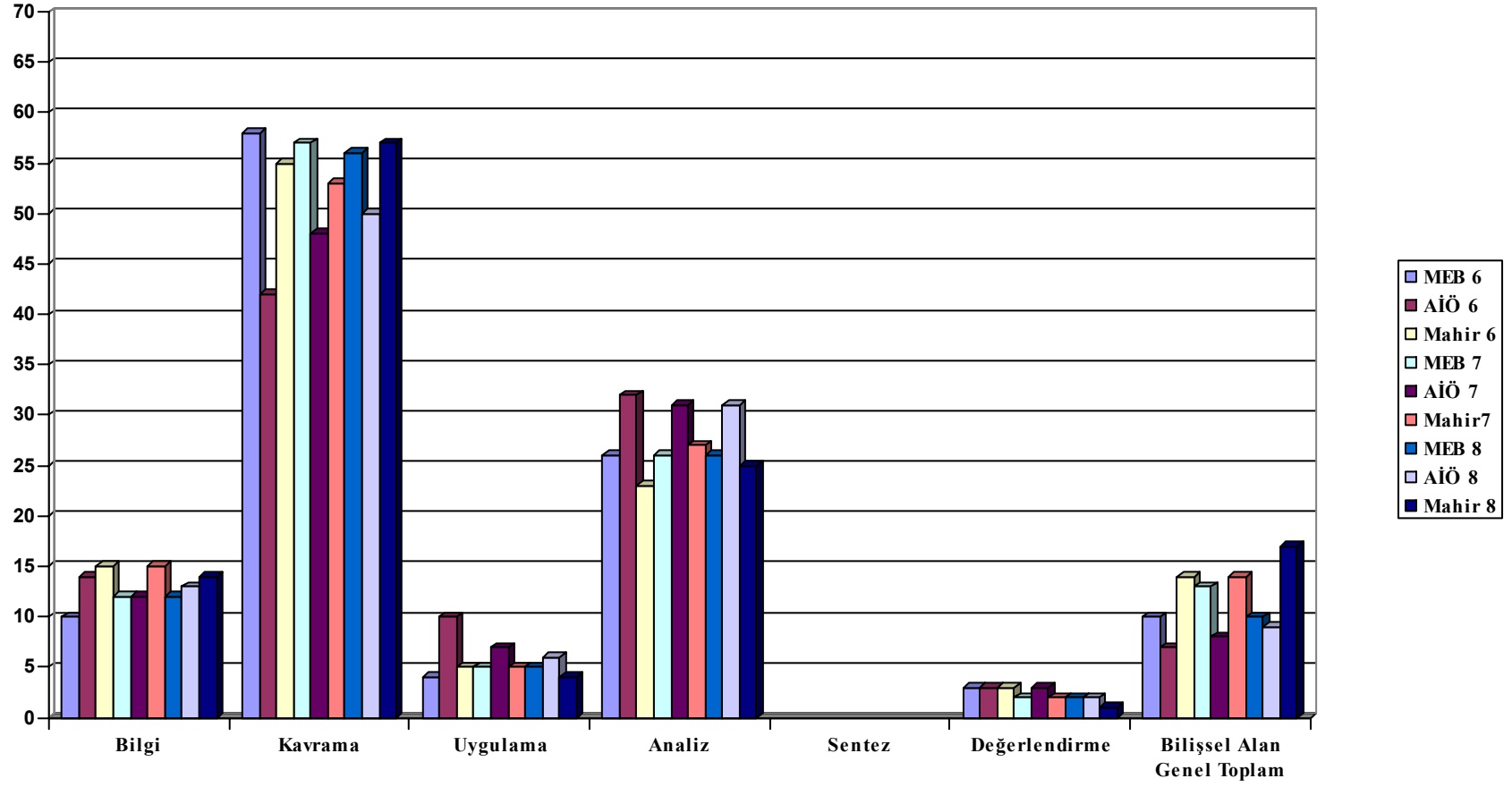
dağılımı ile ilgili bulgular yüzdelerine göre incelenmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 5.16: İncelenen Ders Kitaplarının Bilişsel Basamaklara Göre Soru Dağılımı ile İlgili Bulgular

İNCELENEN DERS KİTABI	METİN TOPLAM SAYISI	METİN TOPLAM SORU SAYISI	BİLİŞSEL ALAN TOPLAM SORU SAYISI													
			BİLGİ		KAVRAMA		UYGULAMA		ANALİZ		SENTEZ		DEĞERLENDİRME		BİLİŞSEL ALAN GENEL TOPLAMI	
			f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
MEB 6	40	614	59	10	372	58	26	4	167	26	-	-	19	3	643	10
A.İ.Ö. 6	16	392	61	14	182	42	41	10	139	32	-	-	12	3	435	7
MAHİR 6	39	813	130	15	500	55	45	5	208	23	-	-	27	3	910	14
MEB 7	41	726	94	12	450	57	35	5	207	26	-	-	11	2	797	13
A.İ.Ö. 7	16	453	61	12	243	48	34	7	161	31	-	-	15	3	514	8
MAHİR 7	39	840	141	15	490	53	46	5	244	27	-	-	11	2	932	14
MEB 8	41	662	81	12	380	56	29	5	178	26	-	-	13	2	681	10
A.İ.Ö. 8	16	486	72	13	293	50	32	6	179	31	-	-	10	2	586	9
MAHİR 8	39	964	145	14	631	57	43	4	275	25	-	-	7	1	1101	17
TOPLAM	287	5950	844	12,78	3541	53,65	331	5,01	1758	26,63	-	-	125	1,89	6600	

Not: Türkçe ders kitaplarındaki toplam soru sayısı ve bilişsel basamaklara göre toplam soru sayısı arasındaki fark, bir sorunun birden fazla bilişsel basamağı içermesinden kaynaklanmaktadır.

Grafik 5.4: İncelenen Ders Kitaplarındaki Soruların Bilişsel Alan Değerlerine Göre Yüzdelik Dağılım Grafiği

Tablo 5.16’da ve Grafik 5.4’te de görüldüğü gibi, *MEB 6. sınıf* Türkçe kitabındaki sorular bilişsel alan basamaklarına göre değerlendirildiğinde, sentez düzeyinde hiç soru sorulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda bilgi düzeyinde % 10; kavrama düzeyinde % 58; uygulama düzeyinde % 4; analiz düzeyinde % 26 ve değerlendirme düzeyinde ise % 3 oranında soru bulunmaktadır. Sonuçları OKS sorularıyla karşılaştıracak olursak; bilindiği gibi OKS’de de sentez düzeyinde hiç soru sorulmamıştır. Bunun yanı sıra, OKS’de bilgi düzeyinde de hiç soru sorulmamışken, MEB 6’da % 10 oranında bilgi sorusuyla karşılaşılmaktadır. Başka bir bakışla, sınavlarda kavrama ve analiz düzeyindeki soruların yüzdelik oranları arasında büyük farklar görülmezken, incelenen ders kitabında bu oranların ve bilgi düzeyindeki soru oranının fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

AİÖ 6. sınıf Türkçe kitabı soruları bilişsel alan basamaklarına göre değerlendirildiğinde de, tıpkı MEB 6. sınıf Türkçe kitabında olduğu gibi, sentez düzeyinde hiç soru sorulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra bilgi düzeyinde % 14; kavrama düzeyinde % 42; uygulama düzeyinde % 10; analiz düzeyinde % 32 ve değerlendirme düzeyinde % 3 oranında soru bulunmaktadır. MEB 6’ya göre, AİÖ 6’da kavrama düzeyindeki soru sayısı daha az olmakla birlikte analiz ve bilgi düzeyindeki soru sayısı daha fazladır. Değerlendirme düzeyindeki sorular kıyaslandığında ise, arada büyük oranda fark görülmemekte ve her iki kitabın da bu açıdan yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sorular OKS sorularıyla kıyaslandığında da AİÖ 6 kitabındaki soru yüzdeliklerinin(bilgi düzeyindeki soru yüzdelikleri hariç), MEB kitabındaki soru yüzdeliklerine göre sınav sorularıyla daha paralel olduğu gözlenmiştir.

Bilişsel alan basamaklarına göre *Mahir 6. sınıf* Türkçe kitabında, bilgi düzeyinde % 15 oranında soru vardır. Kitapta, diğer kitaplarda olduğu gibi sentez düzeyinde soru bulunmamaktadır. OKS’de hiç sorulmayan; fakat MEB 6. sınıf kitabında ise daha az yer verilen bilgiye yönelik soru tipi, hem AİÖ 6’da, hem de Mahir 6’da birbirine yakın oranlarda yer bulmuştur. Ayrıca Mahir 6. sınıf Türkçe kitabında, kavrama düzeyinde % 55; uygulama düzeyinde % 5; analiz düzeyinde % 23 ve değerlendirme düzeyinde % 3 oranında soru sorulmuştur. Diğer iki

kitaptaki değerlendirme düzeyinde hazırlanmış soru sayısı ile bu kitaptaki soru sayısı arasında dikkate değer bir fark gözlenmezken, kavrama ve analiz düzeyindeki soru sayıları arasındaki fark oldukça önemlidir. Bu yönüyle bakıldığında, Mahir 6. sınıf Türkçe ders kitabıyla MEB 6. sınıf Türkçe ders kitabı arasında soru dağılımı yönüyle bir paralellik vardır denilebilir.

MEB 7. sınıf Türkçe kitabında diğer kitaplarda ve OKS sorularında da görüldüğü gibi sentez düzeyinde soru bulunmamaktadır; fakat bilgi düzeyinde % 12; kavrama düzeyinde % 57; uygulama düzeyinde % 5; analiz düzeyinde % 26 ve değerlendirme düzeyinde % 2 oranında soru vardır. MEB 6'ya göre bilgi düzeyindeki soru oranında bir artış görülürken; değerlendirme, kavrama ve analiz düzeyindeki soru oranları açısından diğer ders kitaplarıyla arasında fazla bir fark gözlenmemiştir.

AIÖ 7. sınıf Türkçe kitabındaki sorular bilişsel alan basamaklarına göre değerlendirildiğinde, sentez düzeyinde soru sorulmadığı; fakat bilgi düzeyinde % 12; kavrama düzeyinde % 48; uygulama düzeyinde % 7; analiz düzeyinde % 31 ve değerlendirme düzeyinde % 3 oranında soruya yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. AIÖ 6. sınıf kitabına göre soru dağılımları yönüyle dikkate değer bir fark görülmemektedir. MEB 7. sınıf kitabına göre ise, kavrama düzeyindeki soru sayısı ile analiz düzeyindeki soru sayısı arasındaki fark daha düşüktür.

Mahir 7. sınıf Türkçe kitabındaki soruların bilişsel alan basamaklarına göre yüzdelik değerlerine bakıldığında, bilgi düzeyinde % 15; kavrama düzeyinde % 53; uygulama düzeyinde % 5; analiz düzeyinde % 27 ve değerlendirme düzeyinde % 2 oranında soru bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sentez düzeyinde ise hiç soru sorulmamıştır. Mahir 7 ve Mahir 6 kitaplarındaki soruların bilişsel alan değerlerine göre dağılımları arasında dikkate değer bir fark görülmemiştir; ancak kavrama ve analiz düzeyindeki soru oranları arasındaki fark dikkate alındığında, MEB 7. sınıf kitabıyla Mahir 7. sınıf kitabı arasında paralellik olduğu gözlenmiştir. Ayrıca MEB 7. sınıf ve Mahir 7. sınıf kitaplarındaki kavrama ve analiz sorularının yüzdelik değerler açısından farkı, OKS sorularıyla kıyaslandığında oldukça fazladır.

Tablo 16'da görüldüğü gibi, *MEB 8. sınıf* Türkçe ders kitabındaki soruların bilişsel alan yüzdelik değerleriyle MEB 7. sınıf ve MEB 6. sınıf Türkçe ders

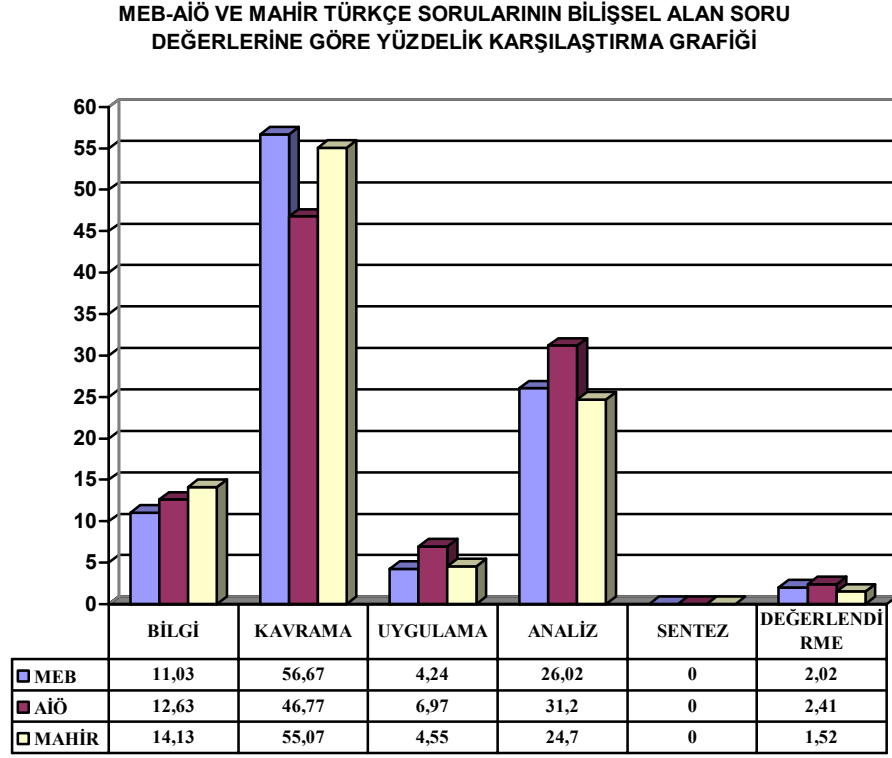
kitaplarındaki soruların yüzdelerik değeri arasında da bir paralellik gözlenmektedir. Kitapta, % 12 oranında bilgi düzeyinde; % 56 oranında kavrama düzeyinde; % 5 oranında uygulama düzeyinde; % 26 oranında analiz düzeyinde ve % 2 oranında değerlendirme düzeyinde soruya yer verilmiştir. Sentez düzeyinde ise hiç soru sorulmamıştır. Sonuçlar OKS sorularıyla kıyaslandığında ise, genel anlamda diğer kitaplarda olduğu gibi MEB 8’de de bilgi düzeyindeki soru yoğunluğu ve kavrama düzeyindeki sorularla analiz düzeyindeki sorular arasındaki yüzdelerik farkın fazla olduğu görülmüştür.

AIÖ 8. sınıf Türkçe ders kitabındaki sorular bilişsel alan basamaklarına göre incelendiğinde, sentez düzeyinde soru bulunmadığı görülmüştür. Bunun yanı sıra bilgi düzeyinde % 13; kavrama düzeyinde % 50; uygulama düzeyinde % 6, analiz düzeyinde % 31 ve değerlendirme düzeyinde % 2 oranında soru sorulmuştur. AIÖ 8. sınıf Türkçe ders kitabını AIÖ 7. ve AIÖ 6. sınıf kitaplarıyla kıyasladığımızda, AIÖ 6. sınıf kitabındaki sorularla AIÖ 8. sınıf kitabındaki sorular arasında kavrama ve analiz düzeyindeki soru oranları arasında dikkate değer bir fark gözlenmiştir. AIÖ 6. sınıf kitabındaki kavrama ve analiz düzeyindeki sorular arasındaki oran farkının AIÖ 8’e göre daha düşük olduğu görülmüştür.

Mahir 8. sınıf kitabındaki sorular bilişsel alan basamaklarına göre değerlendirildiğinde, sentez düzeyinde soru olmadığı; bilgi düzeyinde % 14; kavrama düzeyinde % 57; uygulama düzeyinde % 4; analiz düzeyinde % 25 ve değerlendirme düzeyinde ise % 1 oranında soru bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mahir 6. ve Mahir 7. sınıf Türkçe kitaplarındaki bilgi, kavrama, uygulama ve analiz düzeyindeki soru oranlarıyla Mahir 8. sınıf Türkçe kitabındaki soru oranları arasında fazla bir fark görülmezken, değerlendirme düzeyindeki soru oranları arasında her geçen yıl -fazla olmamakla beraber- bir düşüş gözlenmiştir.

5.1.7. Örnekleme giren Türkçe ders kitaplarındaki soruların bilişsel basamaklara göre genel dağılımı ile ilgili bulgular

Grafik 5.5: MEB, AİÖ ve Mahir Yayınları Türkçe Sorularının Bilişsel Alan Soru Değerlerine Göre Yüzdelik Karşılaştırma Grafiği

Türkçe ders kitaplarındaki soruların bilişsel basamaklara göre genel dağılımları karşılaştırıldığında; MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarında % 11,03, MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarında % 12,63, Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarında ise % 14,13, oranında bilgi düzeyinde soru olduğu; MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarında % 56,67, MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarında % 46,77, Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarında ise % 55,07 oranında kavrama düzeyinde soru olduğu; MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarında % 4,24, MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarında % 6,97, Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarında ise % 4,55 oranında uygulama düzeyinde soru sorulduğu; MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarında % 26,02, MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarında % 31,2, Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarında ise % 24,7 oranında analiz düzeyinde soru sorulduğu ve MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarında % 2,02, MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarında % 2,41,

Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarında ise % 1,52 oranında değerlendirme düzeyinde soru sorulduğu; fakat sentez düzeyinde hiç soru sorulmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bir deney sonucunun açıklanması, bir siyasal olayın yorumlanması, tarihsel bir olayın özetlenmesi, bir şiirdeki duygunun dile getirilmesi gibi birçok davranışın gösterilebilmesi, dilden yararlanılmasını ve böyle olunca da bir bakıma bireyin ilgili yaşlarda (ilköğretim çağında) ana dilinde alıştırma çalışması yapmasını gerektirir. (Marshall, 1994) Bu sebeple, öğrencinin dile hâkim olmasını sağlamak, eğitimin ilköğretim basamağının asli görevi ve amacı olmalıdır. Yani bir dilin öğrenilmesi:

1. Düşünceye egemen olunmasına,
2. Kişiliğin gelişmesine ve kişinin yaşama hazırlanmasına,
3. Sonraki öğrenmelerin daha kolay gerçekleşmesine katkıda bulunacaktır.

(Marshall, 1994; Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu, 1996)

Bir okuma parçasına dayalı olarak sorulan soruların bazı temel amaçları vardır. Bunlar arasında;

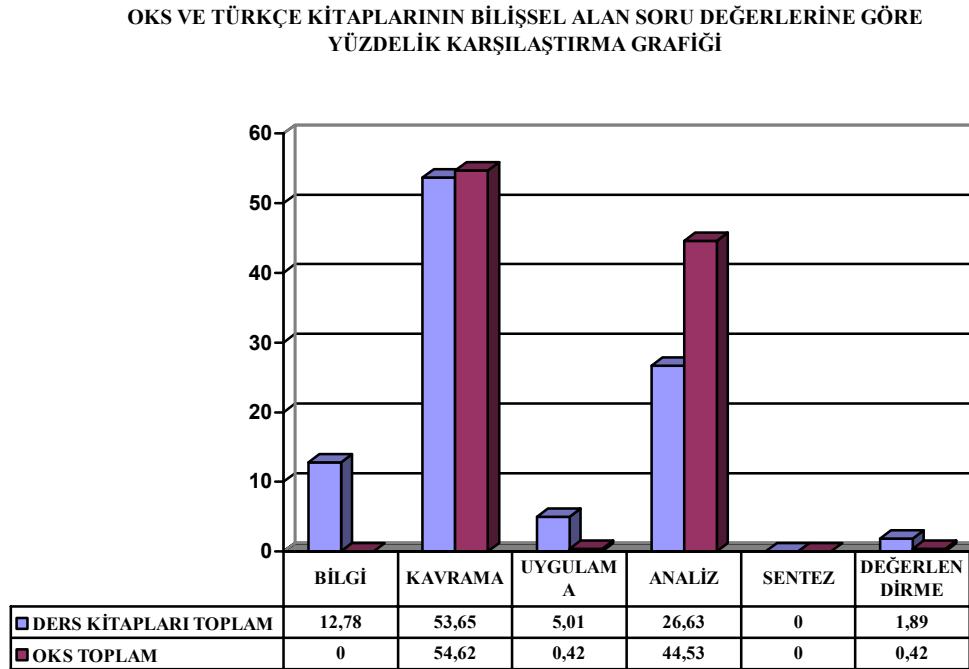
1. Öğrencilerde bazı bilgi, beceri ve yeteneklerin gelişmesine katkıda bulunması,
2. Öğrencilerin zihinsel ve duyuşsal özelliklerinin gelişmesini sağlaması,
3. Öğrencilerin sonraki (üst) öğrenmeleri daha kolay gerçekleştirmesini sağlaması,
4. Öğrencilerin, öğrenmelerle ilgili gelişme düzeyleri hakkında öğretmene geribildirim sağlaması yer alır. (Kutlu, 1999, s,15)

Ne var ki, araştırmanın sonunda da görülmüştür ki, ders kitapları bu anlamda sorular içermekten oldukça uzaktır. Kısaca, ders kitaplarındaki soruların bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında farklar olduğu ve sorular hazırlanırken bilişsel basamakların dikkate alınmadığı görülmüştür. Öğrencilerin sınıf düzeyleri değiştiği hâlde, bütün sınıf düzeylerinde, bilişsel basamakta yer alan davranışların dağılımı çok fazla değişmemektedir. (Kutlu, 1999, s;16) Aynı zamanda benzer çalışmalarda ortaya konan sonuçlar da bu bulguları

desteklemektedir.⁴³ Hâlbuki bu soruların, ölçmeye çalıştığı davranışları ortaya çıkaracak şekilde hazırlanması gerekmektedir. Özellikle ilköğretim II. kademede soruların büyük çoğunluğunun, belletme, ezberletme ve hatırlatma davranışlarının daha ötesinde üst düzey davranışları yoklayan sorular olması durumu vardır. Fakat ders kitaplarındaki sorular incelendiğinde, uygulama düzeyinde dahi çok az soruya rastlanmış, bir üst düzey sorulardan olan analiz düzeyindeki sorulara oldukça az yer verilmiş ve sentez-değerlendirme tipi sorular ise neredeyse hiç sorulmamıştır.

5.1.8. Türkçe ders kitapları ve OKS sorularının bilişsel alan soru dağılımı ile ilgili bulgular

Grafik 5.6: OKS ve Türkçe Kitaplarının Bilişsel Alan Soru Değerlerine Göre Yüzdelik Karşılaştırma Grafiği

Türkçe ders kitaplarındaki sorularla, OKS soruları bilişsel basamaklara göre karşılaştırıldığında; OKS’de sentez düzeyinde hiç soru olmadığı ve bu

⁴³ Bk. Göçer, 2005, s;197. Güner, Şahin, 2002, s;83. Kutlu, 1999, s;20. Calp, 2006, s;174-175.

anlamda ders kitaplarıyla OKS sorularının uyum içinde olduğu görülmüştür. Bunun yanında, Türkçe ders kitaplarında toplamda % 12,78 oranında bilgi düzeyinde soruya yer verilmesine rağmen OKS’de bilgiye dayalı sorunun hiç bulunmaması, ders kitaplarının OKS’ye hazırlama yönüyle yetersiz olduğunu ortaya koymaktadır. Ders kitaplarında kavrama düzeyindeki soru oranı % 53,65; OKS’de bu oran % 54,62’dir. Bu anlamda ders kitapları ve OKS arasında küçük bir farkla paralellik gözlenmiştir. OKS’de uygulama düzeyinde % 0,42 oranında soru bulunurken, ders kitaplarında bu oran % 5,01’dir. Türkçe ders kitapları % 26,63 oranında analiz düzeyinde soruya yer verirken, OKS’de bu oran % 44,53 seviyelerindedir. Değerlendirme düzeyindeki sorulara ders kitaplarında % 1,89 oranında yer verilirken, OKS’de % 0,42 oranında yer verilmesi de araştırmayı, ders kitaplarının uygulama, analiz ve değerlendirme düzeylerinde öğrenciyi sınava hazırlama konusunda yetersiz olduğu sonucuna götürmektedir.

Kısaca, herkes için ücretsiz ve zorunlu olan ilköğretim döneminde, eşit eğitim fırsatı ve imkânı verilmesi gereken öğrencilerin OKS’ye hazırlıkta temel eğitim materyalleri olan ders kitaplarına gereken önem verilmeli ve ders kitapları bu doğrultuda hazırlanmalıdır. Ancak, mevcut ders kitaplarının öğrenciyi OKS’ye hazırlama yönüyle yetersiz olduğu, OKS sorularının ve Türkçe ders kitaplarındaki soruların da bilişsel basamaklar dikkate alınmaksızın hazırlandığı görülmektedir. Bu alanla ilgili yapılmış çalışmalar da, araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçları doğrulamaktadır.⁴⁴

⁴⁴ Bk. Çetindağ, 2003, s;234.

5.2. Örneklemeye Uygulanan (OKS Benzeri) Sınav -ÖÜS- ile İlgili Bulgular

İlköğretim 8. sınıf öğrencilerine uygulanan ÖÜS'ye⁴⁵ göre; öğrencilerin cinsiyet değişkeni, babalarının iş durumu, okul durumları ve Türkçe dersi not ortalaması açısından ÖÜS Toplam Puan, ÖÜS Kavrama Puanları, ÖÜS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları arasındaki farklar incelenmiş ve yorumlanmıştır.

5.2.1. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ÖÜS Toplam Puan, ÖÜS Kavrama Puanları, ÖÜS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları arasındaki farkın incelenmesi

Kız ve erkek öğrencilerin ÖÜS Toplam Puan, ÖÜS Kavrama Puanları, ÖÜS Analiz Puanları ve Türkçe dersi Not Ortalamaları açısından aralarında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla “t” testi uygulanmış ve bulgular Tablo 5.17’de verilmiştir.

Tablo 5.17: Kız ve Erkek Öğrencilerin ÖÜS Toplam Puanları, ÖÜS Kavrama Puanları, ÖÜS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları ile İlgili Bulgular.

	CİNSİYET	N	$\bar{X}$	S.S.	t	ÖNEM DÜZEYİ
ÖÜS TOPLAM PUANI	Kız	522	12,36	4,10	2,900	P<0,05 Anlamlı
	Erkek	578	11,64	4,14		
ÖÜS KAVRAMA PUANI	Kız	522	6,45	2,25	2,134	P<0,05 Anlamlı
	Erkek	578	6,16	2,18		
ÖÜS ANALİZ PUANI	Kız	522	5,91	2,49	2,835	P<0,05 Anlamlı
	Erkek	578	5,48	2,58		
TÜRKÇE DERSİ NOT ORTALAMASI	Kız	522	3,61	1,45	2,030	P<0,05 Anlamlı
	Erkek	578	3,44	1,31		

Kız ve erkek öğrencilerin ÖÜS Toplam Puanları, ÖÜS Kavrama Puanları, ÖÜS Analiz Puanları ve Türkçe dersi Not Ortalamaları açısından aralarında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla “t testi” uygulanmıştır. ÖÜS Toplam

⁴⁵ bk. s.176: EK 1

Puanına ilişkin “t” değeri 2,900 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Tablo incelenmeye devam edildiğinde kız öğrencilerin ÖUS Toplam Puanına ilişkin aritmetik ortalaması 12,36 olup, erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması olan 11,64’ten büyük olduğu görülmektedir. Bu bulgu, kız öğrencilerin ÖUS Toplam Puanı açısından erkeklerden daha başarılı olduğunu göstermektedir.

ÖUS Kavrama Puanına ilişkin “t” değeri 2,134 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Tablo incelenmeye devam edildiğinde kız öğrencilerin ÖUS Kavrama Puanına ilişkin aritmetik ortalaması 6,45 olup, erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması olan 6,16’dan büyük olarak görülmektedir. Bu bulgu kız öğrencilerin ÖUS Kavrama Puanı açısından da erkeklerden daha başarılı olduğunu göstermektedir.

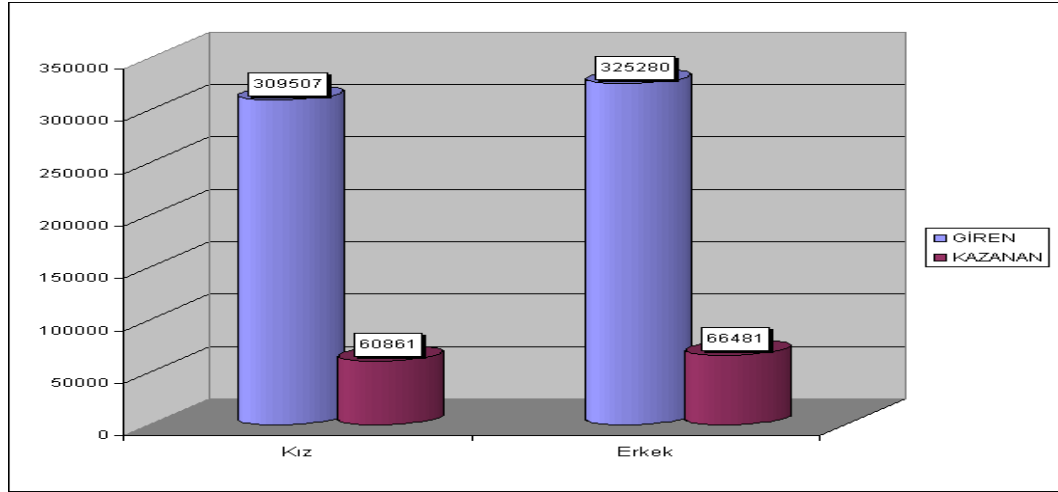
ÖUS Analiz Puanına ilişkin “t” değeri 2,835 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Tablo incelenmeye devam edildiğinde kız öğrencilerin ÖUS Analiz Puanına ilişkin aritmetik ortalaması 5,91 olup, erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması olan 5,48’den büyük olarak görülmektedir. Bu bulgu kız öğrencilerin ÖUS Analiz Puanı açısından erkeklerden daha başarılı olduğunu ortaya koymaktadır.

Not Ortalamasına ilişkin “t” değeri 2,030 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Tablo incelenmeye devam edildiğinde kız öğrencilerin ÖUS Not Ortalaması Puanına ilişkin aritmetik ortalaması 3,61 olup, erkek öğrencilerin aritmetik ortalaması olan 3,44’ten büyük olarak görülmektedir. Bu bulgu kız öğrencilerin ÖUS Not Ortalaması Puanı açısından da erkeklerden daha başarılı olduğunu göstermektedir.

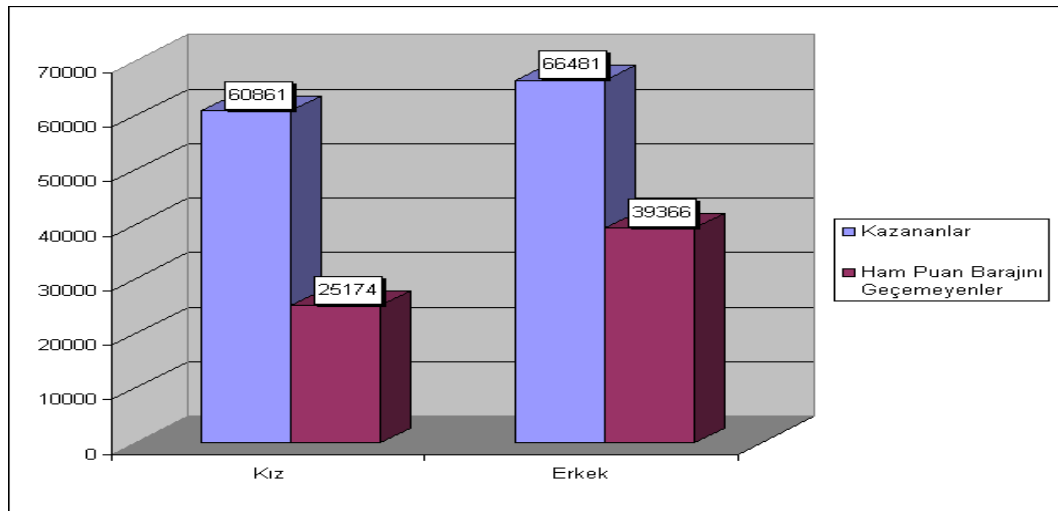
Kısaca kız ve erkek öğrencilerin ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe dersi Not Ortalamaları açısından aralarında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla uygulanan “t” testi ile elde edilen bulgular, kız öğrencilerin tüm puan türleri ve Türkçe dersi Not Ortalamaları açısından erkek öğrencilere göre daha başarılı olduğunu ortaya koymaktadır. MEB istatistiklerine bakıldığında da, 2004 yılı Türkiye genelinde OKS’yi kazanan ve Ham Puan barajını aşamayan öğrenci sayılarıyla ilgili grafiklerin, çalışmada elde edilen sonuçlarla paralellik gösterdiği görülmektedir. Grafik 5.7 ve

Grafik 5.8, 2004 OKS’de Türkiye geneli kız ve erkek öğrencilerin başarı durumunu ortaya koymada önemlidir.

Grafik 5.7: 2004 yılı OKS’ye Giren ve OKS’yi Kazanan Öğrencilerle İlgili Bilgiler⁴⁶

Grafik 5.8: 2004 yılında OKS’yi Kazanan ve Ham Puan Barajını Aşamayan Öğrencilerle İlgili Bilgiler⁴⁷

Grafik 5.7’de görüldüğü gibi Türkiye genelinde 2004 yılında sınava giren kız öğrenci sayısı 309507 iken, erkek öğrenci sayısı 325280’dir. Bunların içinde kazanan kız öğrenci sayısı 60861 iken, erkek öğrenci sayısı 66481’dir. Yani sınava giren kız ve erkek öğrenci sayısıyla, sınavı kazanma oranları arasında fazla

⁴⁶ http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/EK6.xls

⁴⁷ http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/EK6.xls

bir fark yoktur. Grafik 5.8'e göre, kazanan öğrenciler içinde ham puan barajını aşamayan kız öğrenci sayısı 25174 iken, erkek öğrenci sayısı 39366'dır. Başka bir deyişle, sınavda ham puan barajını aşamayan kız öğrenci sayısı, erkek öğrenci sayısından düşüktür. Bu bulgular da, kız öğrencilerin barajı aşabilme başarılarının erkek öğrencilerden yüksek olduğunu ortaya koymakta ve çalışmada elde edilen verileri desteklemektedir. Ancak MEB'in Erzurum'la ilgili istatistiklerine bakıldığında, Tablo 5.18 ve Tablo 5.19'da da görüldüğü gibi, gerek Fen liseleri gerekse Anadolu liseleri kız-erkek aday dağılımları arasında erkekler daha başarılıdır. Bu durum şu şekilde açıklanabilir: OKS sınavı, birkaç ilçe dışında Türkiye genelinde il merkezlerinde yapılmaktadır. Dolayısıyla, birtakım imkânsızlıklar sebebiyle yeterince iyi eğitim alamamış kenar ilçe ve köylerden sınava giren öğrenciler bulunmaktadır. Bu bölge insanının, kız öğrencilerini, barınma sıkıntısı, öğrencinin aileden uzak kalma durumunun söz konusu olması gibi birtakım sebeplerle bu sınava sokmak istemediklerini de göz önüne alırsak, MEB'e göre sonucun neden bu şekilde ortaya çıktığı daha iyi anlaşılacaktır. Ayrıca ÖUS, sadece OKS'ye girebilecek düzeydeki öğrencilere (6 ve 7. sınıf Türkçe, matematik ve fen bilgisi derslerinin her birinin yıl sonu notu en az 3, bu derslerin yıl sonu ortalama toplamı en az 12 olanlara) uygulanmış bir sınav olmayıp, örneklemin tamamına uygulandığından, elde edilen sonuçların MEB istatistikleriyle örtüşmemesi doğaldır.

Tablo 5.18: 2004 OKS-İllerin Fen Liselerine Göre Kız ve Erkek Adayların Dağılımı⁴⁸

BAŞVURDUĞU İL	SINAVA GİREN					SINAVI KAZANAN					
	Kız	İl Yüzdesi	Erkek	İl Yüzdesi	Toplam	Kız	İl Yüzdesi	Erkek	İl Yüzdesi	Toplam	Genel Yüzde
ERZURUM	1140	44.82	1403	55.17	2543	33	29.46	79	70.53	112	4.404

Tablo 5.19: 2004 OKS-İllerin Anadolu Liselerine Göre Kız ve Erkek Adayların Dağılımı⁴⁹

BAŞVURDUĞU İL	SINAVA GİREN					SINAVI KAZANAN					
	Kız	İl Yüzdesi	Erkek	İl Yüzdesi	Toplam	Kız	İl Yüzdesi	Erkek	İl Yüzdesi	Toplam	Genel Yüzde
ERZURUM	2276	42.14	3125	57.85	5401	250	41.59	351	58.40	601	11.12

⁴⁸ http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/11.xls

⁴⁹ http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/12.xls

5.2.2. Öğrencilerin babalarının iş durumuna göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları arasındaki farkın incelenmesi

Öğrencilerin babalarının iş durumuna göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları açısından aralarında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Öğrencilerin babalarının iş durumuna Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalamalarına ilişkin aritmetik ortalama standart sapma değerleri Tablo 5.20’de verilmiştir.

Tablo 5.20: Öğrencilerin Babalarının İş Durumuna Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalaması Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	İŞ DURUMU	N	$\bar{X}$	S.S
ÖÜS TOPLAM PUAN	İşçi	212	11,47	4,06
	Memur	364	13,03	4,09
	Esnaf	200	12,10	4,05
	Serbest Meslek	237	11,06	4,21
	İşsiz	87	11,15	3,66
ÖÜS KAVRAMA PUANI	İşçi	212	6,15	2,12
	Memur	364	6,86	2,07
	Esnaf	200	6,39	2,19
	Serbest Meslek	237	5,72	2,36
	İşsiz	87	5,72	2,25
ÖÜS ANALİZ PUANI	İşçi	212	5,33	2,68
	Memur	364	5,17	2,61
	Esnaf	200	5,71	2,43
	Serbest Meslek	237	5,33	2,49
	İşsiz	87	5,43	2,08
TÜRKÇE DERSİ NOT ORTALAMASI	İşçi	194	3,60	1,08
	Memur	341	4,11	0,96
	Esnaf	184	3,70	0,93
	Serbest Meslek	222	3,65	1,00
	İşsiz	82	3,44	1,21

Not: Birtakım bilgileri eksik vermelerinden dolayı 77 öğrenci, Not Ortalamalarıyla ilgili testlere alınmamış, bulgular 1023 öğrenci sayısı üzerinden elde edilmiştir.

Tablo 5.21: Öğrencilerin Babalarının İş Durumuna Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalaması Varyans Analizi ile İlgili Bulgular.

	VARYANSIN KAYNAĞI	KARELER TOPLAMI	S.D	KARELER ORTALAMASI	F	ÖNEM DÜZEYİ
ÖÜS TOPLAM PUANI	Gruplar arası	719,419	4	179,855	10,886	P<0,05
	Gruplar içi	18091,253	1095	16,522		Anlamlı
	Toplam	18810,672	1099			
ÖÜS KAVRAMA PUANI	Gruplar arası	230,415	4	57,604	12,163	P<0,05
	Gruplar içi	5185,781	1095	4,736		Anlamlı
	Toplam	5416,196	1099			
ÖÜS ANALİZ PUANI	Gruplar arası	146,715	4	36,679	5,756	P<0,05
	Gruplar içi	6977,190	1095	6,372		Anlamlı
	Toplam	7123,905	1099			
TÜRKÇE DERSİ NOT ORTALAMASI	Gruplar arası	57,518	4	14,380	14,196	P<0,05
	Gruplar içi	1031,170	1018	1,013		Anlamlı
	Toplam	1088,688	1022			

Öğrencilerin Babalarının İş Durumuna Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalamaları Varyans Analizi ile test edilmiştir. ÖUS Toplam Puanına ilişkin Varyans Analizi sonucu “F” değeri 10,886; ÖUS Kavrama Puanına ilişkin Varyans Analizi “F” değeri 12,163; ÖUS Analiz Puanına ilişkin Varyans Analizi “F” değeri 5,756 ve Not Ortalamasına ilişkin Varyans Analizi “F” değeri 14,196 olarak $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Bu bulgular, öğrencilerin babalarının iş durumlarına göre ÖUS başarılarının farklılaştığını göstermektedir. Bu farklılığın, babaları hangi işe sahip öğrenciler arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD (Least Significant Difference) Post Hoc Testi uygulanmış ve bulgular Tablo 5.22’de verilmiştir.

Tablo 5.22: Öğrencilerin Babalarının İş Durumuna Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalaması ile İlgili Post Hoc Testi Sonuçları.

	BABA İŞİ (I)	BABA İŞİ (J)	ORTALAMALAR ARASI FARK (I-J)	ÖNEM DÜZEYİ
ÖÜS TOPLAM PUANI	Memur	İşçi	1,5530	P< 0,05
		Esnafl	0,9297	P< 0,05
		Serbest	1,9741	P< 0,05
		İşsiz	1,8753	P< 0,05
	Esnafl	Serbest	1,0444	P< 0,05
ÖÜS KAVRAMA PUANI	İşçi	Serbest	0,4242	P< 0,05
	Memur	İşçi	0,7156	P< 0,05
		Esnafl	0,4671	P< 0,05
		Serbest	1,1398	P< 0,05
		İşsiz	1,1445	P< 0,05
	Esnafl	Serbest	0,6727	P< 0,05
		İşsiz	0,6774	P< 0,05
ÖÜS ANALİZ PUANI	Memur	İşçi	0,8374	P< 0,05
		Esnafl	0,4626	P< 0,05
		Serbest	0,8342	P< 0,05
		İşsiz	0,7423	P< 0,05
TÜRKÇE DERSİ NOT ORTALAMASI	Memur	İşçi	0,5054	P< 0,05
		Esnafl	0,4129	P< 0,05
		Serbest	0,4599	P< 0,05
		İşsiz	0,6695	P< 0,05
	Esnafl	İşsiz	0,2566	P< 0,05
	Serbest	İşsiz	0,2096	P< 0,05

Babaların iş durumuna göre ÖUS Toplam Puan, Kavrama Puanları, Analiz Puanları ve Not Ortalaması ile ilgili Post Hoc Testi uygulanmıştır. Babası memur olan öğrencilerin ÖUS Toplam Puanda, babası işçi olanlara göre ortalamalar arası fark 1,5530; babası esnaf olanlara göre 0,9297; babası serbest meslek erbabı olanlara göre 1,9741; babası işsiz olanlara göre ortalamalar arası fark 1,8753 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Babası esnaf olan öğrencilerin ÖUS Toplam Puanda babası serbest meslek erbabı olanlara göre ortalamalar arası fark 1,0444 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Babası işçi olan öğrencilerin ÖUS Kavrama Puanında, babası serbest meslek erbabı olan öğrencilere göre ortalamalar arası fark 0,4242 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Babası memur olan öğrencilerin ÖUS Kavrama Puanında, babaları işçi olanlara göre ortalamalar arası fark 0,7156; esnaf olanlara göre 0,4671; serbest meslek erbabı olanlara göre 1,1398 ve işsiz olanlara göre 1,1445 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Babası esnaf olan öğrencilerin ÖUS Kavrama Puanında, babaları serbest meslekle uğraşan öğrencilere göre ortalamalar arası fark 0,6727; işsiz olanlara göre ise 0,6774 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Babası memur olan öğrencilerin ÖUS Analiz Puanında, babası işçi olan öğrencilere göre ortalamalar arası fark 0,8374; esnaf olanlara göre 0,4626; babası serbest meslekle meşgul olanlara göre 0,8342 ve babası işsiz olanlara göre ise 0,7423 olarak, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Not Ortalamasında, babaları memur olan öğrencilerin, babaları işçi olanlara göre ortalamalar arası fark 0,5054; esnaf olanlara göre 0,4129; serbest meslek erbabı olanlara göre 0,4599 ve işsiz olanlara göre 0,6695 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Babaları esnaf olan öğrencilerin Not Ortalamasında, babaları işsiz olan öğrencilere göre ortalamalar arası fark 0,2566 olup, $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Babaları serbest meslek erbabı olan öğrencilerin Not Ortalamasında, babaları işsiz olan öğrencilere göre ortalamalar arası fark 0,2096 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Kısaca, uygulanan LSD (Least Significant Difference) Post Hoc Testi sonuçları; babaları memur olan öğrencilerin ÖUS Toplam Puanda, ÖUS Kavrama Puanında, ÖUS Analiz Puanında ve Türkçe dersi Not Ortalamalarında; babaları işçi, esnaf, serbest meslek erbabı ve işsiz olan öğrencilere göre daha başarılı olduklarını ortaya koymaktadır. Bu durum, eğitilmiş anne-babaya sahip öğrencilerin, diğer meslek erbabı ebeveynlere sahip öğrencilere göre aile içinde daha bilinçli yetiştirilmiş olmalarından kaynaklanıyor olabilir.

5.2.3. Öğrencilerin okul durumlarına göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalamaları arasındaki farkın incelenmesi

Öğrencilerin okul durumlarına göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe dersi Not Ortalamaları açısından aralarında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Öğrencilerin okul durumlarına göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalamalarına ilişkin aritmetik ortalama standart sapma değerleri Tablo 5.23'te verilmiştir.

Tablo 5.23: Öğrencilerin Okul Durumlarına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Not Ortalaması Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.

	OKUL DURUMU	N	$\bar{X}$	S.S
ÖUS TOPLAM PUAN	Özel Okul	128	14,36	4,08
	Üst Grup Devlet Okulu	211	13,09	3,70
	Alt Grup Devlet Okulu	293	10,63	4,52
	Orta Grup Devlet Okulu	391	11,63	3,67

Tablo 5.23'ün devamı:

ÖÜS KAVRAMA PUANI	Özel Okul	128	7,31	1,81
	Üst Grup Devlet Okulu	211	7,25	2,07
	Alt Grup Devlet Okulu	293	5,27	2,30
	Orta Grup Devlet Okulu	391	6,24	2,04
ÖÜS ANALİZ PUANI	Özel Okul	128	7,06	2,74
	Üst Grup Devlet Okulu	211	5,85	2,23
	Alt Grup Devlet Okulu	293	5,36	2,84
	Orta Grup Devlet Okulu	391	5,39	2,29
TÜRKÇE DERSİ NOT ORTALAMASI	Özel Okul	128	4,31	0,71
	Üst Grup Devlet Okulu	211	4,24	0,85
	Alt Grup Devlet Okulu	293	3,55	1,05
	Orta Grup Devlet Okulu	391	3,55	1,06

Not: Birtakım bilgileri eksik vermelerinden dolayı 77 öğrenci ilgili testlere alınmamış, bulgular 1023 öğrenci sayısı üzerinden elde edilmiştir.

Tablo 5.24: Öğrencilerin Okul Durumlarına Göre ÖÜS Toplam Puan, ÖÜS Kavrama Puanları, ÖÜS Analiz Puanları ve Not Ortalaması Varyans Analizi ile İlgili Bulgular

	VARYANSIN KAYNAĞI	KARELER TOPLAMI	S.D	KARELER ORTALAMASI	F	ÖNEM DÜZEYİ
ÖÜS TOPLAM PUANI	Gruplar arası	1570,495	3	523,498	32,947	P< 0,05
	Gruplar içi	16191,188	1019	15,889		Anlamlı
	Toplam	17761,683	1022			
ÖÜS KAVRAMA PUANI	Gruplar arası	635,050	3	211,683	48,241	P< 0,05
	Gruplar içi	4471,419	1019	4,388		Anlamlı
	Toplam	5106,469	1022			

Tablo 5.24'ün devamı:

ÖÜS ANALİZ PUANI	Gruplar	310,426	3	103,475	16,499	P< 0,05 Anlamalı
	arası	6390,958	1019	6,272		
	Gruplar içi Toplam	6701,384	1022			
TÜRKÇE DERSİ NOT ORTALAMASI	Gruplar	116,012	3	38,671	40,512	P< 0,05 Anlamalı
	arası	972,676	1019	0,955		
	Gruplar içi Toplam	1088,688	1022			

Öğrencilerin okul durumlarına göre ÖÜS Toplam Puan, ÖÜS Kavrama Puanları, ÖÜS Analiz Puanları ve Türkçe dersi Not Ortalaması Varyans Analizi ile test edilmiştir. ÖÜS Toplam Puanına ilişkin Varyans Analizi sonucu “F” değeri 32,947; ÖÜS Kavrama Puanına ilişkin Varyans Analizi “F” değeri 48,241; ÖÜS Analiz Puanına ilişkin Varyans Analizi “F” değeri 16,499 ve Not Ortalamasına ilişkin Varyans Analizi “F” değeri 40,512 olarak $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Bu bulgular öğrencilerin okul durumlarına göre ÖÜS başarılarının farklılaştığını göstermektedir. Bu farklılığın, okulları hangi türe sahip öğrenciler arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD (Least Significant Difference) Post Hoc Testi uygulanmış ve bulgular Tablo 5.25'te verilmiştir.

Tablo 5.25: Öğrencilerin Okul Durumlarına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe Dersi Not Ortalaması ile İlgili Post Hoc Testi Sonuçları.

	OKUL (I)	OKUL (J)	ORTALAMALAR ARASI FARK (I-J)	ÖNEM DÜZEYİ
ÖUS TOPLAM PUANI	Özel Okul	Üst Grup D.O.	1, 2693	P< 0,05
		Alt Grup D.O.	3,7314	P< 0,05
		Orta Grup D.O.	2,7379	P< 0,05
	Üst Grup D.O.	Alt Grup D.O.	2,4621	P< 0,05
		Orta Grup D.O.	1,4686	P< 0,05
	Orta Grup D.O.	Alt Grup D.O.	0,9935	P< 0,05
ÖUS KAVRAMA PUANI	Özel Okul	Alt Grup D.O.	2,0419	P< 0,05
		Orta Grup D.O.	1,0694	P< 0,05
	Üst Grup D.O.	Alt Grup D.O.	1,9836	P< 0,05
		Orta Grup D.O.	1,0112	P< 0,05
	Orta Grup D.O.	Alt Grup D.O.	0,9725	P< 0,05
ÖUS ANALİZ PUANI	Özel Okul	Üst Grup D.O.	1,2111	P< 0,05
		Alt Grup D.O.	1,6963	P< 0,05
		Orta Grup D.O.	1,6634	P< 0,05
	Üst Grup D.O.	Alt Grup D.O.	0,4852	P< 0,05
		Orta Grup D.O.	0,4523	P< 0,05

Tablo 5.25'in devamı:

TÜRKÇE DERSİ NOT ORTALAMASI	Özel Okul	Alt Grup D.O.	0,7552	P< 0,05
		Orta Grup D.O.	0,7574	P< 0,05
	Üst Grup D.O.	Alt Grup D.O.	0,6875	P< 0,05
		Orta Grup D.O.	0,6897	P< 0,05

Öğrencilerin okul durumlarına göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe dersi Not Ortalaması ile ilgili Post Hoc Testi uygulanmıştır. Okulu özel okullar grubuna giren öğrencilerin ÖUS Toplam Puanda, okulu üst grup devlet okulları arasında olanlara göre ortalamalar arası fark 1,2693; alt grup devlet okulları içinde olanlara göre 3,7314; orta grup devlet okulları içinde olanlara göre ise 2,7379 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okulu üst grup devlet okulları içinde olan öğrencilerin ÖUS Toplam Puanda, okulu alt grup devlet okulları içinde olanlara göre ortalamalar arası fark 2,4621; okulu orta grup devlet okulları içinde olanlara göre 1,4686 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okulu orta grup devlet okulları içinde olan öğrencilerin ÖUS Toplam Puanda, okulu alt grup devlet okulları içinde olanlara göre ortalamalar arası farkı 0,9935 olarak, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okulu özel okullar grubuna giren öğrencilerin ÖUS Kavrama Puanında, okulu alt grup devlet okulları içinde olan öğrencilere göre ortalamalar arası fark 2,0419; orta grup devlet okulları içinde olanlara göre 1,0694 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okulu üst grup devlet okulları içinde olan öğrencilerin ÖUS Kavrama Puanında, okulu alt grup devlet okulları içinde olanlara göre ortalamalar arası fark 1,9836; orta grup devlet okulları içinde olanlara göre 1,0112 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okulu orta grup devlet okulları içinde olan öğrencilerin ÖUS Kavrama Puanında, okulu alt grup devlet okulları içinde olan öğrencilere göre ortalamalar arası fark 0,9725 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okulu özel okullar grubuna giren öğrencilerin ÖUS Analiz Puanında, okulu üst grup devlet okulları içinde olan öğrencilere göre ortalamalar arası fark 1,2111; okulu alt grup devlet okulları içinde olan öğrencilere göre 1,6963; orta grup devlet okulları içinde olanlara göre 1,6634 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okulu üst grup devlet okulları içinde olan öğrencilerin ÖUS Analiz Puanında, okulu alt grup devlet okulları içinde olanlara göre ortalamalar arası fark 0,4852; orta grup devlet okulları içinde olanlara göre 0,4523 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Okulu özel okullar grubuna giren öğrencilerin Not Ortalamasında, okulu alt grup devlet okulları içinde olan öğrencilere göre ortalamalar arası fark 0,7552; orta grup devlet okulları içinde olanlara göre 0,7574 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

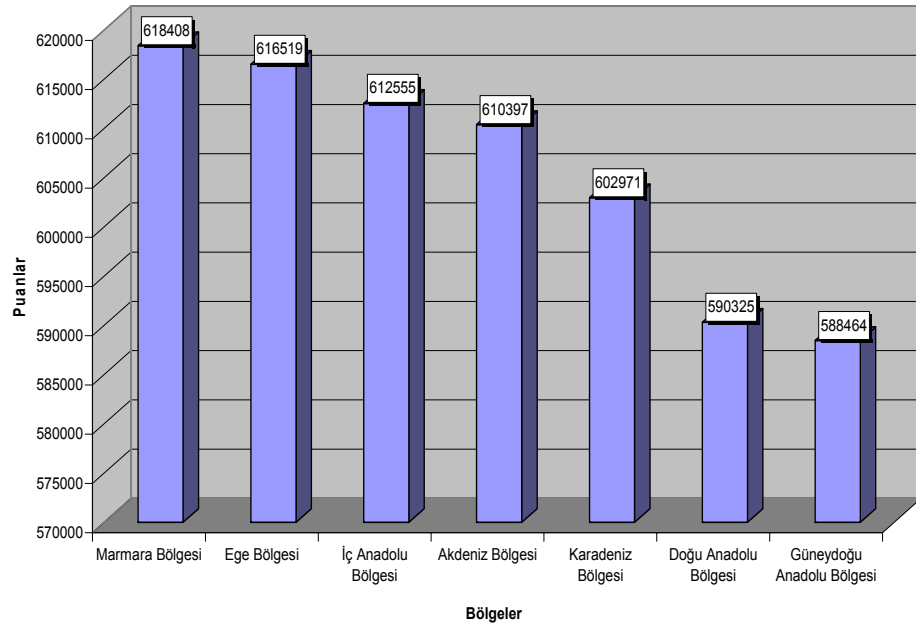
Okulu üst grup devlet okulları içinde olan öğrencilerin Not Ortalamasında, okulu alt grup devlet okulları içinde olanlara göre ortalamalar arası farkı 0,6875; okulu orta grup devlet okulları içinde olanlara göre 0,6897 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Bir başka deyişle özel okullar; ÖUS Toplam Puanda, ÖUS Kavrama Puanında, ÖUS Analiz Puanında ve Türkçe dersi Not Ortalamasına göre, üst grup devlet okullarından, orta grup devlet okullarından ve alt grup devlet okullarından daha başarılıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı aracılığıyla, öğrencilerin öğrenim gördükleri okul durumlarına göre başarı durumlarını gösteren verilere ulaşamamıştır. Ancak, (Erzurum'un da Doğu Anadolu Bölgesi'nin bir parçası olduğunu düşünürsek) Türkiye coğrafyasının, farklı sosyo-kültürel yapıları içinde barındırmasından hareketle, Bölgelere Göre MF Puan Ortalamalarını gösteren Grafik 5.9 önemlidir. Ayrıca, 2004 OKS'de 6.466 adayın sınava girdiği Erzurum'un, 608.650 TM

Ağırlıklı Standart Puan Ortalamasıyla il başarı sıralamasında 40. olması da dikkate değerdir.⁵⁰

Grafik 5.9: Bölgelere Göre MF Puan Ortalamaları Grafiği⁵¹

5.2.4. Öğrencilerin Türkçe Dersi Not Ortalamasına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları ve ÖUS Analiz Puanları arasındaki farkın incelenmesi

Öğrencilerin Türkçe dersi not ortalamasına göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları ve ÖUS Analiz Puanları açısından aralarında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi uygulanmıştır. Öğrencilerin Türkçe dersi not ortalamasına göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama Puanları ve ÖUS Analiz Puanlarına ilişkin aritmetik ortalama standart sapma değerleri Tablo 5.26’da ve Varyans Analizi ile ilgili bulgular Tablo 5.27’de verilmiştir.

⁵⁰ http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/15.doc

⁵¹ http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/EK4.

Tablo 5.26: Öğrencilerin Türkçe Dersi Not Ortalamasına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama ve ÖUS Analiz Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	NOT ORTALAMASI	N	$\bar{X}$	S.S
ÖÜS TOPLAM PUANI	1	23	8,65	3,25
	2	95	9,14	3,62
	3	255	10,17	3,61
	4	356	12,01	3,67
	5	294	14,72	3,76
ÖÜS KAVRAMA PUANI	1	23	4,61	2,25
	2	95	4,68	2,16
	3	255	5,48	2,23
	4	356	6,42	1,99
	5	294	7,53	1,82
ÖÜS ANALİZ PUANI	1	23	4,05	1,82
	2	95	4,47	2,18
	3	255	4,70	2,18
	4	356	5,59	2,34
	5	294	7,19	2,57

Not: Birtakım bilgileri eksik vermelerinden dolayı 77 öğrenci ilgili testlere alınmamış, bulgular 1023 öğrenci sayısı üzerinden elde edilmiştir.

Tablo 5.27: Öğrencilerin Türkçe Dersi Not Ortalamasına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama ve ÖUS Analiz Puanları Varyans Analizi ile İlgili Bulgular.

	VARYANSIN KAYNAĞI	KARELER TOPLAMI	S.D	KARELER ORTALAMASI	F	ÖNEM DÜZEYİ
ÖÜS TOPLAM PUANI	Gruplar arası	4070,272	4	1017,568	75,659	P< 0,05 Anlamlı
	Gruplar içi	13691,412	1018	13,449		
	Toplam	17761,683	1022			
ÖÜS KAVRAMA PUANI	Gruplar arası	936,391	4	234,098	57,148	P< 0,05 Anlamlı
	Gruplar içi	4170,078	1018	4,096		
	Toplam	5106,469	1022			
ÖÜS ANALİZ PUANI	Gruplar arası	1121,317	4	280,329	51,142	P< 0,05 Anlamlı
	Gruplar içi	5580,067	1018	5,481		
	Toplam	6701,384	1022			

Öğrencilerin Türkçe Dersi Not Ortalamasına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama ve ÖUS Analiz Puanları Varyans Analizi ile test edilmiştir. ÖUS Toplam Puanına ilişkin varyans analizi sonucu “F” değeri 75,659; ÖUS Kavrama Puanına ilişkin varyans analizi “F” değeri 57,148 ve ÖUS Analiz Puanına ilişkin varyans analizi “F” değeri 51,142 olarak, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Bu bulgular, öğrencilerin Türkçe Dersi Not Ortalamasına Göre ÖUS başarılarının farklılaştığını göstermektedir. Bu farklılığın, Türkçe dersi not ortalaması hangi türe sahip öğrenciler arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD (Least Significant Difference) Post Hoc Testi uygulanmış ve bulgular Tablo 5.28’de verilmiştir.

Tablo 5.28: Öğrencilerin Türkçe Dersi Not Ortalamasına Göre ÖUS Toplam Puan, ÖUS Kavrama ve ÖUS Analiz Puanları ile İlgili Post Hoc Testi Sonuçları

	NOT ORTALAMASI (I)	NOT ORTALAMASI (J)	ORTALAMALAR ARASI FARK (I-J)	ÖNEM DÜZEYİ
ÖUS TOPLAM PUANI	3	2	1,0239	$P < 0,05$
		1	3,3506	$P < 0,05$
	4	2	2,8660	$P < 0,05$
		3	1,8420	$P < 0,05$
		1	6,0655	$P < 0,05$
	5	2	5,5808	$P < 0,05$
		3	4,5569	$P < 0,05$
		4	2,7149	$P < 0,05$
ÖUS KAVRAMA PUANI	3	1	0,8658	$P < 0,05$
		2	0,8008	$P < 0,05$
	4	1	1,8127	$P < 0,05$
		2	1,7477	$P < 0,05$
		3	0,9468	$P < 0,05$
	5	1	2,9151	$P < 0,05$
		2	2,8501	$P < 0,05$
		3	2,0493	$P < 0,05$
		4	1,1025	$P < 0,05$

Tablo 5.28'in devamı:

ÖÜS ANALİZ PUANI	4	1	1,5380	P< 0,05
		2	1,1183	P< 0,05
		3	0,8873	P< 0,05
	5	1	3,1436	P< 0,05
		2	2,7239	P< 0,05
		3	2,4930	P< 0,05
		4	1,6056	P< 0,05

Öğrencilerin Türkçe Dersi Not Ortalamasına Göre ÖÜS Toplam Puan, ÖÜS Kavrama ve ÖÜS Analiz Puanları ile İlgili Post Hoc Testi yapılmıştır. Test sonuçları incelendiğinde ÖÜS Toplam Puanda not ortalaması 3 olan öğrencilerin, not ortalaması 2 olan öğrencilere göre ortalamalar arası farkı 1,0239 olarak, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Not ortalaması 4 olan öğrencilerin ÖÜS Toplam Puanda, not ortalaması 1 olan öğrencilere göre ortalamalar arası farkı 3,3506; 2 olan öğrencilere göre 2,8660 ve 3 olan öğrencilere göre 1,8420 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Not ortalaması 5 olan öğrencilerin ÖÜS Toplam Puanda, not ortalaması 1 olan öğrencilere göre ortalamalar arası farkı 6,0655; 2 olan öğrencilere göre 5,5808; 3 olan öğrencilere göre 4,5569 ve 4 olan öğrencilere göre 2,7149 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

ÖÜS Kavrama Puanında not ortalaması 3 olan öğrencilerin, not ortalaması 1 olan öğrencilere göre ortalamalar arası farkı 0,8658 ve not ortalaması 2 olan öğrencilere göre 0,8008 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Not ortalaması 4 olan öğrencilerin ÖÜS Kavrama Puanında, not ortalaması 1 olan öğrencilere göre ortalamalar arası farkı 1,8127; not ortalaması 2 olan öğrencilere göre 1,7477 ve not ortalaması 3 olan öğrencilere göre 0,9468 olarak, $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Not ortalaması 5 olan öğrencilerin ÖÜS Kavrama Puanında, ortalaması 1 olan öğrencilere göre ortalamalar arası farkı 2,9151; 2 olan öğrencilere göre 2,8501; 3 olan öğrencilere göre 2,0493 ve 4 olan öğrencilere göre ise 1,1025 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

ÖUS Analiz Puanında not ortalaması 4 olan öğrencilerin, not ortalaması 1 olanlara göre ortalamalar arası farkı 1,5380; 2 olanlara göre 1,1183 ve 3 olanlara göre 0,8873 olarak $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Not ortalaması 5 olan öğrencilerin ÖUS Analiz Puanında, ortalaması 1 olan öğrencilere göre ortalamalar arası farkı 3,1436; 2 olanlara göre 2,7239; 3 olanlara göre 2,4930 ve 4 olanlara göre ise 1,6056 olup, $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur.

Kısaca not ortalaması 5 olan öğrenciler; ÖUS Toplam Puanları, ÖUS Kavrama Puanları ve ÖUS Analiz Puanları açısından, not ortalaması 1, 2,3 ve 4 olan öğrencilerden daha başarılıdır.

VI. BÖLÜM

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Örnekleme alınan Türkçe ders kitaplarında -yazı çalışmaları hariç- bilişsel basamaklara göre toplam 6600 soru bulunmaktadır. Bu soruların % 10'u MEB 6'ya, % 7'si AİÖ 6'ya, % 14'ü Mahir Yayınları 6'ya; % 13'ü MEB 7'ye, % 8'i AİÖ 7'ye, % 14'ü Mahir Yayınları 7'ye; % 10'u MEB 8'e, % 9'u AİÖ 8'e ve % 17'si Mahir Yayınları 8'e aittir. *Bu da gösteriyor ki, “İncelenen ders kitaplarındaki soruların yüzdeler değere göre dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır (1-a).” denencesi doğrulanmaktadır.* Örneğin, Mahir Yayınları 6'ya ait soru yüzdesiyle MEB 6'ya ait soru yüzdeleri arasında dikkate değer bir fark gözlenmektedir. AİÖ Türkçe ders kitaplarındaki soru sayısının azlığını, öğrencinin evde çalışmasına yönelik hazırlanmış kitaplar olmasına bağlamak mümkündür. Fakat bu durum beraberinde, öğrenmenin sınanması için öğrencinin kendisini deneyebileceği daha çok soruyla karşılaşması gerekliliğini doğuracağından, *AİÖ kitapları soru yoğunluğu açısından yetersiz bulunmuştur. Aralarında yüzdeler değere açısından fazla fark bulunmayan MEB kitaplarının da soru yoğunluğu açısından yetersiz olduğu görülmüştür.*

Kitaplar kendi aralarında bilişsel basamaklara göre tek tek incelendiğinde ise durum şu şekildedir: MEB kitaplarında % 11,03; AİÖ kitaplarında % 12,63 ve Mahir Yayınları'nda % 14,13 oranında bilgi düzeyinde soru sorulmuştur. MEB kitaplarında % 56,67; AİÖ kitaplarında % 46,77 ve Mahir Yayınları'nda % 55,07 oranında kavrama düzeyinde soru vardır. MEB kitaplarında % 4,24; AİÖ kitaplarında % 6,97 ve Mahir Yayınları'nda % 4,55 oranında uygulama düzeyinde soruya yer verilirken, MEB kitaplarında % 26,02; AİÖ kitaplarında % 31,20 ve Mahir Yayınları'nda % 24,70 oranında analiz düzeyinde soru bulunmaktadır. Kitaplarda sentez düzeyinde soru bulunmamaktadır. Değerlendirme düzeyinde ise soru dağılımı MEB kitaplarında % 2,02; AİÖ kitaplarında % 2,41 ve Mahir Yayınları'nda % 1,52 şeklindedir. *Elde edilen bu veriler, “İncelenen ders kitaplarındaki soruların yüzdeler değere göre bilişsel basamaklar açısından*

dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır (1-b).”denencesini doğrulamaktadır.

MEB 6., 7. ve 8. sınıf ders kitapları soru dağılımlarına göre incelendiğinde; kitaplarda yazı çalışmaları bölümleri hariç toplam 2121 soru olduğu görülmektedir. Bu soruların % 30,31’lik bölümü MEB 6’ya, % 37,57’lik bölümü MEB 7’ye ve % 32,10’luk bölümü ise MEB 8’e aittir. *Elde edilen bu sonuçlar, “Sınıflara göre MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdelik değerleri açısından soru dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır (2-a).” denencesini doğrulamaktadır.* Aynı kitapları kendi aralarında bilişsel basamaklara göre incelediğimizde; MEB 6’da % 9,17 oranında bilgi düzeyinde soruya yer verilirken, MEB 7’de bu oranın % 11,79; MEB 8’de ise % 11,89 şeklinde olduğu görülmektedir. Değerlendirme düzeyinde sorulara MEB 6’da % 2,95 oranında yer verilirken, MEB 8’de % 1,90 oranında yer verildiği gözlenmiştir. *Verilerden elde edilen bu sonuçlar, “Sınıflara göre MEB Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdelik değerleri açısından bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır (2-b).” denencesini doğrulamaktadır.*

AİÖ 6., 7. ve 8. sınıf ders kitaplarını soru dağılımlarına göre incelediğimizde; bu kitaplarda toplam 1535 soru bulunduğu ve bu sorulardan % 28,33’ünün AİÖ 6’ya, % 33,48’i AİÖ 7’ye ve % 38,17’si ise AİÖ 8’e ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır. *Bu sonuçlar, “Sınıflara göre MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdelik değerleri açısından dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır (3-a).” denencesini doğrulamaktadır.* Aynı kitapları kendi aralarında bilişsel basamaklara göre incelediğimizde; AİÖ 6’da uygulama düzeyindeki soru oranı % 9,42 iken, AİÖ 8’de % 5,46 olduğu gözlemlenmiştir. AİÖ 6’da değerlendirme düzeyindeki soru oranı % 2,75 iken, AİÖ 8’de bu oranın % 1,70 olduğu görülmektedir. *Elde edilen bu sonuçlar, “Sınıflara göre MEB Yayınları AİÖ Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdelik değerleri açısından bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır (3-b).” denencesini doğrulamaktadır.*

Mahir Yayınları 6., 7. ve 8. sınıf ders kitapları soru dağılımlarına göre incelendiğinde; yazı çalışmaları bölümleri hariç toplam 2943 soru bulunduğu ve

bu sorulardan % 30,92'sinin Mahir 6'ya, % 31,66'sının Mahir 7'ye ve % 37,41'inin ise Mahir 8'e ait olduğu sonucuna ulaşılmıştır. *Verilerden elde edilen bu sonuçlar, "Sınıflara göre Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdeler değeri açısından, dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır (4-a)." denencesini doğrulamaktadır.* Bu kitapları kendi aralarında bilişsel basamaklara göre incelediğimizde; bilgi düzeyindeki soruların yüzdeler değeri yılara göre düşüş gösterdiği ve bu düşüşün anlamlı ve doğru olduğu gözlemlenirken, Mahir 6'da kavrama düzeyi soruların % 54,94'ten, Mahir 8'de % 57,31'e çıktığı görülmektedir. Mahir 6'da değerlendirme düzeyi soruların oranı % 2,96 iken, Mahir 8'de bu oran % 0,63'e düşmüştür. *Verilerden elde edilen bu sonuçlar da, "Sınıflara göre Mahir Yayınları Türkçe ders kitaplarındaki soruların, yüzdeler değeri açısından, bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır (4-b)." denencesini doğrulamaktadır.*

Öğretim sürecinde iyi bir ipucu görevi görmek için soruların;

1. Öğrencinin anlayabileceği düzeyde sade, açık olmasına,
2. Öğrenciyi öğrenmeye yöneltmesine,
3. Düşündürmeye sevk etmesine,
4. Öğrencinin zihinsel gelişim düzeyine ve ilgisine
5. Öğretimin hedefine uygunluğuna

itina gösterilmelidir. (Beydoğan, 2001, s;62) Ancak yüzdeler sonuçlar değerlendirildiğinde genel anlamda kitapların öğrencilere yönelik basit düzeyde sorular içerdiği ve bunun da Türkçe Eğitimi Programı'nda yer alan "öğrencileri daha üst öğrenmelere götürmesi gerektiği" ilkesiyle çeliştiği gözlemlenmiştir. Hâlbuki, analiz, sentez ve değerlendirme gibi; "yüksek düzeyli sorular, öğrencilerin düşünme becerilerinin geliştirilmesine ve ders konusu ile ilgili nedenleri öğrenmesine yardım eder. Üst düzey sorular, öğrencilerin daha önce öğrendikleri bilgileri kullanmasına, yaratıcı ve eleştirel düşünce geliştirmesine imkân sağlar. (Gözütok, 2000, s;62-64) Etkili bir derste hem düşük hem de yüksek seviyeli sorular bulunmalıdır. Öğrencilere bilişsel alanın, bilgi düzeyinde ve bu düzeyi izleyen kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme düzeyinde sorular sorma, öğretim için önemlidir. (Büyükan, 2004, s;57) Yani; "sorular, sadece bilişsel alanın bilgi ve kavrama düzeyinde kalmamalı; analiz,

sentez ve değerlendirme gibi karmaşık zihinsel süreçleri de kapsamalıdır. (İşman, Eskicumalı, 1999, s;107) Bloom'un Tam Öğrenme Modeli'nde de amaç, öğrenciyi bilgi basamağından değerlendirme basamağına taşıyabilmektir. İlköğretim 6. sınıf kitaplarındaki basit düzeydeki soruların, 7. ve 8. sınıflarda yerini daha üst düzey sorulara bırakması açıklanabilir bir durum olabilirdi; ancak bu konuda da istikrarsızlığın ve programsızlığın gözlenmiş olması, bizi, kitaplardaki soruların bilişsel basamaklar dikkate alınmaksızın ve böyle bir amaç taşınmaksızın hazırlanmış olduğu sonucuna götürmektedir.⁵²

“Depolanan bilgileri hatırlamayı içerecek şekilde yapılandırılan” (Beydoğan, Şahin, 2002, s;4) sınav soruları ise, ders kitapları aracılığıyla “öğretilen konuların öğrenilip öğrenilmediğini ölçmek amacıyla yöneltile sorulardır.” (Binbaşioğlu, 1973, s;152) OKS, yurt çapında yapılan ve bir defaya mahsus girme hakkı bulunan bir sınav olup, ÖSYS'den de farkı buradadır. Öğrenci/aday, bu sınava bir defa ve mezun olacağı sene girecektir. Bu bakımdan OKS, oldukça önem taşımaktadır. (Çetindağ, 2003, s;233)

Bu anlamda OKS sorularını bilişsel basamaklara göre değerlendirdiğimizde; bilgi ve sentez düzeyinde hiç soru sorulmadığı görülmüştür. *Özellikle kavrama düzeyi sorularla analiz düzeyindeki soruların yüzdelik değerleri arasında gözlenen istikrarsızlık, bizi OKS sorularının da belli bir plan ve amaç dâhilinde hazırlanmadığı sonucuna götürmektedir.* Bazı yıllar uygulama ve değerlendirme seviyesinde sorular sorulurken, bazı yıllar bu düzeyde soru sorulmamış olması da bu sonucu desteklemektedir. *Aynı zamanda ders kitaplarında olduğu gibi bu sınavlarda da öğrenciye analiz seviyesinin üstünde hemen hemen hiç soru sorulmadığı görülmüştür. Eldeki verilerden hareketle “OKS sorularının, yüzdelik değerlerine göre bilişsel basamaklara göre dağılımları açısından anlamlı bir farklılık vardır (5).” denencesi doğrulanmış ve ders kitaplarının daha üst düzey sorulara daha büyük oranlarda yer vermesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.*

OKS'de toplam 200 sorunun % 54,62'sinin kavrama, % 0,42'sinin uygulama, % 44,53'ünün analiz ve % 0,42'sinin değerlendirme düzeyinde

⁵² Hatta ders kitaplarının programla da uyummadığı ve Türkçe ders kitaplarının birer okuma kitabından öteye geçmediği yolunda ciddi eleştiriler de yapılmaktadır. (bk. Sakaoğlu, 1998, s;14-16; Calp, 2006, s;175)

hazırlanmış olduğu gözlenmiştir. Ders kitaplarındaki sorularla, OKS sorularını bu anlamda karşılaştırdığımızda, kavrama düzeyi soruların oranları arasında bir paralellik görülmekle birlikte, üst düzey sorulardan sayılabilecek analiz düzeyindeki sorularda ders kitaplarının yetersiz kaldığı, kitaplarda bilgi düzeyinde hiç soru sorulmazken, ders kitaplarında bu oranın % 12,78 seviyesinde olması gibi ciddi farklar olduğu gözlenmiştir. Yani, *“OKS soruları ile ders kitaplarındaki soruların, yüzdelik değerlerine göre, bilişsel basamaklar açısından dağılımları arasında anlamlı bir farklılık vardır (6).” denencesi doğrulanmıştır.*

Kısaca, “Üst eğitim basamaklarına çıkıldıkça, kavrama ve üstü basamaklarda yer alan davranışları yoklayan soruların daha çok sorulması gerekirdi. Çünkü, bu tür soruların çokluğu, eğitimin kalitesinin de artmasına olanak verecektir. Ancak bu ilkeye uyulmadığı görülmektedir.” (Kutlu, 1999, s;19)

Araştırmanın ikinci boyutuyla ilgili alt problemler ve denencelere yönelik sonuçlar ise sırasıyla şunlardır.

Örnekleme alınan ilköğretim 8. sınıf öğrencileri toplam 1100 kişi olup, bunların % 48’ini kız, % 52’sini ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Örnekleme katılan öğrencilerin ÖUS Toplam Puanları, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe dersi Not Ortalamaları cinsiyete göre farklılaşmakta ve kız öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmektedir. *Elde edilen bu sonuçlarla, “Kız öğrencilerle erkek öğrenciler arasında ÖUS Toplam Puanları, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe dersi Not Ortalamaları açısından anlamlı bir farklılık vardır (7-a-b-c-d).” denencesi doğrulanmıştır.* Bu da, kız öğrencilerin sözel yeteneklerinin erkek öğrencilere oranla daha iyi olduğu yönündeki görüşleri ve çalışmaları desteklemektedir. Ancak MEB istatistiklerine göre, Erzurum’da 2004 OKS’de Fen lisesini kazanan kız öğrenci yüzdesi 29,46 iken, erkek öğrenci yüzdesi 70,53; Anadolu lisesini kazanan kız öğrenci yüzdesi 41,59 iken, erkek öğrenci yüzdesi 58,40’tır. Araştırmadan elde edilen sonuçlarla MEB istatistikleri karşılaştırıldığında, *“Cinsiyetle OKS başarıları arasında anlamlı bir farklılık vardır (7-e).” denencesi, araştırma sonuçlarından farklı olarak, ters yönde; bir başka ifadeyle erkeklerin lehine olmuştur.*

Örnekleme alınan 1100 öğrenciden % 20'sinin babası işçi, % 33'ünün babası memur, % 19'unun babası esnaf, % 22 'sinin babası serbest meslek erbabı ve % 8'inin babası ise işsizdir. Bu öğrencilerden babaları memur olan öğrenciler, babaları diğer meslek erbabından olanlara göre sayıca daha fazla olmalarının yanı sıra, ÖUS Toplam Puanda, ÖUS Kavrama Puanında, ÖUS Analiz Puanında ve Türkçe dersi Not Ortalamalarında da babaları işçi, esnaf, serbest meslek erbabı ve işsiz olan öğrencilere göre daha başarılı bulunmuşlardır. *Bu sonuçlar, “Öğrencilerin babalarının iş durumuna göre ÖUS Toplam Puanları, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe dersi Not Ortalamaları arasında anlamlı bir fark vardır (8-a-b-c-d).” denencesini doğrulamaktadır.*

Örnekleme alınan 1023 öğrencinin % 12'si özel okullara, % 21'i üst grup devlet okullarına, % 38'i orta grup devlet okullarına ve % 29'u alt grup devlet okullarına gitmektedir. Bu öğrencilerden özel okullarda öğrenim görenler, ÖUS Toplam Puanda, ÖUS Kavrama Puanında, ÖUS Analiz Puanında ve Türkçe dersi Not Ortalamasında üst grup, orta grup ve alt grup devlet okullarında öğrenim gören öğrencilere göre daha başarılı bulunmuştur. *Elde edilen veriler ışığında, “Öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türlerine göre ÖUS Toplam Puanları, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe dersi Not Ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık vardır (9-a-b-c-d).” denencesi doğrulanmaktadır.*

Örnekleme oluşturan 1023 öğrenciden % 29'unun Türkçe dersi not ortalaması 5, % 35'inin 4, % 25'inin 3, % 10'unun 2 ve % 1'inin 1'dir. Bu öğrencilerden Türkçe dersi not ortalaması 5 olan öğrencilerin, not ortalaması 4, 3, 2 ve 1 olan öğrencilere göre ÖUS Toplam Puanları, ÖUS Kavrama Puanları ve ÖUS Analiz Puanları daha yüksektir. *Bu veriler de, “Öğrencilerin Türkçe dersi not ortalamalarına göre ÖUS Toplam Puanları, ÖUS Kavrama Puanları ve ÖUS Analiz Puanları arasında anlamlı bir fark vardır (10-a-b-c).” denencesini doğrulamaktadır.*

6.2. Genel Sonuç ve Değerlendirme

Sonuç olarak ilköğretim 6., 7. ve 8. sınıfların Türkçe derslerinde ana kaynak olarak kullanılan ders kitaplarındaki sorular ve OKS soruları Bloom Taksonomisi'ne göre incelenmiş ve karşılaştırılmış; ilköğretim 8. sınıf

öğrencilerinin Türkçe dersi not ortalamalarının, okul durumlarının, cinsiyetlerinin ve babalarının iş (sosyo-ekonomik) durumunun ÖUS Toplam Puanlarına, ÖUS Kavrama ve ÖUS Analiz Puanlarına etkisi ortaya konmuştur.

İncelenen ders kitaplarının kendi aralarındaki soru dağılımları ve bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. MEB Yayınları Türkçe, MEB Yayınları AİÖ Türkçe ve Mahir Yayınları Türkçe 6., 7. ve 8. sınıf ders kitaplarının, aralarındaki soru dağılımları ve soruların bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. OKS sorularının bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında ve OKS sorularıyla incelenen ders kitaplarındaki soruların bilişsel basamaklara göre dağılımları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Yani, ders kitaplarındaki soru yoğunlukları arasında ciddi farklılıklar görülmüş; özellikle MEB Yayınları AİÖ ve MEB Yayınlarına ait Türkçe ders kitapları soru yoğunluğu açısından yetersiz bulunmuştur. Ayrıca bu kitaplardaki sorular bilişsel açıdan öğrencileri OKS'ye hazırlama yönüyle yetersizdir. OKS soruları da daha üst düzey sorular içermemekte ve gerek ders kitaplarındaki sorular, gerekse OKS soruları, bilişsel basamaklar dikkate alınmaksızın hazırlanmaktadır.

Öğrencilerin cinsiyetlerinin (kız öğrencilerin lehine), babalarının iş durumunun (babaları memur olan öğrenciler lehine), okul durumlarının (özel okullarda öğrenim gören öğrenciler lehine) ÖUS Toplam Puanları, ÖUS Kavrama Puanları, ÖUS Analiz Puanları ve Türkçe dersi Not Ortalamaları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu görülmüş; öğrencilerin okuldaki Türkçe dersi not ortalamalarıyla ÖUS Toplam Puanları, ÖUS Kavrama Puanları ve ÖUS Analiz Puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

6.3. Öneriler

Araştırmanın sonunda elde edilen bulgular ve sonuçlardan hareketle, eğitimde Tam Öğrenmenin gerçekleştirilebilmesi, öğrencilerin OKS sorularında ve derslerde istenilen başarıyı yakalayabilmeleri, eğitimde toplam kaliteyi yükseltebilmek adına aşağıdaki hususlar önerilebilir:

1. Talim ve Terbiye Kurulu, okullarda ana kaynak olarak kullanılması için önerdiği kitapların seçiminde daha titiz davranmalıdır.

2. Türkçe öğretiminin genel ve özel amaçları doğrultusunda ve Talim ve Terbiye Kurulunun öngördüğü kurallar çerçevesinde hazırlanan ders kitaplarının soru yoğunlukları arasında bir paralellik olması gerekmektedir.

3. Türkçe ders kitaplarındaki metinler seçilirken, metinlerin nitelikli ve bilişsel basamaklara yönelik soru sormaya elverişli olmasına dikkat edilmelidir.

4. AİÖ Türkçe ders kitaplarındaki soru sayısı arttırılmalıdır.

5. Türkçe ders kitaplarındaki sorular oluşturulurken; gerek metne hazırlık soruları, gerekse metin sonu soruları bilişsel basamaklar dikkate alınarak ve hedef bilişsel alanlara göre hazırlanmalıdır.

6. İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki sorular, sınıflara göre basit bilişsel basamaklardan üst düzey sorulara doğru değişmeli; amaç öğrenciyi üst düzey soruları da çözebilir hâle getirmek olmalıdır.

7. İlköğretim Türkçe ders kitaplarındaki sorular ve OKS soruları arasında bilişsel alana göre bir paralellik olmalıdır.

8. OKS sorularının da bilişsel basamaklar dikkate alınarak hazırlanması ve öğrencinin bu yolla sınanması gerekmektedir.

9. Hedef davranışlar ve sorular belirlenirken, öğrencilerin okul durumları, cinsiyetleri ve sosyo-ekonomik durumları ve bu durumların başarıya olan olumlu-olumsuz etkileri göz önüne alınmalı; sorular bu doğrultuda oluşturulmalı ve belki de öğrencilerin okul durumları ve sosyo-ekonomik durumlarına göre farklı yardımcı ders kitapları hazırlanmalıdır.

10. Soruları çok değişik amaçlarla kullandığımız göz önüne alındığında, hem önceki öğrenmelerimizi hem de metinden hareketle öğrendiklerimizin seviyesini belirlemeye çalışan sorular için mutlaka bir program geliştirilmelidir.

11. OKS'nin bir önceki maddede ifade edilen yapıya sahip olduğu varsayımından hareketle, OKS sonucuna göre en düşük puana sahip devlet okuluna dahi yerleşemeyen öğrenciler, pilot okullar tespit edilerek özel eğitime tabi tutulmalıdır.

12. Ekonomik imkânsızlıklar sebebiyle dershaneye gidemeyen öğrencilerin olduğu gerçeğinden hareketle, MEB tarafından bu gibi öğrencileri de OKS'ye hazırlayabilecek sistemler geliştirilmeli ve bu anlamda uygulamalara gidilmelidir.

13. Öğrencilerin OKS sorularını çözerken yaşadıkları sessiz okuma ve anlama problemlerini okul döneminde telafi edebilmeleri için, okullarda mevcut Türkçe derslerinin yanı sıra sessiz okumaya ve okuduğunu anlama ve anlatmaya yönelik özel okuma dersleri olmalıdır.

14. Hızlı okuma tekniklerinin, zamanla da yarışmak anlamına gelen OKS'deki başarıya etkisi göz önüne alınarak, ilköğretim okullarına da hızlı okuma dersleri konulmalıdır.

15. Kitaplarda ve ders içi uygulamalarda öğrenciye yönelik daha fazla sayıda test tipi sorulara yer verilmeli, zaman zaman öğrenciler mini test tipi sorularla sınanmalı; bu şekilde öğrencilerin OKS sınavına psikolojik ve pratik olarak hazırlanması sağlanmalıdır.

16. Türkçe ders kitaplarında, ilgili konulardan hemen sonra, varsa konuyla ilgili OKS sorularına yer verilmelidir.

17. Ders içi uygulamalarda ve mini testlerde yer verilecek soruların da hem ders kitaplarındaki sorular ve konularla, hem de OKS sorularıyla bilişsel hedefler açısından paralellik taşıması gerekmektedir.

18. MEB tarafından, OKS'yle ilgili olarak, öğretmenlere yönelik kılavuz kitapçık hazırlanmalıdır.

19. Öğretmenlerin, öğrencilerini OKS ve benzeri sınavlara hazırlayabilmesi için gerekli donanımına sahip olması adına öğretmenlere yönelik hizmet içi seminerler düzenlenmelidir.

20. Okullarda rehber öğretmen olarak görev yapan öğretmenler; OKS'nin önemi, sınav sistemi, derslere göre soru dağılımları, puan hesaplamaları, soru çözme yöntemleri, başvuru şartları gibi hususlarda bilgilienmeli ve öğrencileri de bu anlamda daha 6. sınıfın başlarında iken bilgilendirmek için rehberlik dersleri yapmalıdır.

21. Açık İlköğretim ve MEB Türkçe ders kitaplarındaki toplam soru sayısı artırılmalıdır.

22. Yıl içinde, Türkiye genelinde, ilköğretim okullarına yönelik MEB tarafından yapılan deneme sınavları sayıca artırılmalıdır. Bunun yanı sıra bu sınavları ders öğretmenleri de çözmeli ve incelemeli, derslerde öğrencilerin

cevaplayamadıkları sorular üzerinde nedenleri ve niçinlerine dair açıklamalar yapmalıdır.

23. Millî Eğitim Bakanlığı içinde, eğitimde toplam kaliteyi yükseltmede OKS sınavının getirileri ya da götürülerinin neler olduğu hususunda araştırma yapılması için bir birim oluşturulmalı ve yapılan araştırmalardan elde edilen veriler ışığında gerekirse sınav sistemi, ilköğretim sistemi, ders kitapları ve program uzun vadeli projelerle değiştirilmeli veya geliştirilmelidir.

24. OKS ve benzeri sınavlarda devlet okullarının, özel okulların gösterdiği başarıyı gösterebilmesi için neler yapılması gerektiğiyle ilgili incelemeler ve araştırmalar yapılmalı, buna yönelik düzenlemelere gidilmelidir.

25. OKS, Türkçe dersinin genel ve özel amaçları doğrultusunda, TOEFL tipi bir sınava dönüştürülmelidir.

26. Mevcut Türk Millî Eğitim sistemi göz önüne alındığında, OKS'nin kaldırılmak istenmesi doğru değildir.

27. OKS sonuçlarına göre yerleştirme, sadece Fen liseleri ve Anadolu liseleri gibi belirli okullara yönelik değil, tüm devlet okullarını kapsayacak şekilde genişletilmeli; bunun gerçekleşebilmesi için de OKS, sadece Türkçe, matematik ve fen derslerinden belirli bir ortalamaı yakalayan öğrencilerin değil, lise eğitimi almak isteyen tüm öğrencilerin girebileceği bir sınav hâline getirilmelidir. Yani, OKS de ÖSS sınav sistemi yapısına kavuşturulmalıdır.

Araştırmacılara yönelik ise şu öneriler ileri sürülebilir:

1. OKS ve ÖSS'nin gerek öğrenciler ve gerekse öğrencilerin aileleri üzerinde bıraktığı olumsuz etkilerinin neler olduğu üzerine bir çalışma yapılabilir.

2. OKS soruları ve ilköğretim kitapları, yeni programda yerini bulan “tematik yaklaşım”la karşılaştırılabilir.

3. Aynı araştırma, ilköğretim birinci kademede kullanılan Türkçe kitaplarına yönelik de yapılabilir.

4. Öğrencilerin sınavda gösterdikleri başarıya katkısı açısından, dershanelerin durumunu ortaya koymak adına, dershaneye yeni başlayan

öğrencilerin sene başındaki başarılarıyla yıl sonundaki başarı durumlarını karşılaştırmaya yönelik bir çalışma yapılabilir.

5. Araştırma, farklı örneklemeler üzerinde ve diğer taksonomik yaklaşımlara göre de yapılabilir.

6. İlköğretim birinci kademe ve ikinci kademe kullanılan Türkçe ders kitaplarındaki sorular ve OKS soruları, Bloom'un duyuşsal alan ve psiko-motor alan sınıflamasına göre incelenip karşılaştırılarak değerlendirilebilir.

7. Aynı çalışma, ÖSS soruları ve ortaöğretim Türkçe-edebiyat kitaplarındaki soruların karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılabilir ve bu sayede ortaöğretim kitaplarının ÖSS sorularıyla ne ölçüde benzeştiği ortaya konabilir.

8. OKS'ye göre daha üst düzey bir sınav olan ÖSS soruları ve OKS soruları- tematik, taksonomik, imla kusurları, bilgi farklılıkları ve dilbilimsel vb.- birçok açıdan karşılaştırılabileceği gibi, aynı yöntemle de karşılaştırılarak farklılıklar ortaya konabilir.

9. İlköğretim okullarındaki dershaneye giden ve gidemeyen öğrenciler üzerinde yapılacak karşılaştırmalı araştırmalarla, dersanelerin öğrenci başarısına katkısını ortaya koyacak bir çalışma yapılabilir.

10. Dersanelerin ve özel okulların OKS'ye hazırlıkta daha başarılı oldukları varsayımından hareket edilerek, bu kurumlarda derslerin anlatımında hangi yöntem ve teknikleri, ne tür araç ve gereçleri kullandıkları, nasıl bir program uyguladıkları araştırılarak elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak, devlet okullarıyla çok yönlü karşılaştırılabilir.

11. Dersaneler ve özel okullarda görev yapan öğretmenlerle devlet okullarındaki öğretmenler "öğretmen yeterliği açısından" karşılaştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Akbulut, Tugay; **İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmenlerin Soru Sorma Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi**, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Adana, 1999.
- Aksoy, Ömer Asım; **Gelişen ve Özleşen Dilimiz**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1975.
- Akyol, Hayati; İlköğretim Okulları 5. Sınıf Kitaplarındaki Okuma Metinleriyle İlgili Soruların Analizi. **Eğitim Yönetimi**. 2001, S:26. s.:169-178.
- Akyol, Hayati; Okuma Metinlerindeki Soruların Sınıflandırılması, **Eğitim ve Bilim**, TED Koleji Yayınları, Ankara, 1997, C:21, S:105, s.:10-17.
- Altay, Selâmi; Türkçe Eğitimi Uygulamaları, **Millî Eğitim**, Ankara, 2000, s:147.
- Araz, Abdullah; Yunus, Bilge; **LGS'nin Teknik Analizi**, 2004.
- Arseven, Ali; **Alan Araştırma Yöntemi**, Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1993.
- Aşıcı, Murat; Türkçe Ders Kitaplarında, Soru Sorma Becerilerinin Metinleri Anlamada Kullanılması, **VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri**, Konya, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, 1998, S:1, s.: 425-436.
- Aydın, Atilla; **İlköğretim Beşinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metin Sonu Sorularının, Türkçe Öğretim Programında Amaçlanan Davranış ve Açıklamalara Uygunluk Dereceleri**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1999.
- Aydoğan, Bedia Kartal; **Türkçe Ders Kitaplarının Hazırlanmasına Yönelik Bir Model Önerisi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2001.
- Beydoğan, H. Ömer; Abdullah Şahin; Dilbilgisi Öğretiminde Kavram Haritası ve Düz Metne Dayalı Öğretim Materyallerinin Öğrencilerin Öğrenme Düzeyine Etkisinin Karşılaştırılması Üzerine Bir Araştırma, **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü E-Dergisi**, Ankara, 2002, C:1,

S:1.(<http://www.sosyalbilimler.hacettepe.edu.tr/dergi/makale/20021beydogansahin.shtml>)

- Beydoğan, H. Ömer; **Çocuklarda Dil Gelişimi ve Kavram Öğrenme**, Atatürk Üniversitesi KKEF Yayınları, Erzurum, 2001, No: 52, (2. Baskı).
- Binbaşioğlu, Cavit; **Öğretim Metodu ve Uygulama**, Binbaşioğlu Yayınevi, Ankara, 1973.
- Bloom, Benjamin S.; **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1979-1995.
- Büyükanan Filiz, Sevil; **Öğretmenler İçin Soru Sorma Sanatı**, Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti., Ankara, 2004.
- Calp, Şükran; **Üçüncü Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerle İlgili Soru ve Etkinliklerin 1981 ve 2005 Tarihli Türkçe Programlarında Yer Alan Davranışlar ile Kazanımlara Uygunluğunun Karşılaştırılması**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 2006.
- Cole, P.G.; L.K.S. Chan; **Teaching Principles and Practice**, Prentice Hall, 1994.
- Çakır, Fatma; **İlkokul Türkçe Ders Kitaplarının Eğitim Öğretime Uygunluğunun Değerlendirilmesi**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1997.
- Çam, Ömer; Bayraktar Bayraklı; Abdurrahman Dodurgalı; **İmtihan Pedagojisi ve Ölçme-Değerlendirme Teknikleri**, İFAV Yayınları; İstanbul, 1998, s.:166.
- Çelik, Duran; **Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Nasıl Olmalı?**, MEB Yayınları, İstanbul, 2000, 128 s.
- Çetindağ, Zerrin; **Liselere Giriş Sınavı (LGS) Türkçe Soru Profili ve Bunun 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarıyla Karşılaştırılması**, T.C. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2003.
- De Corte E.; **Onderwijsdoelstellingen**, Louvain, 1973.
- Demirel, Özcan; **Eğitim Sözlüğü**, Pegem A Yayınları, Ankara, 2001.

- Demirel, Özcan; **Eğitimde Program Geliştirme**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Demirel, Özcan; Zeki Kaya (Editörler); Coşkun Bayrak, Mustafa Yılman, İrfan Erdoğan, Şükrü Ada, Abidin Dağlı, Muammer Ergün, Vural Hoşgörür, Ali Murat Sünbül, Şeref Tan; **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, PegemA Yayıncılık, Ankara, 2002.
- Dilek, Dursun; **Öğrencilerde Tarih Düşüncesinin Gelişimi: Tarih Derslerinde Öğrenme ve Anlama**, 26 Ekim 2003'te internetten indirildi. 2000, <http://www.meb.gov.tr/index1024.htm>.
- Ensar, Ferhat; **İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metin Altı Soruları Üzerine Bir İnceleme**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2002.
- Erden, Münire; **Türkçe Programı ve Öğretimi**. Usem Yayınları, Ankara, 1998.
- Erdoğan, İrfan; **SPSS Kullanım Örnekleriyle Araştırma Dizaynı ve İstatistik Yöntemleri**, Ankara, 1998.
- Eren, Kâmuran Semra; **İlköğretim Okullarında Okutulan Türkçe Ders Kitaplarının Program Amaçlarına Ulaşabilirlik Düzeyi**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1994.
- Ertürk, Selahattin; **Eğitimde Program Geliştirme**, Yelkentepe Yayınları, Ankara, 1972-1979, No: 4.
- Gagne, R.M. **The Conditions of Learning of instruction**, New York, 1985.
- Gagne, R.M.; **The Cognitive Psychology of School Learning**, Boston, 1985.
- Gander, M.J.; H.W. Gardiner; **Çocuk ve Ergen Gelişimi**, Çevirenler: Ali Dönmez; Nermin Çelen; Bekir Onur, Ankara, İmge Kitabevi, 1995.
- Gardner H. and J.M. Walter; **The Development an Education of Intellect**, Harvard, 1985.
- Gerlach, V. and A. Sullivan; **Constructing Statements of Outcomes**, California, 1967.
- Göçer, Ali; **İlköğretim II. Kademe Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme**, T.C. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

- Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum, 2005.
- Gözütok, Dilek; **Öğretmenliği Geliştiriyorum**, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2000.
- Guilfort J.P.; **The Nature of Human Intelligence**, New York, 1967.
- Güçlüol, Kemal; Çocuk ve Temel Eğitimi, **Çocuk ve Eğitim**, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara, 1980, s.:149-169.
- Güler, Fırat; **İlköğretim II. Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 2001.
- Gültekin, Mehmet; **Temel Eğitim İkinci Kademe İçin Alternatif Program Modelleri**, T.C. Anadolu Üniversitesi Sos. Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 1999.
- Günay, V. Doğan; Gamze Aktuğ; İlköğretimde Kullanılan Bazı Türkçe Ders Kitaplarındaki Dil Dışı Göstergelerin İşlevleri Açısından Değerlendirilmesi, **Ana Dili**, 2003, S:29, s.: 7-24.
- Güner, Hamza. Şenay Şahin; Tam Öğrenme Modeline Dayalı Türkçe ve Türk Dili Dersinin Bilişsel Alandaki Hedeflerine Göre Test Hazırlama Teknikleri, **Türkçe ve Edebiyat Öğretiminde Sorunlar, Çözümler, Yeni Yaklaşımlar**, 2002.
- Hickman, Maya; Dil Ediniminin Psiko-Sosyal Yönleri (Çeviren: Hakan Gür), **Dil Dergisi**, 1995, S:37, s.:35-58.
- İlköğretim Final Dergisi Rehberlik 2**; Final OKS Hazırlık Dergisi (7. sayının ekidir), Final Yayınları, 2004.
- İşman, Aytekin; Ahmet Eskicumalı; **Eğitimde Plânlama ve Değerlendirme**, Değişim Yayınları, Adapazarı, 1999.
- Jonassen, D.H.; “Objectivism Versus Constructivism: Do we need a new philosophical paradigm?” **Educational Technology, Research and Development**, 1991, C:39, S:3, s.: 5-14.
- Kaptan, Saim; **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**, GÜEF Yayınları, Ankara, 1991.

- Karasar, Niyazi; **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 1991, (9. basım).
- Karataş, Birgül; **Araştırma Teknikleri**, İstanbul, 1984.
- Kartal, Öznur; **İlköğretim II. Kademe Türkçe Ders Kitaplarıyla Lise Giriş Sınavlarına Hazırlık Kitaplarının Karşılaştırılması**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, 2002.
- Kılıç, Abdurrahman, Serdal Seven; **Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 2002, s.:222.
- Kılıç, Mehmet; Millî Eğitim Şûralarında Türkçe'nin Eğitimi ve Öğretimi ile İlgili Hususlar, **Millî Eğitim**, Ankara, S: 53.
- Köse, Erdoğan; **İlköğretim Düzeyinde Ders Dışı Etkinliklerin Akademik Başarıya ve Okul Kültürünü Algılamaya Etkisi**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum, 2003.
- Kutlu, Ömer; İlköğretim Okullarındaki Türkçe Ders Kitaplarındaki Okuma Parçalarına Dayalı Olarak Hazırlanmış Sorular Üzerine Bir İnceleme, **Eğitim ve Bilim**, TED Koleji Yayınları, Ankara, 1999, C:23, S:111, s.:14-21.
- Küçük, Salim; **Ortaokulların Birinci Sınıfları İçin Yazılan Türkçe Ders Kitapları Üzerine Bir İnceleme**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1993.
- Küçük, Salim; Örgün Eğitim İkinci Kademe Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme Çalışmalarında Karşılaşılan Güçlükler, **Millî Eğitim**, 2002b, S:153-154, s.:125-137.
- Marshall, Julia; **Ana Dili ve Yazın Eğitimi, Avrupa Devletleri Müfredat Programlarının İncelenmesi**, (Çeviren: Cahit Külebi), Başak Matbaacılık, Ankara, 1994.
- MEB; 2004-2005 Eğitim ve Öğretim Yılında Okutulacak İlköğretim ve Orta Öğretim Ders Kitapları Genelgesi, **Tebliğler Dergisi**, 2004, S: 2561.

- MEB; Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı, **Tebliğler Dergisi**, 1981, S: 2098.
- MEB; **Türkiye Eğitim İstatistikleri, 2005-2006 Education Statistics of Turkey**, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (Ministry of National Education), 2006, CD.
- Milliyet Gazetesi**, 15 Haziran 2006, s.:12
- Öncül, Remzi; **Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü**, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul, 2000.
- Özbay, Murat; İlköğretim Okulları Türkçe Ders Kitaplarındaki Anlama Sorularının Öğrencilerin Düşünme Becerilerine Katkısı, **Türk Dili**, 2002, S:609, s.: 536-546.
- Özçelik, Durmuş Ali; **Eğitim Programları ve Öğretim (Genel Öğretim Yöntemi)**, ÖSYM Yayınları, Ankara, 1998.
- Özçelik, Durmuş Ali; **Okullarda Ölçme ve Değerlendirme**, Ankara, 1981.
- Özil, Şeyda; Nilüfer Tapan; **Türkiye'nin Ders Kitapları -Orta Öğretim Ders Kitaplarına Eleştirel Bir Yaklaşım-**, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları, İstanbul, 2001.
- Özkalp, Enver; **Sosyolojiye Giriş**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2001.
- Öztürk, M. Orhan; **Bilim ve Eğitimde Dil**, Bilim ve Eğitim (Bilimsel Toplantı Serileri-2. 2-3 Aralık 1994), Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, Ankara, 1994.
- Pak, Namık Kemal (Prof. Dr.); **Üniversitede Bilimsel Performans Değerlendirilmesi**, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), 2000, S:93.
- Sakaoğlu, Necdet; İlköğretimde Türkçe Programları ve Kitapları, **Dünyada ve Türkiye'de Anadili Eğitimi**, AÜ TÖMER Yayınları, Ankara, 1998.
- Sanlı, Niyazi; **LGS (Liselere Giriş Sınavı)'ye Hazırlananlar İçin Başarı Rehberi**, Hayat Yayınları, İstanbul, 2002, s.:138.
- Senemoğlu, Nuray; **Gelişim, Öğrenme ve Öğretme**, Ertem Matbaacılık, Ankara, 1997.
- Sever, Sedat; **Çocuk ve Edebiyat**, Kök Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Sever, Sedat; **Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme**, Anı Yayıncılık, Ankara, 2000.

- Sezgin, Güler; **İlköğretim Okullarının Altıncı Sınıflar İçin Yazılan Türkçe Ders Kitapları Üzerine Bir İnceleme**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 2000.
- Soysal, M. Orhan; **Türk Dili ve Edebiyatı ile Türkçe Öğretmeninin El Kitabı**, MEB Yayınları, İstanbul, 1999, s.:628.
- Sönmez, Veysel; **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**, Anı Yayıncılık, Ankara, 2004.
- Sübaşı, Güzin; Etkili Öğrenme: Öğrenme Stratejileri, **Millî Eğitim**, 2000, S:146, s.: 32-36.
- Şengül, Murat; **İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlere Dayalı Olarak Hazırlanan Sorular Üzerine Bir İnceleme**, T.C. Fırat Üniversitesi Sos. Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ, 2005.
- Taba, Hilda; **Teacher's Handbook for Elementary Social Studies**, London, 1967.
- Tekin, Halil; **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Yargı Yayınları, Ankara, 1991.
- Tekindal, Satılmış; **İlköğretim Okullarındaki Sınavlarda, Öğretmenler Tarafından Öğrencilere Yöneltilen Soruların Sınıflandırılması**, VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (9- 11 Eylül 1998) Bildirileri, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Konya, 1998, S:2, s.: 385-397.
- Terzioğlu, Tosun (Prof. Dr.); **Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA)**, 2000, S:7.
- Tezci, Erdoğan; Mehmet Gürol; Oluşturmacı Öğretim Tasarım Uygulamasının Yaratıcı Düşüncenin Gelişimine Etkisi, **II. Uluslar arası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu Bildiri Metni**, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Sakarya, 2002.
- Topses, Gürsen (Editör: Leyla Küçükahmet); **Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Hayat Bilgisi 1-3**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001.
- Torranca, E.P.; "Teaching Creative and Gifted Leamers." Bulunduğu eser: M. Wittrock (Ed.), **Handbook of Research on Teaching**, (3. Pres), Macmillan, New York, 1986.

- Tosunoğlu, Mesiha; **Ortaokulların Üçüncü Sınıfları İçin Yazılan Türkçe Ders Kitapları Üzerine Bir İnceleme**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1992.
- Turgut, M. Fuat; **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları**, Saydam Yayıncılık, Ankara, 1990.
- Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu**; Türkiye ve Almanya'da İlköğretim Ders Kitapları, Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu Yayın Dizisi, Ankara, 1996, No:11.
- Varış, Fatma; **Eğitimde Program Geliştirme**, Alkım Yayınevi, Ankara, 1994.
- Yalçın, Sabâ; **Metinden Öğrenme İlkelerine Göre Hazırlanan Ders Kitabının Öğrenci Erişimine Etkisi**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 1994.
- Yalın, H. İbrahim; **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2001.
- Yılmaz, Ali Rıza; **İlköğretim Okullarının Birinci Kademe 5. Sınıf Öğrencilerinin Dil Bilgisi Öğretimindeki Bilişsel Alan Hedef Davranışlarına Ulaşma Düzeyleri**, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe'nin Eğitimi ve Öğretimi Bilim Dalı (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale, 2000.
- Zimmermann, Hans Dieter; **Yazınsal İletişim**, (Çeviren: Fatih Tepebaşılı), Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya, 2001.

Ders Kitapları

AİÖ 6; Menekşe KOÇAK, Ali Kemal TEMUÇİN; Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2003.

AİÖ 7.; Koordinatör: Eser GÜLER; Hazırlayanlar: Menekşe KOÇAK, Ali Kemal TEMUÇİN, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2002.

AİÖ 8.; Koordinatör: Eser GÜLER; Hazırlayanlar: Menekşe KOÇAK, Ali Kemal TEMUÇİN; Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2003.

Mahir 6; Nezihe YILDIZ; Mahir Yayınları, İstanbul, 2001.

Mahir 7.; Nezihe YILDIZ; Mahir Yayınları, İstanbul, 2001.

Mahir 8.; Nezihe YILDIZ; Mahir Yayınları, İstanbul, 2001.

MEB 6.; Meral ÜNAL, M. Yavuz ÖNER, Nevin BAYRAK; Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Eskişehir, 2004.

MEB 7.; Süheyla DOĞRUEL, Selçuk KURTER, Muzaffer GÜNDOĞDU; Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2001.

MEB 8.; Ahmet SARAÇOĞLU, Cengiz ÇİMEN, Yunus GÜZEL; Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2000.

İnternet Adresleri

<http://egitek.meb.gov.tr/aok/aio/basvuru.html>

<http://egitek.meb.gov.tr/aok/aio/Istatistik.html>

<http://egitek.meb.gov.tr/aok/aio/OgrenciHizmetleri.html>

<http://egitek.meb.gov.tr/aok/aio/ogretim.html>

<http://egitek.meb.gov.tr/aok/aio/tanitim.html>

<http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Duyurular/SinavTakvimi/SinavTakvimi.htm>

http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/11.xls

http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/12.xls

http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/15.doc

http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/EK4

http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/EK1.XLS

http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2004_ist_Kitap/EK6.xls

http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2005_ist/2005_ooks_test_ortalama_s_tamdart_sapma.jpg

http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Istatistikler/2005_ist/OKS2005TabanTavan.xls

<http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/istatistik.html>

<http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/klavuz.html>

<http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/OlcmeHakkinda.html>

<http://egitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Yonerge/MerkeziSisSinYonergesi.pdf>

<http://www.legese.com/>

http://www.legese.com/default.asp?cmd=560545585465535495540575&page_type=240&view_type=255&row_menu_id=235235&row_cat_id=235

http://www.legese.com/default.asp?cmd=560545585465535495540575&page_type=240&view_type=255&row_menu_id=235235&row_cat_id=235265

http://www.legese.com/default.asp?cmd=560545585465535495540575&page_type=235&view_type=235&row_menu_id=235235&row_cat_id=245

http://www.legese.com/default.asp?cmd=560545585465535495540575&page_type=235&view_type=235&row_menu_id=235235&row_cat_id=235245

http://www.legese.com/default.asp?cmd=560545585465535495540575&page_type=235&view_type=235&row_menu_id=235235&row_cat_id=235250

http://www.legese.com/default.asp?cmd=560545585465535495540575&page_type=235&view_type=235&row_menu_id=235235&row_cat_id=235255

http://www.legese.com/default.asp?cmd=560545585465535495540575&page_type=240&view_type=255&row_menu_id=235235&row_cat_id=235260

http://www.legese.com/default.asp?cmd=560545585465535495540575&page_type=235&view_type=235&row_menu_id=235235&row_cat_id=250

http://www.legese.com/default.asp?cmd=560545585465535495540575&page_type=235&view_type=235&row_menu_id=235235&row_cat_id=235230

http://www.legese.com/default.asp?cmd=560545585465535495540575&page_type=235&view_type=235&row_menu_id=235235&row_cat_id=235235

http://www.legese.com/default.asp?cmd=560545585465535495540575&page_type=240&view_type=255&row_menu_id=235235&row_cat_id=235240

<http://www.meb.gov.tr/>

<http://www.meb.gov.tr/index1024.htm>

<http://www.sosyalbilimler.hacettepe.edu.tr/dergi/makale/20021beydogansahin.shtml>

<http://www.turkischweb.com/anadilim/seite25.htm>

<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/pdf/2561.doc>

EK 1: İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerine Uygulanan Sınav Soruları ve Taksonomiye Göre Cevap Anahtarı:

Aşağıda Türkçe dersine ilişkin 25 çoktan seçmeli soru bulunmaktadır. Sizden istenen her bir soruyu okuyup aşağıdaki seçeneklerden doğru gördüğünüz cevabı ekte verilmiş olan cevap kâğıdında ilgili yeri doldurarak işaretlemenizdir. Bu bir sınav olmayıp, sizlerin yıl sonu Türkçe bilgi seviyenizi kontrol etmektir.

Yardımlarınız için teşekkür ederim.

**Türkçe Öğretmeni
Esin ŞAHİN**

1- “Bulmak” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde “herhangi bir görüşe, bir yargıya varmak” anlamında kullanılmıştır?

- A) Soruların bu yolla çözülmesini mantıklı buldu.
- B) Yağmur, sabuna basınca kendini yerde buldu.
- C) Kitapçada, incelediği konuyla ilgili bir kitap buldu.
- D) Nihayet hayattayken aradığı mutluluğu buldu.

2- 1- Fırtına duruldu ve biz hemen yolumuza devam ettik.
2- O ele avuca sığmayan haşarı çocuk bugün duruldu.
3- Baş edilemez gibi görünen karışıklık nihayet duruldu.
4- Yağmurdan sonra bulanık akan derenin suyu duruldu.
“Durulmak” sözcüğü yukarıdaki cümlelerde kaç değişik anlamda kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

3- Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcük zaman bildirmez?

- A) İleride ne olacağı bilinmez.
- B) O, artık benimle görüşmeyecekmiş.
- C) Günümüzün büyük bir kısmını işte geçiririz
- D) Konuşmaya başladığında ışıklar söndü.

4- “Gerçeği söylemek gerekirse, hiçbir zaman mutlu olmadım.” cümlesindeki altı çizili sözcük grubuyla aynı anlama gelen ifade aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Haklı çıkarsa güç durumda kalırız.
- B) Ben ne yaptıysam senin için yaptım.
- C) Yaptığın doğruysa hiç korkmamalısın.
- D) Doğrusu bu kitap beni çok etkiledi.

5- “Kıyı” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Merkezden uzakta şehrin kıyısında kalıyordu.
- B) Karşı tarlanın kıyısını taşlarla çevirmişlerdi.
- C) En sevdiği arkadaşı karşı kıyıda kalmıştı.
- D) Denize kıyısı olan şirin bir köyde yaşıyordu.

6- Ne kadar olursak olalım, bunu sevdiklerimiz yoksa mutlu olamayız. Bu cümlede boş bırakılan yarlere aşağıdaki sözcüklerden hangileri getirilmelidir?

- A) girişken – gösterecek
- B) zengin– paylaşacak
- C) düşünceli – dinleyecek
- D) çalışkan – anlayacak

7- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir görüş ileri sürülmemiştir?

- A) Hayatta mutlu olmanın yollarını bulmak gerekir.
- B) Bu konuda size yardım edebilecek tek kişi odur.
- C) Eğitimdeki aksaklıklar vakit kaybetmeden giderilmelidir.
- D) Elinden geleni yaptı ama sonuç umduğu gibi olmadı.

8- Şair duyup hissettiğimiz hâlde düşüncelerimizin bulanıklığından dolayı bir türlü anlatamadığımız şeyleri yüksek sesle söyleyiveren kişidir.

Bu cümleyle göre, şairin diğer insanlardan ayrılan özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sezgisi B) Yorum yeteneği
- C) Dil sevgisi D) Anlatım gücü

9- “Ona güvendiğim için dediklerine kandım.” cümlesine anlamca en yakın olan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaptığım hatanın sorumlusu odur.
- B) Onun iyi niyetinden hiç şüphe etmedim.
- C) Ona bu kadar güvenmekle hata ettim.
- D) Güvendiğim dağlara kar yağmıştı.

10- “Gül soldu, çocuk uyudu dersek şiirsel bir anlatım olmaz; ancak çocuk soldu, gül uyudu dersek şiirsel bir anlatım olur.” cümlesinden aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Şiirde mecazlı bir anlatım söz konusudur.
- B) Şiirsel söyleyiş günlük dilden farklıdır.
- C) Şiirde kuralsız cümleler kullanılır.
- D) Şiirsel anlatımda kişileştirmelere yer verilir.

11- Aşağıdaki cümlelerin hangisinden “beklenilmeyen bir durumla karşılaşıldığı” anlaşılmaktadır?

- A) Bu yılki verim önceki yıllardan az sayılmazdı.
- B) Bütün olasılıkları dikkate almalıydık.
- C) Bu şekilde davranacağımdan emindim.
- D) Nihayet tüm kaygılarında haklı çıktığını gördü.

12- İnsanların genel eğilimi, bir sözü kim söylerse söylesin, bu sözde kendisinin peşin olarak benimsediği yargıları aramaya ve bulmaya yöneliktir. İnsanlar "Ne yapmam gerekiyor söyle." diye haykırır; ama bu haykırışlarında şu emir saklıdır. "Söyleyeceğin şey benim yapmak istediğim şey olsun."

Paragraftaki düşünceyi destekleyen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?"

- A) Akılları pazara çıkarmışlar, herkes yine kendi aklını almış.
- B) Akıl olmayınca başta, ne kuruda biter ne yaşta.
- C) Söyleyenden dinleyen arif gerek.
- D) Sözü söyle alana, kulağında kalana.

13- Yüksek düşüncelerin bayağı zevklerle bir arada bulunması mümkün değildir. Zevklerin bayağılığı düşüncenin asaletini zedeler. Düşünce alanında üst seviyede olduğunu sandığımız insanların zevklerinde basitlik ve bayağılık görüyorsak, o kimsenin fikrî değerlendirmelerine de şüphe ile bakmak gerekir. O zaman görülecektir ki düşünce alanında da bu insan aldatıcı bir parlaklığa sahiptir.

Paragrafta vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Estetik duygusu gelişmiş insanlar zevk sahibidirler.
- B) Olgun bir insanda düşünce ve zevk birlikte gelişir.
- C) Asil düşünceli insanlar her alanda kendisini geliştirirler.
- D) Zevkli insanlar daha az hata yaparlar.

14- Her şey insanla güzel,
Doğan güne karşı gerinen evler,
Mavi rüzgârın koştuğu sokak!
İnsan olmazsa; kötü resimler gibi,
Lacivert bahçelerde başlayan bahar.
İlhan Geçer

Dizelerdeki gibi düşünen biri aşağıdakilerden hangisini söyleyemez?

- A) Paylaştıkça, sevinçlerinin arttığını, üzüntülerinin azaldığını
- B) İnsanların birbirine ihtiyacı olduğunu
- C) Hayatı insanın anlamlı kıldığını
- D) Hayatını doğayla baş başa geçirmek istediğini

15- (1) Hedefini vurmak isteyen okçu, bundan başka bir şey düşünmezse işini başarır. (2) Düşüncesini, başarmak istediği işe yoğunlaştıran ve başka hiçbir şey düşünmeyen kimse bu işte bütün hünerini gösterebilir. (3) Ok atacak kimseye bir de kazanç vaat edilirse o zaman dikkatini o iş üzerinde daha da yoğunlaştırır. (4) Eğer okçunun önüne iki hedef koyar, bunlardan birini vurursa şöhret, ötekini vurursa servet sahibi olacağını söylerseniz ne yapacağını şaşırır.

Paragrafın tutarlılığını bozan cümle hangisidir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

16- Sanat ve edebiyatla yakından ilgilenmeyen bir tek "büyük adam" tanımıyorum. Sanayici, politikacı, asker, bilgin, teknisyen... Meslekleri ne olursa olsun, doruklara yerleşenlerin hepsinde de sanat ve edebiyat ilgisi gördüm. Bu ilginin nedeni büyük oluşları değildir. Tam aksine

Paragrafın aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülmesi uygun değildir?

- A) beğenilen kişiliklerine bu ilgiyle erişmişlerdir.
- B) sanat ve edebiyat sayesinde alanlarında kalıcı eserler vermişlerdir.
- C) bu ilgiyle birlikte büyümeleridir.
- D) sanat ve edebiyatta büyük başarılar kazanmalarındır.

17- Otuz kırk yıl önceki edebiyat dergileri taranacak olursa o günkü tartışma konularının bugün yeniden tartışılmakta olduğu görülür. Her kuşak, edebiyatımıza bir bütün olarak değil de kendi kısa geçmişi ölçüsünde bakıyor. Bu nedenle de edebiyat dünyasına adım attığı sırada hazır bulduğu sorunu kendinde başlayıp kendinde biten bir sorun olarak görüyor.

Paragrafta aşağıdakilerin hangisinden şikayet edilmektedir?

- A) Genç sanatçıların geçmiş edebiyatı tanımayışlarından
- B) Yazar ve şairlerin tartışmayı fazlaca sevmelerinden
- C) Yeteri kadar genç sanatçı yetişmeyişinden
- D) Edebiyat sorunlarına çözüm bulmanın zorluğundan

18- Sanatçının yaşamı, hiç bitmeyen bir kendinden veriştir. Sanatçı yazmak, çizmek, uğraşmak için, hayatta kalma gücünü kendine ayırdıktan sonra geri kalan, her şeyini karşılıksız olarak insanlık uğruna harcar; yaratacağı eserin kendisini birçok şeyden mahrum edeceğini bilse bile.

Aşağıdakilerden hangisi paragraftaki düşünceyi desteklemez?

- A) Toplumu için verdiği mücadele sanatçıyı yüceltir.
- B) Gerçek sanatçı, doğru bildiği yoldan ayrılmaz.
- C) Geçim kaygısı sanatçının verimini düşürür.
- D) Her şeyini karşılıksız verebilen herkes sanatçı olur.

19- Pek çok kişi kendini sevmeyi bencil olmakla karıştırır. Oysa kişi kendini sevmez, beğenmezse, kendisiyle barışık olmazsa dostluk elini başkalarına nasıl uzatsın, onları nasıl sevsin? Dikkat edin, kendinden memnun, kendi içinde huzurlu kişiler, etrafına en çok sevgi verebilen kişilerdir. Onun için işe önce kendinizi severek, beğenerek, kendinizle barışık olarak başlayın.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz

- A) Mutluluğun harcında sevgi vardır.
- B) Kendisiyle barışık insan önce "ben" diyendir.
- C) Öz güveni olan insan çevresini renklendirir.
- D) İç huzuru olmayanlar yalnız yaşamaya mahkûmdurlar.

20- Düşünce hem tutucu, gelenekçi, hem de özgür olamaz. Düşüncede özgürlük, eski düşünce kalıplarını kırmanın ta kendisidir. Kalıplar dışına çıkamayan, kendi aklını kullanamayan insan, özgür düşünemiyor demektir. Buna karşılık yalnız kendi aklını beğenen de özgür olamaz.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Bir düşünce önceki düşüncelerden ayrıldığı ölçüde özgürdür.
- B) Özgür düşünce, doğruyu bulmak için bütün görüşlere değer verir.
- C) İnsanlara özgür düşünmenin yolları öğretilmelidir.
- D) Düşünce, aklın kurallarına uygunsu doğrudur.

21- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, kişi zamirinin kullanılmaması anlamda belirsizliğe yol açmıştır?

- A) Yapması gerektiğini niçin dikkate almadınız?
- B) Dokuz yıllık arkadaşı olduğunu unutmuştuk.
- C) Arkadaş canlısı biri olduğunu söylemişlerdi.
- D) Bir süre daha çalışmaları gerekiyormuş.

22- Aşağıdakilerin hangisinde, “İki durumdan birini seçme şartı” söz konusu değildir?

- A) Baktı ki pabuç pahalı
Ya yardan geçmeliydi ya serden.
- B) Gönül gurbet ele çıkma,
Ya gelinir ya gelinmez.
- C) Çıkınca karşıma korkuttu beni,
"Ya paran ya canın." dedi.
- D) Uzun sözün kısası:
"Ya bu deveyi gütmeli ya bu diyardan gitmeli

23- Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcük belirtme durum eki almıştır?

- A) Broşürdeki yazı hepimizin dikkatini çekmişti.
- B) Bugünlerde yüzü hiçbir şeye gülmüyordu.
- C) Anzer balı hem pahalı, hem bulunmuyor.
- D) Tek amacı, onu daima mutlu görmektir.

24- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yapılmakta olan bir eylem söz konusudur?

- A) Babam bu akşam eve dönüyor.
- B) Ablam sabahları işine erken çıkıyor.
- C) Toplantıya yetişebilmek için acele ediyor.
- D) Günün bu saatlerinde koşuya çıkıyor.

25- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ne” sözcüğünün türü diğerlerinden farklıdır?

- A) Ona, ne oldu da bu hâle geldi?
- B) Bu ne kıyafet böyle, anlayamadım.
- C) Problemlerle ilgili ne öneri getirdiniz?
- D) Ne yöne gideceklerine henüz karar vermediler.

CEVAP ANAHTARI (KAVRAMA)

1.Cinsiyetiniz: Kız () Erkek ()

2.Türkçe dersi not ortalamanız:

3-Babanızın işi: İşçi () Memur () Esnaf () Serbest () İşsiz ()

Soru no	A	B	C	D
1	☒	☐	☐	☐
2	☐	☐	☒	☐
3	☐	☐	☒	☐
4	☐	☐	☐	☒
5	☒	☐	☐	☐
6	☐	☒	☐	☐
7	☐	☐	☐	☒
8	☐	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐
11	☐	☒	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐
16	☐	☐	☐	☒
17	☐	☐	☐	☐
18	☐	☐	☐	☐
19	☐	☐	☐	☐
20	☐	☐	☐	☐
21	☐	☐	☒	☐
22	☐	☒	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☒	☐
25	☐	☐	☐	☐

CEVAP ANAHTARI (ANALİZ)

1.Cinsiyetiniz: Kız () Erkek ()

2.Türkçe dersi not ortalamanız:

3-Babanızın işi: İşçi () Memur () Esnaf () Serbest () İşsiz ()

Soru no	A	B	C	D
1	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐	☒
9	☐	☐	☒	☐
10	☐	☐	☒	☐
11	☐	☐	☐	☐
12	☒	☐	☐	☐
13	☐	☒	☐	☐
14	☐	☐	☐	☒
15	☐	☐	☒	☐
16	☐	☐	☐	☐
17	☒	☐	☐	☐
18	☐	☐	☐	☒
19	☐	☒	☐	☐
20	☐	☐	☒	☐
21	☐	☐	☐	☐
22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☒
24	☐	☐	☐	☐
25	☒	☐	☐	☐

EK 2: Resmî Yazışmalar

T.C
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

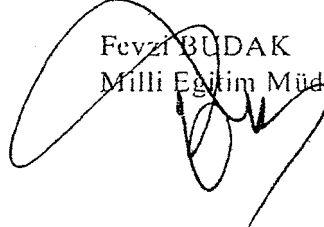
Sayı : B.08.4.MEM.4.25.01.05
Konu : Anket.

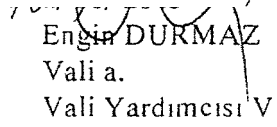
10.06.05 18947

İL MAKAMINA
ERZURUM

İlimiz Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 07.06.2005 tarih ve 7657 sayılı yazıları ile; Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans öğrencisi Esin ŞAHİN' in tez çalışmasına esas teşkil edecek ekte gönderilen anket çalışmasının ilimiz Merkez ilköğretim Okullarında uygulanması teklif edilmekte olup, Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde; olurlarınıza arz ederim.

Fevzi BUDAK
Milli Eğitim Müdürü

Engin DURMAZ
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

T.C
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı B.08.4.MEM.4.25.01.05

Konu : Anket.

14.06.05

19147

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Personel Dair Başkanlığı)

Rektörlüğünüz Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans öğrencisi Esin ŞAHİN'in tez çalışmasına ilişkin il Makamından alınan 10.06.2005 tarih ve 18947 sayılı onay ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi arz ederim.

EKİ: Onay (1 adet)

Fevzi BUDAK
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

3.

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

Sayı : B.30.2.ATA.O.70.71/04-
Konu

23.06.2005 008371

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüz yüksek lisans öğrencilerinden Esin ŞAHİN'in tez çalışması ile ilgili, Erzurum Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 14.06.2005 tarih ve 19147 sayılı yazı ile ekinin fotokopisi ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Eki: 2

Prof. Dr. Ömer KAYA
Rektör Yardımcısı

EK 3: 2561 Nolu Tebliğler Dergisi

T.C.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

TEBLİĞLER DERGİSİ

YAYIMLAR DAİRESİ BAŞKANLIĞINCA
AYDA BİR ÇIKARILIR

İlk Çıkış Tarihi: 09/01/1939

CİLT: 67

HAZİRAN 2004

SAYI: 2561

YAYIMLAR DAİRESİ BAŞKANLIĞI

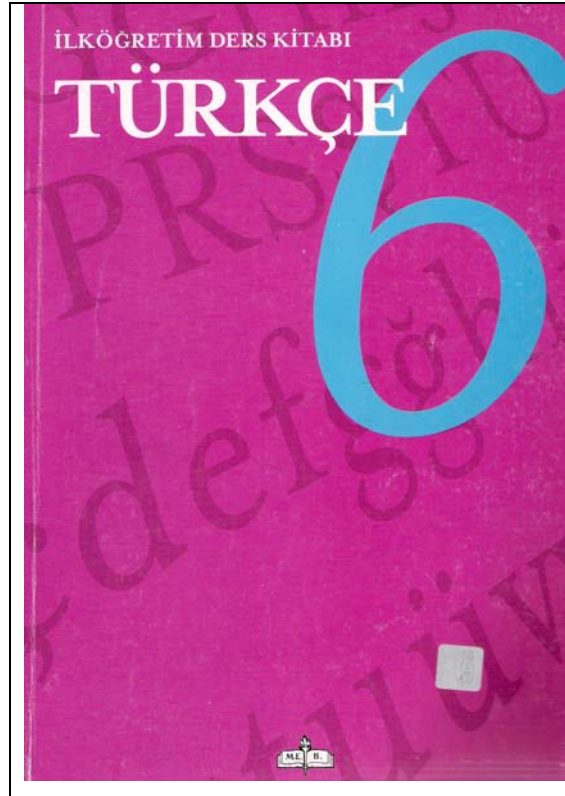
SAYI : B.08.0.YDB.0.24.03.00.611/ 4489

07/06/2004

KONU : 2004-2005 Eğitim ve Öğretim Yılında Okutulacak İlköğretim ve Orta Öğretim Ders Kitapları

	ALTINCI SINIF		
TÜRKÇE			
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6	M.Ünal-M.Y.Öner-N.Bayrak	Millî Eğt.Yay.	2.407.407.-TL.
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6	M.Koyuncu-M.Koyuncu	Tutibay Ltd.Ş.-Ank.	4.369.200.-TL.
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6	Nezihe Yıldız	Mahir Yay.-İst.	4.120.600.-TL.
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6	Y.Yörük-S.Başer-A.İ.Mihçı S.Yörük	Serhat Yay.-İst.	4.369.200.-TL.
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6	M.Gül-M.Köktürk	Yıldırım Yay.-Ank.	4.120.600.-TL.
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6	S.Batur-C.Yıldırım	Özyürek Yay.-İst.	4.369.200.-TL.
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6	Veysi Yıldırım	Elit Yay.-Ank.	3.114.100.-TL.
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6	Ahmet Gümüş	Altın Kit.-İst.	4.493.500.-TL.
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6	Ahmet Kapulu	Koza Yay.Dağt.-Ank.	3.429.910.-TL.
İLKÖĞRETİM TÜRKÇE 6	E.Öz-S.Öz	Ders Kit.-İst.	4.022.150.-TL.
	YEDİNCİ SINIF		
TÜRKÇE			
İlköğretim Türkçe 7	S.Doğruel-S.Kurter M.Gündoğdu	Millî Eğt.Yay.	2.870.370.-TL.
İlköğretim Türkçe 7	Nezihe Yıldız	Mahir Yay.-İst.	4.244.900.-TL.
İlköğretim Türkçe 7	M.Gül-M.Köktürk	Yıldırım Yay.-Ank.	4.493.500.-TL.
İlköğretim Türkçe 7	Ahmet Gümüş	Altın Kit.-İst.	4.431.350.-TL.
İlköğretim Türkçe 7	Y.Yörük-A.İ.Mihçı S.Başer S.Yörük	Serhat Yay.-İst.	4.120.600.-TL.
İlköğretim Türkçe 7	S.Batur-C.Yıldırım	Özyürek Yay.-İst.	4.572.150.-TL.
İlköğretim Türkçe 7	S.Sarıca-M.Gündüz	Fil Yay.-İst.	4.120.600.-TL.
İlköğretim Türkçe 7	Veysi Yıldırım	Elit Yay.-Ank.	3.114.100.-TL.
İlköğretim Türkçe 7	M.Koyuncu-M.Koyuncu	Tutibay Ltd.Ş.-Ank.	3.809.850.-TL.
İlköğretim Türkçe 7	E.Öz-S.Öz	Ders Kit.-İst.	4.280.760.-TL.
İlköğretim Türkçe 7	Ahmet Kapulu	Koza Yay.Dağt.-Ank.	3.725.920.-TL.
	SEKİZİNCİ SINIF		
TÜRKÇE			
İlköğretim Türkçe 8	A.Saraçoğlu-C.Çimen Y.Güzel	Millî Eğt.Yay.	2.870.370.-TL.
İlköğretim Türkçe 8	M.Aksakal-İ.Savaş-O.M.Çelik	Düzgün Yay.-İst.	4.617.800.-TL.
İlköğretim Türkçe 8	Nezihe Yıldız	Mahir Yay.-İst.	4.244.900.-TL.
İlköğretim Türkçe 8	M.Köktürk-M.Gül	Yıldırım Yay.-Ank.	4.493.500.-TL.
İlköğretim Türkçe 8	Ahmet Kapulu	Koza Yay.Dağt.-Ank.	3.725.920.-TL.
İlköğretim Türkçe 8	S.Batur-C.Yıldırım	Özyürek Yay.-İst.	4.555.650.-TL.
İlköğretim Türkçe 8	Y.Yörük-S.Başer A.İ.Mihçı-S.Yörük	Serhat Yay.-İst.	4.369.200.-TL.
İlköğretim Türkçe 8	Veysi Yıldırım	Elit Yay.-Ank.	3.410.110.-TL.
İlköğretim Türkçe 8	Ahmet Gümüş	Altın Kit.-İst.	4.586.725.-TL.
İlköğretim Türkçe 8	M.Koyuncu-M.Koyuncu	Tutibay Ltd.Ş.-Ank.	4.617.800.-TL.
İlköğretim Türkçe 8	S.Sarıca-M.Gündüz	Fil Yay.-İst.	4.244.900.-TL.

Ek 4: Araştırmada Kullanılan Kitapların Kapak Görüntüleri

EK 5:

OKS SORULARININ BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIM TABLOLARI

1998 OKS SORULARININ BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi																																0
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X					X					X	X								16
Uygulama																																0
Analiz						X				X			X	X	X	X	X		X	X	X			X								11
Sentez																																0
Değerlendirme																						X										1
Genel Toplam																																28
1999 OKS SORULARININ BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi																																0
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X									X	X		X							16
Uygulama																								X								1
Analiz														X	X	X	X	X	X	X	X		X		X							10
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																27

EK 6:

TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ SORULARIN BİLİŞSEL ALAN DAĞILIM TABLOLARI

MEB 6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ SORULARIN BİLİŞSEL ALAN DAĞILIM TABLOLARI

GENEL BİLGİLER																																				
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam					
Türkçe 6	MEB			Hiroşimalar Olmasın			1			1			1			6			1			1			1			1			0			11		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam				
Bilgi										X																						1				
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X			X																					9				
Uygulama																																0				
Analiz									X																							1				
Sentez																																0				
Değerlendirme																																0				
Genel Toplam																																	11			

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam			
Türkçe 6	MEB			Atatürk Okulu	2			2			1			5			2			3			2			0			15			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X									X																						2
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X					X	X	X																	11
Uygulama																																0
Analiz									X		X	X																				3
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																16
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam			
Türkçe 6	MEB			İşitmek ve Dinlemek	3			1			2			5			1			1			2			0			12			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi																																0
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X				X																				9
Uygulama																																0
Analiz									X	X	X	X																				4
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																13

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	MEB			Çocukluk			4			1			1			5			1			2			0			0			10		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi																																0	
Kavrama	X	X	X	X	X	X			X	X																						8	
Uygulama																																0	
Analiz							X	X																								2	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															10		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	MEB			Atatürk'te Okuma Tutkusu			5			2			3			5			2			2			1			0			15		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi					X								X																			2	
Kavrama	X	X	X	X		X		X	X					X	X																	9	
Uygulama																																0	
Analiz							X			X	X	X																				4	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															15		

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam												
Türkçe 6	MEB		Yazar Olmak		6		2		2		5		2		2		2		0		15												
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi													X																		1		
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X					X	X																11		
Uygulama																															0		
Analiz										X	X	X																			3		
Sentez																															0		
Değerlendirme																															0		
Genel Toplam																																	15
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam												
Türkçe 6	MEB		Onuncu Yıl Marşı		7		2		4		5		2		2		2		0		17												
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X	X																													2		
Kavrama			X	X	X	X		X	X								X														7		
Uygulama																X															1		
Analiz							X			X	X	X	X	X																	6		
Sentez																															0		
Değerlendirme															X																1		
Genel Toplam																																	17

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 6	MEB			Huzur Ülkesi	8	2	3	6	1	1	1	0	14																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X				X																											2
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X																		11
Uygulama																																0
Analiz												X	X																			2
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																15
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 6	MEB			Atatürk'ün Yaşamı	9	1	3	6	1	2	2	0	15																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi			X											X																		2
Kavrama	X	X		X	X	X	X	X	X				X																			9
Uygulama													X																			1
Analiz										X	X	X			X																	4
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																16

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam	
Türkçe 6	MEB			Uzun İnce Bir Yoldayım			10			2			2			4			4			1			2			0			15	
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi		X							X						X																3	
Kavrama	X		X	X	X	X		X	X																						7	
Uygulama																															0	
Analiz							X			X	X	X	X	X																	6	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																															16	
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam	
Türkçe 6	MEB			Küfeci			11			2			2			5			2			2			2			0			15	
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi																															0	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X						X	X																10	
Uygulama																															0	
Analiz									X	X	X	X	X																		5	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																															15	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	MEB			Yıkı Atı			12			2			3			5			2			2			2			0			16		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi													X	X																		2	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X																14	
Uygulama																																0	
Analiz												X		X	X																	3	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	19
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	MEB			Vatan			13			1			3			7			2			1			2			0			16		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi				X												X																2	
Kavrama	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X		X	X																	12	
Uygulama																																0	
Analiz							X				X	X	X																			4	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	18

GENEL BİLGİLER																																			
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam				
Türkçe 6	MEB			Temizlik			14			1			3			5			2			2			2			0			15				
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam			
Bilgi													X																		1				
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X		X	X																12				
Uygulama																															0				
Analiz										X	X																				2				
Sentez																															0				
Değerlendirme																															0				
Genel Toplam																																			15
GENEL BİLGİLER																																			
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam				
Türkçe 6	MEB			Ormanın Bekçileri			15			2			3			6			1			2			2			0			16				
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam			
Bilgi													X	X																	2				
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X															14				
Uygulama																															0				
Analiz												X	X																		2				
Sentez																															0				
Değerlendirme																															0				
Genel Toplam																																			18

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 6	MEB			Karagöz ile Hacivat	16	2	4	4	0	2	3	0	15																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi																																0
Kavrama	X	X	X	X	X		X	X	X	X					X																	9
Uygulama												X		X																		2
Analiz						X				X	X		X																			4
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																15
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 6	MEB			Yol Üstü	17	1	4	8	4	2	2	0	21																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi														X																	1	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X					X	X											16
Uygulama																																0
Analiz																X	X	X	X													4
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																21

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Kitap	Ders	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam										
Türkçe 6		MEB		Yüksek Evde Oturanların Türküsü		18		1		3		6		4		1		1		1		17										
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi			X													X																2
Kavrama	X	X		X	X	X	X		X		X																					8
Uygulama																	X															1
Analiz					X			X	X	X	X	X	X	X	X																	9
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																20
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Kitap	Ders	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam										
Türkçe 6		MEB		Yazısız Mektup		19		2		2		6		4		1		2		0		17										
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi																																0
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				X			X															12
Uygulama															X																	1
Analiz											X	X	X			X																4
Sentez																																0
Değerlendirme												X																				1
Genel Toplam																																18

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 6	MEB			Dostluk	22	2	4	6	1	2	1	0	16																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi			X	X																												2
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				X	X																13
Uygulama																																0
Analiz												X	X	X																		3
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																18
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 6	MEB			Perili Ev	23	2	4	5	2	1	2	1	17																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi		X														X																2
Kavrama	X		X	X	X	X	X	X	X	X							X															10
Uygulama																																0
Analiz					X						X	X	X	X	X																	6
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																18

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 6	MEB		Kitapların Kanatları		26		1		2		5		3		2		1		0		14											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi																																0
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X		X		X																					9
Uygulama													X	X																		2
Analiz								X		X		X																				3
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																14
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 6	MEB		Atatürk ve Sanat		27		1		3		7		1		1		1		1		15											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X	X												X																	3	
Kavrama			X	X	X	X	X	X		X	X																				8	
Uygulama													X		X																2	
Analiz									X			X																			2	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																15

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam				
Türkçe 6	MEB			At ile Eşek	28			2			3			5			2			2			1			1			16				
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X											X																		2	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X			X																12	
Uygulama													X																			1	
Analiz										X		X			X																	3	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	18
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam				
Türkçe 6	MEB			Kitaba Hürmet	29			2			3			7			1			1			2			0			16				
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi													X																		1		
Kavrama	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X					X																11	
Uygulama														X	X																	2	
Analiz						X						X	X																			3	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	17

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 6	MEB			Atatürk'te İnsan ve Millet Sevgisi	32		2		3		4		2		1		2		1		15											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi				X						X				X																		3
Kavrama	X	X	X		X	X	X	X	X	X					X																	10
Uygulama												X	X																			2
Analiz											X																					1
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																16
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 6	MEB			Yeni Gelen Güne Türkü	33		1		1		4		2		1		3		0		12											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi																															0	
Kavrama	X	X	X	X	X		X					X																			7	
Uygulama									X		X																				2	
Analiz						X		X		X																					3	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																12

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	MEB			Bir Günüm			36			1			2			4			1			2			1			0			11		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X					X																								2	
Kavrama	X	X			X						X																					4	
Uygulama										X																						1	
Analiz				X		X	X		X																							4	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	11
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	MEB			Değerlendirme Test 1			37																								20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi											X																				1		
Kavrama	X	X																													2		
Uygulama																															0		
Analiz			X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X	X		X	X											15		
Sentez																															0		
Değerlendirme														X				X													2		
Genel Toplam																																	20

EK 7:

AİÖ 6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ SORULARIN BİLİŞSEL ALAN DAĞILIM TABLOLARI

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Araştırılma Düşünelim Soru Sayısı			Okumada Vurgu, Tonlama, Duraklama Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metin Çalışmaları Soru Sayısı			Yazılı ve Sözlü Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışması Soru Sayısı			Araştırmalar ve Uygulamalar Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	AİÖ 6			Yaş Günüm			1			1			13			8			7			4			3			8			44		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X			X														X	X	X										X		6	
Kavrama	X	X			X	X			X	X	X				X	X	X				X		X	X	X	X	X	X	X		X	19	
Uygulama			X				X					X		X																		4	
Analiz								X					X									X										3	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62		
Bilgi	X		X				X			X																						4	
Kavrama		X	X	X				X				X	X																			6	
Uygulama						X																										1	
Analiz					X				X		X																					3	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																46	

GENEL BİLGİLER																																		
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Araştırılın Düşünelim Soru Sayısı			Okumada Vurgu, Tonlama, Duraklama Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metin Çalışmaları Soru Sayısı			Yazılı ve Sözlü Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışması Soru Sayısı			Araştırmalar ve Uygulamalar Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam			
Türkçe 6	AİÖ 6			Değerlendirme Soruları			2																								10			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam		
Bilgi				X	X																											2		
Kavrama		X	X				X																									3		
Uygulama								X																								1		
Analiz	X					X			X																							3		
Sentez																																0		
Değerlendirme										X																						1		
Genel Toplam																																	10	

EK 8:**MAHİR 6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ SORULARIN BİLİŞSEL ALAN DAĞILIM TABLOLARI**

GENEL BİLGİLER																																		
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam			
Türkçe 6	Mahir			Yurdum			1			2			1			5			2			3			3			1			17			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam		
Bilgi			X				X		X																							3		
Kavrama	X	X	X			X		X	X		X	X	X	X	X		X															12		
Uygulama																X																1		
Analiz				X	X	X	X			X																						5		
Sentez																																0		
Değerlendirme																X																1		
Genel Toplam																																	22	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	Mahir			Konservatuara Giriş			3			2			2			6			1			2			3			3			19		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi				X														X														2	
Kavrama	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X													16	
Uygulama																X																1	
Analiz														X																		1	
Sentez																																0	
Değerlendirme				X																												1	
Genel Toplam																																	21
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	Mahir			Atatürk'ün Hayatı			4			2			3			6			2			2			3			3			21		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi		X	X	X	X															X												5	
Kavrama	X				X	X	X	X	X	X	X	X			X		X	X	X		X											14	
Uygulama				X												X		X														3	
Analiz													X	X																		2	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	24

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı				Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	Mahir			Resim				10		2		4			5			1			2			3			1			18		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X			X	X																											3
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X															15
Uygulama															X			X														2
Analiz											X	X																				2
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																22

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	Mahir			Atatürk'ün Kişiliği			13			2			3			6			3			2			1			3			20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X	X																												2	
Kavrama	X	X		X	X	X	X	X	X	X					X	X		X	X													13	
Uygulama																				X												1	
Analiz											X	X	X	X		X	X															6	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	22

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam	
Türkçe 6	Mahir			Parayı Veren Dündüğü Çalar			14			2			3			7			2			3			1			2			20	
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X		X																												2	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X			X	X											16	
Uygulama																	X														1	
Analiz												X		X				X													3	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																															22	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	Mahir			Çocukluk			15			2			3			5			3			2			2			3			20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X								X			X																		3	
Kavrama	X	X		X		X	X	X	X			X			X																	9	
Uygulama														X																		1	
Analiz			X		X					X		X	X			X	X	X	X	X												10	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	23
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	Mahir			Altın Yumurtlayan Tavuk			16			2			3			5			2			2			5			1			20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X		X											X				X												4	
Kavrama	X	X			X	X	X	X	X		X		X	X					X													11	
Uygulama																			X													1	
Analiz				X						X		X			X	X	X	X														7	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	23

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	Mahir			Dil			25			2			4			7			3			3			2			0			21		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi				X	X												X	X	X													5	
Kavrama	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X		X	X				X													13	
Uygulama																					X											1	
Analiz						X							X			X				X												4	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															23		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	Mahir			Mustafa Kemal Atatürk’ün Fikir Hayatı			26			2			2			5			3			2			4			2			20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X	X		X						X			X																			5	
Kavrama			X		X	X	X	X			X			X					X													8	
Uygulama																X				X												2	
Analiz				X					X			X			X		X	X														6	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															21		

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	Mahir			Okumak			31			2			3			6			4			3			1			1			20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X									X				X																3	
Kavrama	X	X		X	X	X	X	X	X	X			X	X			X	X														13	
Uygulama																																0	
Analiz			X								X		X	X	X		X		X	X												8	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																24	

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam	
Türkçe 6	Mahir			İmece			32			2			4			7			2			3			4			0			22	
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X				X									X			X	X														5
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X					X															13
Uygulama																X																1
Analiz													X		X				X	X	X	X										6
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																															25	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	Mahir			Değerlendirme Test 2			37																								20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi																															0		
Kavrama	X		X			X	X								X																5		
Uygulama																															0		
Analiz		X								X				X		X		X	X	X											7		
Sentez																															0		
Değerlendirme				X	X			X	X		X	X	X				X														8		
Genel Toplam																															20		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 6	Mahir			Değerlendirme Test 3			38																								20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi									X																						1		
Kavrama	X	X	X		X			X				X																			6		
Uygulama																X	X														2		
Analiz						X				X	X				X				X												5		
Sentez																															0		
Değerlendirme				X			X						X	X				X		X											6		
Genel Toplam																															20		

EK 9: MEB 7. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ SORULARIN BİLİŞSEL ALAN DAĞILIM TABLOLARI

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	MEB			Türkiye'm Uyanıyor			1			0			3			6			3			1			1			0			14		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi		X								X																						2	
Kavrama	X		X	X	X	X	X	X	X					X																		9	
Uygulama													X																			1	
Analiz											X	X	X	X																		4	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																16	
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	MEB			Beni Dinleyin			2			0			2			5			1			3			2			2			15		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X							X	X																							3	
Kavrama		X	X	X	X	X	X			X		X		X																		9	
Uygulama											X		X																			2	
Analiz															X																	1	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																15	

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	MEB		Dostluk Derken		3		0		2		5		1		1		4		1		14											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi									X																						1	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X					X	X																		9	
Uygulama																															0	
Analiz								X		X	X	X	X	X																	6	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																16
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	MEB		Gamlanma Gönül		4		0		2		5		3		2		3		0		15											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X													X																	2	
Kavrama		X	X	X	X	X					X				X																7	
Uygulama																															0	
Analiz					X	X	X	X	X	X	X	X	X																		9	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																18

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	MEB			Kızımı da Götür			5			0			3			6			3			2			3			1			18		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X												X			X																3	
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X				X	X			X															11	
Uygulama																																0	
Analiz										X	X	X			X			X														5	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																19	
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	MEB			Ulusal Kültür			6			0			3			7			2			3			3			0			18		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X	X												X																		3	
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X	X						X	X	X														12	
Uygulama																																0	
Analiz											X	X	X	X	X																	5	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																20	

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 7	MEB			Hükümet Şekli...	7	0	5	9	2	3	4	0	23																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X												X								X	X										4
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X					X									17
Uygulama																																0
Analiz																X	X	X	X	X												5
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																26
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 7	MEB			Kurşunlu Şelalesi	8	0	5	5	3	2	2	0	17																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X																														1	
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X	X						X	X															11
Uygulama																																0
Analiz											X	X	X	X	X		X															6
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																18

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																				
Türkçe 7	MEB			İstiklal Marşı'ndan	9	0	6	5	2	2	2	0	17																				
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X												X																			2	
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X	X						X	X															11	
Uygulama																																0	
Analiz											X	X		X	X																	4	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	17
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																				
Türkçe 7	MEB			Atatürk'ün Sesi	10	0	3	6	3	3	4	0	19																				
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi																																0	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X					X	X	X													14	
Uygulama														X	X																	2	
Analiz								X					X	X		X																4	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	20

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	MEB			Bu Sabah Hava...	11		0		3		7		7		2		7		1		27											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X										X				X							X										4
Kavrama		X	X	X		X	X	X	X	X			X			X	X			X					X		X					14
Uygulama																									X							1
Analiz					X							X		X		X		X	X		X	X	X	X								10
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																29
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	MEB			Arkadaşım	12		0		2		6		3		2		4		0		17											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi																																0
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X			X		X			X	X															12
Uygulama																																0
Analiz									X	X	X	X	X	X	X																	7
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																19

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 7	MEB			Kara Toprak	13	0	4	6	5	2	4	0	21																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X											X								X												3
Kavrama		X	X	X	X	X	X		X	X	X		X			X	X		X		X											14
Uygulama																X	X															2
Analiz								X					X	X	X			X	X													6
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																25
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 7	MEB			Bahkçıl	14	0	2	5	4	3	2	0	16																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi											X																				1	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X					X	X	X	X	X																12
Uygulama													X																			1
Analiz								X	X	X	X	X																				5
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																19

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 7	MEB			Sanat ve Sanatçı	15	0	3	7	2	2	3	0	17																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X										X					X																3
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X				X				X															11
Uygulama																																0
Analiz										X		X		X	X																	4
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																18
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 7	MEB			Sevgili Öğretmenim	16	0	5	5	5	2	2	3	22																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X		X	X	X							X																			5	
Kavrama		X	X				X	X	X	X	X		X			X		X	X		X	X										13
Uygulama																	X	X	X													3
Analiz						X								X	X		X															4
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																25

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	MEB		Haşmet Güllükan		19		0		1		5		3		3		2		1		15											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi																															0	
Kavrama	X	X		X	X	X			X	X		X			X																9	
Uygulama													X																		1	
Analiz			X				X	X		X	X	X		X																	7	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																17
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	MEB		Atasözleri ve Deyimler		20		0		4		7		2		1		1		1		16											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X	X													X																3	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X																			12	
Uygulama																X															1	
Analiz												X	X	X																	3	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																19

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	MEB		Her İşin Başı		21		0		5		9		5		2		4		1		26											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X																			X			X									3
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X			X		X	X		X			X								16
Uygulama																					X				X							2
Analiz								X		X	X			X	X	X		X	X		X		X									10
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																31
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	MEB		Ulusal Ahlak		22		0		3		5		2		2		1		0		13											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi		X																													1	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X																			11
Uygulama																																0
Analiz						X				X	X																					3
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																15

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	MEB		Ben Atatürk'ün...		23		0		3		8		4		2		3		1		21											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X											X					X				X											4
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X				X	X	X											16
Uygulama																	X	X														2
Analiz													X			X																2
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																															24	
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	MEB		Cumhuriyet Ağacı		24		0		4		6		0		1		4		0		15											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi																															0	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X							X																9	
Uygulama												X	X	X																	3	
Analiz								X	X	X	X																				4	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																															16	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	MEB			Nasreddin Hoca			25			0			2			6			2			3			4			1			18		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X							X		X							X															4	
Kavrama		X	X	X	X	X	X		X		X	X			X			X														11	
Uygulama																																0	
Analiz											X	X	X	X		X																5	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																20	
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	MEB			Atatürk ve Bilim			26			0			4			7			1			2			0			0			14		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi												X																			1		
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X																	12		
Uygulama																															0		
Analiz											X																				1		
Sentez																															0		
Değerlendirme																															0		
Genel Toplam																																14	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	MEB			Türkiye'nin Turistik...			29			0			2			7			2			2			5			1			19		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi										X		X							X													3	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X				X				X	X														12	
Uygulama														X		X																2	
Analiz											X	X	X		X																	4	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	21

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı				Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı				Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı				İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam			
Türkçe 7	MEB			Kompozisyon				30		0		3		6		2				2		1				1			15			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X									X																					2	
Kavrama	X	X	X		X	X	X	X	X				X	X	X																11	
Uygulama																															0	
Analiz				X							X	X	X																		4	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																17

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 7	MEB			Munise'nin Kaçışı	35	0	3	5	1	2	2	1	14																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi			X																													1
Kavrama	X	X		X	X	X	X	X		X		X	X	X																		11
Uygulama																																0
Analiz									X		X																					2
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																14
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 7	MEB			Hacivat ve Karagöz	36	0	3	3	1	3	2	1	13																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi			X							X	X																					3
Kavrama	X	X		X					X																							4
Uygulama									X			X	X																			3
Analiz					X	X	X	X																								4
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																14

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	MEB			Bu Toprak			37			0			3			5			6			2			0			0			16		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X													X																		2	
Kavrama		X	X	X	X		X	X	X	X					X	X																10	
Uygulama															X	X																0	
Analiz						X	X				X	X	X																			5	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	17
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	MEB			Eski Çarıklar			38			0			6			7			4			2			3			0			22		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X															X	X															3	
Kavrama		X	X	X	X	X		X		X	X	X			X			X	X	X		X										14	
Uygulama																					X	X										2	
Analiz							X		X				X	X					X													5	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	24

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Ders	Yayınevi	İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7		MEB	1. Değerlendirme		39																20											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi															X																1	
Kavrama				X		X	X			X	X																				5	
Uygulama																		X													1	
Analiz	X	X	X		X			X	X			X					X		X												9	
Sentez																															0	
Değerlendirme													X	X		X				X											4	
Genel Toplam																																20
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Ders	Yayınevi	İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7		MEB	2. Değerlendirme		40																20											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi		X		X		X																									3	
Kavrama	X				X			X																							3	
Uygulama												X																			1	
Analiz							X		X	X		X	X	X		X	X	X	X												10	
Sentez																															0	
Değerlendirme			X								X				X					X											4	
Genel Toplam																																21

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Araştırılma Düşünelim Soru Sayısı			Noktalama ve Yazım Kuralları Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metin Çalışmaları Soru Sayısı			Yazılı ve Sözlü Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışması Soru Sayısı			Araştırmalar ve Uygulamalar Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	AİÖ 7			Mektup			9			2			2			2			15			3			17			7			48		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BAŞAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi																							X	X								2	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X									X		X	X		X	X	21	
Uygulama																	X	X		X	X	X								X		6	
Analiz								X				X	X	X					X				X			X	X		X			9	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62		
Bilgi									X	X				X																		3	
Kavrama			X			X					X	X	X																			5	
Uygulama	X				X			X																								3	
Analiz		X		X		X	X							X	X	X	X															8	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	57

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	Mahir		Kavak Ağacı		8		2		5		8		3		3		4		2		27											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi			X	X			X																				X					4
Kavrama	X	X			X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X						X	X						17
Uygulama																								X								1
Analiz																		X		X	X		X		X							5
Sentez																																0
Değerlendirme																						X										1
Genel Toplam																																28
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	Mahir		Güz Türküsü		9		2		6		5		2		2		2		1		20											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi				X			X																								2	
Kavrama	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X			X	X															14
Uygulama																																0
Analiz							X							X	X		X	X	X	X												7
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																23

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 7	Mahir			Atatürk'ün Fikir Hayatı	10	3	3	8	1	1	1	1	18																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X	X	X	X		X																										5
Kavrama				X	X	X	X	X	X		X	X				X																9
Uygulama																																0
Analiz										X			X	X	X		X	X														6
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																20
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 7	Mahir			Türküler Dolusu	11	2	4	7	1	2	1	2	19																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi			X			X																										2
Kavrama	X		X	X	X		X	X	X		X	X					X															10
Uygulama															X	X		X														3
Analiz		X								X			X	X			X		X													6
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																21

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınve			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 7	Mahir			Aslanla Fare	26	2	4	8	4	2	2	0	22																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi			X	X	X	X														X												5
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X																		13
Uygulama																					X											1
Analiz													X		X	X	X	X	X			X										7
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																26

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	Mahir			Wilhelm Tell			27			2			5			8			3			2			1			1			22		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X	X	X											X																4	
Kavrama	X	X			X	X		X	X	X	X	X	X	X			X			X												13	
Uygulama																			X													1	
Analiz							X								X			X			X	X										5	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	23

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	Mahir			Bir Arababa Karpuz	30		2		3		8		4		3		6		2		28											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi			X	X																								X				3
Kavrama	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X				X	X	X				X	X								17
Uygulama																							X									1
Analiz														X	X	X	X				X	X	X	X	X	X	X					11
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																32
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 7	Mahir			Çalışma Zevki	31		2		3		6		3		3		2		1		20											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi			X																	X												2
Kavrama	X	X		X			X		X			X			X	X	X															9
Uygulama																				X												1
Analiz					X	X		X		X	X		X	X			X	X	X													10
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																22

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	Mahir			Test 3			38																								20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi																																0	
Kavrama	X	X	X	X	X			X		X	X		X	X			X															11	
Uygulama																																0	
Analiz						X	X		X			X			X	X		X	X	X												9	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																20	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 7	Mahir			Test 4			39																								20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi																																0	
Kavrama	X	X						X	X	X	X		X						X													8	
Uygulama																																0	
Analiz			X	X	X	X								X	X	X		X		X												9	
Sentez																																0	
Değerlendirme							X					X					X															3	
Genel Toplam																																20	

EK 12: MEB 8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ SORULARIN BİLİŞSEL ALAN DAĞILIM TABLOLARI

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Ders	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam										
Türkçe 8		MEB		İhtiyar Çilingir		1		0		3		6		5		1		1		2		19										
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X																X														2	
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X		X	X				X																11
Uygulama																		X													1	
Analiz										X			X	X	X	X															5	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																															19	
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Ders	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam										
Türkçe 8		MEB		Yeni Mektup		2		0		3		4		0		1		1		4		13										
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X									X		X																			3	
Kavrama		X	X	X	X	X	X		X		X		X																		9	
Uygulama								X																							1	
Analiz																															0	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																															13	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																				
Türkçe 8	MEB			Öğretmene Saygı	7	0	2	6	5	4	2	0	19																				
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X																															1	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X						X															12
Uygulama																		X															1
Analiz										X			X	X	X	X	X																6
Sentez																																	0
Değerlendirme																																	0
Genel Toplam																																20	
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																				
Türkçe 8	MEB			Atatürk ve Kurtdereli	8	0	2	5	1	1	2	2	13																				
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X											X																				2	
Kavrama		X	X	X	X	X				X	X		X																				8
Uygulama										X																							1
Analiz							X	X	X																								3
Sentez																																	0
Değerlendirme																																	0
Genel Toplam																																14	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	MEB			Atatürk'ün Kişisel Özellikleri			9			0			3			5			1			2			2			0			13		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X								X																						2		
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X					X	X																		9		
Uygulama											X																				1		
Analiz								X		X	X																				3		
Sentez																															0		
Değerlendirme																															0		
Genel Toplam																															15		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	MEB			Öğretmenime Türkü			10			0			2			4			6			2			3			1			18		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X											X																			2		
Kavrama		X		X	X					X	X	X				X	X	X													9		
Uygulama															X																1		
Analiz			X			X	X	X	X				X	X																	7		
Sentez																															0		
Değerlendirme																															0		
Genel Toplam																															19		

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 8	MEB		Abant Çağırıyor		11		0		2		7		1		1		1		1		13											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X	X										X																			3	
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X																						8	
Uygulama													X																		1	
Analiz										X	X																				2	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																14
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 8	MEB		Thomas Edison		12		0		3		8		0		3		1		0		15											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X																													1		
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X																12	
Uygulama																															0	
Analiz											X	X																			2	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																15

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	MEB			Kitap Çağı...			15			0			2			8			4			2			1			2			19		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X																X														2		
Kavrama		X	X	X	X		X	X	X		X	X				X		X	X													12	
Uygulama																																0	
Analiz						X				X			X	X	X																	5	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																19	
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	MEB			Şöyle Falan Olmak			16			0			2			7			1			2			3			0			15		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X																														1		
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X	X				X	X																	11	
Uygulama											X	X	X																			3	
Analiz																																0	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																15	

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 8	MEB		Atatürk Diyor ki		19		0		2		6		1		2		2		0		13											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X																														1	
Kavrama		X	X	X	X	X	X					X	X																		8	
Uygulama																															0	
Analiz								X	X	X	X																				4	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																13
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 8	MEB		Nasreddin Hoca...		20		0		2		6		3		2		3		1		17											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X														X																2	
Kavrama		X		X	X	X	X		X	X	X					X	X														10	
Uygulama																															0	
Analiz			X					X				X	X	X																	5	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																17

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	MEB			Başka Karadeniz...			35			0			2			6			6			3			0			0			17		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X																														1		
Kavrama		X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X		X																12		
Uygulama																	X														1		
Analiz								X						X																	2		
Sentez																															0		
Değerlendirme																X															1		
Genel Toplam																															17		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	MEB			Bir Yer Düşünürüm			36			0			2			6			4			2			1			0			15		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X										X	X		X	X																5		
Kavrama		X	X	X	X	X	X																								6		
Uygulama																															0		
Analiz								X	X	X			X																		4		
Sentez																															0		
Değerlendirme																															0		
Genel Toplam																															15		

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	MEB			1. Değerlendirme			37																								20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi				X					X									X	X													4	
Kavrama	X		X		X									X	X																	5	
Uygulama							X	X																								2	
Analiz		X										X	X			X			X													5	
Sentez																																0	
Değerlendirme						X				X	X						X															4	
Genel Toplam																															20		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	MEB			2. Değerlendirme			38																								20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi						X		X																								2	
Kavrama	X				X							X	X		X																	5	
Uygulama																																0	
Analiz		X	X				X		X	X	X						X	X	X	X												10	
Sentez																																0	
Değerlendirme				X										X		X																3	
Genel Toplam																															20		

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	MEB			3. Değerlendirme			39																								20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi				X																												1	
Kavrama	X				X	X										X																4	
Uygulama																																0	
Analiz		X	X					X	X	X	X	X	X	X	X			X		X												12	
Sentez																																0	
Değerlendirme							X										X		X													3	
Genel Toplam																															20		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	MEB			4. Değerlendirme			40																								20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi																																0	
Kavrama				X		X								X																		3	
Uygulama																																0	
Analiz	X	X	X				X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X												16	
Sentez																																0	
Değerlendirme					X																											1	
Genel Toplam																															20		

GENEL BİLGİLER																																		
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam			
Türkçe 8	MEB			5. Değerlendirme			41																								20			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam		
Bilgi															X																	1		
Kavrama	X		X	X	X									X		X	X	X														8		
Uygulama																																0		
Analiz		X				X	X	X	X	X	X	X	X						X													10		
Sentez																																0		
Değerlendirme																				X												1		
Genel Toplam																																	20	

EK 13: AİÖ 8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ SORULARIN BİLİŞSEL ALAN DAĞILIM TABLOLARI

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Araştırılma ve Düşünelim Soru Sayısı			Noktalama ve Yazım Kuralları Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metin Çalışmaları Soru Sayısı			Yazılı ve Sözlü Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışması Soru Sayısı			Araştırmalar ve Uygulamalar Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe8	AlÖ 8			Yurt			1			4			8			12			19			2			4			13			62		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X			X	X																									3	
Kavrama	X	X		X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X		X	X			X		X	24	
Uygulama																																0	
Analiz																			X					X			X	X		X		5	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62		
Bilgi							X												X										X			3	
Kavrama	X			X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X			X	X		X	X	22	
Uygulama																	X															1	
Analiz	X	X	X	X				X		X				X											X	X			X			10	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	68

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Araştırılın Düşünelim Soru Sayısı			Noktalama ve Yazım Kuralları Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metin Çalışmaları Soru Sayısı			Yazılı ve Sözlü Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışması Soru Sayısı			Araştırmalar ve Uygulamalar Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	AİÖ 8			Yaban'dan			3			3			2			6			17			1			5			12			46		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X	X	X	X		X	X	X									X								X	X						10	
Kavrama		X			X		X		X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X					X	X				19	
Uygulama																											X					1	
Analiz														X										X				X	X	X		5	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62		
Bilgi																																0	
Kavrama		X		X	X	X	X	X	X			X	X	X																		10	
Uygulama															X																	1	
Analiz	X		X			X	X		X	X	X																					7	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																53	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Araştırılın Düşünelim Soru Sayısı			Noktalama ve Yazım Kuralları Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metin Çalışmaları Soru Sayısı			Yazılı ve Sözlü Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışması Soru Sayısı			Araştırmalar ve Uygulamalar Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Alf 8			Gene Güncel			11			3			4			2			10			1			9			13			42		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X	X	X	X	X								X		X		X			X												9	
Kavrama			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X		X	X		X	X	X			X	X	X	X		X	22	
Uygulama																X																1	
Analiz											X	X									X			X	X					X		6	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62		
Bilgi																																0	
Kavrama		X	X	X		X					X																					5	
Uygulama									X	X																						2	
Analiz	X			X	X	X	X	X		X																						7	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	52

EK 14: MAHİR 8. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABINDAKİ SORULARIN BİLİŞSEL ALAN DAĞILIM TABLOLARI

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Türkiye'm			1			3			5			6			4			1			4			1			24		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X		X		X									X																4	
Kavrama	X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X		X				X	X	X			X								16	
Uygulama																						X	X									2	
Analiz														X			X	X		X												4	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															26		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Yalnızlaşan ve Makineleşen İnsan			2			2			3			8			2			3			4			2			24		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X		X														X	X				X							5		
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X		X	X	X										19	
Uygulama																																0	
Analiz														X	X		X						X									4	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															28		

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam												
Türkçe 8	Mahir			Türkistan Günlüğü	5		3		4		8		2		2		5		1		25												
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X		X	X												X														4	
Kavrama	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X							23	
Uygulama																					X	X	X									3	
Analiz																	X		X													2	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	32
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam												
Türkçe 8	Mahir			Onuncu Yıl Nutku	6		3		4		10		2		3		5		2		29												
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X	X		X	X																			X		X		X			7		
Kavrama	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X	X						X			19		
Uygulama																							X			X						2	
Analiz				X													X		X	X		X	X	X	X		X				9		
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	37

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 8	Mahir			50.Yıl Marşı	7	3	5	9	2	4	5	3	31																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X				X		X											X		X	X										X	7
Kavrama		X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X		X				X									X	X		15
Uygulama																						X	X						X			3
Analiz										X					X		X		X	X	X			X	X	X	X	X			X	11
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																36
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 8	Mahir			Dostluk Üstüne	8	2	6	7	2	0	4	3	24																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi				X		X																X									3	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X			X		X								18
Uygulama																			X												1	
Analiz													X		X		X	X		X	X										6	
Sentez																															0	
Değerlendirme																															0	
Genel Toplam																																28

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam	
Türkçe 8	Mahir			Mustafa Kemal'in Kağnısı			9			3			5			9			4			2			4			2			29	
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X		X	X	X		X												X					X								7
Kavrama		X			X	X		X	X	X	X	X		X	X	X						X	X					X				14
Uygulama																																0
Analiz							X						X				X	X	X	X	X				X	X	X		X			11
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																															32	
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam	
Türkçe 8	Mahir			Sait Faik'te İnsan			10			2			4			8			3			2			4			0			23	
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X		X												X			X				X										5
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X				X									16
Uygulama																				X												1
Analiz		X															X				X	X	X									5
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																															27	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Kitabı	Ders	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam	
Türkçe 8		Mahir			Karanfiller ve Domates Suyu			11			3			3			10			5			2			1			1			25	
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi				X		X											X								X							4	
Kavrama	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X					X	X	X									17	
Uygulama																																0	
Analiz				X										X				X	X	X				X								6	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															27		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Kitabı	Ders	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam	
Türkçe 8		Mahir			Dünyanın Bütün Çiçekleri			12			2			4			8			4			3			2			2			25	
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X			X											X					X			X							5	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X							X	X			X								15	
Uygulama																			X													1	
Analiz				X						X				X	X	X	X	X				X	X		X							10	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															31		

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Millî Eğitim			13			3			4			8			4			2			1			1			23		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X	X													X															3	
Kavrama	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X					X											15	
Uygulama																							X									1	
Analiz															X			X	X	X		X										5	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															24		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Sorumluluk			14			3			4			9			4			3			1			1			25		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi					X												X						X									3	
Kavrama	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X					X				X							17	
Uygulama																																0	
Analiz					X													X	X	X	X	X		X								7	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															27		
GENEL BİLGİLER																																	

İncelenen Ders Kitabı	Ders	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 8		Mahir		Bir Teftiş		15		2		4		9		4		4		2		2		27											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi				X	X																											2	
Kavrama	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X	X	X				X						20
Uygulama																										X						1	
Analiz																X		X	X					X	X								5
Sentez																																	0
Değerlendirme																																	0
Genel Toplam																															28		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Ders	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 8		Mahir		Mektup		16		2		3		6		6		2		3		2		24											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi		X		X													X															3	
Kavrama	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X						X										15	
Uygulama																		X	X													2	
Analiz												X							X	X	X		X									5	
Sentez																																	0
Değerlendirme																																	0
Genel Toplam																															25		

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Nutuk			17			3			2			7			2			2			1			3			20		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X		X	X												X			X													5	
Kavrama		X			X	X	X	X	X	X	X	X			X	X																11	
Uygulama																																0	
Analiz				X									X	X			X	X	X	X												7	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	23
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Vatan Sevgisi			18			3			4			8			4			2			8			0			28		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X	X		X	X														X	X											6		
Kavrama			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X															13	
Uygulama																											X				1		
Analiz					X									X	X			X			X	X	X	X	X	X	X					11	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																																	31

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Ay Tutulurken...			19			2			5			8			5			3			2			2			27		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi		X	X			X																									3		
Kavrama	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X						23	
Uygulama																				X							X				2		
Analiz			X			X											X			X				X	X						6		
Sentez																															0		
Değerlendirme																															0		
Genel Toplam																															34		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Ölümsüz Sanatçı			20			2			5			8			3			3			2			3			26		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi		X		X												X															3		
Kavrama	X		X		X	X		X	X	X	X	X	X	X		X	X			X		X		X	X	X					18		
Uygulama																															0		
Analiz							X						X		X		X	X	X		X		X								8		
Sentez																															0		
Değerlendirme																															0		
Genel Toplam																															29		

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi				İncelenen Metnin Adı				Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam					
Türkçe 8	Mahir				Vatan Yahut Silistre				21		3		4		9		4			3		4			1		28					
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi					X		X											X														3
Kavrama	X	X	X	X		X	X	X	X	X		X	X	X	X		X		X			X	X					X				18
Uygulama																					X					X						2
Analiz								X				X				X		X	X	X				X	X		X					9
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																															32	
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi				İncelenen Metnin Adı				Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam					
Türkçe 8	Mahir				Akılcılık ve Bilim				22		3		3		9		3			1		3			3		25					
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi					X											X				X				X								4
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X				X	X				X		X							17
Uygulama																					X	X										2
Analiz									X						X		X			X		X										5
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																															28	

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Güzel Sözler			23			3			4			11			2			3			4			3			30		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi	X	X	X	X	X														X							X						7	
Kavrama			X	X		X	X	X	X		X	X				X				X	X	X	X						X	X		15	
Uygulama																								X	X			X				3	
Analiz										X			X	X	X		X	X			X	X			X	X	X					11	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															36		
GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Ayşe Kız'la Vato			24			3			4			10			4			2			2			3			28		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi				X		X																									2		
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	X		X	X	X		X	X	X				24	
Uygulama																																0	
Analiz															X		X			X			X	X							5		
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															29		

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 8	Mahir		İnsan Sevgisi...		27		2		4		5		2		2		1		3		19											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi			X	X	X							X				X																5
Kavrama	X	X	X	X		X	X	X	X	X				X	X		X	X	X													14
Uygulama						X																										1
Analiz												X	X	X			X															4
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																25
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi		İncelenen Metnin Adı		Metnin Numarası		Metne Hazırlık Soru Sayısı		Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı		Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı		Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı		Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı		Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı		İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı		Soru Sayısı Genel Toplam											
Türkçe 8	Mahir		Okuma Tutkusu		28		2		4		10		4		2		3		2		27											
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi				X													X							X	X	X						5
Kavrama	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			X				X				X						17
Uygulama																							X			X						2
Analiz					X											X			X	X	X		X		X							7
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																31

GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 8	Mahir			Türk Olmak	29	2	3	7	3	3	1	1	20																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X		X																													2
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X					X	X													14
Uygulama																X	X															2
Analiz												X		X	X				X	X												5
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																23
GENEL BİLGİLER																																
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı	Metnin Numarası	Metne Hazırlık Soru Sayısı	Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı	Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı	Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı	Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı	Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı	İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı	Soru Sayısı Genel Toplam																			
Türkçe 8	Mahir			Fırtına Kuşu	30	2	4	9	3	2	2	1	23																			
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam
Bilgi	X		X		X											X																4
Kavrama		X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X		X		X	X												15
Uygulama					X																		X									2
Analiz										X				X				X	X		X	X										6
Sentez																																0
Değerlendirme																																0
Genel Toplam																																27

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Sevgi			31			2			4			9			4			3			1			1			24		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi																X																1	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X			X	X			X	X										17	
Uygulama																																0	
Analiz								X							X				X	X			X	X								6	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															24		

GENEL BİLGİLER																																	
İncelenen Ders Kitabı	Yayınevi			İncelenen Metnin Adı			Metnin Numarası			Metne Hazırlık Soru Sayısı			Sözlük Çalışmaları Soru Sayısı			Metni Anlama Çalışmaları Soru Sayısı			Tür, Biçim ve Anlatım Özellikleri Soru Sayısı			Anlatım Çalışmaları Soru Sayısı			Dil Bilgisi Çalışmaları Soru Sayısı			İmlâ-Noktalama Kuralları Soru Sayısı			Soru Sayısı Genel Toplam		
Türkçe 8	Mahir			Dönüş			32			2			4			11			5			2			4			2			30		
SORULARIN BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARINA GÖRE DAĞILIMI																																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Toplam	
Bilgi			X		X	X												X														4	
Kavrama	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X				X	X		X	X					X	X		20	
Uygulama																																0	
Analiz					X	X				X	X			X			X		X			X			X	X	X	X				12	
Sentez																																0	
Değerlendirme																																0	
Genel Toplam																															36		

Öz Geçmiş

Esin Şahin, 1972 yılında Kayseri’de doğdu. İlkokulu yine aynı ilde, orta okul ve liseyi ise İstanbul’da bitirdi. 1990 yılında Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümüne kaydını yaptırdı ve 1994 yılında lisans eğitimini tamamladıktan sonra 1994-1996 eğitim-öğretim yılları arasında Ankara’da, 1996-1998 yılları arasında ise Çanakkale’de özel bir dershanede Türkçe-edebiyat öğretmeni olarak görev yaptı. Bu arada 1995 yılında Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde başladığı yüksek lisansını 1998 yılında tamamladı. 1998-1999 eğitim-öğretim döneminde Erzurum’da yine özel bir dershanede, 1999-2001 yılları arasında ise MEB’e bağlı bir ilköğretim okulunda Türkçe öğretmenliği yapan Şahin, 1999 yılında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi ana bilim dalında doktora programına başladı.

Evli ve bir çocuk annesi olan araştırmacı, hâlen özel bir kurumda Türkçe-edebiyat öğretmeni olarak çalışmaktadır.